

ANT. IOSEPHI CAVANILLES

ICONES

ET DESCRIPTIONES PLANTARUM,

QUÆ AUT SPONTE IN HISPANIA CRESCUNT,

AUT IN HORTIS HOSPITANTUR.

VOLUMEN II.

MATRITI

EX REGIA TYPOGRAPHIA

EIUS OPERAS DIRIGENTE LAZARO GATGUER.

1793.

PRÆFATIO.

HISPANIÆ plantas et quæ sponteveniunt et quæ ex novo orbe advectæ in nostris hortis hospitantur elucidandas assumsi. Lente id factum iri, immo difficulter, vel a principio novi, nisi peregrinationes accederent, quarum ope magna haberetur plantarum copia, plantæque hucusque tanquam varietates confusæ, suis distinctæ speciebus describerentur, observatis in proprio solo characteribus. Quare operæ pretium duxi, Hispaniæ provincias attente ac sedulo perscrutari, ut inceptum opus novis plantis, novisque observationibus auctum darem. Placuit id piissimo nostro Regi, cuius iussu et impensis biennium consumsi in Valentini regni montibus, agris, lacubus, atque maritimis. Magnam inde supellectilem reportavi, plantas scilicet Botanicis ignotas, aut incuriose descriptas, alias etiam, quarum nullæ habebantur icones, aut certe infideles, et parum accuratæ; ex quibus hoc volumen composui, nonnullis adiectis ex Mexicano imperio.

Ferax est ubique solum Valentini regni, mira licet montium frequentia exasperatum; fontes passim hique copiosi fluunt, si Idubedæ finitima excipias. Montium natura fere calcaria est, quorum strata horizonti ut plurimum parallela, mari olim immersa fuisse, in eiusque fundo efformata luculenter ostendunt; eo maxime, quod magna eorum pars ostris abundat per quadraginta et amplius pedum profunditatem, nunc integris nitidisque, nunc frequentius trituratione ac sæculorum lapsu deformatis: piscium etiam formæ insculptæ intra lapides reperiuntur omnino similes archetypis quæ hodie in Mediterraneo vivunt. Existunt etiam gypsi colles, hique passim vel sub terris diversorum colorum reconditi, vel marmora nigra ut plurimum sustinentes. Arcnacei lapides montes efformant, et varios colles versus septentrionem in quorum stratis crassioribus aut tenuioribus, nunquam horizonti parallelis, quarum et spatham ponderosum inveniuntur. Granites rarum est in regno Valentino terque dumtaxat vidi in colle, scilicet *Oriolet*, prope Orcellitanam urbem, angustias occupans quas marmorei montes relinquunt, et iuxta oppida Ayodar et Toras, ibique gypso contiguum. Valles amoenissimæ reperiuntur, quarum solum margaceum, plerumque albicans, interdum rubri coloris. Plantæ pullulant ingenti numero, late vigent, ornantque totam regni superficiem, cuiusvis naturæ ista sit, saxosa, terrea, arenosa, gypsea. Delectantur autem præ cæteris quædam illarum familiæ, quarum genera et species passim crescant. Lavendulæ species omnes reperias; Salsolæ, Teucrî, Antirrhini, et Cisti plurimas, adeo ut huius generis triginta offenderim in siccis et montosis. Graminum atque umbellatarum magnus ibi numerus; maior etiam illarum, quas Linnæus in *Didynamia*, *Diadelphia*, et *Syngenesia* collocavit. Una *Cryptogamia* infrequens est in Valentino regno, cuius perpauca species vidi, easque in humidis et umbrosis, nullam novam. Phoenix Linnæi, *Chamarops*, *Ceratonia*, et *Cytinus* sponte vegetant, in quibus characteres reperi ab ipso prætermisissos. *Cytinus* in primis monoica planta est flores mares proferens a feminis distinctos: *Ceratonia* nunc mas, nunc femina, raro hermaphrodita offenditur, cuius stamina semper quinque: Palmæ fructificatione conveniunt, quæ proinde sub eodem genere collocandæ sunt in *Hexandria* triginia. De his ergo dissertationes adiunxi, in quibus naturam, usus, atque culturam explicavi. Ad singularum descriptionum calcem plantas indicavi, quæ cum descripta vivunt, quo Valentini Floræ index magna ex parte habebitur.

Gratas denique reputans lectoribus montium et tractuum descriptiones physicas, nonnullas sparsi, illorum præcipue, qui novas plantas alunt; reliquas prætermisissas ne volumen in immensum excresceret. Innumera sunt enim, caque scitu digna, quæ Valentini regnum offert, sive natura inspiciatur, sive hominum industria, atque indefessus labor: quæ omnia complectar alio opere, quod iam paro, scilicet *Regni Valentini historiæ naturalis, atque rei agrariæ observationes*, in quibus Floram eiusdem regni dabo; montium omnium si-

tum et naturam, ibique de marmoribus reliquisque lapidibus tractatum; terrarum species; fontium originem; fluminum cursum; agriculturam tandem et reliqua, quæ pretiosissimam hanc provinciam commendant. Hæc soli et cæli amoenitate optimas Europæ adæquat, ne dicam superat. Collium pulchritudo, agrorum foecunditas, perpetui fructus, limpidissimi fontes, aëris salubritas, rerum omnium ad vitam et oblectamentum copia advenas ita afficit, ut summis laudibus laude dignam provinciam extollant. Nominare unum sufficiat Ioannem Talbot Dillon, qui peragrata Hispania, ut eiusdem iter typis daret, ubi de Valentia verba facit, nullam in terrarum orbe parem ipsi reputans, Miltonis paradiso comparavit his versibus.

*A happy rural seat of various view;
Groves whose rich trees wept odorous gums and balm,
Others whose fruit burnish'd with golden rind
Hung amiable! Hesperian fables true,
If true, here only, and of delicious taste.*

Matriti Calendis Ianuarii 1793.

DESCRIPTIONES PLANTARUM.

CAUCALIS MARITIMA *Bauhini. Tab. 101.*

110. CAUCALIS caule prostrato pubescente: foliis tripinnatis villosis: aculeis fructuum compressis luteis.

Caucalis pumila maritima. Bauh. pin. 153. Bauh. hist. 3. part. 2. pag. 81.

Caucalis humilis pubescens, laciniis foliorum obtusiusculis, umbellis involucreatis, fructibus ovatis crassis, aculeis inæqualibus et flavescens donatis. Lam. Dict. tom. 1. p. 657.

Radix teres, albicans fibrillis aliquot, ex qua caulis prodit prostratus, sulcatus, pubescens, ramosus, semipedalis.

Folia alterna, tripinnata; pinnulis obovatis villosis, quarum color læte virens; petioli basi incrassati, semiamplexicaules.

Flores umbellati: pedunculus communis oppositifolius erectus, 3-4-pollices longus, striatus, pubescens: radii sæpe quatuor inæquales, quorum longior pollicaris: involucreum universale ex quatuor plus minusve foliolis lanceolatis brevibus, villosis: partiale brevius, universali simile.

Corollæ rubentes minimæ, villis albicantibus obvallatæ, quarum petala bifida.

Stamina quinque albicantia: antheræ ovatæ, didymæ.

Germen in aliquibus floribus effoetum aut potius obsoletum: in reliquis ovatum cum spicularum rudimentis.

Fructus ovatus, striatus, tres lineas longus, luteus, aculeis compressis acutissimis inæqualibus armatus.

Habitat in arena maritima Sacronensi, et in agris prope Montan. Appellatur vulgo *Corpi*. ☉ Floret atque fructificat mense Maio. Ibidem reperi Cheiranthum littoreum, Convolvulum soldanella, Schoenum mucronatum, Buniam cakile, Iridem spatulatham, Euphorbias paralias, peplidem, et pilosam &c.

Explic. tab. a Flos auctus. b Fructus magnitudine naturali. c Huius pars interne spectata.

Obs. De hac planta egit Linnæus vol. 1. pag. 669, eamque dixit Dauci muricati varietatem. De Jussieu in Reg. hort. Parisiensi ad verum genus Caulalis eam revocavit, quem postea secutus fuit D. de Lamarck in Dictionario Encyclopedico.

PHYSALIS SUBEROSA. *Tab. 102.*

111. PHYSALIS caule fruticoso decumbente, 3-4-pedali, cortice suberoso: foliis orbiculatis, nitidis, integerrimis.

Caulis fruticosus, ramosus, decumbens, cuius cortex tener viridis, vetustate vero incrassatur, suberis formam induit, atque fissuris variegatus apparet: ad tres quatuorve pedes exurgit, tuncque ramorum fructuumque pondere decumbit.

Folia alterna, petiolis multoties longiora, orbiculato-acuta, utrimque nitida, limbo subciliato.

Flores solitarii, axillares, pedunculis petiolo subæqualibus.

Calix subtomentosus monophyllus, campanulatus, quinquedentatus, qui sensim inflatur, ore patulo, vel quum baccam continet, tuncque laciniae aut dentes in setulam capillarem elongantur.

Corolla herbaceo-lutea, calice triplo longior, campanulata, semiquinquesida; laciniis linearibus revolutis, intus glabris, extus tomentosis.

Staminum filamenta quinque, subulata, brevissima, inæ corollæ circa germen adfixa, conniventia: antheræ ovato-acutæ, erectæ, conniventes.

Germen superum sphaericum: stylus simplex, subulatus, antheris longior per eorum quasi centrum transiens: stigma villosum, subdidymum.

Fructus in fundo calicis aucti, estque bacca globosa unilocularis.

Semina quinque, dura, compressa, reniforma.

Habitat in radice montis in quo arcis vestigia supersunt prope Orcelitanam urbem. Vulgo dicitur *Paternostrea*. ♀ Florebant ibidem mense Julio Lavendula multifida, *Atractylis cancellata*, *Aizoon hispanicum*, *Melissa fruticosa* &c.

Explic. tab. a Flos integer. *b* Calix. *d* Stamen. *e* Germen. *f* Calix fructifer. *g* Bacca. *h* Semen.

PHYSALIS SOMNIFERA *Linnaei. Tab. 103.*

112. *PHYSALIS* caule fruticoso; ramis rectis; floribus confertis. *Lin. sp. pl. t. 1. p. 506.*
Mill. Dict. num. 6.

Solanum somniferum verticillatum. Bauh. pin. 166.

Solanum somniferum. Clus. hist. 2. pag. 85.

Caulis fruticosus, erectus, 3-4-pedalis, ramosus, tomentosus.

Folia alterna, petiolis longiora, ovata, integerrima, subtomentosa et veluti farinosa.

Flores axillares, subquinque, conferti, pedunculis propriis, brevibus, tomentosis.

Calix ovatus, tomentosus, apice quinquefidus, fructifer inflatus, costis quinque praecipuis, aliisque quinque intermediis.

Corolla luteo-virens, calice paulo longior, campanulata, semiquinquefida, laciniis revolutis.

Staminum filamenta quinque, brevia, imae corollae inserta: antherae ovatae conniventes.

Germen superum, ovatum: stylus simplex apice incrassato.

Fructus bacca globosa, rubra, vix pisi magnitudine, semina continens plurima, ovato-compressa.

Habitat passim in regno Valentino. ♀ Floret a Maio ad Septembrem. Vidi mense Maio ad radices montis Saguntini cum *Urtica pilulifera*, *Cacto opuntia*, *Melica nutante*, *Polygala amara*, *Rhamno lycoide* &c. Mense vero Augusti altissimam atque late virentem prope *Castelló de la Plana* in initio canalís subterranei una cum *Polycnemo arvensis*, *Telephio racemoso*, *Cynosuro aureo*, *Cenchro racemoso* &c.

Explic. tab. a Calix. *b* Corolla expansa cum staminibus. *c* Calix expansus extus spectatus. *d* Germen. *e* Anthera aucta. *f* Bacca. *g* Huius sectio. *h* Semen.

Obs. Corolla praecedenti similis.

SISYRINCHIUM SPICATUM. *Tab. 104.*

113. *SISYRINCHIUM* caule compresso: spathis multifloris alternis, in spicam adproximatis.

Caulis articulatus, compressus, bipedalis.

Folia ensiformia, enervia, arcte plicata, atque inferne per internodum vaginantia caulem, per quem excurrunt in alam simplicem.

Flores in spicam semipedalem interruptam congesti, ad singula foliola spathiformia axillares, numerosi, propriisque pedunculis sustentati: inter pedunculos membranæ totidem lanceolatae, diaphanae.

Calix nullus. Corolla supera, lutea, scxpetala, petalis ovato-oblongis, emarginatis, ibique auctis lacinia brevi acuta. Petalorum tria exteriora sunt basi viridia et latiora; interiora angustiora: omnia tamen notantur lineis longitudinalibus, quae inferne rubent; ungues tandem punctulis ornantur.

Staminum filamenta tria lutea, in corpus coalita, superne libera: antherae ovatae incumbentes.

Germen inferum, trigonum: stylus simplex: stigmata tria setacea.

Capsula trigona, ovata, torulosa, apice circumscissa, trilocularis, trivalvis, polysperma.

Semina exasperata, globosa, altera parte acuta.

Habitat in Mexico. Vidi floridum mense Maio in horto botanico Archiepiscopi Valentini in oppido Puzol tertio a Valentia lapide.

Pulcherrimæ atque rariores plantæ ibidem hospitantur ex utraque India atque Canariis insulis idque nullo invernaculo. Viget ibi sub dio atque fructus præbet Annona squamosa, Laurus perseæ et Datura floripondio cum aliis benemultis. Huius ultimæ fructum vidi mense Septembri fere similem fructui Daturæ Stramonio, aculeis scilicet armatum. Quare aut diversam ab hac pinxit atque descripsit Cl. Fewilleus pagina 761, tabula 46, aut fructuum aculeos prætermisit. In Regio horto Matritensi quotannis floret, nunquam hucusque fructificavit.

SALVIA INVOLUCRATA. *Tab. 105.*

114. SALVIA foliis ovato lanceolatis serratis; floribus spicatis terminalibus, bracteis maximis coloratis.

Caules tetragoni, glabri, 3-4-pedales, ramis oppositis.

Folia opposita, petiolis longiora, ovato-lanceolata, serrata, glabra.

Flores verticillati, verticillis sexflorum, adproximatis in spicam semipedalem terminalem: sub verticillo bractearum duarum oppositarum, sessiles, subrotundo-acutarum, concavarum, rosearum, deciduarum.

Calix rubescens, campanulatus, striatus, ore bilabiato: labium superius unidentatum, inferius bidentatum.

Corolla sexquipollicaris, saturate rosea; pars tubi intra calicem contenta gracilis, alba; quæ vero extra calicem colorata, ventricosa, compressa, pollicem longa: faux pervia, bilabiata: labium superius fornicatum, compressum, tomentosum: inferius trifidum, laciniis lateralibus ovatis brevibus, media latiore concava, orbiculata, crenata.

Staminum filamenta duo, alba, compressa, pedicello adfixa ad labiorum divisionem: antherarum lutearum. In tubi base colorata denticuli duo inferne coaliti.

Germen ac reliqua ut in congeneribus.

Habitat in Mexico. ♀ Vidi floridam in Regio horto Matritense mense Novembri.

Obs. Planta pulcherrima numero atque florum magnitudine, quarum spica terminatur bracteis in strobilum dilute roseum complicatis. A reliquis differt 1.º bractearum magnitudine. 2.º Tubo longo compresso. 3.º Spica densa terminali grandiflora.

Explis. tab. a Calix. b Corolla. c Eadem expansa. d Calix sectus.

BUPLEVRUM FRUTICESCENS *Linnaei. Tab. 106.*

115. BUPLEVRUM frutescens; foliis linearibus; involucrio universali, partialibusque. *Linnaei. sp. pl. tomo 1. pag. 659. Lamarck Dict. tomo 1. pag. 519.*

Buplevrium hispanicum arborescens, gramineo folio. *Tournefort. inst. 310.*

Buplevrium fruticosum, angustifolium hispanicum. *Barrelet. tab. 1255.*

Caulis fruticosus, semipedalis, glaber ut et tota planta, ex quo rami prodeunt virgati pedales, graciles, annui.

Folia alterna, sessilia, linearia sæpe glauca, quandoque saturate viridia in umbrosis et humidis.

Flores umbellati, umbellis alternis, axillaribus, et ultima terminali: radii tres, vel quinque breves; involucria universalis et partialis brevia, ex quatuor aut quinque foliolis acutis reflexis.

Corollæ minutæ luteæ; reliqua ut in congeneribus.

Habitat passim in montibus et collibus regni Valentini; præcipue tamen in Buñol. ♀ Flo-

ret Iunio, Julio, Augusto et Septembri. Florebat ibidem Buplevrum fruticosum, rigidum et semicompositum: Catananche coerulea: Euphorbia spinosa: Dictamnus fraxinella: Fraxinus ornus: Conyza sordida, saxatilis, et rupestris: Linum suffruticosum: Tragopogon picrioides.

Explic. tab. a Corolla aucta. b Semen.

IPOMÆA SAGITTATA. Tab. 107.

116. IPOMÆA caule volubili: foliis sagittatis: floribus solitariis.

Ex radice perenni caules prodeunt teretes, volubiles, longissimi, glabri, ramosi.

Folia alterna, sagittata, glabra, petiolis longiora.

Flores axillares, solitarii, pedunculis inverse conicis ad florem usque incrassatis, prope medium bistipulatis; stipulæ sunt rubræ, marcescentes.

Calix persistens ex quinque foliolis coriaceis, ovatis, duobus interioribus longioribus, quorum omnium limbus ruber.

Corolla tubuloso-campanulata, violaceo-rubens, magna, limbo quinquecrenato.

Staminum filamenta quinque, longitudine tubi; adnata imæ huius parieti, postea libera, et glabra, basi vero tomentosa: antheræ albicantes, sagittatæ.

Germen globosum: stilus subulatus: stigma incrassatum, mamillare, album.

Capsula globosa, ciceris magnitudine, bilocularis, quadrivalvis, valvulis ovato-acutis, concavis: dissepimentum ovato-acutum, loculis dispermis. Semina extus ovata et lanata, intus acuta.

Habitat in humidis et arenosis prope mare, piscatorum tuguria vulgo *barracas* ornans: vidi primo iuxta lacum *Albufera*, deinde copiose in Castalonis ditione maritima. ♀ Floret æstate; eodemque tempore Polygonum maritimum, Pascrina glabra, Crucianella maritima, Lotus creticus, Senecio doria, Gentiana spicata, Agrostis pungens, Ephedra distachia, Salicornia herbacea, et fruticosa, Salsola tragus aliæque innumeræ.

Explic. tab. a Flos integer. b Calix. c Stamina cum tubi secti parte cui adhærent. d Germen. e Stigma auctum. f Fructus intra calicem. g Capsula dehiscens. h Dissepimentum cum seminibus. i Semen parte convexa. k Idem acuta.

Obs. Character certus quo Ipomæa a Convolvulo distinguitur in stigmate consistit; capitato scilicet in Ipomæa, bipartito in lacinias lineares in Convolvulo. Quare plures Convolvuli species ad Ipomæas transferendæ. Consulantur accuratæ observationes botanicæ clarissimi Jacquini pag. 303. vol. 3. Collect.

CASTULONIS DESCRIPTIO NATURALIS.

Idubedæ^(a) atque finitimorum montium superato tractu a septentrionibus et solis occasu venientibus maxima occurrit planities, cuius termini fugiunt oculos, quæque intuentium animos tanta voluptate afficit, ut eos consistere tantisper cogat, quousque lustrent saltem illa naturæ, atque artis portenta. Tota enim regio amoenitatis ornamento nunquam spoliata, inensum viridarium apparet. Virent arbores vel sub ipsam brumam, rident agri plantarum varietate et coloribus, cælum liquidum observatur nebulis nullatenus obnoxium, mare demum aspectui gratissimum sese offert, adeo ut nulli terrarum parti pulchritudine planities hæc cedat nisi Valentino tractui. Ferax ubique solum, terra scilicet rubella, quæ accidorum superfusione fervet, aqua vero solvitur in tenuissimas pinguesque particulas. Planities pars montibus subiecta irrigari nequit, quia flumine altior, reliqua versus mare depressior permultis canalibus foecundatur. Plura ibi numerantur nobilia oppida, quorum primum Castulo^(b), et hominum numero, et rerum omnium copia: sesquileuca a mon-

(a) Mons est inter septentrionales Regni Valentini altissimus vulgo *Pesagolera*.

(b) Vulgo *Castelló de la Plana* ut ab aliis oppidis eiusdem nominis distinguatur.

tium radicibus, Ieuca integra a mare distat. Eius tota ditio sex circiter quadratas Ieucas complectitur, quarum una cum dimidia Castulonenses irrigant. Præbet ipsis aquas Idubedæ flumen *Millares* vulgo, quæ decem mille pedum spatio per canalcm subterraneum fluunt in saxis durissimis excavatum, aut in terra arenosa lapidibus immixta: qui lapides figura plerumque ovali, semperque polita torrentem ibi aut flumen olim existisse innuere videntur. Ubi vero canalis ad agros irrigandos pervenit in canaliculos subinde partitur, quibus irrigatio facilis. Agri omnes ut receptam aquam continere valeant ad horizontem aptantur: quare plures in hoc tractu gradus, quibus a mare ad oppidum ascenditur. Mira in omnibus fructuum copia et varietas, quæ agricolarum industriæ ac diligentia tribuenda magis, quam soli fertilitati. Nunquam hoc vacuum; mori atque fructiferae arbores agrorum limites occupant, areas Cannabis, Zæa, Triticum, Hordeum, Medicago sativa, cæteraque quæ in solo crescent consimili. Ex uno Cannabino cortice tredecim mille talenta (vulgo *quin-tales*) quotannis colligunt Castulonis accolæ. Irriguam partem occupant Ceratonia, oleæ, vineæ, tantaque illarum copia est, ut triginta et octo mille talenta fructuum quotannis proveniant. Quanta reliquorum summa! At quanto maior plantarum copia atque varietas, quæ Botanicorum animos oblectant! Vel id unum evincet, quod summo gaudio vidi, Pharmacopolam scilicet, qui nunquam hortos viderat, qui libris et Botanicorum commercio destitutus, sexdecim annorum spatio opus perfecit, quatuor iustis voluminibus constans. Ultra papilioncs indigenas et aves, plusquam septingentas plantas pinxit, quarum investigavit vires, notans inflorescentiæ tempora et loca ubi sponte crescent. Mare, montes, arva, rivulos iterum iterumque examinando Floram conficere aggressus est, quam si Linnæus vidisset haud certe Hispanos dormire scripsisset in florum, atque deliciarum centro. Vir hic memoria dignus Castulone est natus anno 1730: eius nomen Ioseph Ximenes, hodieque in plantarum examine solo earum amore ductus insudat tametsi inglorius, nec ullis præmiorum stimulis illectus.

LINUM SUFFRUTICOSUM *Linnæi. Tab. 108.*

117. *LINUM* foliis linearibus, acutis, scabris; caulibus suffruticosis. *Linn. sp. pl. tom. 1. pag. 763.*

Linum angustifolium Valentinum, fruticosum, foliis rigidis, et aculeatis. *Tourn. inst. 340.* Caulis fruticosus, semipedalis et amplius, ramosus, ramis sparsis.

Folia sparsa, numerosa, sessilia, lineari-acutissima, rigida, carinata, scabra: scabrities provenit ex setulis innumeris rigidis, quæ oculum fugiunt.

Flores corymbosi, magni.

Calix glaber, pentaphyllus, foliolis ovato-acutissimis, limbo infra cuspidem glanduloso, glandulis utrimque subseptem albicantibus, pedicellatis.

Corolla alba, calice quadruplo longior, petalis quinque, pollicaribus, supra ovatis, sensinque in unguem roseam angustatis.

Staminum filamenta quinque, brevia, basi coalita: antheræ versatiles, sagittatæ.

Germen ovato-acuminatum: styli quinque, filamentis longiores: stigmata globosa.

Fructus ut in congeneribus.

Habitat in collibus siccis prope oppida Gilet, Buñol, et alibi in regno Valentino. *Æ* Floret Maio et Junio una cum Convulvulis lineato et capitato, Coniza saxatili, Centaureis conifera et aspera, Stipa iuncea, Astragalus hamoso, incano &c.

Explic. tab. a Calix. *b* Huius foliolum auctum cum glandulis. *c* Stamina. *d* Germen cum stylis. *e* Petalum. *f* Stamen auctum. *F* Folium auctum.

Obs. Valde simile Lino tenuifolio a Cl. Iacquino descripto et picto tabula 215 Floræ Austriacæ: nihilominus differre videtur caule fruticoso, foliis undique scabris nedum limbo; et floribus multo amplioribus.

STATICE ALLIACEA. *Tab. 109.*

118. *STATICE* scapo iunceo capitato: foliis lineari-acutis, inferne angustatis.

Radix perennis, fusca, teres, ramosa, superne squamata.

Scapi radicales, iunciformes, pedales, erecti, glaberrimi, teretes, terminati vagina duarum linearum, et floribus.

Folia radicalia, lineari-acuta, versus basim sensim angustiora, superne latiora, lineata, glaberrima.

Flores capitati, basi cincti squamulis ovatis, scariosis, pallidis, inferioribus brevioribus.

Calix monophyllus, turbinatus, apice dilatatus, scariosus, diaphanus, quinquedentatus, dentibus subulatis.

Corolla candida, patens, petalis quinque ovatis, integerrimis, basi acutis.

Staminum filamenta quinque, imis unguibus petalorum adfixa, ipsisque breviora, alba: antheræ ovatae.

Germen turbinatum: styli quinque, subulati, divergentes, basi tomentosi: stigmata simplicia.

Fructus intra calicem, corolla tectus, ovatus, glaber, apice acutus, cuius transversalis sectio tres sistit partes: media lutea, laterales sunt albæ.

Habitat ad radices meridionales montis Montduber in Vallidigna, et in monte Orospea, copiose vero in Engueræ montibus, et in tractu vulgo *Santiol*; floret Maio. ¶ Crescebant hic *Serratula mollis*, *Carduus pinnatifidus*, *Bupleurum odontites*, *Carthamus tingitanus*, *Pinus sylvestris*, *Cistique* plures noti.

Explic. tab. *a* Flos postice spectatus. *b* Idem antice. *c* Calix. *d* Petalum. *e* Germen. *f* Stylus auctus, cuius basis tomentosa. *g* Semen. *G* Idem auctum. *i* Huius sectio. *z* Corolla contracta, semen continens.

PANICUM REPENS *Linnaei. Tab. 110.*

119. *PANICUM* panicula virgata: foliis divaricatis. *Linnaei sp. pl. tom. 1. pag. 160.*

Radix fibrosa, ex qua culmi prodeunt sesquipedales, ut plurimum omnino erecti, aliquando inferne prostrati, articulis rubris distincti.

Folia alterna, vaginantia caulem, vagina striata, sæpe villosa, ex qua folia excurrunt tripollicaria, angusta, acutissima, patula.

Flores paniculari, panicula erecta, ramosa, nunc contracta, nunc divaricata; in ramis locantur flores ovati, alterni, solitarii, aut bini, pedicellis brevissimis.

Calix est gluma uniflora trivalvis, valvulis duabus ovato-concavis æqualibus, tertia minima obtusa: omnibus viridi-purpurascens.

Corolla bivalvis, valvulis ovatis æqualibus, muticis, intra calicem.

Staminum filamenta tria, capillaria, brevia: antheræ ovatae, croceæ.

Germen ovatum: styli duo: stigmata plumosa, saturate violacea.

Semen unicum, ovatum.

Habitat copiose in humidis regni Valentini, Orcellis, Buñol, præcipue vero in suburbiis Valentiae, et in tractu vulgo *Dehesa*. Floret Maio et Iunio cum *Cynosuro aurco*, *Poa eragrostidi*, *Geraniis malacoideo*, *murcico*, *disecto*, et *mollis*, *Cistis salviaefolio*, *crispo*, *albido*, *Lavendula stæchas* pedunculis foliosis, *Ipomæa sagittata* &c.

Explic. tab. *a* Flos integer magnitudine naturali. *b* Idem auctus. *c* Corolla. *d* Semen.

Obs. Si dicta descriptio cum descriptionibus conferatur, quas Linnaeus dedit de Panicis colorato et repente, aut parum ista ab invicem differre parebit, aut potius unam eandemque plantam ab illo diversis nominibus designatam fuisse. Flos ipsis idem: huius situs, et genitalium color, in quo differentiam specificam possuit, nullatenus diversus: foliorum va-

ginæ villosæ. Restat ergo culmorum figura ramosa aut repens. An ita semper? an solidum fundamentum ad specierum numerum augendum?

Cl. Jacquinus tabula 12, vol. 1. Iconum, plantam dedit ab hac nostra aliquando diversam cui nomen imposuit *Panicum coloratum*. An eadem cum Linnaena?

AGROSTIS PUNGENS *Pourret. Tab. 111.*

120. AGROSTIS radice repente: foliis subulatis, rigidis, suboppositis.

Agrostis pungens. Lamarck. Dict. vol. 1. pag. 59.

Radix teres, luteo-albida, reptans, geniculata; e geniculis radículas capillares demittens, et culmos proferens vix pedales, erectos, sæpe ramosos.

Folia disticha, adproximata et quasi opposita, subulata, rigida, fere pollicem longa, vagina longiora, ultimo excepto, quod brevissimum est, vagina gaudens omnium longiore.

Flores paniculati, panicula densa, terminali.

Calix bivalvis uniflorus, valvulis acutis, inæqualibus, albicantibus, corolla brevioribus.

Corolla bivalvis, valvulis concavis, acutis, muticis.

Staminum filamenta tria, capillaria: antheræ violaceæ, oblongæ.

Germen ovatum: styli duo: stigmata longitudinaliter hispida.

Semen unicum.

Habitat in arena mobili maris Mediterranei. ♀ Vulgatissima per septendecim leucas a Castulone usque ad Sucronem et ultra. Floret Augusto, committata in littore Valentino Crithmo et Eryngio maritimis, Echinophora spinosa &c.

Explic. tab. a Calix et corolla. *b* Calix. *c* Corolla cum genitalibus. *d* Germen: omnia aucta.

BOERHAVIA PLUMBAGINEA. *Tab. 112.*

121. BOERHAVIA foliis subcordatis, orbiculato-acutis: germinibus glandulosis.

Caules teretes, glaberrimi, ramosi, et nonnihil geniculati, partim erecti partimque procumbentes, bipedales et amplius, quorum cortex initio viridis, vetustate albidus, et fere suberosus.

Folia opposita, distantia, subcordata, orbiculato-acuta, inferne subvillosa, petiolis longiora.

Flores umbellati, umbellis alternis, solitariis, axillaribus: pedunculus communis bipollicaris: partiales breves numerosi.

Calix nullus: corolla supera, monopetala, infundibuliformis, tubo externe notato maculis quinque lanceolatis: limbus est quinquepartitus, patulus, laciniis orbiculatis bifidis: color roseus ad album accedens.

Stamina tria, capillaria, recurva, corolla longiora, summo germine inserta: antheræ violaceæ, didymæ.

Germen turbinatum, striatum, cinctum apice tuberculis pedicellatis: stylus simplex, albus, staminum longitudine, ex germine apice nonnihil cava prodiens: stigma peltatum, violaceo-rubrum.

Fructus turbinatus, striatus, coronatus apice tuberculis pedicellatis; qui vero per strias sunt disseminati, sessiles.

Semen unicum, oblongum, tectum pelle coriacea.

Habitat ad radices Orcellitani montis, in quo fundatum est Seminarium conciliare. ♀ Crescunt ibi Thymus piperella, Teucra capitatum et libanitis, Nepeta violacea, Marrubium hispanicum, Viola cenisia &c.

Explic. tab. a Flos integer. *b* Genitalia. *c* Germen, stylus, stigma. *d* Fructus paulo maior magnitudine naturali. *e* Semen.

Obs. Hæc planta affinis videtur *Hervæ purgationis* Fevillé tab. 18, et *Boerhaviæ scandenti* Jacq. hort. tomo 1. tab. 4.

CERATONIA SILIQUA *Linnaei. Tab. 113.*

122. CERATONIA foliis alternis, pinnatis, quinquejugis; foliolis ovatis.

Ceratonia siliqua. Linn. sp. pl. tom. 4. pag. 364, ubi videndi auctores reliqui.

Arbor 20-30-pedes alta, cuius rami robusti sæpe horizontales in quindecim pedum longitudinem excrescunt: lignum durissimum rubescens; cortex tener cinereus, temporum lapsu fuscus, fissurisque variegatus.

Folia fere pedalia, semper virentia, alterna, pinnata, quinqueiuga, foliolis ovatis, nitidis, coriaceis, apice sæpe emarginatis.

Flores racemosi, racemis numerosis, qui semper locantur in vetustioribus ramis: racemi sunt masculi, feminae, aut hermaphroditi in diversis arboribus; adeo ut si diversorum sexuum flores in eadem arbore reperiantur, non id naturæ sed arti, insectioni scilicet, tribuendum est.

Calix brevis, rubescens, quinquedentatus, patens, coriaceus: corolla nulla.

Staminum filamenta in mare et in hermaphrodito quinque, subulata, patentia, calice quadruplo longiora, inserta calicis denticulis inter harum superficiem et corpus callosum, germen hermaphroditi, aut illius in mare rudimentum cingens: antheræ incumbentes, biloculares, quarum epidermis fusco-rubra, pollen vero sulphureum.

In femina filamenta nulla: antherarum rudimenta quinque, sessilia, et incarcerationa in calicis dentibus, in quibus pollen nullum.

Germen in mare nullum: in femina et hermaphrodito superum, arcuatum, lineare, tomentosum: stylus vix ullus: stigma peltatum bilobum.

Fructus: legumen non dehiscens, semipedale et quandoque longius, compressum, rectum, aut recurvum, initio viride, dehinc flavum atque tandem castaneæ coloris: intus carnosum, multiloculare, isthmis scilicet divisum, in quibus locantur semina solitaria, dura, nitida, compressa, ovata, altera parte angustiora, qua filo capillari adhærent receptaculo longitudinali.

Habitat in collibus temperatis, atque in agris contiguis aridis regni Valentini. Æ Bis floret autumnio scilicet et hiberno tempore; copiosius tamen Augusto et Septembri, quam Februario mense. Germina foecundata, parum crescunt usque ad Aprilem, postea vero integro vere argentur, quousque tandem ultimo Augusto et Septembri colorem induunt castaneum, tuncque maturi sunt fructus. Quare in eodem mense arbores ontistæ conspiciuntur fructibus floribusque innumeris.

Explic. tab. A Racemus masculorum. *B* Flos separatus magnitudine naturali. *C* Stamen auctum. *D* Feminarum racemus. *E* Flos auctus in quo antherarum rudimenta. *F* Fructus. *G* Semen. *H* Folium. *I* Flos hermaphroditus magnitudine naturali.

OBSERVATIONES.

Plures in regno Valentino excoluntur arbores maximo incolarum beneficio. Primum obtinet *Morus alba*, quæ irriguos agros fere occupat, nonnullos etiam tractus pluviis dumtaxat irrigandos, valles scilicet *Benasal*, *Pego* aliorumque oppidorum in quibus læta vivit, minus obnoxia morbis, quam in *Sucronis* ripis. Post *morum* commendanda *Olea europea*, quæ solum amat terreum et temperatum: quodsi in siccis crescat, fructus edit sapidiores. Sequitur *Ceratonia siliqua*, frigoris impatiens, longæva, cui solum convenit saxosum et siccum, colles præcipue et montium radices. *Amigdalus* communis præstat cæteris, supra dictis exceptis: crescit præcipue in terra sicca et albicante iuxta montium radices et depres-

siora loca per tractus longissimos *Foya* scilicet *de Castalla*, et maritima omnia Dianii, Xixonæ, Lucenti &c. : ferrum potius, quam frigora timet: eius vita brevis si cum *Ceratonia* comparetur. Ficus tandem *Carica* et *Quercus illex* montes ornant atque superiores valles ut plurimum frigidæ. Ex quibus arboribus unam in præsentiarum seño elucidandam *Ceratoniam*.

Ab occasu venientibus, superato monte vulgo *Puerto de Almansa*, quo *Murciæ* et *Valentiæ* regna separantur, vallis occurrit gratissima duplici montium tractu contenta, quorum qui dexteram tenet in *Sætabim* tendit, qui sinistram vero in *Carceris saltus*. Iacent ad priores radices *Fuente de la higuera*, *Moxcote*, *Vallada*; ad alterius autem contra dicta oppida *Montesa*, arx olim fortissima, quæ tæremotibus funditus eversa fuit anno 1748, et paulo longius *Llanera* et *Roglá*. In hac igitur valle, quæ tredecim lapidibus a mare distat, *Ceratonix* conspiciuntur, nunc oleis immixtæ in agris qui rigari nequeunt, nunc montium radices occupantes: adeo ut sive recta in *Sætabim* tendas, hincque in *Valldignam* atque *Orospeðæ* radices; sive in *Carceris saltus*, e quibus in immensam planitiem descendas notam vulgo *Llano de Quarto* nomine, *Ceratonix* ubique videntur, oleæ aut vites, tractu excepto qui rigari potest. Nunc vero si a *Catalauniæ* finibus *Valentiæ* maritima lustrentur per triginta et amplius lapides *Ceratonix* passim observantur, quarum numerus supputari vix potest a *Peñiscola* ad *Saguntum* usque. Grata sunt ipsis saxa et terra illa quæ sæculorum lapsu ab aquis in planties adspostata fuit, dummodo calore gaudeat, qui gelu nunquam permittat. Vidi enim inter oppida *Trahiguera* et *Vallibona* *Ceratonix* radices, quarum arbores destruxit hiems horrida anni 1788, quin vicinas oleas vulnerasset. Vidi etiam vallem integram *Barig*, vix leuca a mari seiunctam, in qua nulla crescit *Ceratonia*, quamquam in inferiori *Valldigna*, ipsi subiecta, innumera crescant sponte ibi nascentes inter saxa nuda vix terram continentia. Calor ergo huic arbori necessarius est et montosa loca, aut terra sicca.

Multiplicantur facillime seminibus, quæ terræ commissa germinant, sive casu id fiat, sive dedita opera. Atque notandum quod quum boves, aut muli ventrem exonerantes semina cum stercore deponunt, citius ista germinare, quam quæ ex fructu eruta seminantur. Lente crescit arbor perinde ac illæ omnes quarum vita longa et lignum durissimum: secundo tamen ætatis anno orgialis est atque digitum crassa, ramulis alternis ornata, tuncque ipsi cortex virido-ruber, qui annorum tractu induratur, crescit atque finditur. Si nulla hominum cura accederet, cresceret ulterius caudex, ramisque iterum iterumque ramosis obduceretur: attamen ut fructus suo tempore commode colligantur, illorumque paretur magna copia, tum etiam ut et morbi quoad fieri possit arceantur, caudex non ultra quinque pedes crescere permittitur, conservatis tribus aut quatuor divergentibus ramis ad dictam altitudinem, amputatis oblique cæteris et perpendiculari: illis ut arboris substantia in superiores adscendar, hoc ut aëri pateat in interiora aditus. Si e loco natali aut seminario in alium transplantanda sit, mense *Februario* parentur fossæ sexaginta pedes ab invicem distantes, in quarum singulas arbor immitatur cum radicibus, quæ in fundo expansæ terræ teguntur. Debet hæc esse sicca atque sensim disseminari super illas, quæ interim commoventur, elevata tantisper arbore, et alternando demissa iterum: quo fit ut terra undique radices contingat, nulla relicta cavitate. Fossa ita repleta, pedibus comprimitur, tum continuo irrigatur, idque iterandum bis aut ter in mense, si aquæ copia adsit, ut radices succo intumescant. Descendant hæc haud multum in terra, et ad horizontem ferme parallelæ quaquaversus excurrunt; indurantur tempore et femoris crassitiem acquirunt; quibus arbor firmatur ventis resistens, qui quando validissimi, ramos ad summum findunt atque confringunt, arborem vero nunquam eradicare possunt.

Ceratonix ut dixi omnes aut masculi sunt, aut feminae aut hermaphroditi: quum vero sine sexuum concursu fructus in natura obtineri non possit, curandum est ut et mares et feminae conserventur in agris, aut in diversis arboribus ut natura monstrare videtur; aut insertione in una eademque arbore si id utilius aut commodius videatur. Vix agricolam in regno *Valentino* reperias, quem hæc duo fugiant, scilicet feminam propriorem masculo plus fructus afferre, et masculini sexus præsentiam necessariam esse. Nihilominus tantum

in his hominibus valet parentum consuetudo ut novam arborem insertione feminam constituent, nihil aut parum de marito curantes. Probe norunt, naturam providam ad magnas distantias masculorum auram per aërem transmittere in feminas, hacque de causa mares negligunt: perficeret illa quidem intentum finem, si masculorum inimici nulli essent, hoc est si agricolæ masculos conservarent qui ex seminibus proveniunt; at quum istos videant infructuosos, feminas vero fructiferas, male sibi consulentes extirpant in illis sexum, femineum sufficientes, qui foecundatur uno alterove ramulo casu prodeunte, in quibus masculus conservatur, qui *Judio hort* vernacule nominatur. Fatendum est tamen, non ubique incuriosos esse agricolas, Sagunti præsertim. Hic enim Dianii, et in Raspeig perplures ne dicam omnes Ceratonix ramo ornantur masculo, quo foecundantur feminæ. Experimentis ulterius compertum est, non hermaphroditum, sed vere masculum inseri oportere in unaquaque femina; quia hermaphroditus perpauca fructus, hosque graciles atque breves producit; pollinis item in istis minor copia est quam in masculis.

Compertum id fuit cuidam agricolæ, qui nullum in masculis fructum videns, aliquos vero in hermaphroditis arboribus, ut omnes arborum ramos fructiferos haberet, amputavit masculos, in quorum loco ramulos inseruit hermaphroditos: verumtamen paucorem annorum intervallo paucitate fructuum de errore admonitus in pristinum statum reposuit omnia, singulis nempe arboribus ramum masculum denuo inserens, unde magna fructuum copia apparuit. Utinam huius exemplo cæteri prudentiores fierent! Res certe eorum familiaris magnum incrementum caperet eisdem impensis. Videant quanta diligentia palmarum Illicis cultores masculos in feminarum vicinis multiplicent: atqui quamquam unus triginta feminas, easque dissitas fecundare valeat, nihilominus tertia palmarum pars masculini est sexus. Itaque Ceratonix cultores optime sibi consulent, si singulis arboribus ramum unum masculum attribuant, sive insertione id fiat, sive ipsa natura, reliquos feminas. Atque id quod ad sexum attinet.

Est tamen aliud quod curandum in primis est, quodque neglectum vidi per universum regnum, ramorum scilicet putatio, cum numerosi, vetusti, fatiscentes aut iumundi sunt. Peccare se in naturam credunt isti homines, si securim Ceratonix admoveere præsumant, quia a parentibus hanc incuriosam praxim acceperunt, et quia falso credunt ramorum multitudine fructum augeri, eo quod flores non in novis ramulis, sed in vetustis proveniant: attamen certissime errant, suaque parum curant, dum maxime curare videntur. Observentur enim Augusto et Septembri vetustiores arbores, eæ præsertim quarum altitudo et latitudo est circiter vigintiquinque pedum, quæque ramis undique obrutæ solis radiis et aëri vix aditum permittunt; illarum interiora florum racemis innumeris ornata, ne dicam tecta conspiciuntur: verumtamen si mense Novembri iterum examinentur, quando scilicet foecundata germina dumtaxat remanent, multum horum numerum ab infinita florum copia distare patebit. Duplici id causæ tribuendum est, masculorum scilicet exiguo numero, et ramorum multitudini: horum plerique semimortui sunt, plures crusta pollicari tecti, quæ ex induratis exurgit tuberculis, e quibus pependerit fructus; alii demum ita vicinis adproximati ut se invicem noceant. Accedit quod in tanta ramorum multitudine insumatur tota pæne arboris substantia, quæ cæteroqui in fructuum copiam, et perfectionem abiret.

Itaque Ceratonix cultores maximam utilitatem reportabunt si in unaquaque ramum masculum conservent; si vetustos fatiscentes et immundos amputent; si læte vigentium denique eos conservent, qui fructibus ferendis magis idonei sint, nec vicinos numero offendant. Oportune id fiet quando fructus maturi sunt Augusto scilicet. Neque florum copia, quæ tunc apparere incipit, detertere debet agricolas quominus inutilibus ramis securim admoveant, quamquam in ipsis flores videant; uberiores enim hac methodo parabunt sibi messem.

Ceratonias sæpe videas tanta fructuum copia, ut unaquæque octingentas libras sustentet. Eorum collectio facilis: ubi primum legumina castaneum colorem induunt, aut cadunt sponte, aut levi percussione cedunt. Robustiores ad id seliguntur arundines^(a) sexdecim aut

(a) Arundo Donax Linnæi, quæ vulgatissima est ad fluminum et canalium ripas.

viginti pedes longæ, in quibus incurvæ radices conservantur, ut facilius atque commodius legumina pendentia commotione aut ictu ab arbore separentur, quæ exsiccata in horreis reponuntur. Illorum pondus augetur si pluat maturationis tempore; utilissima etiam pluvia eisdem vel ab arbore seiunctis et in terra iacentibus. Leguminum color sapor atque magnitudo non eadem in omnibus arboribus: harum tres varietates cultores numerant vernacule dictas *Melars*, *Lindars* et *Castelluts*. Huic sunt folia maiora, atque saturatius viridia; legumina sæpe pedalia; at tamen minus solida minusque gustui grata: illi vero sunt folia breviora, pariterque legumina, quæ solidiora sunt atque dulcissima. Nominantur *Melars* quasi dicas *Melleas*, quia guttulas mellis fructus continet, cuius mellis quandoque tanta copia ut in terram stilet, atque apibus alimentum præbeat. Visitant isræ Ceratonix flores et masculorum pollen ad feminas adspontant; adeo ut si nectaria furentur inopia coactæ, debita persolvant fœcundando feminas, fructusque præparantes.

Ceratonix legumina saluberrimum præbent alimentum equis, mulis, cæterisque animalibus; adeo ut in regno Valentino fere neque hordeo, neque avena utantur, sed unico Ceratonix fructu, quo, paleæ, atque medicamine sativa robusta conservantur animalia. Legumina matura dulcia sunt, at mense Maio et Iunio cum viridia adhuc conspiciuntur, valde styptica: quare si casu animal masticet illa, aut quod peius est deglutiat, fere semper perit: esophago enim hærent legumina, nec facile in stomachum descendunt. Optimum inde Valentini Medici, duce D. Micó, contra lienteriam hauserunt remedium, quod quia præsentissimum certumque est in Pharmacopœa Matritensi reperitur hoc titulo: *Iusculum pulli gallinacei Valentini*.

Ceratonix folia ad coria perficienda utilia sunt: lignum denique caminis alendis, aut carboni conficiendo.

ANTIRRHINUM CRASSIFOLIUM. *Tab. 114.*

123. ANTIRRHINUM foliis oppositis, ovatis, crassiusculis, limbo reflexo: floribus laxè spicatis: fauce pervia.

Orontium saxatile thymifolio, flore rubello. *Barr. ic. 1313.*

Antirrhinum saxatile, foliis serpilli. *Bauh. pin. 212.*

Radix sublignosa, brevis, fusca, petrarum fissuris arcte adhærens.

Caules herbacei, spithamæi, teretes, versus apicem villosi præsertim teneri.

Folia opposita, floralia alterna, breviter petiolata, ovata, crassa, limbo revoluta, saturate viridia, parva.

Flores racemosi, racemis laxis terminalibus, in quibus flores alterni, pedunculati, pedunculis ad bracteam axillaribus.

Calicis foliola quinque, lanceolata, quorum superius longius.

Corolla albido-purpurea: tubus inverse conicus, compressus, sulcatus, terminatus inferne calcari brevi obtuso: limbus bilabiatus patens; labium superius bifidum, erectum, laciniis rotundatis emarginatis; inferius latius, profundiusque trifidum, laciniis orbiculatis emarginatis: faux denique pervia.

Staminum filamenta brevissima, quorum duo altiora, omniaque inæ tubi parti adfixa: antheræ ovatæ.

Germen ovatum: stylus capillaris: stigma simplex.

Capsula globosa, parva, calice contenta, bilocularis, bivalvis.

Semina numerosa, minutissima, nigra, ovata.

Habitat passim in montibus Sagunti, Satabis, Sucronis, Validignæ, et Engueræ. ☉ Floret tota æstate. In umbrosis crescunt *Asplenium cetarach*, *Iungermania complanata*, quæ colorem incarnatum induit, et *Adiantum æthiopicum*, quod fortasse varietas est *Adiantum capillus-veneris*: alibi vigent *Sedum villosum*, *Cotyledon umbilicus*, *Arum arisarum*, *Trifolium stellatum*, *lapaceum*, *angustifolium*, *Myagrum hispanicum*, *Chrysanthemum corymbosum*, et *montanum*, *Campanula erinoides* &c.

Explic. tab. *a* Flos integer. *b* Corolla. *c* Huius dimidia pars expansa, labium scilicet superius, ubi genitalia observantur. *d* Labium inferius calcare terminatum. *e* Genitalia aucta. *f* Capsula. *g* Semina. *S* Semen auctum.

Obs. Inter Barrelierii Orontia quæ ad Antirrhinum reduxit Linnæus quatuor notantur designata tabulis 598, 1102, 1103, 1313, quæ in unum hic coniunxit, nominavitque *Antirrhinum organifolium*, addens *plantam esse polymorpham, variantem foliis ovatis et lanceolatis, atque fortasse filiam Antirrhini minoris*. An huius celeberrimi Botanici probandæ semper sunt et opiniones et coniecturæ, quando de plantis præsertim agitur in Hispania crescentibus, quæ foliis discrepare videntur nunc crassis glabris ovatis limboque revolutato, nunc lanceolatis et glutinosis?

PHOENIX.

CHARACTER GENERICUS.

Masculi flores.

Spatha universalis, compressa, altero latere dehiscens; spadix ramosus.

Calix monophyllus, urceolatus, semitrifidus, persistens.

Corolla monopetala, coriacea, triloba, persistens.

Staminum filamenta sex, brevissima: antheræ ovatæ, adnatæ interiori parieti filamentorum: germen nullum.

Femina in distincta planta.

Spatha, spadix, calix et corolla ut in mare.

Staminum antheræ effatæ, steriles.

Germina tria, basi coalita: stylus vix ullus: stigmata tria brevissima, fissa.

Fructus: drupa ovata, unilocularis: semina solitaria, ossea.

Obs. 1.^a Eadem est omnino fructificatio palmarum in Hispania crescentium, quas Linnæus cæterique Botanici evulgarunt ut diversa genera constituentes: sunt hæc Chamærops, et Phoenix ex quibus unicum dumtaxat conservari oportet.

2.^a In Linnæi Phoenice duo cuiusque floris germina abortum patiuntur, tertio in fructum abeunte; illorum remanent rudimenta, quæ sunt puncta duo fusca in interna corollæ superficie. In Chamærope vero non ita semper: aliquando enim tria, sæpe duo, sæpius unicum remanet.

3.^a Stamina in Phoenice libera sunt, in Chamærope monadelphæ.

PHOENIX HUMILIS, Tab. 115.

124. PHOENIX frondibus palmatis, petiolis spinosis.

Palma humilis, vel chamæripes. *Bauh. hist. 1. pag. 568.*

Chamæripes tricarpus spinosa: folio flaveliformi. *Ponted. anth. pag. 147. tab. 8.*

Chamærops frondibus palmatis: stipitibus spinosis. *Linn. sp. pl. tomo 4. pag. 632.*

Radices filiformes, teretes, coronatæ substantiâ albicante, suberoso-fungosa, eduli: cui imbricantur sub terra petiolorum bases, sublignosæ, lateo rubentes, sensim acutæ, inferne laræ, quarum limbus augetur substantiâ sicca, fibrosa, intertexta, tegente tunicas inferiores. Petioli longi sæpe pedales, compressi, sublignosi, armati spinis alternis, sursum adpressis ad latera angustiora: dilatantur hi versus apicem atque terminantur folio palmato, laciniis fere viginti octo, lineari-acutis, basi coalitis, pedem longis.

Flores axillares: spatha ovato-oblonga, compressa, intra petioli basim recondita, tuncque edulis: huius limbus lanatus, lana initio alba, postea rufescente.

Spathæ apex inflorescentiæ tempore, Maio scilicet, elongatur, prodiitque per axillas, tuncque finditur altero latere, qua spadix apparet ramosus, ramis alternis, multifloris, in quibus flores sedent alterni.

Calix et corolla luteo-albicantes.

Filamentorum urceolus in femina præsertim germina cingit, atque terminatur sex dentibus, totidem antheras efflætas sustinentibus, interne adnatas.

Germina in femina in globum adproximata: stigmata longitudinaliter fissa in vulvæ formam.

Fructus ovatus, pelle rubenti glabra tectus, in centro continens os durissimum, similiter ovatum, inter quod et pellem caro existit filamentosa, succulenta, dulcis, ossi intime adhærens.

Habitat in regno Valentino, passimque in maritimis. *Æ* Floret Aprili et Maio, fructus perficit Octobri.

Explic. tab. *A* Spatha cum spadice femineo. *B* Idem spadix extra spatham. *C* Spadix masculus. *a* Calix expansus. *b* Corolla situ naturali. *c* Eadem expansa. *d* Filamentorum urceolus expansus. *e* Germina. *E* Germen auctum in quo stigma apparet. *F* Fructus. *g* Huius sectio. *h* Seminis ossei sectio. *i* Stamina in mare. *k* Stamen et anthera aucta.

Obs. 1.^a Hæc species fere semper acaulis est in regno Valentino; nihilominus in tractu illo vernacule dicto *Desierto de las Palmas* nonnullas vidi, in quibus caudex erat bipedalis, quatuor pollices crassus, coronatus foliis, quorum nullum nisi vetustiorum vestigia in dicti caudicis longitudine. In Sicilia, Pontedera teste, altius erigitur ad octo nempe cubitos; foliis idem per integram longitudinem ornatur, si figura supra citata plantam sistat naturali proportione: in Xabæ denique ditone prope Dianium in miram crescit altitudinem. Vidi plures quatuordecim pedes altas, et unam triginta.

Obs. 2.^a Planta hæc perutilis est Valentini regno. Magna enim illius pars, ea scilicet terræ infossa, quæque radicibus incumbit, est edulis; substantia scilicet firma, albicans, dulcis, pollicem est amplius crassa, ac trium pollicum plerumque diametri: flores item dum teneri sunt et spathis semipedalibus inclusi, saporis sunt haud inlucundi: sed folia sunt præcipue quæ utilitatem suppeditant. Hæc enim materia sunt cophinis, storeis, scopis, funiculis, quibus conficiendis occupantur pueri, mulieres ipsi etiam viri hibernis noctibus.

Obs. 3.^a Hanc Valentini vernacule nominant *Margallonera*; *Margallons*: fructus vero *Datils de rabosa*, id est Vulpis dactyli.

PHOENIX EXCELSIOR.

125. PHOENIX frondibus pinnatis, foliis complicatis ensiformibus.

Phoenix. *Linn. tomo 4. pag. 654. Lamarck Dict. tomo 2. pag. 261.* aliique ibi videndi.

Quamquam in pluribus Hispaniæ provinciis crescat Palma Phoenix, nullibi quod sciam colitur nisi Illicæ nobilissimo regni Valentini oppido, quod Lucentum inter et Dianium iacet. Numerantur ibi plusquam sexaginta palmarum millia quæ non casu hic illic disseminatæ sunt ut in variis eiusdem regni oppidis, sed in hortis muro circumdatis. Horum solum ad horizontem aptatur, ut commodius irrigari valeat: tum in quadratas areas dividitur centum passuum et amplius, quæ fossis ab invicem separantur, quarum profunditas sesquipedalis est, latitudo orgialis: utramque fossarum ripam palmæ occupant recta positæ, sex circiter pedum intervallo distantes: areas Gossypium peruvianum, Medicago sativa, oleraceæ plantæ aut graminæ. Sponte germinant illarum fructus, dactyli scilicet quando maturi in terram decidunt; atque plantulæ inde provenientes, ibidem conservantur tribus sexve annis, transferendæ alio, cum opus fuerit. Ad hoc parantur fossæ in loco debito tres pedes profundæ, tuncque eradicantur novæ palmæ, conservata radice, quæ trunco crassior est, ovata, atque radiculis teretibus stipata. Palmulæ in paratas fossas inmissæ, terra teguntur ea methodo, quam supra inimus de Ceratonia agentes, et continuo irrigantur, quod singulis hebdomadis iterandum est. Plantam in nova terra vivere signa sunt, si viridis ea conservetur, si nova folia prodeant. Crescit lente utpote longæva: truncus illi erectus est et solitarius, sexaginta quandoque pedes altus, ut plurimum brevior. Dum orgialis est debitam

crassitiem adquisivit, sesquipedalem scilicet, tuncque foliis ornatur a basi ad apicem, quæ postea aut a cultoribus amputantur, aut tractu temporis fatiscunt et decidunt. Sunt folia decempedalia, alata: eorum foliola duobus ordinibus oppositis sedent, ensiformia, plicata, acuta; petiolo sustentata communi crasso, versus basim aculeato, sensimque ampliato, et caulem amplexante. In palmis vetustioribus caulis apparet nudus per integram longitudinem, exasperatum foliorum veterum cicatricibus, quæ mutuo sese excipiunt, ita ut inter duas inferiores tertia semper existat superior: apex tandem coronatur foliis circiter quadraginta, quorum quæ centrum occupant erecta sunt et breviora; quæ externe locantur, patula atque deorsum recurva; reliquis a centro divergentibus. Raro florent palmæ ante decimum ætatis annum. Vidi aliquas inflorescentiæ tempore Maio scilicet, quarum spathæ quatuor dumtaxat pedibus a terra distabant. Mares sunt aut feminae in distinctis arboribus, nunquam hermaphroditæ. Spathæ sunt durissimæ, bipedales, compressæ, axillares et solitariae, quæ versus apicem finduntur, qua spadix prodit fere tripedalis, ramosus, ramis flexuosis, in scopæ formam primo adproximatis, postea divergentibus. Flores sedent distantes in ramulis: constant calice atque corolla coriaceis tripartitis, quorum lacinia erectæ et adproximatæ sunt: horum color dilute luteus ad album accedens. In masculo numerantur stamina sex brevissima, et antheræ totidem oblongiusculæ; germen nullum. In femina vero tria germina basi coalita, quæ totidem stigmatibus terminantur.

Botanicorum plures, veterum præsertim, credidere feminas minime masculis foecundari, negantes horum pollen per aërem ad illas transmitti; quare palmarum alias steriles, alias fructiferas dixerunt: at cultores hodie, ne dicam Botanici, de masculorum munere et necessitate certi, ut feminae foecundentur, fructusque edant, masculos inter feminas multiplicent adeo, ut tertia palmarum pars masculini sit sexus. Palmæ omnes quamquam habitu convenire videantur, nec fructificatione inter se differant, duas tamen præcipuas distinguunt varietates illarum cultores; unam scilicet cuius fructus dulcissimi sunt, quique in arbore nonnihil corrugantur, *Candis* vernacule hac de causa nominati; et alteram, quæ fructus fert stypticos. Edules hi sapidique redduntur levi aceti vulgaris aspersione, qua peracta, biduo eos conservari oportet undique tectos, ut ibi mascerentur. Veruntamen notari oportet diu illos conservari posse, hos vero post macerationem intra quinque dies consumendos esse, quippe qui his elapsis corrumpuntur.

Læte vivit atque delectatur palma in solo humedo, haud procul ab oris maritimis seiuncto: quam ob rem palmarum hortos bis in mense irrigant cultores, terque etiam si æstus ingravescat. Aqua utitur Illice ex fontibus salsis fluente in Eldæ sinibus, qui in rivulum abeuntes, Noveldam præterfluunt, atque in Illicis ditionem intrant irrigandis agris. Utinam cunctis sufficeret, quorum maxima pars, cæteroqui frugifera; nihil aut parum utilitatis adfert pluviarum defectu.

Palmarum cultus difficilis est et plenus alicuius: arboris in primis altitudo; ventorum deinde vis, qua illa undulationes satis amplas peragit; acuti atque frequentes petiolorum aculei; hominum tandem exempla qui ex alto cecidere abunde probant haud satis securum esse ad ipsas ascensum. Nihilominus tanta est Illicentium peritia, audacia tanta ut impavidi, læti-que etiam ad altissimam quamque conscendant unico contenti fune, quo arbore et se ipsos laxè cingunt. Itaque altero pede hocque nudo trunco innitentes, atque manibus eodem tempore funem altius elevantes, dici non potest quam brevi ad fastigium perveniant, quanta ibi facilitate arboris comam integram circumeant, fructus visitent, folia amputent, cætera-que perficiant necessaria. Triplici de causa ad palmas conscendunt; prima ut fructus colligant; secunda ut post foecundationem Julio mense feminarum spadices funiculis ligent ad foliorum petiolos, ne ventorum impetu teneri fructus damni quidquam accipiant, aut penitus separentur; tertia denique ut masculorum folia, et feminarum etiam quæ fructum ferre recusant in conum erectum colligant, quem arte ligant paleisque tegunt. Fiet hoc opportune ab Aprili ad Iunium; curandumque est ut spadices maneant liberi, quo masculorum flores munere fungentur a natura præscripto. Coni apex tunc temporis apertus relinquatur, ut interiora folia quæ præstantiora sunt, ulterius crescant; Augusto tamen conus absolvitur,

incaeratis undique foliis, qui non nisi Quadragesimæ tempore ligamentis liberatur. Solis luce atque atmosphære varietatibus per id tempus privantur folia, quæ proinde viridem exuunt colorem, et lutea apparent, quando in Palmarum Dominica per universam Hispaniam et Italiæ partem distrahuntur. Incommoda ista atque foliorum spoliatio non nisi tricnio peracto eidem arbori recurrit.

Si in adscensu periculum existit; et si hoc in firmandis feminarum spadicibus augetur, quantum illud erit in formando et absolvendo cono? Animus oculique reformidant spectaculum, hominis scilicet in eo discrimine constituti, qui postquam in summam arboris altitudinem pervenit, scalam debilem incepto cono aligat duodecim pedes altam, et ad huius superiorem gradum ascendit, ut coni apicem formet, tegat, funibusque contineat. Mortem ipsi minitantem contemni dices, nisi peritiam hominis, audaciam, consuetudinem cognosceres. Non enim quæstu aut lucro dicitur quod contemni debet si cum discrimine conferatur; sed facilitate, sed consuetudine. Vix duodecim folia ex unoquoque cono proveniunt, quæ vili prætio venduntur. Femina vero uberiorem messem præbent: earum nonnullæ ducentas fructuum libras; maxima vero pars vix octoginta suppeditat; adeo ut singulis fructiferis octoginta dactylorum libras quotannis assignari possit. Folia quorum magnus numerus amputatur singulis annis exsiccata sole, caminis alendis destinantur. Dactyli vero, dulces præsertim in deliciis habentur: pectorales sunt; stomachum atque intestina debilitata roborant; dissenteria quæ ex fibrarum debilitate provenit inimici sunt. Hominem tamen novi roboris plenum, qui neque dulcissimos impune comedebat: ubi enim primum dactylos, amygdala, aut nuces masticabat, eius labra hinc inde intumebant, neque prius tumor evanescebat, quam pustulæ prodirent.

Obs. In palmarum hortis sponte crescunt, florentque Iulio mense Cynanchum monspeliacum, Chenopodium botrys, Frankenia levis: hæc ab Illicitanis ut præstans habetur in mitigandis symptomatibus calculosis. Veruntamen Asplenium ceterach, Rosæ caninæ fructus, et quæ potentissima est Arbutus uva-ursi *calculum non solvit, sed sabulum et calculos renales pellit, illosque abire facit cum facilitate, dicente Bergio Mat. med. pag. 380*: quare idem fortasse dicendum de Frankenia.

USTERIA. ^(a)

CHARACTER GENERICUS.

Calix quinque partitus, laciniis acutis, persistentibus.

Corolla monopetala, campanulata: tubus patens deorsum ventricosus: limbus quinquepartitus, laciniis emarginatis; quarum duæ superiores erectæ, inferiores patulæ.

Staminum filamenta quatuor, quorum basis callosa, ovata et crassior; apex curvus: longitudo per paria inæqualis: antheræ ovatæ, sessiles.

Germina duo coalita, quæ corpus efficiunt ovatum sulcatum: stylus subulatus longitudine staminum: stigma simplex.

Fructus capsulæ duæ coalitæ; quarum quælibet apice dehiscit valvulis quinque brevibus, reflexis: loculamentum simplex. Receptaculum carnosum, planum qua parte alteri adhæret; convexum ubi sunt semina semifixa: hæc denique sunt ovata, granulosa.

Obs. 1.^a Planta scandens, glabra, foliis alternis hastatis, floribusque solitariis axillaribus.

Obs. 2.^a A Chelone, cui cæteroqui affine, hoc genus differt fructu bicapsulari, atque quinti staminis defectu.

USTERIA SCANDENS. *Tab.* 116.

126. USTERIA caule scandente: foliis hastatis alternis; floribus axillaribus solitariis.

(a) In honorem Pauli Usteri Helvetici, Turici Botanice professoris.

Caulis glaber, ramosus, scandens, longissimus.

Folia alterna, hastata, breviora petiolis: hi circhi vices gerunt; contorquentur enim atque vicina corpora arcte complectuntur, quo fit ut caulis ramique scandere possint.

Calix campanulatus, profundissime quinquepartitus.

Corolla dilute violacea, aliquando rubescens: per labium inferius et tubi huic respondentis partem lineæ duæ protuberantes excurrunt albicantes, latæ.

Staminum basis ovata, villosa-tomentosa.

Capsulæ compressæ vix ciceris magnitudine.

Semina nigricantia ovata: quæ si lente vitrea examinentur, undique exasperata apparent, et quasi composita ex granulis superimpositis, fulcro longiore laterali sustentatis.

Habitat in Mexico. ♀ Floret tota æstate. Vidi vivam in horto Botanico Exc. Archiepiscopi Valentini in oppido Puzol, et in Regio horto Matritensi.

Explic. tab. a Corolla secta et expansa, ubi staminum situs atque bases callosæ conspiciuntur. *b* Germen. *c* Filamentum. *d* Fructus. *e* Huius sectio ut capsularum interiora pateant, per quarum medium transit stylus veluti vaginatus. *f* Idem dehiscens. *g* Semen. *G* Idem anctum. *h* Capsulæ pars cum receptaculo.

TEUCRIUM AUREUM. *Tab. 117.*

127. *Teucrium* foliis ovatis, crenatis, tomentosis, limbo revolutis: florum spicis terminalibus, ovatis, foliosis.

Teucrium aureum corymbis terminalibus pilosis, foliis ovatis serratis, caulibusque dense lanatis, summitatibus luteis nitidis. *Schreb. unil. 43.*

Polium luteum spicis oblongis; foliis obtusis crenatis tomentosis? *Mill. Dict. num. 2.*

Radix lignosa, fibrillis teretibus ramosis stipata.

Caules erecti, teretes, fruticosi, vix pedales, ramosi, ramis erectis, tomento brevissimo denso vestiti, cuius color varius ut plurimum luteus, quandoque aureus.

Folia opposita, sessilia, ovata, crenata, limbo revoluta, tomentosa, superiora præsertim et floralia aurei coloris.

Flores terminales, spica ovata, foliosa, densa.

Calix valde tomentosus, quinque-dentatus.

Corolla lutea, calice maior.

Stamina atque reliqua ut in congeneribus.

Habitat passim in collibus regni Valentini. ♀ Pulcherrimam varietatem omnino aurei coloris vidi in Carrascal de Alcoy, in Moxente et Engueræ collibus. Floret Maio, Junio et Julio. Florent ibi *Thlaspi saxatile*, *Ononis aragonensis*, *Alyssum spinosum*, vernacule *Bufalaga vera*, altera ex quatuor plantis, quæ in pulverem reductæ viperarum venenum destruunt.

Explic. tab. a Flos integer. *b* Calix expansus. *c* Germen. *d* Semina.

Obs. 1.^a Vidit Linnæus, *Teucri* species plurimas esse ulterius examinandas, quarum plures in unam coniunxit *Polii* nomine: quam ob rem quas vivas vidi describam, atque iconibus representabo.

Obs. 2.^a Planta hæc distinguitur a *Polio montano* III Clusii pag. 361, et a *Polio montano luteo supino*, capitulo oblongo *Barrelierii* tab. 1082, quia florum spicis gaudet ovatis, foliosis, inferne cinctis foliorum involucro. Horum vero auctorum planta quæ *Lucenti* atque *Sætabis* colles habitat, partim procumbens est et florum terminatur spicis aphyllis, nec solitariis. Hæc eadem est *Teucrium flavicans* D. Lamarck *Dict. encycl. vol. 2. p. 700*, quare a mea diversa. Differt etiam a *Polio montano V purpureo* flore; quod sat bene delineavit Clusius *hist. 1. pag. 362*. Caules enim in *Clusiana* sunt prostrati, atque tota planta tomento alba: ramuli plures suberecti vix bipollicares, magna florum copia terminati, qui conglomerantur in spicam brevem; horum corolla purpurea aut rosca est. Vernacule no-

minatur *Zamarilla* crescitque in collibus Aranjuez, Chinchillæ, Engueræ, et alibi mense Maio.

*Obs. 3.** Capitula, aut florum spicæ fere semper solitariæ sunt: nihilominus plantam reperi, cuius ramuli tribus spicis pedicellatis terminabantur; totaque erat coloris saturate sulfurei.

*Obs. 4.** Varietas crescit in Valldignæ collibus foliis vix coloratis, quæ vernacule nominatur *Tomello masle*, qua incolæ ut valde carminante utuntur.

TEUCRIUM LIBANITIS. *Tab. 118.*

128. TEUCRIUM foliis linearibus, limbo revoluto: spicis ovatis foliosis.
 Polium hispanicum montanum pumilum, rosmarinifolio, flore rubro. *Tournef. inst. 207.*
 Polium montanum maius erectum rosmarinifolio. *Barr. tab. 1090.*
 Polium montanum pumilum angustifolium, caule incano. *Idem tab. 1092, 1093.*
 Teucrium libanitis spicis subrotundis, foliis confertis linearibus, revolutis, integerrimis, cauleque tomentosus. *Schreb. unil. 48. num. 52.*
 Radix ramosa, dura, fibrosa, ex qua cauliculi eriguntur spithamæi, filiformes, candido-tomentosi, ita ut calce liniti appareant.
 Folia opposita, sessilia, erecta, linearia (omnino rosmarini, sed breviora) limbo revoluto, superne viridia, inferne canescentia.
 Flores spicati, spicis ovatis, terminalibus, foliosis.
 Calix turbinatus, glaber, monophyllus, apice quinquefido; lacinia superiore longiore, ovata; denticulis duobus inferioribus brevissimis, lateralibus paulo maioribus.
 Corolla dilute lutea, aliquando rubescens: labium inferius tripartitum, lacinia media ovata, concava; lateralibus brevibus acutis, supra quas utrimque lacinula ovata.
 Stamina exserta, deorsum arcuata: antheræ rubentes.
 Germen ut in congenicibus: stylus simplex, per filamentorum paria exsurgens: stigma bifidum.
 Semina quatuor, in fundo calicis, nigra, ovata, punctulis excavata.
 Habitat copiose in monte Urchillo prope Orcellim, in collibus maritimis inter Villajoyosa et Lucentum, tum etiam in Illicitanis et Enguerinis. ♀ Floret Iunio et Augusto.
Explic. tab. a Flos integer. *b* Calix auctus et expansus. *c* Corolla expansa. *d* Germen, stylus, stigma. *f* Folium auctum, pagina inferiore spectatum.

TEUCRIUM CAPITATUM *Linnaei. Tab. 119.*

129. TEUCRIUM capitulis pedunculatis: foliis ovatis crenatis, tomentosus, limbo revoluto.
 Teucrium capitulis pedunculatis: foliis lanceolatis crenatis, tomentosus: caule erecto. *Linnaei sp. pl. tomo 3. pag. 24. Lamarck. Dict. encycl. tomo 2. pag. 699.*
 Teucrium belion capitulis subrotundis breviter pedunculatis; foliis lanceolatis, crenatis, tomentosus, niveis, caule erecto. *Schreb. unil. 47. num. 49.*
 Polium valentinum fruticosum, angustifolium, flore albo. *Barr. tab. 1048.*
 Polium montanum, album, serratum. *Barr. tab. 1078, 1079.*
 Radix lignosa descendens, ex qua radiculæ teretes dissennantur.
 Caules plures teretes, tomentosi, erecti, palmares aut pedales.
 Folia opposita, sessilia, ovata, crenata, tomentosa, limbo ita revoluto, ut teretia aut cylindracea appareant tuncque angustissima.
 Flores capitati; capitulis peduncularis lateralibus et terminalibus: hæc non sunt basi cincta foliorum involucri, ut in præcedentibus.
 Calix quinquedentatus, externe tomentosus.

Corolla rosea, quandoque albicans, eiusdem omnino formæ cum præcedenti.

Semina ovata, nigra, insculpta punctulis profundis: lateraliter et inferne qua placentæ adhærent alba.

Habitat in collibus regni Valentini, floret Iunio et Iulio. ¶

Explic. tab. *a* Flos integer. *b* Calix auctus. *c* Idem expansus. *d* Germen. *e* Semen. *E* Idem auctum. *F* Folium auctum.

Obs. Mira in hac specie varietas. Per tractum vulgo *San Fernando* et *piul de Ribas* plusquam pedalis est, omnino alba, atque capitulis terminatur pedicellatis oppositis per quatuor pollicum longitudinem: in collibus Engueræ, Moxente, Noveldæ semipedalis, et quamquam semper tomentosa non ita albicans; huius cauliculi terminantur capitulo unico, sub quo duo paria ad totidem foliorum oppositiones: in Buñol caules sunt longiores et debiliores per integram fere longitudinem instructi pedicellis oppositis sesquipollicaribus florum capitulo terminatis: in viciniis aridis oppidi Alberique foliorum limbus non est ita revolutus, florumque capitula non globosa sed ovato-oblonga sunt.

In Vallidignæ collibus florebant eodem tempore Panicum paradoxum, Festuca ciliata, Datura stramonium, Gnaphalium luteo-album, Filago pyramidata, Aira canescens, Ferula tingitana, Dianthus virgineus et superbus, Campanula erinoides, Chrysanthemum montanum: in Moxente vero Convolvulus encorum, Ononis fruticosa et aragonensis quam cum Ononide crispa coniunxit Linnæus: Atractylis cancellata, Andryala integrifolia, Silene cretica et buplevroides, Astragalus incanus et monspeliensis, Althæa hirsuta, Malva mauritiana, Hypocrepis multisiliquosa, Coronilla iuncea et minima &c.

TEUCRIUM IVA Linnæi. Tab. 120.

130. TEUCRIUM foliis sublanceolatis, utrimque bidentatis: floribus axillaribus solitariis sessilibus.

Teucrium foliis subtricuspidatis linearibus: floribus sessilibus, lateralibus, solitariis. *Linn. sp. pl. tomo 3. pag. 13.*

Teucrium villosum, foliis ligulatis bidentatis, sæpe etiam serratis, floribus axillaribus, solitariis, sessilibus. *Lamarck Dict. encycl. tomo 2. pag. 698.*

Chamæpitys moschata, foliis serratis. *Tournef. 208.*

Anthyllis altera. *Clusii hist. 2. pag. 186.* figura mala.

Radix teres fibrillis stipata, ex cuius summitate caules prodeunt sæpius prostrati, raro erecti, tripollicares et amplius, villosi.

Folia opposita, sessilia, adproximata, lanceolato-linearata, apice tridentata, duobus sæpius dentibus utrimque versus apicem aucta, villosa, grave olentia.

Flores axillares, solitarii, foliis breviores.

Calix villosus quinque-dentatus.

Corolla purpureo-rubens, folio brevior, lacinia media maxima, patula, emarginata; lateralibus brevibus linearibus.

Stamina exerta, quorum duo breviora: stigma bifidum.

Semina nigricantia, maiora quam in præcedentibus, punctisque excavata.

Habitat prope Castulonis oppidum, frequentius vero in Vallidignæ collibus humidis et in agris. ☉ Floret a Maio ad Octobrem: hoc mense copiose floret Scilla maritima et autumnalis, Narcissus serotinus, Asparagus acutifolius.

Explic. tab. *a* Calix et corolla. *b* Calix expansus. *c* Fructus. *d* Semen magnitudine naturali. *D* Idem auctum postice spectatum. *E* Idem qua placentæ adhæret.

Obs. Crescit copiose cum hac planta Teucrium pseudo-chamæpitys Linnæi, cuius caules erecti, et flores solitarii, albi et pedunculati. Utuntur hoc agricolæ contra febrem intermittentem, pari successu quo alibi Parisiis præsertim Gentiana centauro.

TEUCRIUM SAXATILE. *Tab. 121. fig. 1.*

131. TEUCRIUM fruticosum, foliis obovatis, crenatis, subtus incanis: floribus capitatis terminalibus.

Polium saxatile, purpureum chamædryoidis, ampla coma. *Barr. tab. 1086.*

Polium hispanicum, chamædryos folio, purpurascente flore. *Tourn. 206.*

Teucrium foliis ovato-rhomboidibus, crenatis, petiolatis, subtus tomentoso-incanis, caulibus fruticulosis, floribus subracemosis. *Lamarck Diet. tome 2. pag. 699.* Ubi ad suam plantam refert *Polium saxatile chamædryoides rotundo folio*, supinum minus. *Barr. tab. 1095.*

Radix lignosa ex qua cauliculi prodeunt fruticosi, tripollicares, incani, sæpe ramosi.

Folia opposita, breviter petiolata, obovata, crenata, limbo nonnihil reflexo, superiori pagina glabra, inferiore candida, tomento brevi obducta.

Flores capitati, terminales, sessiles.

Calix glaber, obscure purpureus, quinquedentatus.

Corolla albicans, sæpius rubescens, villosa: labii inferioris lacinia media concava, candida: lateralibus lanceolatis, subviolaceis.

Filamenta rubra quorum duo breviora, omniaque tubo corollæ inserta, apice arcuata: antheræ nigricantes.

Germen retragonum: stylus ruber; stigma bifidum.

Habitat in saxorum fissuris et foraminibus siccis. ♀ Vulgatissimum in montibus Sucronis, Orcellis, Sætabis, Sagunti: crescit ibidem *Buphtalmum maritimum*, *Hypericum ericoides*, *Thymus piperella*, *Viola cenisia*, *Avena fragilis* &c.

Explic. tab. a Flos integer. *b* Calix expansus. *c* Corolla. *d* Eadem aliter spectata. *e* Genitalia.

*Obs. 1.*³ Linnæus de Teucrio pyrenaico agens, definitionem atque figuram plantæ addidit quam Barrelierius dedit tabula 1086, dicitans *folia male*. Male certe, si Barrelierius ibi Teucrium pyrenaicum sisteret; optime vero si aliam plantam delineavit Linnæo incognitam, quod re vera fecit.

*Obs. 2.*³ Planta hæc si in locis contra meridiem crescat durior atque brevior est, in umbrosis vero, quod rarius evenit, ad sex pollices extenditur, foliisque instruitur remotioribus, in quibus limbus vix revolutus est, parceque crenatus. Ita delineavit Barrelierius tab. 1094.

*Obs. 3.*³ In Valldignæ collibus crescit planta, quæ D. de Lamarck est Teucrium saxatile, *Diction. encycl. tome 2. pag. 699*, quamque Barrelierius expressit tabula 1095. Habitu quidem diversa videtur ab illa quam supra descripsi: caulis enim vix erigitur; folia sunt late ovata, et duplo maiora, atque magis tomentosa, in reliquis omnino eadem.

SCORZONERA PUMILA. *Tab. 121. fig. 2.*

132. SCORZONERA acaulis, foliis pinnatis, pinnulis linearibus glabris, apicibus albis.

Radix brevis, teres, vix fibrosa.

Folia radicalia numerosa, saturate viridia, carnosa, pinnata, pinnulis linearibus, acutis, terminatis corpusculo candidissimo, in setulam abeunte.

Scapi radicales, uniflori, duos tresve pollices alti, in quibus squamulæ sparsæ, breves, acutæ.

Flores solitarii terminales, magni, lutei.

Calix communis subcylindræus, longus, squamis imbricatus lanceolatis, acutis, rufescenti-viridibus.

Corollæ ligulatæ, exterioribus longioribus, omnibus quinquedentatis.

Receptaculum nudum: papus sessilis pilosus: reliqua ut in congeneribus.

Habitat prope Sucronis oppidum ad montis radices contra mare, et in incultis Noveldæditionis. ☉ Floret Maio et Junio.

Explic. tab. *f* Flosculus. *g* Semen papo coronatum. *h* Folii apex auctus ut corpuscula candida appareant.

HYPERICUM ERICOIDES *Linnaei. Tab. 122.*

133. *HYPERICUM* fruticosum, foliis subulatis, verticillatis, verticillis quadrifoliis.

Hypericum floribus trigynis, foliis linearibus imbricatis. *Linn. sp. pl. tomo 3. pag. 594.*

Hypericum ericoides minimum, foliis cinereis. *Pluk. alm. 189. tab. 93. fig. 5. pauperrima.*

Radix crassa, lignosa, ramulis, fibrisque instructa, ex qua caules adsurgunt ramosi, tortuosi, vix semipedem longi; quorum cortex cinereus, foliorum lapsu cicatricibus notatus.

Folia verticillata, verticillis adproximatis quadrifoliis: sunt illa cinerea, subulata, vix lineam longa, limbo reflexo, punctisque nigris variegato: petiolus brevissimus glandula notatus.

Flores corymbosi terminales.

Calix quinquephyllus, foliolis basi coalitis, ovato-acutis, striatis, quorum margines punctis ornantur nigris.

Corolla saturate lutea, ex quinque petalis ovato oblongis, patentibus.

Staminum filamenta viginti septem circiter, luteo-alba, corolla breviora, in tria corpora basi coalita: antheræ luteæ, reniformes.

Germen pyriforme, albidum: styli tres, acuti, divaricati: stigmata rubentia.

Capsula parva, trilocularis, trivalvis, polysperma: semina minuta.

Habitat passim in saxis aridis Orospezæ, Sagunti, Satabis, Sucronis, Engueræ, Bocayrente &c. ☿ Floret Julio et Augusto, una cum Teucro lucido, Sedo villosa, et Ammi coptico *Linnaei*, quod est *Daucus coptica Lamarck* figurata a *Jacquino* tab. 196 horti *Vindobonensis*: veruntamen semina in planta *hispanica* sunt vere pilis hispida, caulis scaber, et involucri universalis folia trifida.

Explic. tab. *a* Floris capitulum magnitudine naturali. *A* Idem auctum. *b* Calicis folium auctum. *c* Flos expansus. *d* Petalum. *e* Germen cum stylis. *f* Filamenta. *g* Capsula. *h* Folium auctum postice spectatum, in quo observantur puncta marginalia, et glandula petiolaris. *i* Ramuli pars aucta.

CONVOLVULUS PENTAPETALOIDES *Linnaei. Tab. 123. fig. 1.*

134. *CONVOLVULUS* foliis lanceolatis, obtusis, nudis, lineatis: ramis declinatis: floribus solitariis, semiquinquefidis. *Linn. spec. pl. tomo 1. pag. 444.*

Radix fusiformis, alba, fibrosa.

Caules basi prostrati, postea erecti, tripollicares.

Folia lanceolata, obtusa, alternatim imbricata, sessilia, subcanaliculata; dum tenera villosa.

Flores axillares, solitarii, subsessiles.

Calix profunde quinquepartitus; laciniis ovato-acutis villosis, in tubum approximatis, persistentibus: ad basim bracteola evanescens.

Corolla campanulata, semiquinquefida, laciniis dilute violaceis, limbo subvillosa: faux lutea.

Staminum filamenta quinque, immæ corollæ adfixa; quorum duo nonnihil longiora: antheræ erecto-incumbentes, apice acutæ, basi emarginatæ.

Germen superum, villosum, ovato-acutum: stylus simplex albus, semibifidus: stigmatibus cornuum instar divaricatis.

Capsula globosa, lateribus oppositis nonnihil compressa, bilocularis; loculis monospermis.

Semina globosa.

Habitat in Cerro negro prope Matritum. ☉ Floret Maio una cum Convolvulo lineato et althæoide: horum magna copia in regno Valentino.

Explic. tab. *a* Flos integer. *b* Corolla expansa. *c* Germen. *d* Calix auctus ad cuius basim bracteola. *e* Corolla aucta cum genitalibus. *f* Fructus. *g* Capsulæ sectio. *h* Semen.

ANAGALLIS TENELLA *Linnaei. Tab. 123. fig. 2.*

135. ANAGALLIS foliis orbiculatis planis: floribus axillaribus, solitariis, longe pedunculatis.

Numularia minor, purpurascente flore. *Bauh. pin. 310. prod. 139.*

Lysimachia tenella, in *Linnaei* prioribus editionibus, in ultima tamen anni 1779 *Anagallis tenella* foliis ovatis, acutiusculis, caule repente. *Tomo 1. pag. 424.*

Lysimachia foliis subrotundis, floribus solitariis, longe pedunculatis. *Guet. stamp. 2. pag. 119.*

Lysimachia foliis orbiculatis planis; floribus solitariis, rubellis, caule repente. *Sauv. monsp. 135.*

Radices capillares breves, ex quibus caulis prodiit solitarius, glaber, filiformis, raro ramis instructus, vix quatuor pollices altus, basi prostratus et subrepens, postea erectus inflorescentiæ tempore.

Folia opposita, brevissime petiolata, orbiculata, glabra.

Flores axillares, ad folium solitarii, pedunculati, pedunculis internodo longioribus.

Calix profunde quinquepartitus, laciniis acutis, carinatis.

Corolla rubella, laciniis quinque oblongis, basi angustioribus, vix connexis.

Staminum filamenta quinque, basi hirsuta: antheræ ovatæ.

Germen globosum, superum: stylus filiformis.

Capsula globosa, circumscissa, unilocularis, polysperma.

Semina minima.

Habitat in humidis cultis oppidi Buñol, et in valle vulgo *Sírer del racó* prope Orospedæ saltus, necnon in humidis circa oppida Cortes de Pallas et Sumacarcel. ☉ Floret Maio et Julio. Florebant ibi *Genista tinctoria*, *Vinca maior*, *Tribulus terrestris*, *Coronilla minima*, *Scrophularia canina*, *Avena bromoides*, *Bromus squarrosus*, *Geranium pulverulentum* &c.

Explic. tab. *k* Corollæ lacinia. *l* Stamina. *m* Capsula. *n* Eadem aucta, et dehiscens. *o* Semen.

PLANTAGO ALBICANS *Linnaei. Tab. 124.*

136. PLANTAGO foliis lanceolatis, obliquis, villosis: spica cylindrica erecta: scapo tereti.

Lin. sp. pl. tomo 1. pag. 322.

Plantago foliis lanceolato-linearibus: scapo foliis duplo longiore: spica oblonga. *Sauv. monsp. 26.*

Holosteum hirsutum albicans maius. *Bauh. pin. 190.*

Holosteum salmanticense maius. *Clus. hist. 2. pag. 110.*

Radix fusiformis, semipedalis, teres, fusca.

Folia omnia radicalia, lanceolato-linearia, versus apicem nonnihil latiora, tandem acuta, candidissima, valde pilosa.

Scapus teres, erectus, foliis duplo longior, tomentosus, candidus.

Flores spicati, spica tereti terminali, inferne interrupta, suffulti bractea concava, ovato-acuta.

Calix profunde quadrifidus.

Corolla albicans, limbo quadrifido reflexo, laciniis ovato-acutis.

Stamina flore longiora: antheræ ovatæ, compressæ.

Germen superum ovatum: stylus staminibus longior villosus: stigma simplex, acutus.

Fructus: capsula ovata, circumscissa, bilocularis, loculis monospermis.

Semina ovata, extus convexa, intus concava, tuberculo oblongo notata.

Habitat in vineis prope Lucentum. ♀ Florebat ultimo Julio.

Explic. tab. a Floris bractea. *b* Flos integer. *c* Corolla semina fovens. *d* Calix. *e* Capsula. *f* Eadem absque operculo. *g h* Semina.

PLANTAGO AMPLEXICAULIS. *Tab. 125.*

137. *PLANTAGO* caule brevi: foliis lanceolatis, amplexicaulibus, pilosis: floribus spicatis: pedunculis axillaribus elongatis.

Radix brevis, teres, sensim versus basim angustior, fibrosa.

Caulis simplex, bipollicaris, erectus.

Folia alternatim sparsa, adproximata, amplexicaulia, lanceolata, pilis adspersa.

Flores spicati, spica ovata, quæ sustentatur pedunculo communi semipedali, solitario, axillari: flos quilibet subsessilis, bractea suffultus ovato-acuta, concava.

Calix et corolla ut in præcedenti, at paulo breviores.

Capsula maior quam in præcedenti, ovata, bilocularis, loculis monospermis.

Semina oblongo-elliptica, extus convexa, glabra, nitida, et lutescentia; intus concava atque tuberculo oblongo umbilicali notata.

Habitat in Saguntinæ arcis vetustissimo muro. Floret Maio; una cum Teucro lucido et capitato, Thymo vulgari et piperella, Ononide parviflora D. de Lamarck, Smilace aspera, Ruta montana, Lavathera maritima, Urtica pilulifera &c.

Explic. tab. a Floris bractea extus visa. *b* Eadem parte concava. *c* Flos integer. *d* Idem a calice *e* seiunctus. *f* Corolla vestiens capsulam. *g* Calix. *h* Capsula. *i* Eadem operculo destituta. *k* Dissepimentum planum, sculptum. *K* Idem auctum. *l* Semen parte concava, in cuius centro existit tuberculum oblongum. *m* Idem parte convexa.

DE SAGUNTINO MONTE.

Iacet Sagunti oppidum ad montis radices, quo ab austri et occasus flatibus defenditur: purissimis Euri atque maritimis ventis recreatur, tum amoenissima valle, quam Palentia rivulus ab occasu in ortum præterfluit. Paulo altius et iuxta suburbia oppidi existit adhuc Saguntinum theatrum, quod Clarissimus Emmanuel Martinus ex oblivionis tenebris eduxit, quodque alii post ipsum illustrarunt. Montis cacumen coronatur arce muris turribusque per multis munita: quæ omnia vetustate et incuria ruunt, utpote quæ nec præsidio in præsentiarum utilia sunt, nec oppugnatu digna. Nihil hic de veterum Saguntinorum gloria, nihil de monumentis dicam quæ passim prostant, sed ea dumtaxat delibabo, quæ ad naturalem historiam pertinent.

Totius montis substantia calcarea est in massas coalita, quarum durities eo maior quo particula: tenuiores sunt atque duriores, arctiusque copulatæ. Massæ istæ strata formant marmorea inter se parallela, atque horizonti parumper inclinata, quorum profunditas varia quatuor pedum et amplius. Separantur ab invicem sedimento margaceo, aut ex lamellis tenuissimis composito, aut ex crusta crassiore, coloribus variegata rubente, fusco, luteo, pro diversa scilicet aut metallorum calce, aut vegetabilium residuis, quibus sedimentum commixtum fuit. Huius durities item varia, at semper marmorea minor. Ex marmoribus quæ montem componunt copiosius est griseum, quod fortasse fuerit marmor unicolor venetum Vallerii; quod quum frangitur puncta sistit micantia et aliquando lineas rubras. In huius stratis sæpe laminæ perpendiculariter descendunt tres pollices latæ ex marmore albo, cuius

particulæ sunt subtilissimæ et duræ, quodque perfectam politionem recipit: alternant cum illo et sæpe commixtæ sunt alabastræ massæ, in quibus undulationes apparent; illarum aliquæ observantur homogeneæ, zonisque circularibus, quæ marmoræ adhærent castanei coloris, venis saturatoribus variegato, cum quo commixtæ sunt crystalæ spathi calcarii; cuiusmodi spathum videtur pellucidum albicans Vallerii. Aliæ denique strata reperiuntur perfectissimi, atque durissimi marmoris, cuius color niger venulis sanguineis variegatus; fractio quasi squamosa, et grana compacta, quod Vallerius ita definiit, *marmor variegatus niger*. Plures ulterius in hoc monte marmorum species invenirentur, si excavationes profundæ fierent, quia in eodem strato variare illas constat. Terra hæc frequens in cacumine præsertim; versus radices vero copiosior, quæ rubra est et calcario-argillacea, illi similis quam in Castulone descripsimus. Nullus fons, nulla scaturigo in monte aut in oppido existit; nihilominus plantæ innumeræ ubique crescunt.

In Sagunti vicinis passim prostant *Anacyclus valentinus*, *Anagyris foetida*, *Physalis somnifera*, *Punica granatum*, *Nerium oleander*, *Scorpiurus sulcata*, *Poa rigida*, *Cynosurus aureus*. Montis radices ornant *Pistacia lentiscus*, *Phoenix humilis*, *Rhamnus alternus* et *lycioides*, *Marrubium hispanicum*, *alyssum*, et *pseudo-dictamnus*, *Lavathera maritima*, *Urtica pilulifera*, *Silene nocturna*, et *quinquevulnera*, *Melica nutans*, *Trifolium stellatum*, et *Cactus opuntia*: huius magna copia, cuius fructus edules et dulces sunt: folia atque caudicis fragmenta sæpe observantur, olim a planta separata, quæ pluviarum atque solis actione macerata, nihil amplius quam duriores fibras conservant: formant istæ lamellas sibi invicem parallelas; ramificationibus innumeris nunc confluentibus, nunc miro modo divergentibus ornatas, suntque illæ ita tenuissimæ ut septem sæpe numerari atque ab invicem separari possint, quorum omnium crassities vix lineam superat: idque mirandum, quod si alteram alteri iterum subiicias, venulæ respondententes venas perfecte tegant, foraminibus iisdem interiectis, quæ ante illarum separationem existebant. Planta hæc ex America olim in Hispaniam invecta læte crescit in monte Saguntino, in quo Aloëm perfoliatam etiam vidi. Agavem americanam in nostro solo crescere atque fructus perficere notum est Botanicis^(a); verumtamen Aloëm perfoliatam in regno Valentino delectari, nullus quod sciam dixit; neque ullibi unquam ipsam reperi, nisi in Saguntini montis parte, quæ meridiem spectat, illius altitudine a septentrionalibus et maritimis ventis defensa. Non unam aut alteram plantam ibi vidi, sed innumeras; atque ob oppidanis didici, solere olim Aloëm hepaticam parari ex earum foliis, viscosam horum substantiam inspissando, qua folia turgent. Superiora montis tegunt *Polygala amara*, *Thymus vulgaris* et *piperella*, *Hypericum ericoides*, *Cistus fumana*, *numularius*, *crispus*, *albidus* et *racemosus*, *Caparis spinosa*, *Asparagus horridus*, *Plantago amplexicaulis*, *albicans* et *lusitanica*, *Ononis capitata*, *Melissa fruticosa*, aliæque innumeræ stirpes Botanicis notæ. *Ceratonía siliqua* frequens ubique est. Primum hic arborem hermaphroditam vidi, quam frustra quæsieram per universum regnum. Flores omnes in ea instructos observavi utroque sexu; at fructus qui tunc adhuc existebant, erant numero pauci, graciles, tortuosi et fere inutiles. Quam ob rem male sibi consulat qui ex huiusmodi arboribus ramum sumat, feminis inserendum.

POA MARITIMA. Tab. 126.

138. POA culmo ramoso: spica ovata: spiculis compressis, glomeratis.

An Gramen caninum maritimum spicatum *Pluk. alm. tab. 53. f. 3?*

Radix teres, albicans, profunde in arena fixa, ex qua caules prodeunt subrepentes, postea erecti, ramosi, vix semipedales.

Folia vaginantia, adproximata, brevissima, acutissima, carinata, glabra.

(a) D. de Lamarek in Dictionario encycl. dixit condonandum est homini qui Hispaniam nunquam pag. 52. vol. 1. *Il fleurit rarement en Europe*: quod vidit.

Flores spicati, spica ovato-oblonga, ex spiculis pluribus composita ovatis, compressis, glomeratis subduodecimfloris.

Calix bivalvis, valvulis carinatis, acutis; inferiore brevior.

Corolla bivalvis: valvulis æqualibus, exteriore concava acuta; interiore lineari plana.

Staminum filamenta tria, corolla longiora, capillaria: antheræ oblongæ, emarginatæ.

Germen breve ovatum: styli duo: stigmata villosa.

Semen ovatum, parvum.

Habitat in arena iuxta mare per tactum integrum inter Lucentum et Santapola. Florebat

Julio; una cum Bryngio maritimo, Euphorbiis peplide et paralias, Arenaria maritima, Crucianella maritima, et Salsolis trago, sativa &c.

Explic. tab. a Spicula. *b* Eadem aucta. *c* Corolla. *d* Calix. *e* Genitalia.

ECHINOPHORA SPINOSA *Linnaei. Tab. 127.*

139. ECHINOPHORA foliis pinnatis; pinnis subtriquetris, cuspede spinoso terminatis.

Echinophora foliis subulato-spinosis integerrimis. *Linnaei sp. pl. tomo 1. pag. 660. Lamarck Dict. tomo 2. pag. 338. Miller Dict. num. 1.*

Echinophora foliis decompositis. *Wach. ult. 200.*

Crithmum maritimum spinosum. Bauh. pin. 288. Dod. pempt. 705.

Radix teres, albicans, ramosa, longissime descendens, Pastinacæ sativæ odore, colore atque gustu similis, quamquam nonnihil salsedine affecta.

Caulis pedalis et ultra, angulosus, sulcatus, valde ramosus, ramis alternis ad folium axillaribus.

Folia glabra, alterna, pinnata et bipinnata, pinnis subtriquetris, 3-13, per paria oppositis, terminatis cuspede spinoso.

Flores umbellati: umbella universalis radiis pluribus inæqualibus, quorum qui centrum occupant breviores; partialis multiflora, flosculis subsessilibus, centrali unico femina, sessili.

Involucrum universale polyphyllum, foliis inæqualibus, ovato-acutis, patentibus; parziale pariter polyphyllum, foliolis exterioribus maioribus, in mucronem terminatis.

Calix proprius superus, dentatus, dentibus acutis, inæqualibus.

Corollæ petala quinque, inæqualia, orbiculata cum acumine intus inflexo et plicato, adeo ut bifida appareant, initio dilute violacea, postea alba.

Staminum filamenta quinque, corolla triplo longiora, erecta, alba: antheræ subrotundæ, sulcatæ.

Germen inferum, in flore femina immersum in pedunculo incrassato, in reliquis qui sunt masculi, oblongum, inferum, effætum: styli in femina duo divaricati: stigmata simplicia.

Semina duo ovato-acuta, inclusa in pellicula, atque immersa in pedunculi incrassati substantia: aliquando etiam semen est solitarium.

Habitat copiose in Valentini maris littore, præcipue vero contra oppidum vulgo *Almasera*: floret Septembri, ibique etiam *Agrostis pungens*, *Crithmum maritimum*, *Polygonum maritimum*, *Cœnanthe croccata*, *Euphorbiæ peplis*, *paralias* et *pilosa*, aliæque stirpes maritimæ.

Explic. tab. a Flosculus. *b* Germen calice terminatum. *c* Petalum diverso modo spectatum. *d* Umbella partialis fructifera. *e* Pedunculi incrassati sectio, in qua locus observatur ubi semen *f* erat incarceratum. *g* Semen denudatum pellicula.

CARTHAMUS TINGITANUS *Linnaei. Tab. 128.*

140. CARTHAMUS foliis radicalibus pinnatis: caulinis pinnatifidis: caule unifloro. *Linnaei species plant. tomo 5. pag. 699. Mill. Dict. num. 4.*

- Cnicus hispanicus* coeruleus, calcitrapæ folio. *Tournef. inst. rei herbar. Garidel. tab. 112.*
 Radix teres, fusca, fibris stipata.
 Caulis solitarius, teres, erectus, glaber, sulcatus, semipedalis, uniflorus.
 Folia radicalia pinnata, pinnulis inæqualibus, decurrentibus, dentato-spinosis, quarum inferiores breviores sunt: caulina alterna, sessilia, pinnatifida; omnia glabra, et nonnihil glauca.
 Flos unicus, terminalis.
 Calix communis ovato-oblongus, imbricatus squamulis lanceolatis, apice rotundato foliaceis, foliolis brevibus scariosis, denticulatis: obvallatus basi bracteis foliiformibus; harum interiores sunt semper breviores, exteriores vero longiores, et patulæ.
 Corolla composita uniformis, corollulis infundibuliformibus, quarum tubus gracilis, albicans, pollicaris; limbus profundissime quinquepartitus, laciniis æqualibus, linearibus, coeruleis.
 Staminum filamenta quinque, capillaria, brevissima, alba, tubi apice inserta: anthera cylindrica, apice quinque-dentata, violaceo-nigra.
 Germen ovatum: stylus flore longior, violaceus: stigma obscure bifidum.
 Receptaculum alveolare, alveolis pilorum alborum corona ornatis.
 Pappus plumosus, pilis brevissimis, adeo ut pilosus appareat.
 Semen ovato-triquetrum, altera parte convexum, superne truncatum, inferne obtusum.
 Habitat in incultis Noveldæ et Valdignæ, quandoque etiam in agris cultis. ☉ Floret Maio et Junio. In collibus Engueta, et præcipue in tractu vulgo *Santich*, florebant cum isto, *Carduus pinnatifidus*, *Serratula mollis*, *Statice alliacea*, *Melissa calamintha*, *Carduus monspessulanus*, *Sideritis hirsuta*, incana et hyssopifolia, *Scabiosa stellata*, *Brassica vesicaria*, *Gallium montanum*, *Herniariæ glabra*, hirsuta et polygonoides &c.
Explic. tab. a Flosculus integer. *b* Stylus auctus et anthera expansa. *c* Squamula calicina. *d* Semen coronatum pappo. *e* Idem pappo destitutum. *f* Plumula aucta.

QUERCUS VALENTINA. Tab. 129.

141. *QUERCUS* foliis ovato-lanceolatis, serratis, serraturis spinosis, subtus subpubescentibus.
a Robur III. *Clusii hist. 1. pag. 18.* et *Quercus lusitanica. Lamarck Dict. t. 1. p. 719.*
 Arbor quercu illice altior, minus ramosa, saturate viridis.
 Folia alterna, petiolis brevibus sustentata, ovato-lanceolata, serrata, serraturis spinosis, superiori pagina glabra atque saturate viridia, inferiori subpubescentia.
 Fructus axillaris, subsessilis, ovato-oblongus, calice duplo et amplius longior: calicis squamulæ virent, et terminantur acumine rubescenti.
 Habitat copiose in montibus vulgo *del Maestrazgo de Montesa*, passim etiam prope oppidum Serra de Engarceran, appellatur Roure. $\frac{1}{2}$ Fructiferam vidi. Gallas alit globosas glabras, quarum magnitudo sistit figura B, aliquando etiam maiores, tribus punctis protuberantibus exasperatas. Fructus sunt amari.
Obs. Clusii figura supra citata nostræ arbori quadrat; fortasse varietas huius erit, quum ille scribat in arborem pussillam excrescere stirpem ab ipso delineatam. Dominus item de Lamarck Clusii auctoritate, eadem scripsit scilicet: *cette espece comprend plusieurs varietés, qui ne sont que des arbrisseaux fort bas, sujets à porter des galles.* Veruntamen ut clarius cognoscatur hæc arbor sciendum est 1.º foliis ipsam quotannis expoliari eodem modo et tempore, quo *Quercus robur*. 2.º Fructus, quibus abundat hæc species, maturos esse mense integro priusquam Illicis fructus; quamquam ambæ in eodem monte crescant: unde valde utilis hæc arbor, quia diutius saginantur porci, horumque maior copia; quod minime posset fieri, si et Illicis, et nostræ arboris fructus eodem tempore maturi existerent. 3.º Denique, quod supra iam innui, proceriorem hanc arborem esse Illice, paucioribus ornari ramis, atque colore saturare viridi gaudere.

Plures in hoc monte crescunt arbores Pinus scilicet pinea, et sylvestris rubra: Quercus *rovere* supra descripta: Quercus coccifera *cascolli roge* vulgo, quæ humilis semper persistit; hac, tenera potissimum, delectantur capræ, quarum ibi magna copia: Quercus ægylops foliis integerrimis, quæ vulgo dicitur *Carrasca clafolluda*, a calicis magnitudine qui vernacule *Clafoll* nominatur: Quercus illex *Carrasca* dicta, cuius tres sunt præcipuæ varietates; prima foliis gaudet ovatis integerrimis duos pollices longis, quæ parum fructus præbet: secunda cuius folia sunt lanceolato-ovata, absque dentibus et parva, quæ plus fructus adfert: tertia denique foliis parvis, ovatis, dentatis, cuius fructus dulcis magna copia. Omnium lignum præstantissimum est sive carboni conficiendo, sive caminis alendis. Arbustis etiam pluribus ornatur mons iste: prostant passim Juniperus communis et oxycedrus, Rhamnus alaternus, Erica vulgaris et purpurascens, Anthyllis cytisoides, Rosmarinus officinalis, Arbutus unedo et uva-ursi, et aliæ permultæ stirpes.

Fontes haud multi sunt in hac ditione, quæ aquarum penuria laborat: hominum tamen atque iumentorum potui sufficiunt, minime vero irrigandis agris. Hiberno tempore nives pluviæque frequentes sunt, quarum nihil fluit ad montium radices. Tali etenim modo compagiatur sunt calcarisæ massæ, terraque montis, ut rivuli, qui saxa haud mediocria suo impetu pellant et volvant, ictu oculi pereant, montis interiora permeantes, non amplius conspiciendi, nisi in maris litore, postquam scilicet per plures leucas sub terra fluxere. Aër ibi purissimus, situsque saluberrimus. Homines passim videas octogenarios, valetudinem perfectam et robur in cæteris. Lucem in hoc oppido Serra de Engarceran vidit Excelentissimus D. Philippus Bertrandus, Valentiniæ academiciæ decus atque ornamentum, Salmanticensis Episcopus, et universæ Hispaniæ supremus Inquisitor, vir doctrina atque moribus præstantissimus.

MEDICAGO MARINA Linnæi. Tab. 130.

142. MEDICAGO caule humifusso tomentoso: pedunculis racemoso-capitatis: leguminibus cochleatis, tomentosis.

Medicago pedunculis racemosis, leguminibus cochleatis, spinosis; caule procumbente, tomentoso. *Linn. sp. plant. tomo 3. pag. 575. Mill. Dict. num. 1. aliique apud Linnæum.*
Trifolium cochleatum, maritimum, tomentosum. *Bauh. pin. 329.*

Medica marina. *Clus. hist. 2. pag. 243. Lamarck Flor. Franc. pag. 584.*

Radix teres, albicans, ramosa, in arena mobili profunde fixa.

Caules plures, ramosi, quatuor pollices longi, humifussi, tomento candido copiosoque obducti, quemadmodum tota plantula.

Folia ternata, foliolis cuneato-obtusis, petiolo communi ipsis brevioribus sustentata: stipulæ acutæ.

Flores racemoso-capitati, pedunculo communi sustentati axillari, solitario, foliis longiore.

Calix turbinatus, quinque-dentatus; dentibus subulatis, quorum duo superiores longiores.

Corolla calice longior saturate lutea: vexillum ovatum plicatum; alæ breviores ovatæ, basi falcatæ, unguibusque capillaribus innitentes: carina adhuc brevior ovata, plicata, inferne bipartita.

Stamina decem, alba, quorum unum liberum: antheræ ovatæ, luteæ.

Germen ovatum, villosum: stylus brevis: stigma minimum.

Legumen in spiram contortum, cuius striæ fere tres, adpressæ, estque valde tomentosum, minime vero spinosum, ut Linnæo placuit: semina ovata.

Habitat passim in maris litore prope Castulonem, Valentiam, Sucronem, Lucentum et alibi.
♀ Floret Maio et Junio. Habitat ibi etiam Convolvulus soldanella, Ononis maritima, Eryngium, Pancratium, Euphorbiæ alique plantæ maritimæ supra notatæ, una cum Anetho graveolente.

Explis. figuræ. a Flos integer. *b* Calix auctus. *c* Corolla expansa item aucta quemadmo-

modum *d* staminum corpus. *e* Genitalia. *f* Fructus absque tomento ut figura et striæ conspiciantur. *g* Idem extensus. *h* Semen.

Obs. Clusii figura plantæ habitum sistit; tomento caret.

HERNIARIA POLYGONOIDES. *Tab.* 131.

143. **HERNIARIA** caule suffruticoso: foliis ovato-acutis, apice setosis, glaberrimis.

Paronychia hispanica fruticosa myrti folio? Tournef. inst. 508.

Illecebrum suffruticosum. Linn. spec. pl. vol. 1. pag. 581.

Radix teres, ramosa, ex qua caulis prodiit nunc erectus, nunc repens semipedalis: ex isto ramuli eriguntur spithamæi, teretes, iterum ramosi, articulati, polygonæ æmulantes, et ad nodos inter folia stipulati; stipula diaphana, lanceolata, apice acuto setoso.

Folia opposita subsessilia, floralia solitaria; omniaque subcarnosa, enervia, ovato-acuta, apice terminata setula brevi.

Flores axillares et terminales: axillaris solitarius, sessilis: versus apicem bini, terni, aut quaterni: capitula sunt minima, turbinata, apice retusa.

Calix monophyllus, persistens, semiquinquepartitus, laciniis concavis, adproximatis.

Corolla nulla.

Stamina: annulus germen cingens, brevissimus, in cuius limbo superiore sunt filamenta decem subulata, alba, brevia: horum quinque, cum laciniis calicis alternantia, antheris carent; reliqua vero dictis laciniis respondentia, fertilia sunt et longiora: antheræ ovatæ luteæ.

Germen superum, minimum, ovatum, apice acutum: stylus vix ullus: stigmata tria brevissima.

Fructus: semen unicum globosum, minimum, tectum pellicula rubente.

Habitat copiose in collibus Vallidignæ, Bocayrente, Lucenti, Satabis regni Valentini. ♀

Floret Maio et Junio.

Explic. tab. a Capitulum valde auctum. *b* Flos postice spectatus *c* Idem antice. *d* Annulus filamentorum. *e* Idem expansus. *f* Germen. *g* Fructus magnitudine naturali.

h Idem auctus.

Obs. Planta observata difficilis, quæ non nisi viva definiri potest: fructificationis partes adeo minutæ sunt ut non nisi lente vitrea distinguantur et numerentur. Archetypum quo Linnæus fuit usus pro construendo Illecebro suffruticoso, nunquam vidi: ignoro etiam num ille plantam vivam viderit; veruntamen tanta est affinitas, dicam verius identitas inter meam Herniariam et plantam illam a Linnæo et a D. de Lamarck descriptam Illecebro suffruticosi nomine, ut minime dubitem quin una eademque sit planta. Ad hæc Tournefortii definitio, quam ad Illecebrum suffruticosum trahunt auctores Linnæo duce, huic Herniarie convenit. Si ergo stabilitis characteribus standum est, quibus Illecebrum ab Hernaria distinguitur, filamentis videlicet quinque sterilibus, quæ cum totidem longioribus alternant in Hernaria; dicendum erit, posita plantarum identitate, Linnæi Illecebrum suffruticosum nullum esse, utpote quod Hernariis consociandum.

RHUS LUCIDUM *Linnæi. Tab.* 132.

144. **RHUS** foliis ternatis; foliolis sessilibus, cuneiformibus, lævibus. *Linn. sp. pl. tomo 1. pag. 731.*

Rhus africanum trifoliatum minus, glabrum, splendente folio subrotundo integro. Pluket. alm. 319. tab. 218. f. 9.

Rhus arboreum trifoliatum, latifolium. Burm. af. 252. tab. 91. fig. 2.

Vitex trifoliata minor, indica rotundifolia. Comm. hort. 1. pag. 181. fig. 93.

- Caulis fruticosus, cortice fusco striato vestiti, valde ramosi, tripedales (hic in hibernaculo Matritensi).
- Folia sparsa, adproximata, ternata, coriacea, utrimque lucida, cuneiformia, rotundata atque emarginata apice; lateralia breviora, omniaque sessilia in extremitate petioli brevis, communis, canaliculati.
- Flores dioici, parvi, racemosi; racemis axillaribus folio longioribus.
- Calix inferus, minimus, quinquepartitus.
- Corolla luteo-viridis, rotata, cuius quinque petala sunt ovato-acuta, calici infra germen inserta, atque cum illius laciniis alternantia.
- Stamina in masculo quinque, albicantia, subulata, arcuato-erecta, petalis paulo breviora: antheræ luteæ incumbentes: germen nullum.
- In femina stamina nulla, germen superum globosum: styli tres virides, divaricati: stigmata incrassata rubra.
- Fructus: bacca globosa, rubens, monosperma.
- Semen globoso-subcompressum, basi acutum.
- Habitat in Mexicano Imperio. *Æ* Vulgo *Lenguamora*. Vidi vivam in Regio horto Matritensi.
- Explic.* tab. *a* Flos masculinus. *b* Idem auctus antice spectatus. *c* Idem postice. *d* Stamina corporis fungosi margini inserta. *e* Flos femineus. *f* Idem auctus. *g* Germen. *h* Fructuum racemus magnitudine naturali. *i* Bacca. *k* Semen.

ASTRAGALUS MACRORHIZUS. Tab. 133.

145. ASTRAGALUS foliis radicalibus pinnatis, pinnulis lato-ovatis, incanis: scapis radicalibus: leguminibus ovatis.
- Radix descendens, sesquipedalis, crassa, cortice nigricante tecta, intus alba, fibrosa, succulenta, dulcis, apice ramosa, unde scapi et folia prodeunt.
- Folia supra terram expansa, sesquipollicaria, pinnata, pinnulis fere septemdecim orbiculatis, incanis uti tota planta; in harum apice setula brevis, et sustentantur petiolo communi inferne nudo.
- Scapi foliis paulo longiores, crassiusculi, florentes erecti; fructiferi declinati.
- Flores spicati, terminales, floribus sessilibus, bractea lanceolata suffultis.
- Calix tubuloso-gibbus, rubescens, striatus, apice quinque-dentatus, denticulis brevibus, æqualibus.
- Corolla rubra: vexillum longum, lateribus reflexum, emarginatum, suberectum: alæ oblongæ, basi callosæ, unguibus capillaribus, albis: carina alis subæqualis, emarginata, bi-unguiculata.
- Stamina diadelphea, quorum novem in unum corpus coalita, germen vaginans: decimum liberum: antheræ ovatæ sulphuræ.
- Germen ovato-oblongum: stylus subulatus, apice adscendens: stigma obtusum.
- Legumen sphaeroidale, ante exsiccationem rubescens, subtomentosum, biloculare; localis polyspermis.
- Semina reniformia fere septem in unoquoque loculamento.
- Habitat in Cerro negro prope Matritum, et in collibus Moxente regni Valentini. Floret Aprili et Maio. *Æ* Crescebant hic Coronilla iuncea et minima; Spatium patens et spinosum; Convolvulus lineatus, capitatus et althæoides; Sideritis romana, hyssopifolia et hirsuta; Ornithopus compressus; Hippocrepis comosa; Colutea arborescens; Ononis tridentata, fruticosa et viscosa; Scabiosa stellata &c.
- Explic.* tab. *a* Flos magnitudine naturali. *b* Calix expansus. *c* Vexillum postice spectatum. *dd* Alæ. *e* Carina. *f* Genitalia. *g* Germen. *h* Stamina aucta. *i* Legumen dehiscent. *k* Huius alterum loculamentum.

Obs. Hæc planta affinis est Astragalo montano Linnæi, quem Iacquinus delineavit tab. 167 Aust. et Astragalo incano Linnæi; a quibus inter alia differt leguminibus ovaris, ut nihil de radice dicam, quæ bipedalis aliquando est et pollicem crassa, plantulam sustinens bipollicarem.

SAPONARIA OCYMOIDES Linnæi. Tab. 134.

146. SAPONARIA calicibus cylindricis villosis; caulibus dichotomis, procumbentibus Linn. *sp. pl. tomo 2. pag. 330.*

Saponaria caulibus decumbentibus, nodosis; foliis ovato-lanceolatis; calicibus tubulosis, hirsutis. *Hall. herb. num. 909.*

Saponaria minor quibusdam. *Bauh. hist. 3. pag. 344. mala.*

Lychnis vel Ocymoides repens, montanum. *Bauh. pin. 206. Schreb. alp. 7. pag. 514.*

Ocymoides repens, polygoni folio. *Lib. ic. pag. 341. apud. Linn.*

Radix crassa, bipedalis, ramosa, tenera, cortice atro-rubente tecta.

Caulis villosus, horum qui non florent repentes, pedales; florentes vero erecti, tripollicares.

Folia opposita, sessilia, nonnihil connata, ovata, glabra, subciliata, et basi postice villosa; in caulibus sterilibus fere pollicem longa; in floridis brevia, et aliquando acuta, semperque villosa.

Flores subcorymbosi, in caulium dichotomiis, pedicellati.

Calix cylindricus, villosus-glutinosus, apice quinquedentatus.

Corolla carneo-rubra, pentapetala; petalorum unguibus albis longitudine calicis, deinde ovata, patentia, emarginata: in faucis centro corona observatur ex decem lacinulis, quarum binæ in unoquoque petalo.

Stamina filamenta decem immo gemini inserta, quorum alterna profundiora: antheræ ovatæ, versatiles fulvæ: filamenta aliqua observantur castrata.

Germe cylindricum: styli duo divaricati: stigmata simplicia.

Capsula ovato-acuminata, unilocularis, quadrivalvis.

Semina plura, ovata, nitida: receptaculum conicum.

Habitat in umbrosis humidis oppidi Buñol, præcipue ad margines fontis Sancti Ludovici rivulum efformantis. Florebat Iunio. ¶ In collibus prope fontem crescunt Pistacia lentiscus et therebintus; Fraxinus ornus; Lonicera caprifolium; Buplevrum fruticosum; Saponaria vaccaria; Lotus hirsutus, siliquosus, erectus, corniculatus; Linum narbonense, suffruticosum et gallicum; Aphyllantes monspeliensis; et Coris monspeliensis; Fumaria encaphylla et spicata; Teucrium lucidum, pseudo-chamæpitis, iva et capitatum; Oxyris alba; Jasminum fruticans &c.

Expl. tab. a Flos integer. *b* Petalum. *c* Germen. *d* Stamina. *e* Fructus. *f* Idem dehiscens. *g* Semina. *i* Alterum separatum.

Gratissimus situs atque oppidi circumscriptio: ex collium cacumine versus septentrionem montium multitudo observatur miræ altitudinis, quos alii excipiunt nunc altiores, nunc depressiores, quorum acervus Cabrillas vulgo audit. Non steriles putei, ut alibi per Hispaniam observantur, sed arboribus, fruticibus, atque plantis ornatos. Fontes passim fluunt, iique copiosi, qui ruunt præcipientes irrigandis collibus et agris profundioribus. Aquæ sæpius per montium rimulas intrantes, antrorum superiora occulte permaneant; quarum stillæ tractu temporis stalactitas efformantur alabastri pulcherrimi: columnas istæ, conos, aliasque formas sistunt; quæ quia fundum premunt quandoque terreum, post imbres sæpe ruunt cum pavimenti tectique parte. Sciant hoc viatores atque curiosi, ne periculo se committant, cavernas intrantes observandi gratia.

MALVA ALTHÆOIDES. *Tab. 135.*

147. MALVA caule prostrato: foliis inferioribus lobatis: superioribus quinquefidis, floribus solitariis longe pedunculatis.
 Radix fusciformis, fibrilis stipata, ex qua caules prodeunt bipedales aut breviores prostrati, teretes, pilosi.
 Folia radicalia orbiculata, cordata, crenata: inferiora quinquelobata; reliqua subpalmata, lobis scilicet quinque lanceolatis, serratis, medio productiore: petioli radicales longi, cæteri folio subæquales: stipulæ lanceolatae.
 Flores axillares, solitarii, pedunculis erectis, elongatis.
 Calix duplex hispidus: exterior ex tribus foliolis lanceolatis, ciliatis: interior profunde semiquinquepartitus, laciniis acutis ciliatis: ciliorum basis tuberculo brevi insistit.
 Corolla patens, magna, roseo-albicans, ex quinque petalis apice mucronatis, basi nonnihil connexis.
 Staminum tubus albicans, corolla brevior, versus apicem filamentosus: antheræ ovatae.
 Germen orbiculato-compressum: stylus simplex in 12-16 laciniis violaceas partitus: stigmata simplicia.
 Fructus figura germinis, ex tot capsulis monospermis compositus, quot fuerunt stigmata.
 Semina reniformia, parva, fusca.
 Habitat copiose prope Engueræ oppidum in tractu vulgo *Lloruz*. ☉ Floret Maio et Junio.
Explis. tab. a Calices. b Petalum. c Genitalia. d Germen, stylus, stigmata. e Fructus. f Capsula. g Semen.

Obs. Malvacearum species paucas alit Hispania. In regno Valentino præter hanc speciem, quam Valldignæ etiam vidi vulgo *Malvoilla*; semel dumtaxat reperi Malvam tournefortianam, ad viam scilicet qua versus Alciram a Sucrone veniebam: Malvam mauritianam et parvifloram prope Moxente una cum Althæa hirsuta; rotundifoliam passim in agris, et incultis humidis: reliquas in Hispania crescentes descripsi in Monadelphia: nuperrime copiose vidi Hibiscum trionum in agris prope oppidum Villanueva de Alcolea.

ASPARAGUS HORRIDUS *Linnei. Tab. 136.*

148. ASPARAGUS aphyllus, fruticosus, pentagonus; aculeis tetragonis, compressis, striatis.
Lin. sp. plant. tomo 2. pag. 70. Lamarck Dict. tomo 1. pag. 296. ubi spinas pro foliis habendas dixit. Stet pro ratione voluntas.
 Asparagus hispanicus, aculeis crassioribus horridus. *Tournef. inst. 300.*
 Radix tuberosa, tuberculis elongatis, sæpe ovalibus.
 Caulis pedalis et amplius, striatus, erectus, durus, obscure pentagonus, glaber, ramosus; ramis sparsis, patulis, adproximatis.
 Folia nulla nisi aculeos dicas: aculei solitarii, sparsi, adproximati, pollicem sæpe longi, compressi, spina terminati acutissima, dura, glauca. Ad istorum basim existit bractea albicans, lanceolata.
 Flores bini ad utrumque aculei latus, quorum pedunculi breves, articulati.
 Corolla sexpetala, persistens; petalis ovatis, quorum tria inferiora paulo angustiora: omnibus patentibus, superne luteis, inferne macula longitudinali rubente notatis.
 Calix nullus.
 Staminum filamenta sex, subulata, brevia, basi crassa, inter germen et petala inserta: antheræ ovatae, luteæ, incumbentes.
 Germen superum, ovato-trigonum: styli tres coaliti: stigmata simplicia.
 Bacca globosa, trilocularis, loculis dispermis. Semina globosa.
 Habitat copiose in Monte Saguntino et in collibus Valldignæ, Sucronis, Sætabis, et alibi. ☿
 Vidi floridum et fructiferum mense Maio.

Explic. tab. a Flos antica superficie. *b* Idem postica. *c* Flos auctus. *d* Germen auctum.
e Stamen. *f* Bacca. *g* Huius sectio. *h* Semen.
Obs. Fructu maturo styli videntur separati.

CISTUS SALVIFOLIUS *Linnaei. Tab. 137.*

149. *Cistus fruticosus*, exstipulatus; foliis petiolatis, ovatis, rugosis, subhirsutis; pedunculis longis, unifloris. *Lamarck Dict. tomo 2. pag. 15.*

Cistus arborescens, exstipulatus; foliis ovatis, petiolatis, utrimque hirsutis. *Lin. sp. plant. tomo 2. pag. 592. Jacq. Coll. vol. 2. pag. 120. tab. 8.*

Cistus fruticosus, foliis petiolatis, ovatis, rugosis, serratis. *Hall. helv. num. 1031.*

Cistus femina. Clus. hist. 1. pag. 70. Bauh. pin. 474.

Caulis fruticosus, durissimi, pedales et amplius: horum cortex cinereo-ruber; rami oppositi, divaricati.

Folia opposita, petiolis brevibus sustentata, ovata, rugosa, utrimque scabra, præsertim vestustiora, subtiliter denticulara, denticulis fasciculo pilorum terminatis, qui lente conspiciuntur vitrea: stipulæ nullæ.

Flores terminales, solitarii, pedunculis elongatis, articulatis.

Calix pentaphyllus, foliolis tribus exterioribus ovatis, basi que cordatis; duobus interioribus acutis.

Corolla candida, unguibus luteis, petalis emarginatis.

Stamina numerosa lutea; antheræ ovatae.

Germen superum, globosum, coronatum stigmatibus hemisphærico, subsessili.

Capsula ovata, quinquelocularis, quinquevalvis, polysperma. Semina parva.

Habitat in collibus Buñol, Valldignæ et passim in tractu vulgo *Pla de Quart* scilicet in planitie quæ a quarto Romanorum lapide ^(a) a Valentia versus septentrionem protenditur.

Frequens etiam in *Dehesa* valentina, et alibi. \bar{h} Floret Maio.

Explic. figuræ. a Calix. *b* Germen. *c* *d* Petala. *e* Capsula. *f* Eadem dehiscens.

*Obs. 1.*² Variat aliquando petalorum numero 5, 6, 7.

*Obs. 2.*² Plures *Cistorum* species Hispania alit: in regno Valentino triginta vidi floridas.

Huiusmodi sunt populifolius, laurifolius, monspeliensis, salvifolius, albidus, crispus, halimifolius, libanotis, umbellatus, lævipes, sumana, marifolius, tuberaria, gutatus, lædifolius, salicifolius, squamatus, numularius, hirtus, glutinosus, thymifolius, racemosus, helianthemum, ericoides, lævis, cinereus, violaceus, serratus, linearis, glaucus. Genus certe specierum numero, plurium etiam affinitate difficile. De hoc copiose egit in secundo *Encyclopediæ* volumine D. de Lamarck, ubi sexaginta species descripsit: harum aliquæ a cæteris facile distinguuntur inspectis archetypis: plures tamen iconum defectu vix recognosci possunt. Quare in scientiæ profectum, et ut Botanici, qui huius generis monographiam desiderant, morem aliquo modo geram, Hispaniæ indigenas species iconibus repræsentabo in operis decursu.

CISTUS HALIMIFOLIUS *Linnaei. Tab. 138.*

150. *Cistus fruticosus*, exstipulatus, foliis oblongo-ovatis: pedunculis ramosis, subpaniculatis. *Lamarck Dict. tomo 2. pag. 19.* addens foliis *subacutis, in petiolum attenuatis, utrimque incantis.*

(a) Romanorum lapide mille passus intelliguntur, aut pedes quinque mille: Hispanorum vero lapides quibus hodie utimur, constant quatuor Romanorum

lapidibus. Consulatur itiner. Ant. ubi Saguntum inter et Valentiam sexdecim numerantur lapides: Hispani hodie quatuor ponunt.

Cistus arborescens, exstipulatus, foliis duobus calicinis linearibus. *Linn. sp. plant. tomo 2. pag. 594. Mill. Dict. num. 17. Sauv. monsp. 147.*

Cistus femina portulacæ marinæ folio latiore, obtuso. Bauh. pin. 465.

Caulis fruticosus, pedalis, aliquando etiam bipedalis, ramosus, ramis teretibus, teneris scabrisculis, quorum scabrities provenit ex innumeris pilis brevissimis glomeratis.

Folia ovato-oblonga, integerrima, glauco-albida ut et tota planta, basi in petiolos attenuata et subconnata, inferiora opposita; floralia solitaria, sessilia, nervo unico longitudinali prominente, duobusque lateralibus vix conspicuis; stipulæ nullæ.

Flores subpaniculati, in ramulis alterni, pedunculis pollicaribus, unifloris.

Calicis foliola duo exteriora linearia, breviora; tria reliqua ovato acuminata, crassiuscula.

Corolla dilute lutea; petalis quinque orbiculatis, subcrenatis.

Stamina numerosa, lutea: antheræ saturatiores.

Germen globosum, superum: stylus vix ullus: stigma germine maius, albicans, mamillare.

Capsula trilocularis, trivalvis, polysperma.

Habitat copiose prope mare Mediterraneum in Sucronensi monte, et in tractu vulgo *Dehesa*. ♀ Floret Maio.

Explic. fig. a Calix. *A* Flos integer. *b* Germen auctum cum stigmate. *c* Idem magnitudine naturali. *d* Capsula dehiscens.

Obs. Probari nequit Linnæi sententia, quando caules fruticosos et humiles, arborescentes posuit, quod sæpius scripsit, tum præcipue in hac et in præcedenti specie. Neque plus aridet opinio D. de Lamarck, quia Millerii et Clusii plantas cum Cisto halimifolio confundit. Millerii enim tab. 190 planta repræsentatur floribus oppositis, non alternis: Clusii figura cap. 47. hist. 1. floribus orbata difficile nostræ aptari potest.

CISTUS SQUAMATUS Linnæi. Tab. 139.

151. *Cistus suffruticosus*, stipulatus; foliis obtectis squamulis orbiculatis. *Linn. spec. pl. tomo 2. pag. 601. Lamarck Dict. tomo 2. pag. 23.*

Cistus humilis, compactis in verticillos minoris halimifolijis. *Barr. ic. 327. et Bocc. mus. 2. pag. 76. tab. 64.*

Caules lignosi, semipedales, erecti, ramosi, ramis oppositis, inferue subtetragonis: atque stipularum exsiccatarum residuis scabris.

Folia glauca ut et tota planta, opposita, lanceolata, integerrima, crassiuscula, obtecta squamulis orbiculatis minimis, centro depressis: stipulæ subulatæ, utrimque binæ, non racemosæ, ut dixit Linnæus: petioli breves.

Flores racemosi, terminales, quorum pedunculi partiales lineam longi sunt atque erecti, dum florem sustinent, cernui vero quando fructum.

Calicis tria foliola ovato-acuta: quartum et quintum breviora, subulata, externe posita.

Corolla patens, saturate lutea, cuius diameter vix trium linearum; petalis integris, ovatis.

Stamina lutea, brevia, numerosa, situ congenerum: antheræ luteæ, parvæ.

Germen superum, obovatum, minimum: stylus staminibus longior: stigma capitatum, globosum.

Fructus calice connivente tectus: estque capsula ovato-oblonga trilocularis, trivalvis, valvulis ovatis, concavis; dissepimenta valvulis opposita: semina globosa, basi acuta, rufescentia, duo aut plura in quolibet loculamento.

Habitat copiose in Eldæ atque Noveldæ collibus aridis. ♀ Floret ultimo Maio, Iunio et Iulio. Florebant ibidem *Thymus cephalotos*, *Frankenia lævis* et *pulverulenta*, *Lygeum spartium*, *Atriplex glauca* et *laciniata*, *Phoenix excelsior* et *humilis*, *Passerina glabra*, *Statice limonium* &c.

Explic. tab. a Flos magnitudine naturali. *b* Calix. *c* Capsula. *C* Fadem aucta, dehiscens. *d* Semen. *D* Idem auctum. *F* Folium auctum. *S* Squamula valde aucta.

Obs. 1.^a Cistorum species aliquæ stylo gaudent staminibus longiore, aliæ vero stylo sunt penitus destitutæ, tuncque stigma maius, et subsessile.

Obs. 2.^a In Linnæi loco citato, ubi Barrelierii verba transcribuntur, per errorem legitur *floribus in verticillos compactis*; flores enim racemosi sunt, et non verticillati.

CISTUS RACEMOSUS *Linnaei. Tab. 140.*

152. *Cistus suffruticosus*, stipulatus; foliis lanceolato-linearibus, subtus tomentosus. *Linnaei. sp. pl. tomo 2. pag. 603. Lamarck Dict. tomo 2. pag. 25.*

Cistus lavandulæ folio thyrsoides. Barr. 293.

Fruticulus erectus, glaucus, pedalis, cuius radices lignosæ, tortuosæ, fibris stipatæ: caulis a basi etiam ramosus, ramis oppositis: cortex in verustioribus glaber, ruber; in teneris albicans, subtomentosus.

Folia opposita, breviter petiolata, lanceolato-linearia, margine revoluta, inferiori pagina tomento brevi cana: stipulæ utrinque binæ, lanceolatæ, erectæ.

Flores racemosi, racemis terminalibus, sæpe binis: illorum pedunculi partiales breves, alterni, erecti dum florent, cernui vero quum fructum sustinent.

Calix glaber, albicans, pentaphyllus, cuius tria foliola interiora ovato-acuta, ciliata; exteriora vero breviora, sublanceolata, angusta.

Corolla lutea, cuius diameter pollicaris; ex quinque petalis orbiculatis, integris: in quorum unguibus puncta rubra notantur.

Stamina numerosa, breviora, lutea; antheræ ovatæ, eiusdemque coloris.

Germen ovatum: stylus filiformis, erectus, staminibus longior: stigma viride, capitatum.

Capsula intra calicem, ovato-oblonga, trilobularis, trivalvis, polysperma.

Semina orbiculato-compressa.

Habitat passim per universum regnum Valentinum in siccis montosis. ♀ Floret a Maio ad Octobrem. Nulla species ista frequentior.

Explic. tab. a Flos integer. *b* Germen. *c* Calix. *d* Idem expansus fructum sustinens. *e* Capsula dehiscens aucta. *f* Semen.

Obs. Crescit etiam in Africa unde adportatus fuit a D. Desfontaines.

CISTUS CINEREUS. *Tab. 141.*

153. *Cistus extipulatus*, suffruticosus: foliis oppositis, subtomentosis, ovato-acutis: floribus racemosis; racemis subternis terminalibus.

Radix lignosa, fusca, ramosa, ex qua caules prodeunt spithamæi, erecti, valde ramosi, ramis oppositis, albido-cinereis, uti tota planta ex tomento scilicet brevissimo.

Folia opposita, ovato-acuta, integerrima, petiollis connatis multoties longiora: stipulæ nullæ.

Flores racemosi, racemis plerumque tribus aut quatuor, terminalibus; pedicellis propriis brevibus alternis sustentati.

Calix ovatus, rubescens, pilis albis coopertus, pentaphyllus: foliola tria interiora ovata, duo exteriora minima, setacea.

Corolla patens, lutea, immaculata, figura et magnitudine Cisti squamati.

Stamina lutea: antheræ ovatæ.

Germen superum ovatum: stylus brevis: stigma incrassatum.

Capsula intra calicem, ovato-acuta, glabra, trivalvis, trilobularis, polysperma, dissepimento in valvularum medio, valvulis scilicet opposito.

Habitat in tractu montoso et collibus regni Valentini inter Villenam, Eldam, Noveldam.

Crescit etiam in monte Palomera Ayoræ ditionis. ♀ Floret et fructificat mense Maio.

Vivunt ibi *Cistus squamatus*, *racemosus*, *thymifolius*, *helianthemum*; *Stipa tenacissima* et *iunca*; *Avena bromoides*; *Ouonis tridentata*; *Statice pruinosa*; *Thymus cephalotus*; *Festuca ciliata*, *Millium lendigerum*.

Explic. tab. a Calix. *b* Flos integer antice spectatus. *c* Germen. *d* Capsula. *e* Eadem dehiscens.

CISTUS NUMULARIUS *Linnæi. Tab. 142.*

154. *Cistus suffruticosus stipulatus*; foliis inferioribus orbiculatis, superioribus ovatis.

Linn. sp. pl. tomo 2. pag. 601. Lamarck Dict. tomo 2. pag. 24.

Cistus humilis, vel *Chamæcistus numulariæ folio. Magn. monsp. 293.*

Helianthemum numularium. Miller. Dict. num. 12. Bauh. hist. 2. pag. 20.

Radix lignosa, ramosa, fibris aliquot, ex qua caules prodeunt pro soli natura vel tripollicares, vel semipedem longi, circa radicem prostrati, postea erecti, florentes præsertim: tomentum ipsis est, vix nudo oculo conspicuum.

Folia omnia opposita, breviter petiolata, quorum inferiora, ea potissimum quæ super terram expansa sunt, orbiculata cum acumine, superiora ovata; pagina inferiore albido-tomentosa, superiore viridia, nitida: stipulæ ovatæ, breves, marcescentes, deciduæ.

Flores racemosi, racemis terminalibus, sæpe binis.

Calix villosus, parvus, ovatus, cuius tria foliola maiora ovata, duo reliqua exteriora minima, subulata.

Corolla lutea, patens, vix trium linearum diametri, petalis orbiculatis.

Stamina breviter, numerosa, lutea: antheræ ovatæ.

Germen ovatum, superum, minimum: stylus brevis: stigma capitatum.

Capsula brevis, trivalvis.

Habitat passim in collibus regni Valentini, et in Castellæ consimili solo. *h* Floret Maio et Iunio.

Explic. tab. a Capitulum. *b* Calix auctus et expansus. *d* Germen.

Obs. In solo arido rubescit tota planta, ibique pygmæa est.

CISTUS MARIFOLIUS *Linnæi. Tab. 143.*

155. *Cistus suffruticosus, exstipulatus*; foliis oppositis, oblongis, petiolatis, planis, subtus incanis. *Linn. sp. pl. tomo 2. pag. 597.*

Helianthemum luteum, thymi durioris folio. Barr. tab. 441.

Radix lignosa, teres, ramosa, ex qua caules prodeunt lignosi, prostrati, ramosi, ramis divaricatis, oppositis: apice floridis erectis, et subtomentosis.

Folia opposita, ovato-acuta, magis minusve elongata; superne viridia et pilosa, inferne tomento albicantia: petioli breves: stipulæ nullæ.

Flores racemosi, terminales, pedicellis propriis brevibus tomentosus sustentati.

Calix ovato-conicus, tomentosus, cuius foliola tria ovato-acuta concava, duo reliqua exteriora setacea, breviter.

Corolla lutea, petalis orbiculatis, immaculatis, calice paulo maioribus.

Stamina numerosa, lutea: antheræ ovatæ, versatiles.

Germen globosum: stylus brevis: stigma globosum, mamillare.

Capsula trivalvis.

Habitat in regno Valentino prope oppidum Betera. *h* Floret Iunio.

Explic. tab. a Capitulum. *b* Calix expansus. *c* Corolla. *d* Germen. *e* Idem auctum.

Obs. Huius plantæ folia simillima sunt *Teucri mari* foliis: qua de causa *Linnæus* apposite eam *Cistum marifolium* nominavit. Probarunt hoc nomen *Botanici*, quod minime arrisit *Domino de Lamarck*, qui ex hac planta et *Cisto cano Linnæi* tum et etiam ex alia non-

dum incissa speciem quasi novam descripsit titulo *Myrtifolii*. Encycl. tomo 2. pag. 20. num. 31. Nihilominus tanti viri pace liceat mihi et nomina et species Linnæi conservare *marifolium* et *canum* scilicet; quia et diversæ plantæ sunt et nominibus gaudent a foliorum natura mutuatis. Observetur etiam, dictum Encyclopediæ auctorem ex *Cistis* fumana et calicino Linnæi, speciem unicam componere, quamvis calicis foliorum numero discrepare constet.

CISTUS SALICIFOLIUS *Linnæi. Tab. 144.*

156. *Cistus herbaceus, patulus, villosus, stipulatus: floribus racemosis, erectis; pedicellis horizontalibus. Linn. sp. pl. tomo 2. pag. 600. Lamarck Dict. tomo 2. pag. 27.*

Helianthemum salicifolium, et fugacium. Mill. Dict. num. 21.

Helianthemum annuum humile, foliis ovatis, flore fugaci. Segu. ver. 3. pag. 297. tab. 6. fig. 3.

Cistus annuus L. Clus. hist. 1. pag. 76.

Radix brevis, teres, fibrosa, dura, ex qua caules prodeunt, basi prostrati, deinde erecti, teretes, scabriusculi, aliquando ramosi, semipedales.

Folia opposita, floralia solitaria, breviter petiolata, ovato-oblonga, integra, obtusa, subrugosa, subvillosa: stipulæ ovato-oblongæ.

Flores solitarii, foliis oppositi, pedunculis basi horizontalibus, postea erectis, calice paulo longioribus.

Calicis foliola tria interiora ovato-acuta, striis tribus villosis notata: duo reliqua exteriora breviora, lanceolata.

Corolla lutea, cito decidua, ideoque fugax; petalis calice longioribus, ovatis.

Stamina lutea: antheræ ovata.

Germen globosum: stylus erectus: stigma globosum, mamillare.

Capsula vix calice maior, glabra, ovata, apice trigona, trivalvis polysperma.

Habitat Sagunti, copiose autem in collibus Aranjuez, et in prædio rustico vulgo *Casa del Campo* prope Matritum. Floret Maio. ☉ Florebant hic *Biserrula pelecinus*, *Ortegia hispanica*, *Loëtingia hispanica*, *Cistus ledifolius* et *gutatus*, *Aristolochia longa*, *Thymus mastichina*, *Andryala lanata*, *Lythrum hyssopifolium*: in Aranjuez vero inter alias benemultas stirpes *Malva trifida*, et *Malva ægyptia* caule prostrato, *Æchinops ritro*, *Hiacinthus serotinus*, *Ornitogalum luteum*, *Asphodelus ramosus*, *Stipa tenacissima*, *Iberis nudicaulis*, *Lysimachia linum-stellatum*, *Biscutella lyrata*, *Lepidium subulatum* et *iberis*, *Cheiranthus tristis*, *Lithospermum dispernum*.

Explic. tab. a Calix postice spectatus. *b* Germen. *c* Capsula. *d* Eadem dehiscens. *e* Semina. *f* Semen auctum quod est rufum, ovato-compressum altera parte acutum.

CISTUS LÆVIS. *Tab. 145. fig. 1.*

157. *Cistus suffruticosus, stipulatus, lævis: foliis linearibus, brevibus, oppositis, margine revolutis.*

An *Chamæcistus luteus thymifolio polianthes* seu maior? *Barr. icon. 443.*

Radix lignosa, fibris duriusculis.

Caulis fruticosus brevis, cuius rami oppositi, erecti, semipedales, teretes, glaberrimi quemadmodum tota planta, si summitates excipiantur in quibus villi brevissimi.

Folia sessilia, angusta, brevia, linearia, margine utrimque revoluta; floralia solitaria, bistipulata; caulina et ramea opposita: stipulæ quatuor, lanceolatæ.

Flores racemosi, racemis terminalibus, quatuor aut quinque flores sustentibus; pedunculi uniflori, floribus longiores: capitula conica.

Calicis foliola tria, ovato-acuta, concava, striis quinque; duo reliqua exteriora breviora, linearis-seracea.

Corolla calice maior, saturate lutea, petalis orbiculatis, integris, immaculatis.

Stamina numerosa, corolla breviora: antheræ subreniformes, dilutiores.

Germen ovatum: stylus staminibus longior.

Capsula calice brevior, trilobularis, trivalvis, loculis submonospermis.

Semina ovato-acuta, externe convexa, intus acuta, apiceque setula instructa, quæ dissepimento adhærent.

Habitat in collibus Engueræ et in *Collado* de Bocayrente. *Æ* Floret ab ultimo Maio usque ad Augustum.

Explic. tab. *a* Calix. *b* Germen. *c* Capsula. *d* Eadem expansa cum seminibus. *e* Semen.

E Idem auctum, parte acuta spectatum. *f* Idem lateraliter visum. *F* Folium auctum.

Obs. Plantam siccam possideo quæ in Betica crescit, quæque media videtur inter Cistum lævem et glutinosum: color illi viridis, at capitula et ramorum summitates valde villosa: fructu caret, quo species determinari posset, loculamentorum nempe numero, atque seminum.

CISTUS GLUTINOSUS *Linnæi. Tab. 145. fig. 2.*

158. *Cistus suffruticosus*, stipulatus, foliis minimis obovatis limbo revolutis: pedunculis villosis glutinosis: capsulis dehiscendo patulis.

Cistus suffruticosus, stipulatus: foliis linearibus oppositis, alternisque; pedunculis villosis, glutinosis. *Linn. sp. pl. tomo 2. pag. 602. Lamarck Dict. tomo 2. pag. 25.*

Cistus thymifolius suffruticosus, stipulatus, procumbens, foliis linearibus oppositis, brevissimis, congestis. *Linn. sp. pl. ibidem. Sauvag. monsp. 148.*

Chamæcistus luteus, thymifolio oliganthes. *Barr. ic. 444. satis accurata.*

Helianthemum folio thymi incano. I. B. 2. pag. 19.

Radix lignosa, durissima, fibris stipata duris.

Caules lignosi, inferne ramosi et prostrati, postea erecti, tres aut quatuor pollices longi, cortice tecti fusco, scabro ex foliorum et stipularum reliquiis: superiore parte glutinosis et ferrugineis pilis tecti.

Folia omnium *Cistorum* brevissima, obovata, limbo revolutis, virido-cinerea, subpubescentia: omnia opposita, floralibus exceptis, quæ sunt longiora et linearia: stipulæ pro singulis foliis binæ, ovatæ, terminatæ setula vix conspicua.

Flores racemosi, racemis brevibus, terminalibus, glutinosis.

Calix pentaphyllus, valde glutinosus, tener præsertim; foliolis tribus interioribus ovato-acutis concavis striatis; duobus exterioribus brevissimis.

Corolla lutea, calice brevior, petalis integris.

Stamina numerosa, lutea: antheræ ovatæ.

Germen globosum.

Capsula calice brevior, ovata, trilobularis, trivalvis, loculis dispermis.

Semina ut in præcedente.

Habitat in aridis prope oppidum Gilet, leuca a Sagunto seiunctum. *Æ* Floret Maio.

Explic. tab. *g* Pars caulis cum foliis aucta. *h* Corolla. *i* Capsula intra calicem nondum matura. *k* Eadem matura situ naturali. *l* Semen. *m* Idem auctum parte acuta spectatum.

n Idem lateraliter visum.

Obs. In unum coniungo *Cistos glutinosum* et *thymifolium Linnæi*, quod iam fecit *D. de Lamarck* in suo Dictionario. Fruticulus foliorum figura varius, qui tamen corollis brevissimis, capsularum valvulis expansis natura ipsa in figuram trigonam, foliorum oppositorum frequentia, atque racemis glutinosis, pilisque rufescentibus vestitis, facile a reliquis distinguitur. *Barbieri* figura 415, huic meæ plantæ nullatenus convenit: quare silentio eam prætermissi etiamsi ad *Cistum glutinosum* tractam a *D. de Lamarck*.

CISTUS HIRTUS *Linnaei. Tab. 146.*

159. *Cistus suffruticosus stipulatus, foliis ovatis, calicibus hispidis. Linn. spec. plant. vol. 2. pag. 604.*

Radix lignosa, ex qua caules assurgunt trium aut quatuor pollicum, teretes, ramosi.

Rami oppositi, erecti, plusquam semipedales, hispido-albicantes, racemo florum terminati.

Folia ovata, opposita, breviter petiolata, limbo revoluta, superne viridia, pilisque brevibus subtomentosis hirta; inferne albicantia, tomentosa: floralia solitaria, linearia, sessilia, absque stipulis: existunt istæ in reliquis quaternæ, oblongæ, acutæ.

Florum racemi tripollicares, pedicellis et capitulis cernuis, candidis pilorum multitudine.

Calix pentaphyllus; cuius tria foliola interiora ovato-acuta, striata; duo exteriora breviora.

Corolla calice maior, saturate lutea, petalorum unguibus fulvo colore maculatis.

Staminum filamenta lutea, numerosa, brevissima: antheræ ovatæ.

Germen ovatum: stylus staminibus longior, versus apicem crassior: stigma crassiusculum.

Capsula parva intra calicem, trilobularis, trivalvis, seminibus paucis orbiculatis sæta.

Habitat prope oppidum Llanera ad viam regiam in regno Valentino. \bar{A} Florebat Maio, ibique *Borrago officinalis*, *Echium vulgare*, *Cyperus longus* &c.

Explic. tab. a Calix. b Germen. c Petalum. f Folium.

*Obs. 1.** Silentio pressi Chusii Ledon VIII. hist. 1. pag. 80. in quo flores non sunt racemosi, sed axillares, oppositi, foliaque linearia et oblonga, quæ minime conveniunt meæ plantæ. Diversum etiam ab hac reputo *Cistum angusto-serpillifolio* Barrel. tab. 488. quod nullus inficiabitur iconibus comparatis.

*Obs. 2.** *Cistus hispidus* D. de Lamarck ab hoc nostro hirta vix alio quam corolla differt, lutea scilicet in hirta, alba in hispido. Neque a colore dumtaxat differentias specificas desumpsit laudatus Encyclopediæ auctor, sed a calicum etiam hirsutie aut lævitate. Hunc characterem sprevit Linnæus, nihil aut parum curans de calicum habitu; qui quidem minime laudandus videtur, quando pro Cisto piloso calices læves exigit, cui postea in synonymia plantas adiungit calicibus tomentosis, et valde hirsutis. Discrepantes characteres inconsulto copulat, ut ego quidem arbitror, qui plantas hic in patria vidi certe diversas, tamen affines foliorum atque stipularum figura. Gerardus item parvi pendit corollarum colorem, utpote qui ad *Cistum pilosum* refert species omnes parvas albo flore, quarum certe plures ab invicem differre nullus inficiabitur, qui in solo natali observet ipsas atque comparet. In tanta ergo plantarum copia, nihil contemendum arbitror, ut omnes in bona luce collocentur. Separati ergo primum oportet Cistos omnes in duas phalanges, exstipulatos scilicet et stipulatos, quod Botanici Linnæus et Lamarck iure merito fecerunt. Numerentur deinde in utrisque capsularum loculamenta atque in istis semina, ut in sectiunculas separantur. Observetur ulterius foliorum figura, horumque limbus num revolutus sit aut planus. Veniat postea florum color atque petalorum maculæ si adsint, tum etiam figura et integritas: calices demum examinentur si læves sint, si pilosi, si hirsuti. Aliquas observavi plantas, fruticosas omnes, *Thymi vulgaris* habitu; plures etiam, eoque difficiles *Teucrium polium* et capitatum æmulantes foliorum figura, quæ semper integra sunt, et apparent linearia limbo revoluta. In re itaque difficili, quam alii difficiliorem nominibus rediderunt, condonandum mihi erit, nunc primo monographiam agredienti, si ab ipsorum sententia et nomenclatione aliquando recedam. Icones omnes dabo e plantis vivis et in patria crescentibus mutuatas, quibus in posterum alii utentur ad proprios, aut meos fortasse errores corrigendos. Itaque propter calices læves, colorisque purpurei sequentem plantam describam, diversam ab *Apenino* Linnæi, et a *Cisto splendente* D. de Lamarck.

CISTUS VIOLACEUS. *Tab. 147.*

160. CISTUS suffruticosus, stipulatus: folijs oppositis, linearibus, subtomentosis: calicibus lævibus violaceis.

Radix lignosa, et caules suffruticosi, declinati, unde rami prodeunt erecti, semipedales, oppositi, tenuissimo tomento subalbi, inferne foliosi, superiore parte nudi.

Folia opposita subsessilia, linearia, limbo revoluta, subtomentosa, brevia: stipulæ quaternæ, subulatæ.

Flores racemosi, terminales, pedicellati, pedicellis basi stipulatis.

Calix violaceo-ruber, glaber, pentaphyllus: cuius tria foliola interiora ovato-acuta, striis protuberantibus: duo reliqua exteriora brevia, ovata.

Corolla calice maior, alba, petalis integris, quorum unguis saturate lutei.

Stamina numerosa, brevia, lutea: antheræ saturatiores, obovatæ.

Germen superum globosum: stylus staminibus duplo longior: stigma capitatum.

Capsula ovata, trivalvis,

Habitat in collibus aridis regni Valentini, Sagunti, Vallidignæ. ♀ Florebat Maio.

Explic. tab. a Calix. *b* Germen.

Obs. Diversus videtur a Cisto splendente D. de Lamarck folijs minimis, neque viridibus et splendentibus, quo ab Apenino Linnæi etiam differt. Calices colore et habitu characterem haud contemnendum suppeditant.

IASIONE FOLIOSA. *Tab. 148. fig. 1.*

161. IASIONE radice crassa perenni: folijs ovato-oblongis, sessilibus, sparsis: caulibus striatis, omnino foliosis.

Radix alba, crassa, fuffiformis, cortice lutescente vestita, ex qua plures exsurgunt caules vix semipedales, basi prostrati, postea erecti, striati, lævissimi, a basi ad apicem valde foliosi.

Folia radicalia numerosa, in rosam expansa; exteriora pollicaria, angusta et veluti spatulata, raro dentata: interiora dimidio et amplius breviora, integerrima, omnia glaberrima: caulina sparsa, valde adproximata, sessilia, sublinearia, obtusa, inferne angustiora, uninnervia.

Flores capitati terminales, quorum involucrum commune polyphyllum, compositum, ex duodecim fere foliolis ovato-oblongis, sessilibus, duobus ordinibus: flos quilibet pedicellatus.

Calix superus, persistens, profunde quinquepartitus; laciniis acutis, viridibus.

Corollæ petala quinque, calice duplo longiora, angustissima, saturate violacea, basi angustiora, albicantia et subconnexa.

Staminum filamenta quinque, alba, subulata, incurvo-conniventia: antheræ albicantes, oblongæ, basi subconnexæ.

Germen inferum ovato-turbinatum: stylus corolla longior, albicans: stigma violaceum, clavatum, apice emarginatum.

Fructus deerat.

Habitat copiose prope cacumen montis Orospedæ vulgo *Mariola* in tractu *Alt de Moncabrer* contra septentrionem in saxorum fissuris. ♀ Floret Augusto. Vidi ibidem *Erium alpinum*, *Anchyllidem ericaceam*, *Potentillam albam* folijs viridioribus, magisque pilosis quam in planta figurata a D. Lacquino Aust. tab. 115. *Geranium saxatile*, *Cratægum rotundifolium* et *ariam*, *Drabam alpinam*, *Silenem saxifragam*, *Arenariam iuniperinam*.

Explic. tab. a Calix. *b* Flos integer auctus. *c* Petalum. *d* Stamina aucta.

Obs. Differt hæc species a *Iusione montana* Linnæi (quam D. de Lamarck *undulatam*

nominavit) foliis glaberrimis minime undatis, et radice perenni: a Iasione perenni supplementi caulibus omnino foliolis. Omnes in Hispania crescunt, undata scilicet in Mentridæ viciniis; perennis in Aragoniæ montibus; foliosa in Orospedæ et Idubedæ cacuminibus.

LOËFLINGIA PENTANDRA. *Tab. 148. fig. 2.*

162. LOËFLINGIA foliis oppositis, subulatis, connatis, utrimque unidentatis: floribus trigynis. Radix sesquipollicaris, duriuscula, parce fibrosa, ex qua cauliculi prodeunt vix bipollicares, ramosi, teretes, prostrati, villosi.

Folia ad nodos opposita, connata, brevia, subulata, basi ampliata, limboque unidentata, denticulo in setam abeunte.

Flores fasciculati, ad axillas solitarii, sessiles.

Calix persistens, ex quinque foliolis ovato-acutis, quorum tria exteriora versus mediam longitudinem bidentata.

Corolla alba, calice brevior, petalis quinque ovato-oblongis, adproximatis.

Staminum filamenta quinque, brevia, vix longitudine corollæ: antheræ ovatæ.

Germen superum, ovatum: styli tres breves: stigmata simplicia.

Capsula ovato-acuta, trivalvis, unilocularis, polysperma, calice clausa.

Semina ovata, albicantia, puncto rufo notata, qua receptaculo brevi sunt affixa.

Habitat in arena inter mare Mediterraneum, et lacum vulgo *Albufera* secundo a Valentia lapide. ☉ Floret Maio, una cum Ephedra distachia, Polycarpo diphillo, Salicorniis herbacea et fruticosa, Salsolis rosea, trago, kali &c.

Expl. tab. A Folium. *B* Calix. *C* Corolla. *D* Germen. *E* Capsula. *F* Semen: omnia aucta.

Obs. Huius plantæ habitus est omnino idem cum Loëdingia hispanica; genitalia diversa. An rectius inter *alsines* utraq̃ue collocandæ, quemadmodum et Minuartia montana? Loëflingia hispanica ab alsine differt styliorum atque staminum numero; hæc vero *Pentandra* non nisi calicis foliolis basi denticulatis, quæ certe parvifacienda sunt.

LEONTODON HISPIDUM *Linnaei. Tab. 149.*

163. LEONTODON foliis oblongis, dentatis, hispidis: calicibus erectis hispidis.

Leontodon calice toto erecto: foliis dentatis, integerrimis, hispidis, pilis furcatis. *Lin. spec. plant. tomo 3. pag. 634.* apud quem videantur synonyma.

Radix brevis, stipata fibris, ex qua folia prodeunt numerosa, radicalis, et caules: isti sunt teretes, semipedales, erecti, uniflori, prope florem incrassati, nunc squamulis brevibus lanceolatis; nunc foliis, idque rarius, lanceolatis integris aut dentatis ornati, pilis numerosis albis, aliquando furcatis, hispidi.

Folia oblonga, versus basim angustiora, dentata, dentibus oppositis, qui quandoque adeo magni profundique sunt, ut illa subpinnata appareant, quæ tecta sunt etiam supra dictis pilis.

Flores terminales, solitarii, dilute lutei.

Calix communis imbricatus, oblongus, squamulis lineari-acutis, valde hispidis, exterioribus brevioribus erectis.

Corolla composita, imbricata, uniformis: propria monopetala, ligulata, truncata, quinque-dentata.

Stamina quinque, brevissima: anthera cylindræa, fusca.

Germen ovatum: stylus corollæ brevior: stigmata duo reflexa.

Semina oblonga, nigra, insculpta, coronata papo sessili, candido, plumoso.

Receptaculum punctatum et subalveolare.

Habitat copiose in tractu vulgo *Pinar del Provenzo*, et prope Almansa ad viam regiam; in

collibus etiam contra conventum Sanctæ Annæ de *Albayda*. ☉ Floret initio Maii. Florebant ibi *Cistus rosmarinifolius*, *libanotis*, *helianthemum*, *umbellatus*: *Antirrhinum pelliserianum* et *hirtum*, *Adonis vernalis*, *Onosma echioides*, et *Anthericum ramosum*.

Explic. tab. *a* Calix. *b* Flosculus integer. *c* Semen. *d* Plumula aucta. *e* Semen auctum. *ff* Pili, quorum alter simplex, furcatus alter.

Obs. Species certe difficilis auctorum numero, qui de plantis tractarunt, quas in unam speciem coniunxit Linnæus: pilos apice furcatos hic postulat inter characteres específicos, quos ego simplicissimos fere semper vidi. *Leontodon* ulterius iuxta Lamarck (*Flore françoise*, pag. 112.) scapo gaudet foliis squamulisque destituto, cuius opinio si semel admittatur, eliminandæ ab hoc genere erunt species aliquæ. A fructificatione ergo quam Linnæus dedit, probavitque Jussieus, alique Botanici plantas determinare malui quam ab habitu. Quam ob rem supra descripta planta *Leontodon* proculdubio est; ab *hirsuto* diversum, quia calice gaudet valde hirta, et semina præbet paposa, papo sessili plumoso, numquam caliculo terminata: ergo a calice toto erecto, aliisque characteribus *Leontodon hispidum* dici debet. Folia fateor polymorpha sunt in hac planta, dentibus scilicet nunc brevibus, nunc profundissimis, adeo ut pinnata aliquando videantur.

ANTHYLLIS ONOBRYCHIOIDES. Tab. 150.

164. *ANTHYLLIS* caule fruticoso brevi: ramis erectis: foliis pinnatis, pinnulis sublinearibus. Radix lignosa, ex qua caulis exsurgit fruticosus, brevis, crassiusculus, cortice obductus fusco: rami plurimi sesquipedales: magna parte nudi, teretes, glabri, versus apicem dumtaxat subvillosi.

Folia alterna, impari-pinnata, pinnulis 9-11 sæpe alternis, aliquando oppositis sublinearibus: stipularum loco observantur tuberculi duo rubentes, acuti.

Flores umbellato-capitati, quorum pedunculus communis solitarius, axillaris ad folium profunde trifidum, aut potius ternatum laciniis linearibus: capitula globosa ex duodecim fere floribus subsessilibus, suffultis folio unico præcedenti simile.

Calix tubulosus, villosus, apice quinque-dentatus, dentibus superioribus paulo longioribus. Corolla lutea, minima, papilionacea: vexillum ovatum, erecto-reflexum: alæ breves, falcatae, carina ovata, paulo breviores.

Stamina decem, connexa: antheræ ovatae.

Germen teres: stylus ascendens: stigma incrassatum.

Legumen ovatum cum acuminis arcuato, breve, monospermum.

Semen ovatum.

Habitat in saxosis versus superiora montium *Vallidignæ*, qua ascendimus ad fontem vulgo *del Abadejo*, in *barranc del Sirer*, et alibi in dictis montibus. ♀ Floret Maio stipata *Cistis racemoso*, *albido*, *crispo*, *Thalictro tuberoso* &c.

Explic. tab. *a* Flos magnitudine naturali. *b* Idem auctus. *c* Calix. *d* Corollæ partes. *e* Staminum tubus expansus. *f* Germen. *g* Legumen. *h* Semen.

POLYCARPON DIPHYLLUM. Tab. 151. fig. 1.

165. *POLYCARPON* foliis oppositis, orbiculatis.

Radix albicans, fibrosa, bipollicaris, ex qua cauliculi exsurgunt herbacei, teretes, bi-tripollicares, basi prostrati, postea erecti, glabri.

Folia opposita, numquam quaterna, orbiculata, integerrima, petiolis brevibus sustentata: stipulæ utrimque binæ, scariosæ, ovato-acutæ, marcescentes.

Flores racemoso-corymbosi, terminales.

Calix pentaphyllus, foliolis concavis, apice fornicatis, cuspidatis.

Corollæ petala quinque, alba, sublinearia, basi acuta, apice bifida.

Staminum filamenta tria, corolla breviora, erecto-incurva: antheræ ovatæ.

Germen globosum: styli tres: stigmata simplicia.

Capsula globosa, unilocularis, trivalvis, polysperma.

Habitat copiose prope oppidum Puig, et in tractu vulgo *Dehesa* iuxta Saler. ☉ Maio floret, simulque Rumex spinosus, Arenaria rubra, Ononis pinguis, Asparagus horridus. *Explic.* tab. *a* Calix auctus. *b* Huius foliolium. *c* Corolla. *d* Genitalia. *e* Germen: omnia aucta. *f* Stipulæ. *g* Istæ auctæ.

Obs. Fortasse hæc planta pro varietate habenda erit Polycarpi tetraphylli Linnæi, cum idem sit utriusque habitus; verumtamen notandum est, inter innumeras plantulas quas passim vidi, nullam me reperiisse foliis quaternis: quare si eadem est cum Linnæana specie, nomen specificum *tetraphyllum* improprium.

LEPIDIUM GRAMINIFOLIUM Linnæi. Tab. 151. fig. 2.

166. LEPIDIUM foliis linearibus: superioribus integerrimis, caule paniculato, virgato: floribus hexandris. *Linn. sp. pl. tomo 3. pag. 219.*

Radix perennis, fustiformis, descendens, tripollicaris et amplius, stipata fibris: ex cuius summitate incrassata et subramosa, caules exsurgunt pedales, glaberrimi, teretes; rami nulli.

Folia radicalia numerosa supra terram expansa, basi angustiora, versus apicem sensim ampliora, ibique 3-5-dentata: caulina integerrima, sessilia, sparsa, omnia glabra.

Flores spicati, spicis terminalibus sensim elongatis, sæpe solitariis, aliquando ternis: in quibus flores adproximati, alterni, pedicellati.

Calix purpurascens, tetraphyllus, foliolis obovatis, deciduis.

Corolla alba, petalis calice paulo longioribus, rotundatis, basi angustis.

Staminum filamenta sex, lutea, tetradynama: antheræ ovatæ.

Germen ovato-acutum, compressum: stylus brevissimus: stigma obtusum.

Silicula brevis, compressa, ovato-acuta, stylo terminata, bilocularis, bivalvis: dissepimento diaphano, valvulis carinatis parallelo.

Semina solitaria, ovata, dissepimentū apice hinc inde adfixa, valvulis deciduis.

Habitat in monte vulgo *Mollet* dittonis Villafamés. Florebat Septembri. ♀

Explic. tab. *A* Flos. *B* Petalum. *C* Genitalia. *D* Corolla et calix. *E* Siliqua. *F* Valvula semen fovens. *G* Semen: omnia aucta.

Obs. In plantis quæ ibi crescunt, numquam vidi folia radicalia *pinnato-lyrata*, qualia Linnæus attribuit Lepidio graminifolio.

ONONIS TRIDENTATA Linnæi. Tab. 152.

167. ONONIS fruticosa; foliis ternatis, carnosis, sublinearibus, tridentatis: pedunculis bifloris. *Linn. sp. pl. tomo 3. pag. 431. Lamarck Dict. tomo 1. pag. 508. Mill. Dict. num. 4.*

Anonis hispanica frutescens, folio tridentato, carnosio. *Tournef. inst. 408. Robert. tab. 36.*

Caulis fruticosus, sesquipedalis, valde ramosus, ramis erectis: horum cortex albicans tomento brevi, minime glutinosus.

Folia ternata, glauca, crassa, linearia, apice mucronata, raro tridentata, breviter petiolata.

Stipulæ imo petiolo adnatæ, breves, basi latæ, apice acutæ.

Flores racemosi, terminales; pedunculis axillaribus, articulatis, villosis, uni-bifloris, quorum longitudo vix trium linearum.

Calix campanulatus, villosus, profunde quinquepartitus, laciniis crassis, subulatis, patulis.

Corolla papilionacea, rosea, basi albicans: vexillum ovatum, reflexum, longitudinaliter sulcatum, ibique saturate roseum: alæ approximatae, basi auriculatae, et prope auriculam interne corniculo auctae: carina brevior, dilutior, et fere alba, basi bifida, unguibus brevibus.

Stamina decem, albicantia, quorum novem in vaginam coalita, decimum liberum, omniaque intra carinam alasque recondita: antherae ovatae, luteae, versatiles.

Germen ovato-acutum: stylus staminibus longior: stigma simplex.

Fructus legumen polyspermum, subpollicare, pendulum, compressum, villosum, terminatum stylo.

Semina reniformia 2-4.

Habitat copiose prope Llanera in montibus vulgo *Port de Carcer*: crescit etiam inter Domcño et Chelva; Xixona et Tibi; Ialance et Cofrentes; Eldam et Noveldam. ♀ Floret Junio, hincque Cistus squamatus, Statice pruinosa et limonium, Thymus cephalotus, Anthyllis cytisoides, Festuca phoenicoides, Lygæum spartium, Stipa tenacissima et iuncea &c. *Explic.* tab. *a* Calix. *b* Petala expansa, ubi 1 vexillum, 2 alæ, 3 carina. *c* Genitalia. *d* Legumen. *e* Semen.

Obs. Nihil nitidius, nihil accuratius dari potest Robertiana tabula supra laudata. Plantam sistit habitu atque foliis a mea nonnihil diversam: in Valentinis plantis unum aut alterum folium observatur apice tridentatum; sunt enim fere omnia integerrima. Ramulum ergo pinxi ut huius speciei varietas cognoscatur.

ONONIS BARBATA. Tab. 153.

168. ONONIS foliis ternatis, ovatis, serratis, glabris, superioribus solitariis: calicis laciniis subulato setosis: corolla longioribus: florum spiculis terminalibus.

Radix teres, fibrosa, ex qua caules prodeunt 4-6-pollicares, basi reclinati, postea erecti, glabri ut et tota planta.

Folia alterna, caulina ternata, foliolis ovatis, serratis, basi angustioribus: floralia simplicia, longiora: stipula petiolo adnata, striata, bifida, laciniis subulatis, vix dentata.

Flores in caulium summitate subspicati, ad folium axillares, subsessiles: spica pollicaris.

Calix profunde quinquepartitus, laciniis subulato-setaceis, corolla longioribus.

Corolla lutea, striata: vexillum ovatum plicatum: alæ breves ovatae, basi auriculatae, setaque instructae: carina alis longior, vexillo brevior.

Stamina decem, connexa in tubum germen vaginans, apice libera: antherae luteae, globosae.

Germen oblongum: stylus simplex, filiformis, adsurgens: stigma obtusum.

Legumen ovatum, fere glabrum, intra calicem auctum; bivalve, trispermum.

Semina reniformia.

Habitat in Sacronis, Sagunti, Sertabis, et Valldignæ montibus. ♀ Floret Maio, una cum Stipis capillata, tenacissima et contorta, Bromis squarroso, molli, rubente &c.

Explic. tab. *a* Flos integer. *b* Idem aliter spectatus. *c* Petala. *d* Genitalia. *e* Calix fructifer. *f* Legumen. *g* Idem apertum. *h* Semen. *S* Folium cum stipulis.

Obs. Planta affinis Ononidi saxatili Lamarck Dict. a qua differt calicibus corolla longioribus, et foliis superioribus simplicibus. Diversa est etiam ab eiusdem auctoris Ononide parviflora, mox describenda, quia corolla gaudet magna, habita ratione ad plantam, foliis superioribus duplo longioribus, floribus in ramulorum summitate, stipulisque subulatis.

ONONIS PARVIFLORA Lamarck. Tab. 154. fig. 1.

169. ONONIS floribus sessilibus, axillaribus: foliis inferioribus ternatis, ovatis, dentatis; superioribus simplicibus; calicibus corolla longioribus.

- Ononis floribus sessilibus, lateralibus; foliis inferioribus ternatis, superioribus simplicibus, longe petiolatis; calicibus basi scariosis, corolla longioribus. *Lamarck Dict. tomo 1. p. 520.*
 Caules teretes, ramosi, prostrati, pubescentes, vix semipedales.
 Folia ovata, dentata, striata, inferiora ternata, petiolis subæqualia, medio petiolato; superiora simplicia, sustentata petiolis duplo longioribus: stipula semiamplexicaulis, petiolo adnata, dentata, bifida, minime in laciniam subulatam terminata.
 Flores axillares, solitarii, per caulium atque ramulorum longitudinem sessiles.
 Calix profunde quinquepartitus, laciniis subulatis, corolla duplo longioribus.
 Corolla lutea, calice multo brevior, raro conspicua, minima: vexillum ovatum plicatum: alæ breves, ovatæ, basi falcatæ: carina alis paulo maior.
 Stamina ut in præcedente.
 Germen minimum: stylus capillaris.
 Legumen intra calicem subglobosum: vix villosum, terminatum stylo arcuato: semina tria, reniformia.
 Habitat iuxta oppidum Sierra de Engarceran. Floret Augusto.
Explíc. tab. *a* Flos integer. *b* Corolla. *c* Eadem expansa. *e* Legumen. *f* Semina intra valvulam. *g* Semen solitarium. *s* Stipula.

ONONIS CAPITATA. *Tab. 154. fig. 2.*

170. ONONIS caulibus prostratis, ramosis, filiformibus: foliis ternatis: floribus capitatis.
 Radix teres, fibrosa, ex qua caules prodeunt filiformes, teretes, ramosi, glabri, 6-10-pollices longi, prostrati.
 Folia alterna, ternata, ovato-oblonga, basi acuta, dentata, glabra.
 Flores in summitate caulium atque ramorum alterni et axillares; verumtamen adeo approximati ut capitulum referant.
 Calix profunde quinquepartitus, laciniis subulatis, corolla brevioribus.
 Corolla lutea, figura præcedentis.
 Stamina decem, omnia connexa in vaginam elongatam; postea libera: antheræ luteæ.
 Germen ovatum minimum: stylus filiformis longus, apice adsurgens: stigma incrassatum.
 Legumen glabrum, ovatum, nigricans ut in præcedenti.
 Semina quatuor, parva, reniformia.
 Habitat cum præcedenti; copiose etiam in montibus Saguntinis, Sztabinis &c. Floret a Junio ad Augustum.
Explíc. tab. *A* Flos integer. *B* Calix. *C* Petala. *D* Genitalia. *E* Germen. *F* Fructus. *G* Valvula cum seminibus. *H* Semen.
Obs. Præter species supra descriptas vidi in montibus Orespedæ, Carrascal de Alcoy, et Morellæ Ononidem aragonensem, quorum folia eadem vi diuretica gaudent cum Arbutu uva-ursi: in collibus iuxta oppidum Moxente Ononidem fruticosam: ad viarum margines et passim per regnum Valentinum Ononidem arvensem et pinguem: prope oppidum Quesæ, Bolbayte et Navarres Ononidem viscosam, quæ omnes florent Maio et Junio. In eodem regno Valentino crescit Ononis rotundifolia et aleopecuroides.

CORONILLA SQUAMATA. *Tab. 155.*

171. CORONILLA caule herbaceo, erecto: foliolis undenis, ovatis, subtomentosis: leguminibus pendulis, squamatis.
 Ex eadem radice crassa, caules plurimi prodeunt herbacei, erecti, spithamæi, sulcati, ramosi, subtomentosi.
 Folia impari-pinnata, pinnulis ovatis, subtomentosis, æqualibus, sustentatis petiolo crassiu-

sculo, inferne nudo: stipulæ petioli basi adnatæ, breves, ovatæ, scariosæ, minime ab illo distinctæ ut *Iussicus* possuit inter generis notas.

Flores umbellati, sex ut plurimum, subsessiles.

Calix brevis, campanulatus, bifidus, nonnihil tomentosus, dentibus tribus inferioribus brevioribus, superioribus duobus coalitis.

Corolla papilionacea, lutea: vexillum ovatum, reflexum, lineis saturatoribus, alis paulo longius, cuius unguis calice longior: alæ ovatæ, sursum conniventes, deorsum dehiscentes: carina compressa, acuminata, adscendens, alis brevior.

Stamina decem, quorum unum liberum, reliqua in vaginam connexa: antheræ ovatæ.

Germen oblongum, teres; stylus setaceus, adscendens, basi quasi bisquamatus: stigma obtusum.

Legumina pendula, nonnihil sinuata, recta squamulis furfuraceis.

Habitat ad viam regiam prope oppidum Lamota del Cuervo. Florebat ultimo Aprili.

Explic. tab. *a* Flos integer. *b* Calix auctus. *c* Petala. *d* Vexillum. *e* Genitalia. *f* Stamina aucta. *g* Germen. *h* Legumen auctum.

Obs. Ab squamulis quæ legumen undique vestiunt nomen dedit. Sunt istæ transparentes, nunc hirtæ, nunc depressæ.

LOTUS CRETICUS *Linnaei. Tab. 156.*

172. *Lotus* leguminibus subternatis; caule suffrutescente; foliis sericeis nitidis. *Linnaei. sp. pl. vol. 3. pag. 567.*

Lotus argentea cretica. *Pluk. alm. 226. tab. 43. fig. 1.*

Radix alte in arena defossa, filiformis, fibrosa.

Caules prostrati, semipedales, ramosi, tomento brevi argentati.

Folia ternata, ovata, incana, argentea, minima, subsessilia, sustentata petiolo communi brevi, plano: stipulæ foliis similes, attamen nonnihil acuminatæ.

Flores terminales, capitulis dimidiatis, subquadrifloris, ad cuius basim folium ternatum absque stipulis.

Calix tubulosus, semiquinquepartitus, laciniis superioribus subæqualibus, longioribus: inferiorum media productiore.

Corolla papilionacea lutea: vexillum ovatum, emarginatum, lineis notatum rubentibus: alæ breviores subauriculatæ: carina brevissima acuta, basi bisetosa.

Stamina decem, quorum alterum liberum, reliqua in vaginam connexa: apicibus liberis, alternis brevioribus, clavatis: antheræ ovatæ, quasi clavis implantatæ.

Germen oblongum: stylus capillaris, adsurgens: stigma simplex.

Legumen teres, rubescens, rectum, polyspermum.

Semina fusca, obovata.

Habitat in arena mobili iuxta mare Valentinum, copiose tamen in Sucronense littore. Floret Maio et Iunio.

Explic. tab. *a* Flos. *b* Calix auctus. *c* Petala. *d* Germen. *e* Stamina. *f* Apex valde auctus. *g* Legumen. *h* Semen. *H* Idem auctum.

Obs. 1.^a Diversus a *Loto* cytisoide *Linnaei* si *Bartolieri* tabulæ 1031 standum est, quam ad suum cytisoidem ille refert. Conferantur icones.

Obs. 2.^a Ubique prostratum vidi, nisi in littore maris prope Castulonem, ubi durior est foliisque instruitur duplo longioribus.

LOTUS EDULIS *Linnaei. Tab. 157.*

173. *Lotus* leguminibus subsolitariis gibbis incurvis. *Linnaei. spec. plant. tome 3. pag. 565. Mill. Dict. num. 11.*

Pentaphyllos siliqua cornuta. *Bauh. pin. 332.*

Caulis prostratus, ramosus, semipedalis, tener villosus.

Folia ternata, petiolo communi brevi plano sustentata, ovata, ciliata: stipulæ cordatæ, acutæ.

Flores solitarii, suffulti folio ternato absque stipulis, sustentati pedunculo axillari, pollicari.

Calix basi tubulosus, terminatus in quinque lacinias longas lineares.

Corolla lutea, venis saturatoribus variegata in vexillo quod est integrum alisque longius: apex carinæ niger: reliqua ut in præcedente.

Legumen sesquipollicare, arcuatum, subcylindraceum, polyspermum. Semina globosa, hinc inde ad valvularum parietes declinata, suturæ affixa.

Habitat in Sacronense monte, præcipue tamen in atrio Sanctuarii, quod est in montis cacumine. Floret Maio et Junio.

Explic. tab. a Flos integer. *b* Calix. *c* Vexillum. *d* Ala. *e* Carina. *f* Germen. *g* Stamina. *h* Stamina aucta. *i* Apex cum anthera. *k* Legumen. *l* Idem aliter observatum. *m* Idem dehiscens.

Obs. Iuxta Linnæum loco citato sutura dorsalis recta est: incurvam ego vidi.

ASCLEPIAS FOETIDA. *Tab. 158.*

174. ASCLEPIAS caule tereti volubili: floribus racemosis: foliis oppositis, cordatis, acuminatis.

Caulis geniculatus teres, contra solis motum volubilis, fruticosus, ramosus, ramis alternis.

Folia opposita, cordata, ovato-acuta, acumine producto, supra viridia, inferne glauca: petioli teretes, arcuati, foliis paulo breviores.

Flores foetidi, racemosi, racemis lateralibus, solitariis.

Calix parvus, profunde quinquepartitus, laciniis acutis, rubescentibus.

Corolla herbaceo-lutescens, laciniis quinque linearibus, canaliculatis, revolutis: corniculi albicantes erecti, genitalia cingentes. In horum centro locatur theca brevis, cui sacculi penduli sunt adpressi, ut in congeneribus (Videatur tom. 1. pag. 5).

Antherarum radices quinque, minimæ, rubræ, in totidem angulis corporis fungosi pentagoni locatæ, ex quarum basi filamenta duo oriuntur tenuissima, brevia, in clavas terminata, quæ in sacculis absconduntur.

Germine duo in fundo thecæ adproximata, in stylos subulatos desinentia: stigma simplex, pentagonum, albicans in cuius angulis ut dixi antherarum radices implantatæ sunt.

Fructus.....

Habitat in Mexicano imperio. 2 Hospitatur in Regio horto Matritensi: floret Octobri et Novembri: nondum fructificavit.

Explic. tab. a Calix auctus. *b* Flos integer. *c* Genitalia corniculis cincta. *d* Corniculum interne spectatum. *e* Genitalia. *f* Eadem sacculis orbata. *g* Sacculi postice spectati. *h* Idem antice.

CYNANCHUM NIGRUM. *Tab. 159.*

175. CYNANCHUM caule glabro volubili: foliis cordatis, ovato-cuspidatis: corollis nigris.

Caulis glaber, uti tota planta, teres, volubilis, geniculatus, ad genicula incrassatus, sexpedalis et amplius in caldario.

Folia opposita, petiolis longiora, cordata, ovato-cuspidata, uninervia, nervo ramoso.

Flores racemosi: pedunculus communis solitarius, crassus, inter foliorum petiolos: flores alternatim bini, pedicellis semiuncialibus, ad insertionem suffultis squamula acuta.

Calix monophyllus, brevis, laciniis quinque, acutis.

Corolla nigra, primum expansa, deinde contra pedicellum reflexa, monopetala, laciniis acutis.

Corollæ centrum occupant genitalia hoc modo: germina duo ovata adproximata locantur in fundo corporis crateriformis, ipso undique tecta: excurrunt illa in totidem stylos conicos contra stigma commune, quod est corpus fungosum pentagonum. In huius angulis implantatæ sunt antherarum radices prominentes. Ex unaquaque radice filamenta duo subtilissima oriuntur divaricata, in clavas aucta situ horizontali: teguntur hæc omnia pellicula pentagona in cuius centro puncta duo prominent: lateribus vero quinque adpressæ sunt squamulæ totidem, quæ descendunt usque ad corpus crateriforme, arcubus quinque circumscriptum, in quo foveæ quinque luteæ continentur.

Habitat in Mexico. Ψ Nondum fructificavit hæc nova species biennio iam in hortum Regium Matritensem introducta, quæ flores protulit mense Octobri.

Explic. tab. a Capitulum. *b* Flos integer magnitudine naturali. *c* Stigma cum antheris. *d* Antheræ duæ cum radice. *e* Corpus crateriforme. *f* Germina. *g* Flos: omnia aucta.

Obs. Hæc species adeo similis est *Cynancho grandifloro*, ut pro eodem habebatur quoad usque flores protulit.

OPHRYS LUTEA. *Tab. 160.*

176. OPHRYS bulbis ovatis: foliis ovato-acutis, caulinis amplexicaulibus, canaliculatis: corollæ petalo maiore tripartito luteo.

Bulbi duo, albicantes, ovati, in fundo stirpis, supra quos radiculæ filiformes.

Caulis teres, foliosus, vix pedalis.

Folia radicalia, amplexicaulia, ovato-acuta, lineata, superne viridia, inferne argentea: caulina canaliculata, sensim breviora.

Flores versus caulis apicem alternatim positi, axillares ad foliolum oblongum.

Calix viridis ex foliolis tribus ovatis, superiore concavo.

Corolla tripetala in crucem expansa: petala superiora breviora, lutea, cum calicis foliolis alterna; tertium magnum, superne carinatum, carina fusca, brevi tomento lucida: limbus luteus expansus tripartitus, lacinia media emarginata. In centro floris fovea exstat cucullata, genitalia fovens, cuius fundum punctis est exasperatum.

Antheræ duæ oblongæ sub cucullo locatæ, quarum apex inferior terminatur globulo diaphano supra foveam pendulo.

Germen oblongum inferum: stylus adnatus basi foveæ: stigma obsoletum.

Fructus ut in congeneribus.

Habitat passim in humidis umbrosis prope Albaydæ oppidum, præsertim ad collis radicem iuxta fontis originem. Floret Martio et Aprili. Vulgo *Abellotes grogues* id est apes luteæ.

Explic. tab. a Flos integer magnitudine naturali. *b* Calix, cui suffulta bractea aut foliolum. *c* Petalum minus. *d* Germen auctum cum genitalibus foveæque asperitatibus. *e* Anthera inferne globulo terminata.

OPHRYS SCOLOPAX. *Tab. 161.*

177. OPHRYS bulbis ovatis; caule tereti; foliis lanceolatis: cuculli rostro prolongato.

Bulbi duo ovati, aliquando oblongi, albicantes, duriusculi, solidi: supra quos radiculæ filiformes, teretes, diaphanæ, sæpius horizontales.

Caulis teres, foliosus, pedalis et amplius.

Folia lanceolata, vaginantia, lineata, pagina superiore viridia, inferiore nonnihil argentea, quod tribuendum est protuberantibus globulis, aut vesiculis, oculos fugientibus.

Flores alterni versus caulis superiora, et sessiles ad bracteam acutam cucullatam.

Calix dilute violaceus, ex tribus foliolis ovato-acutis.

Corollæ petala tria, quorum duo superiora, minima, acuta, dilute violacea; tertium magnum dependens, trilobum; lobo medio maiori, limboque utrimque ita revoluta ut tubum ventricosum efformet, extremitate antice in caudæ formam prominente: lobi duo laterales antice eriguntur limbo reflexo.

In floris centro fovea exstat, absque asperitatibus, cucullata, cucullo in rostrum producto quemadmodum in Scolopace videtur.

Antheræ duæ, oblongæ, sessiles, sub cucullo locatæ, terminatæ inferne totidem globulis diaphanis, supra foveam pendulis.

Germen ac reliqua ut in præcedenti.

Habitat floretque cum præcedenti. Vulgo *Abelles*; id est apes.

Explic. tabulæ, quæ plantam sistit magnitudine naturali, et flores diverso modo positos.
a Flos auctus. *b* Antheræ.

HIBISCUS SPIRALIS. Tab. 162.

178. *HIBISCUS* caule fruticoso: foliis ovato-acutis, serratis: corollis convolutis.

Caulis orgialis, ramosus, ramis alternis.

Folia alterna, ovato-acuta, inæqualiter serrata, petiolis longiora: stipulæ subulatæ, erectæ, tandem marcescentes.

Flores axillares, solitarii, pedunculis geniculatis.

Calices glabri: exterior subnovemphyllus, foliolis basi coalitis, linearibus, acutis: interior tubulosus, paulo longior, semiquinquefidus.

Corolla tubulosa ex luteo et incarnato variegata, cuius lacinia quinque, profundissimæ, basi connexæ, ovato-oblongæ, in tubum spiraliter convolutæ. Ex harum centro exurgit staminum tubus, unum idemque corpus cum corolla efformans: hic est corolla longior, inferne albicans, superne rubens et ad funis instar contortus, filamenta innumera versus apicem sustinens capillo graciliora: antheræ reniformes, fusco-rubentes.

Germen ovato-oblongum, subvillosum: stylus simplex, apice quinquepartitus: stigmata quinque globosa, pilosa.

Fructus (si ex germine concipiendus) est capsula quinquevalvis, quinquelocularis, loculis polyspermis.

Habitat in Mexico, unde in Regium hortum introductus nomine *Rosæ sinensis*. *Æ* Florebat Novembri.

Explic. tab. *a* Flos integer. *b* Petalum. *c* Genitalia ante fœcundationem. *d* Eadem fœcundato germine. *e* Germen, stylus, stigmata.

Miror equidem Linnæum de petalorum numero in malvaceis a Tournefortio dissentire, postquam ipse in *Philosophia botanica* ^(a) dixit: *tot petala numeramus, in quot resolvitur flos deciduus*. Etenim malvacei flores fœcundato germine in terram decidunt, non in partes resoluti, sed corpus unicum efformantes, corolla constans et staminum tubo. Vidi semper idipsum in malvis, sidis, et hibiscis, ideoque in *Monadelphia* scripsi pagina 44, corollam et staminum tubum, unum idemque corpus efformare, quia illius lacinia numquam sponte

(a) Paginis 58 et 72 edit. Matritensis anni 1792.

Hoc idem opus recudendum curaverat Berolini anno 1790 Carolus Ludovicus Willdenow, qui in scientiæ profectum, quæ nova, quæque utiliora post celeberrimi Linnæi mortem detecta fuere tyronibus obtulit. Hanc novissimam editionem viderat D. Ortega quando suam dedit, diversam sane ut in præfatione ipse confitetur, etenim religioni pene habens textum invertere aut interceptare; haud sibi proposuit Linnæi doctrinam amplificare, aut textum im-

mutare. In quo quidem Ortega noster minime laudandus videtur. Professoris enim est aliorum dicta et opiniones numquam recudere nisi critério castigatas, nisi nova luce perfusas; indignum vero, religionis nomine oscitantias tegere atque velare. Consultius egisset D. Ortega si sua potius quam aliena curans, crassissimum fasciculi errorem castigasset, ubi ex *Crassula*, planta Botanice nota, atque in *Dictionario Encyclopedico* descripta, sedum fecit, reluctante caractere generico. Ex *Ungue leonem*.

sua separantur. Hæc opinio, Linnæi dicta lege atque perpetua experientia suffulta, displicuit D. Casimiro Gomez Ortega, qui in annotationibus ad laudatum Linnæi opus ita loquitur; *etsi prælaudato D. Cavanilles assentientes putemus tubum et petala malvarum eiusdem esse substantiæ, simulque decidant, diversa tamen corpora constituere videntur* (pag. 405). Novas observationes a professore factas sperabam, quibus meæ infirmarentur, aut novam legem Linnæanæ contrariam; at momentorum loco frigida verba, ne dicam amplius reperi, quorum hæc summa: *secus monopetali flores existimandi essent, præsertim quum eisdem stamina inserantur. Sed petala vere distincta sunt.* Quasi diceret: etiamsi in malvis flos deciduus integer persistat, quod experientia constat; et tot sint petala dicente Linnæo in quot sponte sua flos deciduus resolvatur; nihilominus diversa corpora, aut petala in malvarum floribus numeranda sunt, *secus enim flores essent monopetali.* Professor hic utitur nova logica; difficultas enim in eo tota versatur, num malvarum flores ex unico an ex pluribus petalis componantur, quam certe minime solvit responso illo quod ipsa quæstio est. Nec validiora sunt verba, quibus annotationem claudit, scilicet: *unguibus a se invicem remotis tubo (petala) attezuntur*: hæc enim post cassum floris unita tubo permanent, adeo ut nullis rimis corpus illud fissile videatur: unguisque ab invicem externe dumtaxat separantur fissuris quinque, quæ minime in interiora penetrant.

LOTUS ORNITHOPODIOIDES Linnæi. Tab. 163.

179. Lotus leguminibus subternatis, arcuatis, compressis; caulibus diffusis. *Linn. spec. plant. vol. 3. pag. 566.*

Lotus ornithopodii. *Bauh. pin. 332. Tournef. 403. Lamarck Flor. fran. p. 629. n. 613.*

Radix fibrosa, tuberculis minimis per fibras disseminatis.

Caulis herbacei, diffusi, teretes, villosi præsertim teneri, pedales.

Folia ternata, cuneiformia, villosa, petiolo communi longiora; stipulæ cordato-acute, foliis breviores.

Flores capitati, capitulis subtrifloris, suffultis folio ternato absque stipulis: illorum pedunculus communis bipollicaris, axillaris.

Calix turbinatus, semiquinquepartitus, villosus, laciniis duabus superioribus æqualibus, inferiorum media productiore.

Corolla papilionacea, lutea: vexillum ovatum, emarginatum, basi acutum: alæ breviores, auriculatæ: carina brevissima, basi bisetosa.

Genitalia ut in congeneribus (Consultantur nn. 172, 173).

Legumen pollicare, compressum, elongatum, aliquando arcuatum, polyspermum.

Semina subgloboso-compressa.

Habitat copiose in humidis Albaydæ. ☉ Florebat fructumque gerebat Aprili.

Explic. tab. a Flos integer. b Corolla expansa. c Germen. d Calix auctus. f Fructus. g Semen.

ALBAYDÆ VALLIS DESCRIPTIO PHYSICA.

Montium frequentia, quibus Valentia regnum exasperatum diximus in causa est, ut perpauca locis in illud expedite ingrediaris. Omnium gratissimus aditus ille est qui a Murcia in Orcellitanam urbem patet: planities scilicet immensa, Seguræ aquis irrigata, quam incolarum cura et industria in viridarium perpetuum transformavit. Secundus iuxta Villenam existit, æque facilis certe atque ille Orcellitanus, at arborum defectu, solo arenoso, atque aquarum inopia semper iniucundus, quousque vallim intres de Byar et Benijama, terram frugiferam, ornatam arboribus, atque hominibus habitatam agrariae artis peritissimis. Tertius denique occurrit sesquileucæ itigere a Villenz versus septentrionem. Ubi primum

hinc ad orientem declines, tractus sese offert *Alforins* nomine, partim ad *Murciæ*, partim ad *Valentiæ* regnum pertinens, cui contigua est dives, saluberrima atque populosa *Albaydæ* vallis, de qua nonnihil dicere in præsentiarum constitui.

Ab ortu in occasum, ubi dumtaxat pervia, protenditur hæc vallis septem leucarum spatio: obvallatur duplici montium serie eadem directione, sesquileuca ab invicem distantium, quæ vallis latitudo est. Australem seriem constituunt montes de *Benicadell* et *Agullent*, qui nostram vallem separant a Comitatu *Consentainæ* et a valle de *Byar*; septentrionalem vero unicus mons, nempe *Serragrosa*, quo *Satabis*, *Vallada*, *Moxente*, tractusque ipsis subiectus ab hac *Albaydæ* valle determinatur. Utraque series orientali parte illis adhæret montibus, qui a *Vallidigna* proveniunt, quique producti usque in montem *Azafor*, *Ducatum Gandiæ* ab hac valle seiungunt: tractus hic vulgo nominatur *Coll de Llautó*. Non eadem ubique est montium basis: ut plurimum vix dimidiam leucam superat, aliquando sesquileuca maior. Omnium natura calcaria, per strata disposita; nunc marmorea, ut in orientalibus observatur; nunc rudioris substantiæ, præsertim lapidum calci mavisque conficiendis aptorum, quod frequentius. Triginta duo existunt oppida in hac valle, tredecimque diversorum ordinum monasteria. Illorum octo abundant populo; quorum primatum obtinet *Ontiniente* et hominum numero et divitiarum copia. Iacet hoc in vallis profundiore parte versus occasum, agris irriguis undique cinctum, excepta australi plaga, qua rivus *Clarianus* fluit. Oppidi vicina versus montes in amphiteatrum sunt disposita. In inferioribus utpote irriguis *Zæa*, *Phaceolus*, aliique fructus *Triticum* excipiunt eodem anno: numquam terra vacua. In superioribus *Vinæ*, *Oleæ*, *Ceratonæ*; adeo ut tota regio semper amœna conspiciatur plantarum copia, vere præsertim quum rident omnia mira florum varietate, ac frequentia. Huius oppidi ditioni continuantur orientem versus illæ de *Ayelo* et *Olleria*: quæ oppida radices occupant *Serragrosæ*, latioris hic quam uspiam alibi: in horum conspectu, e regione tamen et leucæ intervallo sita sunt *Agullent*, *Benisoda* et *Albayda*, oppidum a quo vallis integra nomen mutuatur. Si *Ontinientem* excipias vix ullum cum isto certare potest sive hominum industria et indefesso labore, sive soli fertilitate, cæli puritate, aquarum copia, aëris denique salubritate. Nihil certe iucundius quam fluminis *Albaydæ* vicina et cursus, quod præceps iuxta oppidum fluens vitam plantis et hilaritatem focnerat. Videas ibi *Ulmum* campestem in octoginta et amplius pedum altitudinem exurgere; *Celtim* australem, *Inglandem* regiam, aliasque arbores luxuriare; *Vites*, *Clematidem* viticellam, *Humulum*, *Tamum*, *Bryoniam* scandere, suisque intertextis caulibus et ramis tentoria fingere solis radiis impervia. Sequuntur postea in utraque ripa frequentes gradus sensim altiores, in quibus excolitur *Morus* alba, aliæque arbores fructiferæ, areas implent *Triticum*, *Zæa*, oleraceæ plantæ atque fructus illi, qui in consimili solo delectantur. Si ulterius versus orientem progrediaris, disseminata oppida passim conspiciuntur, quorum præcipua sunt, ut alia silentio premam, *Montaberner*, *Belgida*, *la Pobra*, *Quatretonda*, *Beniganim* et *Luchent* quod orientalius est.

Vallis solum margaceum est et albicans ab *Ontiniente* versus ortum; versus occasum vero ruber, sensimque arenis immixtum, quæ copiosæ sunt *Valentini* regni limitibus prætergressis. Ferax ubique est, feracius tamen ubi aquis abundat. Perpauca sunt fontes ultra *Ontinientem* *Villenam* versus; sed ab *Ontiniente* in ortum tendentibus occurrunt magno numero, qui erumpunt in montium radicibus septentrionalibus, fere numquam in oppositis, quæ austri flatibus expositæ sicciores sunt. Rivulorum alii ab ortu, ab occasu alii descendunt: eorum aquæ, uti et illæ fontium qui per universam vallim erumpunt in flumen conflunt *Albaydæ* nomine, quod per *Serragrosæ* angustias (vulgo *Estrets*) magno impetu excurrit ad *Satabinos* agros irrigandos *Oryzæ* præsertim, donec tandem *Sucronem* intret prope oppidum *Alcozer*, funditus novissime deletum horrenda alluvione.

Rivulus *Clarianus* prope *Ontinientem* fluit iuxta massam margaceam ad perpendicularum excavatam centum ferme pedibus: tota oppidi orientalis ditio eiusdem margæ est, *Llacorella* vulgo dicta. Strata in ea conspiciuntur octo fere pedes alta, lineis fuscis distincta, sibi que superimposita. Profundiora, qua aquæ fluunt, durissima sunt, colorisque cærulei; quæ

ab aquis remota, cinerea minusque dura; superiora tandem albicantia, quorum extima superficies friabilis es solis atque imbrum alternis impressionibus. In montium radicibus, quæ valle altiores sunt, terra est rubra, illi similis quæ reperitur in tractu vulgo Alforinis; in quo dum profunde excavatur, marga offenditur *Llacollera* dicta. Explicari phœnomenon istud poterit mea quidem sententia, si montium origo in memoriam revocetur. Nimirum montes olim in maris fundo efformati, diuque illius aquis immersi, separabantur ab invicem profundissimis sulcis, qua aquæ validius movebantur. Quod si tractu temporis eiusmodi aquarum cursus ob quamcumque demum causam cessaverint, illis stagnantibus necesse fuit, ut innatantes graviorum corporum particule in imum peterent, ac subinde strata efficerent horizonti parallela, eoque altiora quo maior aderat materiæ copia, donec tandem depressiora loca nulla remanerent, impleta valle margacea materia, quæ sensim indurata fuerit. Ponamus etiam annorum serie diversæ conditionis terras adportari (aut potius terrarum elementa) non ita margaceas neque eiusdem cum antiquis coloris, sed rubras, arenisque permixtas: et has oportuit eisdem naturæ legibus fundo margaceo superponi, novasque massas constituere. Post hæc maris aquæ præfinito tempore alio transmigrantes reliquerunt vallim diversis terræ stratis compositam, solumque horizonti parallelam. Maaarunt deinde fontes, fluxerunt rivuli, ceciderunt imbres, quæ omnia sæculorum lapsu vallis superficiem detormarunt, adeo ut terra rubra vix ulla supersit ab Ontiniente versus ortum, et in albicante marga profundæ excavationes existant, unde colles enati.

Vallis omnis potest dividi in partes tres, quarum mediam incolunt viginti millia hominum ab Ontiniente usque ad oppidum Montaberner; orientalem reliquorum oppidorum accolæ; occidentalem denique bis mille et amplius homines per Alforinis dispersi. Irrigari nequit hæc ultima aquarum defectu; ideoque minus deformata, altior est cæteris: in ea Vineæ vix folia promunt Aprili mense, quando in depressioribus locis florent. Hordeo, Tritico et Vineis destinantur planities et colles trium leucarum spatio, quorum fructuum magna quotannis copia, nisi forte grando vites contuderit. Nulla ibi Ceratonia; pauca Oleæ. Huius ditionis montes Pino sylvestri abundant et arbustorum multitudine, quando contigua illis Murciani regni pars depopulata apparet incuria proculdubio incolarum.

Pars vallis, quam mediam diximus, reliquas superat et naturæ donis et hominum industria. Duabus leucis in longitudinem extenditur, per quam totam rivulis irrigatur Clariano et Albayda. Originem trahit ille ex aquis, quæ Bocayrente, finitimisque oppidis sunt inutiles, quæque per montium tortuosas et angustissimas fauces ruunt versus Ontinientem. In harum fundo puteus existit miræ profunditatis in saxis a natura excavatus, qua limpidissimæ aquæ sallunt tanta copia, ut qui ante ipsum vix rivulus apparebat, flumen postea sit. Albaydæ vero flumen ex oppido cognomine initium habet, sensim fontibus augetur, tandem iuxta Montaberner cum Clariano confluit, novis deinceps aquis diversisque rivulis augendum. Toto hoc tractu Oleæ perpetuo virent et Ceratoniæ tanto numero, ut colles et montium radices lucos densissimos credas. Irriguos agros ornant Morus alba atque fructiferæ arbores, areas relinquentes Tritico, Cannabi, Zææ, reliquisque plantis, quæ perutiles sunt. Dici nequit quam gratum atque mirandum conspectum præbeat tota regio eam conspicienti ex finitimis montibus. Quacumque oculos vertas naturæ divitias et hominum artem, solertiam atque rei agrariæ peritiam miraberis. Eminent hæc præsertim in Oleæ cultura, quæ copiosum atque sapidissimum fructum præbet. In unaquaque Olea tres dumtaxat conservantur rami præcipui, cæteris amputatis ut soli et aëri pateat aditus: sunt isti divergentes, initio nudi, innumeris postea ramulis onusti, qui ut plurimum pendent, nonnullis erectis. Quotannis purgatur arbor ut novos ramos proferat intra annum floriferos. Etenim experientia constat, Oleam in novis ramis dumtaxat dare fructum, huncque non ramorum multitudini responderi, sed determinato numero, quem scientia agraria posuit pro soli et atmospheræ conditione. Urinam Valentini omnes utilem hanc methodum recipere, quorum Oleas sæpe vidi tanta ramorum multitudine fatigatas, ut parum aut nihil fructus ex ipsis haberetur. His ferrum adhibendum est quod novas fructificandi vires dabit, novam formam.

Tertia et orientalis vallis pars mediæ dignitate cedit, quia et minori gaudet aquarum

copia, et a septentrionalibus flatibus vexatur. Veniunt hi magno impetu per Serragrosæ angustias, qua flumen excurrit: nullus illis aditus nisi prælonga et angusta montium faux, ut ex ampla Sætabina ditione vallim intrent; quo fit ut tanta vi arbores petant, ut aut ipsarum ramos confringant; aut quod frequentius est hiberno tempore eas omnino destruant. Vidi ego superiore anno Oleas, Ceratonias, Neria partim cnecca, partimque vulnerata a frigidis ventis septentrionalibus, quibus tribuenda est minor arborum frequentia in hac vallis parte, quæ alicubi omnibus destituta est, in tractu præsertim angustiis opposito: in cæteris Oleæ recurrunt, Ceratonix, reliquæque arbores, quæ sapidissimos fructus præbent; frequentius vero Vineæ quarum tantus est numerus in universa valle, ut vinum inde proveniens sexcentum mille talenta pondo quotannis tribuat. Huius vallis Oleum magni habetur, nullique Hispaniæ cedit: eius summa quotannis viginti mille talentorum est. Mitto nunc prætiosissimos fructus Ceratonix, Zææ, Tritici, Hordei, Olosericeï, Cannabis, Mellis, Cæræ, cæteros; mitto etiam manufacta ex sparto, lana, lino, oleo, pannisque attritis; mitto reliqua quæ vallim commendant, quæ hominum virtutem prædicant, hominum inquam, qui otio bellum indixere perpetuum.

Transeo nunc ad indigenas plantas, quarum nonnullas hic indigitabo. In montosis et siccis Cisti occurrunt mira varietate; monspeliensis scilicet, salviaefolius, albidus, crispus, fumana, numularius, glutinosus, racemosus, helianthemum, hirtus, lævis et libanotis. Gaudet hic calice triphylo, quemadmodum et Cistus umbellatus, a quo differt capsula quinqueloculari, cæteroqui simillimus. Habitant ibidem Pinus sylvestris, Rhamnus alaternus et lycioides, Quercus coccifera, Thymus piperella, cephalorus et vulgaris; Ulex europeus, Coris monspeliensis, Rosmarinus officinalis, Antirrhinum orontium et maius; Mercurialis tomentosa; Linum monspeliense, suffruticosum, gallicum et tenuifolium; Melica nyrans; Cynosurus echinatus et lima: Poa rigida et cragrostis; Aira canescens et cariophyllæa; Festuca myurus, bromoides et phoenicoides; Bromus squarrosus, mollis, sterilis et tectorum, et ut reliquas gramineas silentio premam, Stipa contorta, capillata et tenacissima. Hæc ultima utilissima est agricolis, qui storeas, funes, cophinos, calceos ex ipsa construunt, idque tanta copia storearum præsertim ut Adsanetæ incolæ auri unciam quotidie ex huiusmodi manufactis reportent, quin ullum iade res agraria detrimentum capiat.

Si altiora montium conscendas, diversas ibi plantas offendes. In monte *Cova alta* Biscutella crescit coronopifolia, et altera nova, *Montana* nomine, postea describenda; Antirrhinum triphyllum et crassifolium quod variat flore albo rubro et violaceo, quodque immixtum hic Hieracis pilosellæ et murorum tum et Geo repenti; Fumariæ illic eneaphyllæ, Ranunculo graninifolio et Alyssu spinoso saxa ornat florum varietate et multitudine. Alyssum hoc pulverizatum præsentissimum est contra viperarum morsus remedium: crescunt etiam Cotyledon umbilicus; Arum arisarum; Asplenium ceterach; Polypodium vulgare; Adiantum capillus; Iberis umbellata, et Lepidium saxatile. In depressioribus locis haud minor est plantarum copia in quibus læte vivunt Gerania malacoides, moschatum, ciconium, chium, rotundifolium et cicutarium; Lotus rectus, hirsutus, ornithopodioides et dorycnium; Anthyllis tetraphylla et vulneraria; Astragalus hamosus, incanus, epiglotis et monspesulanus; Dianthus superbus et prolifer; Medicago echinata et cochleata; Psoralea bituminosa; Asclepias nigra; Trilolium angustifolium; Plantago albicans, lusitanica et coronopifolia; Nerium oleander; Teucrium aureum, iva et capitatum; Convolvulus lineatus, capitatus et althæoides; Lysimachia ephemerum. Syngenesiæ item magnus in hac valle numerus; Micropus erectus, Buphtalmum spinosum et maritimum; Anacyclus valentinus, Centaurea crupina, pectinata, nigra, pullata, conifera, sonchifolia, aspera, calcitrapa, solstitialis, collina, rupestris, tingitana, galactites; Atractylis humilis et cancellata; Carthamus lanatus, creticus et tingitanus; Carduus monspesulanus, pinnatifidus, nutans, et aliæ innumeræ diversorum generum stirpes, quas ne lucubratio hæc in immensum crescat, prætermitto, per occasionem nominandas in operis decursu.

LOTUS PEDUNCULATUS. *Tab.* 164.

180. *Lotus* caule herbaceo: foliolis lanceolatis, medio petiolato: floribus longe pedunculatis.

Caulis herbaceus, teres, tripedalis, glaberrimus ut et tota planta.

Folia lanceolata, apice acuta, non ita ternata, ut tria foliola in apice sedeant petioli communis; sed quemadmodum in melilotis medium gaudeat proprio petiolo ad cuius basim sedent reliqua: stipulæ ovato-acuminatæ. foliis latiores et breviores.

Flores umbellato-capitati, sustentati pedunculo axillari, solitario, fere semipedali: in huius apice folium ternatum sessile absque stipulis existit, quod involucri vices gerit.

Calix turbinatus, oblongus, semiquinquepartitus, laciniis subulatis, subæqualibus.

Corolla papilionacea lutea: vexillum ovatum alis paulo longius: istæ sunt oblongæ basi que lunatæ: carina brevior, basi bisetosa.

Genitalia ut in congeneribus.

Fructus deerat.

Habitat copiose iuxta oppidum Mentrida in tractu vulgo *Arroyo de Valdegotera*. Floret Julio, ibique etiam *Eryngium ametistinum*, *Anthyllis lotoides* et *corniculata*, *Ornithopus compressus*, *Lonicera peryclimenum*, *Elymus caput medusæ*, *Rosa eglanteria*, *Osyris alba*, *Biserrula pelocinus*, *Reseda glauca*, *Ornithogalum pyrenaicum*, *Lapsana stellata*, *Scrophularia canina*, *Scorzonera laciniata* et *angustifolia* &c.

Explicit. tab. a Flos integer. b Calix. c Petala expansa. d Germen. e Stamina.

CARDUUS LEUGANTHOS. *Tab.* 165.

181. *Carduus* foliis lanceolatis, denticulatis, glabris, sessilibus: caule unifloro: calicis spinis reflexis.

Caulis vix pedalis, sulcatus, sulcis ex foliorum nervis decurrentibus.

Folia lato-lanceolata, denticulata, denticulis setosis; glabra, sessilia, nervo unico candido per caulem decurrente.

Flores terminales, solitarii.

Calix cylindraceus, cuius squamulæ sunt imbricatæ, lineares, adpressæ: interioribus longioribus, muticis, apice scariosis: exteriores terminantur spinula inermi, acutissima, reflexa.

Corolla alba. Reliqua ut in *Carduo flavescente* vol. 1. pag. 35.

Habitat ad margines agrorum inter oppidum Bicorn et fontem salsum. ☉ Florebat ultimo Junio. Ibidem et in vicinis collibus crescunt *Tapsia villosa*, *Coris monspeliensis*, *Linum suffruticosum*, *narbonense* et *rigidum*; *Smilax aspera*; *Coronilla ioncea*; *Celtis australis*; *Fraxinus ornus*; *Pistacia terebinthus* et *lentiscus*; *Colutea arborescens*; *Ononis fruticosa* et *tridentata*; *Anthyllis citisoides*; *Cistus thymifolius*, *racemosus*, *albidus*, *helianthemum*, *lævis*; *Centaurea sonchifolia*, *scabra*, *calcitrapa*; *Tamarix germanica*; *Nerium oleander*; *Salix viminea* &c.

Explicit. tab. a Flos magnitudine naturali. b, c, d, e, Squamulæ. f Semen.

Obs. Hæc species differt a *Carduo flavescente* 1 calice brevioris, 2 squamularum spinis reflexis, 3 squamulis interioribus muticis, 4 flore albo, 5 denique foliis.

SALVIA PURPUREA. *Tab.* 166.

182. *Salvia* foliis ovato-acutis, serratis, glabris: calicibus tomentosis, coloratis.

Caules orgiales, ramosi, tetragoni, glaberrimi ut et tota planta.

Folia opposita, petiolis sæpius longiora, ovato-acuta, serrata: in petiolorum basi externe glandulæ duæ minimæ.

Flores spicati, spicis terminalibus brevibus, ex innumeris floribus verticillatis: verticillis decem-floris: bractearum breves, acutae, deciduae.

Calix tomentosus nunc violaceus, nunc albidus, bilabiatus; labio superiore integro acuto; inferiore bifido.

Corolla violacea, calice multoties longior, cuius labium superius fornicatum, plicatum, emarginatum, villosum: inferius trifidum, laciniis rotundatis, media paulo maiore.

Reliqua ut in supra descriptis numeris 21, ad 25 et 114.

Habitat in Mexico unde introducta in Regium hortum Matritensem. ¶ Vidi floridam mense Decembri.

Explic. tab. a Flos integer. *b* Corolla expansa. *c* Germen cum stylo. *d* Germen auctum.

BUPHTALMUM SCABRUM. *Tab. 167.*

183. BUPHTALMUM foliis oppositis, scabris, ovatis, utrimque acutis, serratis: floribus solitariis.

Caules herbacei, teretes, tripedales, iuniores praesertim villosi, ramis pluribus, decumbentibus. Folia opposita, subconnata, utrimque acuta, scabra, serrata, serraturis in crenulas quandoque mutatis: nervus longitudinalis trifidus.

Flores solitarii terminales, pedunculo sesquipollicari.

Calix ovatus, squamulis oblongis, duplici serie imbricatis.

Corolla composita, lutea. Hermaphroditae plures in disco, monopetalae, infundibuliformes, limbo quinquefido, patulo. Feminae subtredecim in radio, lineares, emarginatae, obscure tridentatae, lineis aut sulcis duobus parallelis.

Stamina hermaphroditis filamenta quinque brevissima: anthera cylindracea tubulosa, fusca.

Germen subteres in omnibus flosculis: stylus filiformis: stigmata duo reflexa in hermaphroditis, vix divaricata in feminis.

Semina nigricantia, subtetragona, basi acuta, apice coronata caliculo quinquedentato, lateribus membranacea; membranis vix ullis in hermaphroditis.

Receptaculum paleaceum, paleis linearibus, purpureis, convolutis apice laceris, cuspe fusca.

Habitat in imperio Mexicano. Florebat fructusque gerebat mense Decembri in Regio horto Matritense.

Explic. tab. a Calix. *b* Radius. *c* Idem auctus. *d* Flos hermaphroditus. *e* Idem auctus. *f* Palea aucta. *g* Eadem expansa. *h* Semen. *i* Idem auctum, membranis cinctum. *k* Idem in quo membranarum vix ullarum.

ASTER GLUTINOSUS *Tab. 168.*

184. ASTER caule fruticoso: foliis ovatis, serratis, sessilibus, glutinosis.

Caulis fruticosus, bipedalis, ramosus, ramis alternis, unifloris, glutinosus ut et tota planta.

Folia ovata, apice acuto, serrata, sessilia, alterna, uninervia, nonnihil glauca, utraque pagina tecta punctis, quae sunt squamulae minimae, lente vitrea distinguendae.

Flores terminales, magni, lutei.

Calix imbricatus, squamis lineari-acutis, subaequalibus; inferioribus laxioribus.

Corolla composita radiata. Hermaphroditae plures in disco luteae, infundibuliformes, limbo quinquefido. Feminae subtriginta item luteae, ligulatae, lineares, fere pollicares, apice brevissime emarginatae, ibique trifidae, quod nonnisi lente vitrea conspicitur.

Stamina in hermaphroditis, filamenta quinque brevia, lutea, integerrima: anthera tubulosa, apice quinquedentata.

Germen subtetragonum, apice veluti circumscissum: stylus simplex: stigmata duo adproximata et villosa in mare, divaricata in femina.

Semina solitaria, ovata, cinerea, coronata papo sessili, quod pilis constat erectis, paucis, subplumosis. Receptaculum nudum.

Habitat in Mexico. ☿ Vulgo *Incienso*, hoc est *Thus*. Vidi floridum in Regio horto Matritense mense Decembri.

Explic. tab. *a* Flos integer postice spectatus. *b* Flosculus hermaphroditus. *c* Anthera aucta. *d* Flos femina. *e* Radii apex auctus, ut conspiciantur denticuli tres. *f* Germen auctum. *g* Pilus valde auctus. *h* Semen.

Obs. Nullos inter Asterem et Inulam limites naturam posuisse crediderunt Hallerius, Scopoli et Allionius, utpote qui unicum ex illis genus efformarunt. Linnæus Inulam nondum ab Astere, sed a reliquis etiam Syngenesiæ generibus differre dixit, quia illius antheræ sunt inferne bisetosæ, quod ultro Botanici consentunt. Nihilominus characterem hunc ut inutilem respuit D. de Lamarck, quia eundem observavit in pluribus aliis syngenesiæ plantis, aliumque illi sufficit non a fructificationis partibus desumptum, sed a radiorum colore, qui luteus semper, ipso auctore, sit in Inulis, numquam in Asteribus. Si colores sufficerent ad distinguenda genera, libentissime assentiret Lamarckii sententiæ; attamen quum plures ulterius characteres ipse requirat, qui non semper coloribus respondent, et quum novæ quotidie detegantur plantæ quarum color nihil commune habeat cum fructificationis partibus, Linnæi sententiam cæteris anteposui; aliter enim hæc nova planta et ab Asteris genere separanda foret propter colorem luteum, et ab Inulis quia anthera gaudet unica cylindræa quinque dumtaxat filamentis sustentata, non antheris quinque inferne in setas decem desinentibus.

TAGETES TENUIFOLIA. *Tab.* 169.

185. TAGETES caule ramoso; floribus patulis, subcorymbosis; pedunculis foliosis.

Caules teretes, nonnihil sulcati, ramosissimi, ramis patulis subrubentibus glabris, ut et tota planta quæ in trium pedum altitudinem crescit hic in caldario.

Folia inferiora subopposita, superiora alterna, pinnata, pinnulis lineari lanceolatis, serratis, alternis.

Flores subcorymbosi, numerosi, pedunculis sesquipollicaribus foliosis, foliorum pinnulis scateis.

Calix communis simplicissimus, monophyllus, tubulosus, oblongus, pentagonus, quinque-dentatus.

Corolla composita, saturate lutea absque maculis. Hermaphroditæ plures in disco fertiles tubulosæ, limbo quinque fido, laciniis acutis, reflexis, villosis. Feminae quinque in radio rotundatæ, emarginatæ, fertiles.

Stamina in feminis nulla; in hermaphroditis quinque, brevissima: anthera lutea, cylindræa.

Germen omnibus oblongum: stylus filiformis: stigmata reflexa.

Semina omnium linearia, compressa, calice paulo breviora. Papus: aristæ luteæ quinque, acutæ, aliquando coalitæ.

Receptaculum nudum.

Habitat in Peru. ☉ Vulgo dicta *Chinchimali*. Vidi floridam in Regio horto Matritense mense Decembri.

Explic. tab. *a* Calix. *b* Idem expansus. *c* Radius. *d* Flos hermaphroditus. *e* Huius corolla aucta. *f* Semen.

COTYLEDON COCCINEA. *Tab.* 170.

186. COTYLEDON foliis subspatulatis acutis, carnosis; floribus spicatis, sessilibus.

Caulis teres, crassus, fruticosus, humilis, ex quo rami exsurgunt bipedales, tomento brevi obducti uti tota planta.

- Folia sparsa, sessilia, carnosae, basi teretia, postea planiuscula aut canaliculata, ovato-acuta virido-fusca.
- Flores spicati, sessiles, spica longa terminali, foliosa, cuius folia lineari acuta, deflexa.
- Calix profundissime partitus in quinque lacinias carnosas, lineari-acutas, corolla paulo longiores, patentes.
- Corolla coccinea, monopetala, campanulata, basi pentagona, limbo erecto, quinque-partito, laciniis lanceolatis: harum quaelibet basi foveam continet e cuius fundo stamen exurgit adnatum, postea liberum.
- Staminum filamenta decem, lutea, corolla dimidio breviora, quorum quinque ut dixi e fovearum fundo, quinque alia ex germinum basi cum quibus alternant: antheræ decem luteæ, sagittatæ, erectæ.
- Germina quinque lutescentia in conum adproximata, desinentia in totidem stylos subulatos, staminibus paulo longiores: stigmata rubra simplicia: ad basim anteriorem uniuscuiusque germinis squamula exstat brevis, cicatricem æmulans.
- Colitur in Regio horto Matritense. *h* Patria ignoratur.
- Explic.* tab. *a* Flos integer postice spectatus. *b* Corolla clausa. *c* Eadem expansa. *d* Huius lacinia aucta in cuius basi existit fovea. *e* Filamentum. *f* Germina. *g* Alterum separatum.

CYTINUS HYPOCISTIS *Linnaei. Tab. 171.*

187. CYTINUS scapo squamato, cistis parasitico.
- Cytinus hypocistis. *Linnaeus spec. plant. vol. 4. pag. 65. Mat. med. pag. 197. Lamarck Flor. fran. num. 972.*
- Asarum (Hypocistis) foliis sessilibus imbricatis, floribus quadrifidis. *Linn. spec. plant. 633. Gleditsf. verm. Abhandl. tab. 1. 226. tab. 2.*
- Asarum aphyllum, squamosum. *Sauv. monsp. 4.*
- Hypocistis omnino lutea, vel ochræ colore. *Clus. hisp. 143.*
- Hypocistis. *Bauh. pin. 465. Duham. arb. 1. pag. 170. tab. 68.*
- Planta parasitica hærens radicibus cistorum libanotis et racemosi, ex quibus scapus exurgit sensim crassior, 3-6-pollices altus, imbricatus squamulis ovatis, luteis, apice rubris, cucullatis: folia nulla, nisi squamulas dicas.
- Flores aggregati, breviter pedunculati, in summitate scapi; quorum pars masculini sexus, pars feminei in eadem planta.
- Calix diphyllus, foliolis oblongis, compressis, coloratis, marcescentibus.
- Corolla dilute lutea, monopetala, campanulato-patula, quadrifida, laciniis ovatis, superiore paulo latiore.
- Stamina in mare monadelphæ: antheræ scilicet sexdecim, in stipitis apice sessiles, in globum adproximatæ, e quarum singulis paribus setula brevis prodit convergens: pollen album: germen nullum.
- In feminis, masculis immixtis, stamina nulla: germen in fundo corollæ turgidum: stylus teres: stigmata octo in orbem posita, malvarum fructum æmulantia.
- Fructus bacca globosa, coriacea, octolocularis, polysperma. Semina minuta.
- Habitat copiose in collibus regni Valentini; floret Martio et Aprili. Vulgo *Filosa*, id est Colus. Observabam passim prope oppidum Moncada ibique crescunt etiam *Salvia clandestina*, *Cistus marifolius*, *libanotis*, *racemosus*, *glutinosus*, *incanus* et *ericoides*; *Passerina glabra*; *Asphodelus fistulosus*; *Astragalus incanus*; *Leontodon taraxacum* et *hispidum* &c.
- Explic.* tab. *a* Squama. *b* Flos femina. *c* Idem in statu perfecto. *d* Idem absque calice. *e* Stigmata aucta. *f* Flos masculus. *g* Stamina. *h* Antheræ auctæ et expansæ.
- Obs.* Nullus quod sciam plantam hanc dixit Monoicam: *Linnaeus* inter Gynandras collocavit, quem sequuti sunt cæteri: florum calicem prætermissit, cuius loco veram corollam suffe-

cit; hanc denique dixit superam, in quibus humani quidquam passus fuit. Pars enim illa quam calicem nominavit Linnæus, eiusdem coloris est cum germinis tegumento, nullaque ibi interruptio observatur, adeo ut membrana germen tegens, apice angustetur in tubum, qui sensim ampliatur limbo quadrifido: germine locato in fundo globoso et ampliori.

CISTUS ERICOIDES. *Tab. 172.*

188. CISTUS exstipulatus, caule fruticoso erecto: foliis alternis imbricatis, semicylindricis, brevibus.

Radix lignosa descendens, fusca, ramosa.

Caules erecti, pedales, teretes, ramosi; ramis alternis, fasciculatis.

Folia alterna, conferta, imbricata, glabra, semiteretia, intus nonnihil canaliculata: stipulæ nullæ.

Flores solitarii terminales aut axillares, pedunculis semipollicaribus, rubris.

Calix rubescens, cuius tria foliola ovata, striis fuscis: duo reliqua multoties breviora.

Corolla saturate lutea, fere pollicaris, petalis ovatis, immaculatis.

Staminum filamenta lutea, corolla breviora, quorum exteriora graciliora, castrata: antheræ lutescentes.

Germen globosum: stylus filiformis, staminibus paulo longior: stigma globosum, villosum.

Capsula globosa, trilocularis, trivalvis, loculis polyspermis: semina rufa subtriquetra.

Habitat copiose ultra oppidum Moncada in collibus; ad montium etiam radices inter Saguntum et Almenara. ♀ Floret omnium primus ultimo scilicet Februario et Martio.

Expl. tab. a Germen auctum cum staminibus. *b* Capsula, quæ aperta conspicitur in *c* et *d*.

Obs. Valde affinis Cisto fumana, a quo distinguitur habitu, ramis et caule semper erectis, foliisque glabris. Priusquam flores proferat, Erica videtur.

CISTUS LÆVIPES *Linnæi. Tab. 173.*

189. CISTUS suffruticosus, exstipulatus; foliis alternis, fasciculatis, filiformibus, glabris, pedunculis racemosis. *Linn. spec. plant. tomo 2. pag. 595. Lamarck Dict. tomo 2. pag. 22. Jacq. hort. tab. 158.*

Cistus suffruticosus procumbens, foliis alternis, confertis, inæqualibus, setaceis. *Ger. prov. 394. tab. 14.*

Cistus humilis massiliotica, camphorata tenuissimis foliis glabris. *Plukenet. alm. 107. tab. 84. f. 6.*

Radix lignosa ramosa, ex qua caules prodeunt lignosi, prostrati, semipedales, cinerei, ramosi, ramis alternis, filiformibus, ad flores villosi.

Folia alterna, setacea, adproximata, et in ramis teneris valde conferta, glauca: fasciculi foliorum sæpe axillares, quandoque duo dumtaxat foliola ad axillas foliorum principalium, stipularum more.

Flores racemosi, pedunculis declinatis, semipollicaribus.

Calix villosus, in quo foliola tria maiora ovato-concava, striata; duo reliqua brevissima.

Corolla dilute lutea, petalis ovatis, sesquilinearibus, patentibus.

Staminum filamenta subtriginta lutea, corolla breviora: antheræ eiusdem coloris.

Germen ovatum virescens: stylus staminibus longior pariter virescens: stigma nonnihil incrassatum.

Capsula trilocularis, trivalvis; valvulis fructu maturo in stellam expansis, dispermis.

Semina ut in Cisto glutinoso.

Habitat copiose in montibus a Sagunto in Almenaram excurrentibus præcipue prope oppidum Quart de les Valleres. ♀ Floret Aprili ibique simul Digitalis obscura, Anthyllis

cytisoides, Convolvulus althæoides, Anagyris foetida, Cratægus oxyacantha, Anethum fœniculum, Mercurialis tomentosa, Psoralea bituminosa, Euphorbia esula et characias, Cistorumque permultæ species iam descriptæ.

Explic. tab. a Capitulum. *b* Flos. *c* Germen. *d* Capsula. *e* Eadem expansa.

Obs. Linnæus caulem dixit adscendentem, qualiter nunquam vidi, sed prostratum. Iacquinus plantam delineavit et pinxit fortasse in hortis cultam, ego in montis enatam, unde aliqua in tabulis differentia. Mea accedit habitu partim ad Antirrhinum multicaule partim ad Camphorosmam.

CISTUS CRISPUS. Tab. 174.

190. CISTUS fruticosus, exstipulatus: foliis lanceolatis, undulatis, trinerviis, pubescentibus: floribus subsessilibus.

Cistus crispus. *Linn. sp. pl. vol. 2. pag. 597. Lamarck. Dict. vol. 2. pag. 14.*

Cistus mas, foliis undulatis et crispis. *Tournef. 259. Clus. hist. 1. pag. 69.*

Caulis fruticosus, ramosus, vix pedalis, molli lanugine tectus, cuius pars expoliata foliis quasi nodosa apparet ex foliorum cicatricibus.

Folia opposita, basi connata, lanceolata, trinervia, rugosa, limbo undulato, tomentoso-villosa: stipulæ nullæ.

Flores in summitate ramorum fere semper tres, propriis pedunculis brevibus sustentati.

Calix ex quinque foliolis, ovato-lanceolatis, apice acutissimis.

Corolla violaceo-rubens, calice maior, petalis orbiculatis, rugosis.

Staminum filamenta numerosa, lutea: antheræ parvæ, ovatæ, eiusdemque coloris.

Germen ovatum: stylus longitudine staminum: stigma luteum globosum.

Capsula intra calicem clausum, ovato-pentagona, quinquelocularis, quinquevalvis, loculis polyspermis.

Semina rufa, minuta, globosa.

Habitat copiose in siccis regni Valentini, præcipue tamen prope oppidum Alchilet, et in collibus Marchuquera et Barig iuxta Vallidignam. \S Cognoscitur hic vernacula voce *Achocasapos*. Habitat ibidem Phlomis lichnytis, purpurea et altior, Myrtus communis, Clematis viticella, Ornithopus compressus, Briza maior, Andropogon distachyum, Arenaria tetraquetra, Pteris aquilina, vulgo *herba-falaguera*, *Ægylops* triuncialis, *Stæhelina* dubia Linnæi, aliarque innumeræ.

Explic. tab. a Flos integer postice spectatus. *b* Petalum. *c* Genitalia. *d* Germen. *e* Capsula. *f* Eadem aucta et secta. *g* Eadem expansa. *h* Semen. *i* Idem auctum.

Obs. Haud probo Linnæi nomen *arborescens*, quia supra descripta planta humilis semper remanet, pedalem longitudinem vix superans.

CISTUS SERRATUS. Tab. 175. fig. 1.

191. CISTUS herbaceus exstipulatus: foliis oppositis, lanceolato-ovatis, trinerviis: petalis serratis.

Caulis herbaceus, erectus, vix pedalis, ramis aliquot, pilis brevibus, glutinosis coopertus.

Folia opposita, distantia, lanceolato-ovata, trinervia, glutinosa; radicalia obtusiora et latiora: stipulæ nullæ.

Flores racemosi, terminales: pedunculi capillares, deflorati cernui.

Calix villosoglutinosus, pentaphyllus, foliolis duobus exterioribus ovatis, brevibus.

Corolla lutea, petalis serratis, maculaque nigra lata prope unguem notatis, non puncto rubicundo ut in Cisto guttato.

Staminum filamenta lutea, corolla breviora: antheræ breves.

Germen globosum : stylus vix ullus : stigma globosum, album, sessile.

Capsula intra calicem trilobularis, trivalvis, polysperma.

Habitat in montibus Segard et Naquera. ☉ Florebat initio Aprilis una cum Cistis marifolio, glutinoso, racemoso; Scorpiuro muricata, Medicagine echinata; Astragalo incano et hamoso.

Explic. tab. a Petalum auctum. *b* Germen et stigma aucta. *c* Fructus.

Obs. 1.^a Planta valde affinis Cisto guttato, a quo non nisi petalis serratis, et macula nigra circulari distinguitur.

Obs. 2.^a Montes isti præciosissima marmora et alabastra continent, quorum præcipua vidi in Metropolitana Valentina Ecclesia, in Cartusiana Portæ-cæli, et in nuperrime constructa Montesiani Ordinis.

MELICA NUTANS *Linnaei. Tab. 175. fig. 2.*

192. MELICA foliis setaceis: racemis terminalibus: petalis imberbibus: spiculis secundis nutantibus.

Melica nutans, pedunculis simplicibus: spiculis nutantibus, secundis, glabris. *Scop. carniol. 1. pag. 192.*

Melica nutans, petalis imberbibus, panicula nutante simplici. *Linnaei sp. pl. vol. 1. p. 182.* Culmi filiformes, erecti, vix pedales, conferti, numquam ramosi, obtekti foliorum vaginis. Folia setacea, longa, angustissima, basi patula, ibique, in vaginæ scilicet fine, squamula scariosa alba, culmum amplexante aucta: vaginæ imbricatæ, semipollicares.

Flores secundi in racemis terminalibus: isti sunt capillares, fere semper simplices.

Calix corollis paulo brevior, bivalvis, valvulis ovatis, concavis, muticis, extus subviolaceis.

Corollarum valvula exterior, concava: interior brevior, plana.

Staminum filamenta tria capillaria: antheræ oblongæ, utrimque emarginatæ.

Germen ovatum: styli duo setacei: stigmata villosa.

Semen ovatum.

Habitat in monte Saguntino, et in pluribus aliis regni Valentini. Floret Aprili.

Explic. tab. d Flos integer auctus. *e* Idem calice deflexo. *f* Flos alter fertilis. *g* Germen. *h* Semen.

Obs. 1.^a Flosculi sunt oblongi mutici: inter duos fertiles, quorum alter sessilis, alter breviter pedicellatus, corpusculum erigitur stipitatum, terminatum globulo albicante.

Obs. 2.^a Si huius plantæ culmi essent ramosi, ad Melicam minutam referenda potius esset, quam ad nutantem. An species inter istas media? minutam ignoro.

SPARTIUM PATENS *Linnaei. Tab. 176.*

193. SPARTIUM ramis virgatis, striatis: foliis ternatis: floribus lateralibus et terminalibus. *Spartium* foliis ternatis; ramis virgatis; floribus lateralibus, geminis, cernuis. *Linnaei sp. pl. vol. 3. pag. 402.*

Cytisus patens, floribus pedunculatis, subbinatis, lateralibus, nutantibus. *Linnaei spec. pl. vol. 3. pag. 482.*

Cytisus lusitanicus, medicæ folio, floribus in foliorum alis. *Tourn. inst. 648.*

An *Cytisus pendulinus* *Linnaei filii suppl. pag. 328?*

Caulis fruticosus, octo pedes altus, ramis alternis, virgatis, patulis, striatis, glabris.

Folia omnia ternata, parva, foliolis obovatis, medio longiore, subtus subpubescentibus.

Flores axillares et terminales, sæpius quattuor, pedunculis incrassatis subvillosis, squamula setacea brevi ornatis.

Calix campanulatus, bilabiatus, subvillosus, labio superiore profunde bifido, laciniis acutissimis; inferiore, apice trifido setoso.

Corolla lutea, magna, papilionacea: vexillum orbiculatum reflexum, dorso villosum, maculatumque macula fulva: alæ vexillo breviores ovato-oblongæ, conniventes, basi prope unguem lunatæ.

Carina alis brevior, profunde fissa inferiore parte.

Stamina decem, in vaginam connata: antheræ globosæ.

Germen lineare: stylus adsurgens: stigma globosum.

Legumen lineare, nonnihil compressum, 3-6-spernum.

Semina glabra, globosa.

Habitat in orientali parte vallis de Gallinera, copiose tamen prope oppidum Albayda, et in Moxente montoso tractu *Bosquet* vulgo. Floret Aprili. \bar{h} Una cum plantis supradictis in Albaydæ vallis descriptione naturali.

Explic. tab. a Calix. *A* Idem aliter spectatus. *b* Petala. *c* Germen. *d* Stamina. *e* Eadem expansa et aucta. *f* Legumen. *g* Idem expansum.

Obs. Cytisum Genistam et Spartium eiusdem generis naturalis sectiones potius esse quam diversa genera, dixit in Dictionario encyclopedico D. de Lamarck, vol. 2. pag. 252; quæ nihilominus in duo separavit tyronum gratia Genistam scilicet et Cytisum. Fecit hoc non solidis fundamentis sed plantarum habitu, adeo ut Cytisis adnumeret illas, quibus omnia folia ternata sint, Genistis reliqua. Fructificationis characteres, quos Linnæus posuit, in paucis tantummodo speciebus, hisque passim obviis, reperit; in cæteris omnino aut partim eos evanescere confussis signis. Suam inde sententiam firmat, quod Linnæus ipse eandem Tournefortii plantam Spartium simul et Cytisum dixerit, quamque postea filius tamquam novam Cytisi speciem descripserit in supplemento. Vereor equidem Linnæum hic humani quidquam passum: veruntamen non inde damnandum est illius systema, sed errores dumtaxat castigandi: non inde revocanda est empyrica methodus in scientiæ perniciem, sed bene provisæ et diligenter exploratæ principia ponenda sunt, quibus innixi tyrones vera proprio Marte inquirant et inveniant. Numquam isti ne dicam Botanici meam plantam ad debitum genus revocabunt, semel admissa auctoris encyclopedici sententia. Ad Cytisum enim et reducenda erit, quia nullum est ipsi folium solitarium sed omnia ternata, et ab eodem genere simul expungenda, quia stamina sunt ipsi Monadelphia. Mitto reliqua quæ quoniam fructificationis partes sunt, rectius dicam, quoniam Linnæi inventa, nauci duxit auctor cæteroqui doctissimus. Suo abundet sensu; interea tamen sciat Millerii iconem 138, nullatenus nostræ plantæ convenire, hancque eandem esse credimus cum illa lusitanica, quam Tournefortius descripsit his verbis: *Cytisus lusitanicus, medicæ folio, floribus in foliorum alis.*

BISCUTELLA MONTANA. Tab. 177.

194. BISCUTELLA siliculis glabris: foliis ovatis, dentatis, tomentosis.

Radix perennis, terces, saxorum fissuris fixa, ex qua et inter folia radicalia caules prodeunt pedales, tomento deciduo obducti, adeo ut decursu temporis glabri viridesque appareant, superiore præsertim parte.

Folia radicalia numerosa, supra solum expansa, crassiuscula, valde tomentosa, ovata, dentata, dentibus sat magnis et profundis: caulina alterna, sessilia, et veluti auriculata, quorum suprema integra et minuta.

Flores racemoso-corymbosi, terminales, pedicellati; pedicellis erectis, capillaribus.

Calix lutescens, deciduus, ex quattuor foliolis ovatis, concavis.

Corollæ petala quattuor, ovata, dilute lutea.

Stamina sex, ut in congeneribus: glandulæ quattuor, quarum duæ externe inter totidem staminum paria, reliquæ interne inter stamen et germen.

Germen compressum, emarginatum: stylus simplex, subulatus, persistens: stigma obtusum.

Silicula glabra, brevis, erecta, bilocularis, compresso-plana, semibifida, lobis subrotundis, monospermis.

Semina orbiculata, compressa, in loculamenti medietate posita.

Habitat in altioribus montibus regni Valentini, præcipue tamen in *Cabesó* qui Lucentum inter et Saxosam iacet, et in *Cova alta* prope Conventum Sanctæ Annæ. Florebant hic Aprili mense *Antirrhinum triphyllum* et *crassifolium*, *Ranunculus gramineus*, *Arum ari-sarum*, *Campanula alpina*, *Geum reptans*, *Fumaria eneaphylla*, *Cotyledon umbilicus*, et inter alias stirpes *Alyssum spinosum*.

Expl. tab. *a* Corolla expansa. *b* Calix. *c* Genitalia aucta. *d* Silicula. *e* Semen.

XIMENESIA. ^(a)

CHARACTER GENERICUS.

Calix communis polyphyllus, laciniis triplici ordine dispositis, interioribus brevioribus.

Corolla composita, radiata: corollulæ hermaphroditæ numerosæ in disco: femineæ subviginti in radio. Propria hermaphroditis tubulosa, quinquefida, pedicellata: radiorum vero ligulata, trifida.

Stamina hermaphroditis quinque, capillaria: anthera cylindracea.

Germen ovato-compressum, basi acutum: stylus simplex: stigmata reflexa.

Semina solitaria; in radio figura germinis: in hermaphroditis ala circulari aucta; hæc est apice emarginata: papus nullus.

Receptaculum paleaceum.

Obs. Genus *Enceliæ* affine; a quo distinguitur radiis fertilibus trifidis; seminibus radiorum nudis, in centro alatis; et calice polyphylo triplici ordine.

XIMENESIA ENCELIODES. *Tab.* 178.

195. XIMENESIA foliis trinervis, ovato-acutis, serratis: petiolis alatis.

Caulis teres, tripedalis, ramosus, subtomentosus in ramis teneris.

Folia ut plurimum alterna, præsertim superiora, ovato-acuta, basi cordato-cuneata, serrata, petiolo longiora; pagina superiore viridia, inferiore villis numerosis incana; petiolus alatus, alis dentatis, versus caulem latioribus, eumque subamplexicantibus.

Flores corymbosi: flos quilibet solitarius, pedunculo sustentatus prælongo, axillari ad folium sessile angustum acutissimum.

Calicis laciniæ lineari-acutæ.

Corolla magna, lutea; radiorum laciniis obtusis, media brevior.

Receptaculi paleæ acutæ.

Semina nigricantia; ala albicans, composita ex innumeris pilis sibimet parallelis, adpressis non liberis.

Reliqua ut supra in caractere generico.

Habitat in Mexico, unde introducta in Regium hortum Matritensem. Floruit prima vice mense Novembri: videtur perennis.

Expl. tab. *a* Flos integer antice spectatus. *b* Idem postice. *c* Radius. *d* Flosculus hermaphroditus. *e* Idem auctus. *f* Huius semen. *g* Idem auctum. *h* Semen radii.

(a) In honorem Iosephi Ximenes Pharmacopœ, voluminibus, in quibus plusquam septingentas plantas qui Castulonis floram conficere aggressus est quattuor pinxit, ultra papilionas indigenas et aves.

ANTIRRHINUM TRIPHYLLUM *Linnaei. Tab. 179.*

196. ANTIRRHINUM foliis ternis ovatis. *Linnaei sp. pl. vol. 3. pag. 127.*

Linaria sicula, latifolia, triphylla. Boerh. sic. 44. tab. 22.

Linaria hispanica. Clus. hist. 1. pag. 320.

Caulis pedales, erecti, teretes, villosi, ut et tota planta, superne ramosi, ramis axillaribus.

Folia terna et quaterna, internodiis longiora, sessilia, ovata, integerrima, mollia, trinervia, nervis vix conspicuis: superiora infra flores ut plurimum solitaria, aut opposita.

Flores racemosi terminales.

Calix pentaphyllus, laciniis subspatulatis, quarum superior longior.

Corolla calcarata, calcare antico, corollæ subæquali, dilute luteo: faux saturatior, impervia, limbo tripartito: galea bifida, laciniis erectis, in cristam conniventibus, albicantibus, lineis fuscis.

Stamina quattuor, didyma, fundo corollæ adfixa: antheræ lutæ.

Germen globosum: stylus longitudine staminum: stigma incrassatum.

Fructus globosus, apice bilobus, lobo altero erectiore: capsula bilocularis, polysperma.

Semina minima, receptaculo carnosio affixa.

Habitat in umbrosis montium *de la Cova alta* prope Albaydam, et *Palomera* in Ayoræ ditione. Floret ab Aprili ad Iulium. Ibiq; Globularia alypum, vulgaris et cordifolia, Campanula alpina, Gallium saxatile, Rubia peregrina &c.

Explic. tab. a Flos integer magnitudine naturali. *b* Stamina. *c* Germen intra calicem.

d Fructus. *e* Sectio capsulæ.

ANTIRRHINUM TENELLUM. *Tab. 180. fig. 1.*

197. ANTIRRHINUM caulibus procumbentibus, tenuissimis: floribus axillaribus solitariis pedunculis folio longioribus.

Radix crassiuscula, fusca, fibrosa, ex qua cauliculi prodeunt vix semipedales, procumbentes, et prostrati, tenuissimi, ramosi, valdeque villosi, ut et tota plantula.

Folia rotundato-acuta, glauca, mollia et villosa; inferiora opposita; floralia alterna, petiolis paulo maiora.

Flores axillares, solitarii, pedunculis capillaribus, folio duplo longioribus.

Calicis laciniæ quinque, profundissimæ, lineares, subæquales.

Corolla alba, calcarata, calcari subæqualis: faux pervia: limbus bilabiatus, labio superiore bifido, antice producto, minime vero erecto: inferiore dependente, trifido.

Reliqua ut in congeneribus; at omnia valde minuta.

Habitat prope culmen montis Ayoræ vulgo *Cueva horadada*, id est Caverna perforata, in umbrosis et humidis, et fere semper aliis plantis tectum. Floret Junio. Vivunt ibidem *Anemone hepatica*, *Campanula alpina*, *Anthyllis erinacea* et *vulneraria*, *Polypodium vulgare*, *Adiantum capillus-veneris*, *Thalictrum minus*, *Lavandula spica*, *Asclepias nigra* et *vincetoxicum*, *Inula montana* &c.

Explic. tab. a Calix auctus. *b* Germen. *c* Corolla. *d* Flos integer auctus.

DE MONTIBUS ENGUERINIS.

Fertiles hucusque, populosos atque amoenissimos tractus perlustravimus. Desertum nunc aggredimur ubi perpetui montes sese excipiunt, et saxa durissima, nunc profundis excavata sulcis, nunc sæculorum lapsu deformata. Nimirum Enguerinos montes, quorum nomine illos omnes intelligo, qui ab Enguera oppido usque ad Cofrentes excurrunt octo leucarum spatio,

quosque septentrionali plaga Suero flumen separat ab illis æque aridis, magisque desertis, qui inter flumina iacent Sucronem et Turiam. Sexaginta circiter quadratas leucas completitur tota regio, quæ frequentibus pinetis consita est, in quibus degunt sat magno numero damæ, capræ, vulpesque et lupi: profundissimis etiam sulcis (vulgo *Barrancos*) interrupta est et angustis vallibus. Frustra in ea rivulos et fontes per integras leucas quæras, si Cofrentes vallim excipias, atque tractum illum *Canal de Navarrés*, in quibus tanta aquarum copia, ut rivuli tres inde orientur Reconque scilicet, Escalona et Sellent, qui Sucronem intrant. Illa aquarum inopia in causa est, ut solum incultum maneat magna parte, qua armenta et errantes greges passim videas; paucos homines habita ad terræ spatium ratione. Vix enim viginti quattuor millia hominum numerantur, quorum tredecim millia inter Cofrentes et Ayoram, ter millia et amplius in *Canal de Navarrés*, quinque millia in Enguera oppido; reliqui vicos incolunt Vicorp et Quesa in montium medietate sitos, Millares et Cortes de Pallás ad Sucronis dexteram. Non hic in explicanda natura montium immorabor, quia eadem est atque præcedentium Valentini regni, calcaria scilicet aut gypsea; sed illorum situm, figuram et reliqua delibabo, quæ ad naturalem historiam pertinent.

Perlustranti montium culmina, qui ab occasu in ortum semper depressiores sunt, plura sese offerunt scitu digna. Et primo quidem planities immensa per illorum fastigium excurrens, quæ licet profundis fossis interrupta, unam eandemque olim massam videtur efformasse. Probant hoc strata eiusdem naturæ, coloris et profunditatis, quæ ad eandem altitudinem posita sunt in utraque fossarum ripa: tum et anguli sinubus respondententes, qua hodie fluunt imbrium aquæ. Secundo, facilis est ad montes ascensus septentrionali plaga: difficilis aut nullus omnino australi et occidentali, ubi horrida præcipitia existant. Quod innuere videtur maris aquas quondam magno impetu ab austro in septentrionem et ortum motas fuisse, earumque vi atque iteratis ictibus montium partes contra meridiem et occasum abruptas et deformatas. Eodem pariter elementorum conflictu excavatæ videntur fossæ atque valles, ibi præsertim ubi materia mollior, ubi nullum gluten, ubi denique terræ magna copia existit.

Montium situs atque planities illæ, quæ in ipsorum fastigio conspiciuntur, difficile mutationem patientur, quia durissimis constant saxis et perpauca marga rubente ubi plantæ crescunt: at illorum radices, ibi potissimum ubi marga abundat et humiditas, tractu temporum deformantur et pereunt; unde superposita ipsis massa proprio pondere ruit basi destituta. Videre hoc licet in oppidi Cortes viciniis. Ex magna planitie, quæ montis fastigium est per horam integram descenditur usque ad memoratum oppidum in medio clivo situm atque in eminente loco, si cum Sucronis alveo comparetur, cuius fluminis vicina horrida, nedum obscura profunditate, sed et saxorum multitudine quæ ex montibus ceciderunt. Mons ibi passim observatur quasi ad lineam sectus per centum sæpe pedum altitudinem, ubi strata patent. Quo profundius descendas, nova strata observes margacea, quæ cum lapideis alternant, donec tandem tanta est margæ copia, ut mons integer hac unica base inniti videatur. Hic et in immensa fossa, quæ oppidum circumdat plures sunt fontes et aquarum scaturigines, quæ terras lambunt et exportant, quibus saxa denudantur: cavernæ inde proveniunt horridæ quarum tecta post imbres præsertim commoventur et decidunt: itinera fragmentis obruunt totumque clivum usque ad Sucronis fundum, cuius aquæ perpetua obstacula aut ruentes, aut superantes raucum edunt sonitum. Naturam hic videas nulla hominum arte deformatam: non quod oppidani in otio vivant, sed quia numero pauci omnem fere ditionem incultam relinquunt, clivosa eaque irrigua parte contenti, quæ inter oppidum et montes iacet. Fuere olim duo oppida in Cortes viciniis Buguete scilicet et Rugaya quæ cum Maurorum expulsionem perierunt. Murorum adhuc restant fragmenta et agrorum limites, qui maiorem tunc temporis terræ culturam fuisse luculenter ostendunt. Agricola sæpe terram excavantes sepulcra offendunt, in quibus humana ossa reperiuntur nostris maiora. Hodie vero si supradictos agros excipias, omnia inculta sunt montes præsertim, qui gregibus et armentis abundant.

Magna in illis plantarum copia. Pinus sylvestris, Pistacia therebintus et lentiscus, Juniperus sabina, communis et oxycedrus, Oleaster, Rosmarinus officinalis, Rhamnus alater-

nus et lycioides, *Genista hispanica*, *Ulex europeus*, *Daphne gaidium*, *Cistus albidus*, montepeliensis, racemosus aliique humiles passim prostrant. In umbrosis et humidis frequens est *Trachelium coeruleum*, *Campanula rotundifolia*, *Arum arisarum*, *Anthyllis tetraphylla* et *vulneraria*, *Saponaria ocymoides*, *Euphorbia spinosa*, serrata et canescens, *Condrilla iuncea*, *Myrtus communis*, *Scirpus acicularis* et palustris, atque *Cryptogamæ* illæ alibi memoratæ. In clivo crescunt *Biscutella coronopifolia*, *Sideritis incana*, romana et *hyssopifolia*, *Galeopsis tetrahit*, *Marrubium supinum* et *hispanicum*, *Dianthus filiformis*, quem *Linnaeus* *Gypsophyllam* dixit *saxifragam*, *Scabiosa stellata* et altera nova *tomentosa* nomine postea describenda, *Coronilla minima* et *iuncea*, *Ononis fruticosa*, *Smilax aspera*, *Viburnum tinus*, *Stæhelia dubia*, *Mercurialis tomentosa*, *Thymus piperella*, *Psoralea vituminosa*, *Teucrium saxatile*, aureum, capitatum et lucidum, *Buplevrum rigidum*, *odontites*, *rotundifolium*, fruticosum et frutescens; innumera tandem ex graminum et umbellatarum familiis; ex *Syngenesiæ*, *Didynamiæ*, *Pentandriæ* et *Diadelphicæ* classibus, quas silentio prætermittam unica excepta *Genista*, quæ frequens est in oppidi viciniis. Ea quattuordecim quandoque pedes assurgit, trunco glaberrimo, tereti, duos pollices crasso, octo sæpe pedes alto, postea ramosissimo, ramis erectis, striatis: foliis gaudet solitariis, sparsis, minimis, lanceolatis, subvillosis. Flores lutei ramos terminant in racemum dispositi, qui brevibus pedunculis sustentantur bistipulatis: stipulæ (aut si mavis bracteolæ) sunt minimæ, acutæ, lutescentes. Legumina sequuntur subtrisperma, compressiuscula, quæ argentea apparent villis numerosis albicantibus. Affinis videtur hæc species *Genistæ floridæ* *Linnaei*; verumtamen comparatis arbustis, quæ apud nos vivunt, diversa reputo foliis, florum situ, et toto plantarum habitu.

Delibatis quæ ad montes pertinent; in valles descendamus et primo quidem in illam angustissimam nominatam, vulgo *Canal de Navarrés*, quæ per duas leucas in longitudinem excurrit. Quattuor in illa numerantur oppida parum ab invicem seiuncta Anna scilicet, Chella, Bolbayte et Navarrés, quorum ditiones marga constant rubente, frugifera in priore, in aliis feraciore. Inter Navarrés et Bolbayte collis occurrit humilis, qui sensim versus austrum et septentrionem depressior, aquarum cursus in opposita cogit. Harum inopiam vidimus per universam regionem; in valle vero tanta copia est ut passim fontes eosque copiosissimos offendas. Quattuor erumpunt in erectiore loco et quintus in fundo oppidi Navarrés: rivulum illi formant, quo in varios canaliculos partito plusquam trecenta terræ iuga Navarresii irrigant, quorum tanta sollertia est, ut collem bismille pedes amplum perforaverint, quo inutiles aquas alio transmitterent ad agros irrigandos, in quibus uberrimi fructus *Zææ* scilicet, *Triticum*, *Olosericeum*, *Cannabis*, aliique quin in solo consimili delectantur. Aquæ illæ postquam terram irrigarunt a meridie in septentrionem, versus ortum declinant ut rivulum intrent Escalona, qui a Vicorp et Quesa descendit; fluitque deinceps per montium præruptas fauces, ut cum *Sucrone* confluat. Neque confundi debet rivulus Escalona cum altero Sellent, de quo postea dicam: occidentalior enim est et sesquileuca ab hoc seiunctus. Irrepsit hic error in cartam geographicam Matriti editam, quæ, si recudenda unquam, purgari debet non paucis erroribus quibus scatet. Atque hæc de septentrionali vallis parte.

Meridionalis a Bolbayte incipit ac sensim descendit usque ad Annam, ubi amplior est. Fontes et aquarum scaturigines, qui nunc e terra, nunc e saxis erumpunt frequentiores sunt versus meridiem et ortum, ubi *Albufera* existit, lacus scilicet piscibus abundans, e cuius fundo aquarum columnæ tanto impetu saliunt, ut aliquas sæpe videas semipedalis diametri quæ sursum eriguntur, superato obstaculo quod fundus offert et aquarum profunditas. Magnum incrementum hæc tribuunt rivulo de Sellent, cuius initium est iuxta Bolbayte oppidum: præceps ille ruit ab Anna; præterfluit postea cognomen oppidum in collis culmine locatum, ac tandem inter Carcerem et Cotes *Sucronem* intrat. Vix autem divinari potest unde proveniat tanta aquarum copia, eæ etiam quas fontes aut potius rivuli *dels Sants* et *Santa* suppeditant. Colles enim et montes, in quorum viciniis scaturigines istæ conspiciuntur, humiles sunt et sicci: imbres item et nives hiberno tempore haud multum frequentes. Alibi ergo quærenda est aquarum summa, in occidentali fortasse regionis parte, ubi montes frequentes sunt et alti, ubi copiosæ nives eæque diuturnæ, ubi fontes rarissimi.

Quod ad terræ culturam attinet, nihil hic vidi quod non iam observaverim in septentrionali parte. In utraque fructus omnino similes, eademque hominum in laborem proclivitas, quorum industria maxime commendanda, præterquam in Olearum cultura; eas enim passim videre est ramis inutilibus obrutas, unde fructuum defectus.

Veniat nunc occidentalior illa vallis, Cofrentes nomine, quæ a septentrione in austrum protenditur, collibus efformata gypseis, qui a Cofrentes^(a) oppido ad Ayoram usque excurrunt, non recta sed aut sinibus ab invicem remoti, aut clivis interrupti. Super eminentes montes ad occasum et ortum, e quorum fastigio vallis observatur, cuius conspectus gratissimus collium amoenitate, aquarum et fructuum copia; graviorque etiam apparet quia post longum, sterile, atque periculosum iter sese offert. Superatis enim tot montibus, et profundissimis fossis, semper sterilibus semperque desertis; quando prærupta et depopulata regio creditur offendenda, præter opinionem occurrit vallis. Quinque in ea sunt oppida, nimirum Cofrentes, Xalance, Xarafacl, Teresa et Zarra, et sextum versus meridiem nobilissimum Ayora, quondam arce fortissima munitum, nunc diruta post successionis bellum nostro in-eunte sæculo. Sita sunt illa omnia in collium culminibus. Fontes non solum in profundis locis, verum et in altioribus natura posuit, quos oppidani per declivia dirigunt ad agros irrigandos in amphitheatrum dispositos: quo fit ut quum ex inferiori vallis parte in superiores ascendas, murmurantes ubique lapsu aquas audias et intuearis; agros etiam mira arte cultos, in quibus arbores et frugiferæ plantæ crescunt quæ in consimili solo uberes semper fructus suppeditant. Unum hic vidi quod præter alia hominum sollertiam ostendit, agrorum scilicet margines, qui nudi sæpius alibi conspiciuntur, Ulmo campestre et Celre australi consitos. Ita huiusmodi arbores illi dirigunt, ut truncus nullus, rami plures subradicales existant, quos septem fere pedibus crescere permittunt ut furcas inde, bacillos, baculosque conficiant, ex quibus quotannis sexcentas auri uncias reportant, quin ullam proinde agri iacturam patientur. Vites etiam cum iis arboribus intertextas intuearis, sed non tanta copia, neque mirabili illa arte uti apud Chelvanos et Xixonenses, qui clivosos tractus in pulcherrima viridaria disponunt.

Cofrentes oppidum præterfluunt duo flumina Cabriel et Suero, quæ ab occasu descendunt, confluuntque in orientali plaga, Sucronis nomine retento. Hoc vero procurrit fere recta inter altissimos montes octo leucarum spatio usque ad Antellam, in qua canalis incipit, regius iure merito cognominatus, ab auctore magno illo Aragoniæ rege Iacobo I; pergit deinde per amplam plantitiam, cuius magnam partem sæpenumero inundare solet: prope Alciram bifariam partitur ut populosum oppidum quasi duobus brachiis complectatur et cingat; quibus iterum in unum coalitis versus Culleram tendit ut in Mediterraneum mare sese exoneret. Flumen hoc princeps est inter omnia quæ Valentinum regnum irrigant, cuique commoda debentur atque opes, quibus abundat præciosissimus ille tractus *Riberas* nomine, quod *ripas* significat.

Vallim versus austrum excipit Ayoræ ditio, cuius montes plantis abundant rarioribus, præsertim illi quos vulgus nominat Palomera, Unde et Meca. In hoc limites existunt Ayoræ atque Almanse ditionum, regnorum etiam Valentis et Murcis. Supersunt adhuc in ipso remotissimæ antiquitatis monumenta, cisternæ nimirum plusquam quinquaginta in saxis excavatæ, quæ fastigium montis occupant: fossa etiam duodecim pedes lata totidemque profunda quæ a montis radice usque ad urbem nunc dirutam protendebatur. In eiusdem septentrionali plaga conspiciuntur ostrearum strata, quadraginta et amplius pedes profunda, quarum plures in pulverem albicantem margaceum fatiscunt, aliquæ formam, nonnullæ et nitorem primigenium conservant. Vitibus abundat ea regio, quas apprime excolunt Ayorenses. Oleæ nuperrime introductæ, quarum viginti annorum spatio tanta copia, ut plusquam centum et quinquaginta mille videas in locis antea incultis aut parum frugiferis. Oporteret hos homines illas contemplari, quæ in Castellæ et Albaydæ vallibus crescunt, ut culturam ipsis

(a) Locus ille ubi flumina confluunt hispano sermone *Confluencia*, latine *Confluens* nominatur. Ab

hac ergo voce nonnihil deformata et vallis et oppidi nomen originem ducit.

convenientem perdicerent. Peccant enim in eo quod plures quam oportet in solo plantant, quæ procedente tempore sibi invicem offendant, nec adeo debitam magnitudinem umquam attingant: ramos etiam et truncos inutiles conservant. Sero medicina paratur, nisi principiis obstes, quando teneras arbores ad libitum regas, atque ita disponas, ut ipsis et rei familiari consulens uberrimos fructus percipias.

CONVOLVULUS VALENTINUS. *Tab. 180. fig. 2.*

198. CONVOLVULUS foliis linearibus, acutis, plicatis, extus pilosis: floribus axillaribus solitariis.

Caulis erecti, semipedales, sæpius ramosi, pilis albis obducti uti tota planta, si foliorum superiorem paginam excipias.

Folia sparsa, breviter petiolata, linearia, acuta, plicata.

Flores axillares, solitarii, quorum pedunculi, foliis longiores, stipulas duas sustinent lineares prope calicem.

Calix profundissime quinquepartitus, laciniis ovato-acutis, intus glabris, extus pilosis.

Corolla monopetala, violaceo-rubra, limbo decemcrenato, crenulis alternis brevioribus.

Staminum filamenta quinque, subulata, corolla dimidio breviora, huius fundo inserta: antheræ oblongæ, compressæ, basi emarginatæ.

Germen globosum: stylus filiformis: stigmata duo oblonga, filiformia.

Capsula calice involuta, bilocularis.

Habitat in collibus prope Benitachell. Floret Maio.

Explic. tab. e Calix expansus. *f* Genitalia. *F* Folium auctum.

Obs. Planta media inter Convolvulos dorycnium et cantabrica.

RHAMNUS PUMILUS *Linnæi. Tab. 181.*

199. RHAMNUS inermis repens: floribus hermaphroditis: foliis serratis. *Linn. spec. plant. vol. 1. pag. 543. Iacq. Collect. vol. 2. pag. 141. tab. 11*, qui folia dixit petiolata, ovata, crenata.

Frangula montana, pumila, saxatilis, folio subrotundo. *Tourn. inst. 612. Segu. veron. vol. 2. pag. 296.*

Radix lignosa rupibus calcareis adfixa, ex qua caulis prodit numquam erectus sed repens super nuda saxa; valde ramosus ramis tortuosis: lignum est ipsi lentum, durum albicans; cortex fusco-rubescens, glaber, tuberculis exasperatus et fissuris.

Folia in novis ramis sparsa et adproximata, brevissime petiolata, ovata, vix serrata, serraturis distantibus et sæpe nullis: superne sunt viridia et nitida, inferiori pagina pallidiora: stipulæ breves, deciduæ.

Flores axillares numerosi, pedunculis capillaribus suffulti, tandem cernuis; hique sunt folio breviores, gaudentque bracteola rubente, decidua.

Calix herbacco-lutescens, infundibuliformis, limbo quadrifido, laciniis acutis: ex harum divisionibus lacinulæ totidem prodeunt brevissimæ, et paulo inferius stamina.

Corolla nulla, nisi calicem dicas.

Staminum filamenta quattuor calice breviora, subulata, albicantia: antheræ ovatæ, luteæ, didymæ.

Germen in fundo calicis ovatum: styli tres: stigmata incrassata.

Fructus est capsula ovata, trigona, trisperma: semina triquetra, solitaria in tertia capsulæ parte, efformata in sacculum interne fissum.

Habitat in montibus Meca et Palomera ditionis Ayoræ. $\frac{1}{2}$ Floret Maio; fructus perficit Julio. Crescunt ibidem Rhamnus lycioides et alaternus, Mespilus amelanchier, Acer

campestris, Arbutus unedo et uva-ursi, Globularia cordifolia, Potentilla alba, Statice alliacea, Antirrhinum triphyllum et saxatile, Saxifraga petraea, Arenaria tetraquetra, Seseli saxifragum, Inula montana, Rubia peregrina, Gallium saxatile, Scabiosa tomentosa, Cuscuta europaea, Illecebrum cymosum, Tordilium antriscus Linnæi, Buplevrum odontites, rigidum et frutescens, Cistus glaucus aliique iam memorati.

Explic. tab. a Flos integer. *b* Calicis limbus. *c* Flos expansus. *d* Fructus. *e* Huius tertia pars interne spectata. *f* Semen.

Obs. 1. Differentias sat notabiles reperi inter Clar. Iacchini plantam et nostram Valentinam. Huius truncus et rami sunt semper saxis adpressi numquam erecti: corollæ quadrifidæ: stamina quattuor: flores numquam racemosi; et folia adproximata, vix serrata.

Obs. 2. Huius plantæ fructus vera est capsula, quia determinate dehiscit: adeoque similis Euphorbiæ fructui, quod ad formam et dehiscendi modum spectat, ut tricoccus iure merito nominari possit.

RHAMNUS LYCIOIDES Linnæi. Tab. 182.

200. RHAMNUS spinis terminalibus: foliis linearibus. *Linn. spec. plant. vol. 1. pag. 540.*

Pall. Flora Rossica pag. 26. tab. 63.

Rhamnus tertius flore herbaceo, baccis nigris. *Bauh. pin. 477.*

Rhamnus tertius forte niger. *Clus. hist. 1. pag. 110.*

Caulis fruticosus, tripedalis, valde ramosus, ramis patulis, spina terminatis: cortex fusco-cinereus, lævis.

Folia sublinearia, obtusa, basi angustiora, glaberrima, sessilia, fasciculata, fasciculis alternatim sparsis: pori transparentes disseminati per integram superficiem.

Flores ex foliorum fasciculis solitarii, bini aut terni, sustentati pedunculis capillaribus, folio brevioribus.

Calix luteus, urceolatus, semiquadrifidus, aliquando trifidus, raro quinquefidus, laciniis patulis acutis: ex harum divisionibus lascinulæ, aut si mavis, squamulæ prodeunt minutissimæ rubicundæ, setaceæ, munientes stamina.

Corolla nulla nisi calicem dicas.

Staminum filamenta tot quot squamulæ, capillaria, recurvato-erecta, calici iuxta germen inserta: antheræ globosæ.

Germen globosum, rubens: styli duo, sæpe tres nonnihil recurvi: stigmata incrassata rubra.

Capsula nigra, turbinata, bisulcata, quandoque trigona, bi-trifariam dehiscens.

Semina duo aut tria, subtriquetra, pallida.

Habitat copiose in montibus calcareis regni Valentini. *Æ* Floret Aprili, fructificat Maio.

Explic. tab. a Calix magnitudine naturali. *b* Idem auctus. *c* Idem expansus. *d* Germen.

e Stamen cum squamula. *f* Fructus bisulcatus magnitudine naturali. *g* Idem trigonus.

h Huius pars intus spectata. *i* Semen.

Obs. In Claris. Pallasii tabula, cæteroqui nitida, folia video serrata, fructusque globulosos quod minime observatur in Valentinis plantis: calcographi aut delineatoris vitio tribuendum id est, aut fruticem dicendum ludere nunc foliis integerrimis, nunc serratis.

SCABIOSA TOMENTOSA. Tab. 183.

201. SCABIOSA corollulis quinquefidis, inæqualibus: foliis tomentosis, radicalibus pinnatifidis, reliquis pinnatis, pinnulis linearibus.

Radix perennis, ex qua caulis prodit fere pedalis, teres, glaber, subaphyllus.

Folia tomentosa, albido-cinerea: radicalia numerosa, supra terram expansa, ut plurimum pinnatifida, pinnulis nunc integris obtusis, nunc crenulatis: caulina (quæ duo sæpius,

aliquando quattuor dumtaxat existunt, eaque in infima caulium parte) opposita, sessilia, connata, pinnata, pinnulis linearibus, ultima productiore.

Flores aggregati in caulium apice.

Calix communis polyphyllus, duplici serie, laciniis duodecim, exterioribus longioribus, linearibus: proprius duplex uterque superus, horum exterior membranaceus, striatus, limbo crenulato; interior setaceus, laciniis quinque, subulato-capillaceis, nigris.

Corolla dilute violacea, monopetala, tubo elongato, limbo quinquefido; laciniis inaequalibus rotundatis.

Staminum filamenta quattuor exserta: antheræ violaceæ.

Germen inferum: stylus corolla brevior: stigma clavatum.

Semina solitaria, calicibus coronata, rectaque involucre striato, glabro.

Receptaculum paleaceum, paleis linearibus.

Habitat in montibus regni Valentini, præsertim iuxta Cortes de Pallas et in præruptis clivis Orospedæ, *Mariola* vulgo.

Explic. tab. *a* Flos integer. *b* Calix. *c* Flos auctus et expansus. *d* Germen. *e f* Fructus.

DE OROSPEDA, AYTANA ET IDUBEDA.

Valentinorum montium altissimi sunt Idubeda, Aytana et Orospea. Iacet ille versus septentrionem innumeris collibus et montibus circumdatus, quorum alii Dertosam versus excurrunt, alii in Aragoniæ regnum penetrant, reliqui per Valentinum disseminantur. Aytana et Orospea, haud longo ab invicem intervallo seiuncti, australem plagam occupant, quibus plures adhærent hinc ad Sætabim, illinc ad Althæam usque protracti. Orospea vulgo creditur altior cæteris; sed nemo quod sciam utriusque altitudinem commensuravit. Mihi autem eorum cacumina perlustranti, Aytanæ mons primatum obtinere videbatur: atque hanc mihi opinionem confirmavit, quod hiberno tempore primus hic omnium, licet mari propior, nivibus obducatur, quæ tardius quam in Orospea liquescunt. Omnium substantia calcarea est per strata disposita, nunc marmorea, Idubedæ præsertim; nunc rudioris materiæ, quod frequens est in Aytana et Orospea: saxa in hoc firmiora sunt; in illo fragilia atque duriora. Horrida præcipitia in omnibus existunt australi plaga: in Aytanæ fastigio voragines profundæ, in quas si saxa coniciās, ictuum sonitus diuturnos audies, sensim debiliores, qui tandem propter immensam profunditatem evanescent. Huius montis olim magna pars periit terræmotibus, illa scilicet, cui subiecta est vallis de Guadalest contra oppidum Benimantell. Ruinæ hodie conspiciuntur per tractum vulgo *Cantalat*, ubi nullo ordine disiecta saxa supersunt nunc in minuta fragmenta, nunc in gravissimas separata moles, quarum plurimæ versus vallim ceciderunt in clivo disseminatæ.

Idubedæ culmen, quod altius quondam proculdubio fuit, tricuspitem formam induit ab illo tempore, quo nostri montes fuerunt deformati. Cupides illæ, nebulis fere semper obductæ, e longe conspiciuntur cælo sereno. Si ex harum fastigio versus austrum prospicias, fossæ tibi sese offerunt ad lineam ferme excavatæ, quarum inima profunditas fugit oculos: versus septentrionem vero clivus adeo mollis ut equo quomode cuspidem ascendas. Stratorum ibi altitudo atque ipsorum ad horizontem inclinatio clare patent: buccinorum nucleos reperias marmoris nigri. Frustra ibi Cistos et Daphnes quæras, cuius loco Potentillam albam et suberectam, Anthyllidem erinaceam, Drabam alpinam, et Geranium saxatile reperies: plantas scilicet quæ calores sustinere nequeunt. Easdem offendes in Orospedæ culmine vulgo *Montcabrer* plus quam triginta leucis ab Idubeda seiuncto. *Montcabrer* figura conoidæ est et basis ampla, altissimo monti superposita. Ad memoratam usque basim ascensus sat facilis, ultra ipsam difficilis: saxa etenim quibus constat nunc a natura ad lineam secta sunt nunc sulcis interrupta. Voragines nullas, præcipitia passim videas. Fontes rari sunt in Idubeda; frequentissimi in Aytana et Orospea, iique purissimi et saluberrimi, qui vitam hilaritatem et opes tribuunt finitimorum populorum ditioribus, Alcoy præsertim oppidi omnium nobilissi-

mi, sive textoriæ artis manufacta observes, sive agrorum culturam, sive machinarum numerum.

Magna est in dictis montibus plantarum copia. In altioribus et frigidis locis præter supra memoratas stirpes saxorum fissuras occupant *Iasione foliosa*, *Campanula alpina*, *Globularia cordifolia*, *Arenaria juniperina* et *laricifolia*, *Silene saxifraga*, *Erinus alpinus*, *Geum repens*, *Mespilus amelanchier*, *Solidago virga-aurea*. Paulo inferius crescunt *Taxus baccata*, *Acer campestre*, *Cratægus aria*, *Fraxinus ornus*, *Erica vulgaris*, *Teucrium saxatile*, *Antirrhinum crassifolium*, *Lavandula spica*, *Salvia officinalis*, *Statice alliacea*, *Carduus pinnatifidus*, *Scabiosa tomentosa*, et alia item nova *saxatilis* nomine describenda, quæ nullibi nisi in præruptis et nudis crescit. Habitat ibidem in Aytana præcipue *Saxifraga cotyledon*, *Asplenium scolopendrium* et ceterach, *Valeriana calcitrapa*, et rubræ varietes, illa scilicet cui caules bipedales sunt, erecti, duri; et folia prælonga, linearia, integerrima. Hic et in clivo vegetant *Gnaphalium stoechas*, *Ononis aragonensis* et *fruticosa*, plurimæ *Cistorum* species, quarum frequentiores *libanotis*, et *albidus*: *Teucria* etiam *capitatum*, *aureum*, *iva*, et *pseudo-chamæpithys*, *Scrophularia canina* et *peregrina*, *Iberis saxatilis* et *umbellata*, *Spartium spinosum*, *Dictamnus albus*, aliæque innumeræ, quas longum esset in præsentiarum recensere.

SCABIOSA SAXATILIS. Tab. 184.

202. SCABIOSA foliis lanceolatis, integerrimis, inferne tomentosis; caulinis basi connatis.

Radix teres, perennis, ex qua cauliculi annui prodeunt pedales et amplius, teretes, glaberrimi, late virentes, fragiles, duobus foliorum paribus ornati.

Folia lanceolata, integerrima, basi in petiolum attenuata, pagina superiore viridia, inferiore glauco-albida et tomentosa: radicalia numerosa in rosam expansa; reliqua opposita et basi connata.

Flores aggregati, capitati.

Calix communis polyphyllus, duplici serie; laciniarum duodecim, ovato-acutarum: proprius, duplex, uterque superus: horum exterior membranaceus, albidus, limbo fimbriato: interior setaceus, laciniis quinque capillaceis, basi albis, postea purpureis.

Corolla supera, subtomentosa, alba, monopetala, limbo 4-5-partito, laciniis ovatis, subæqualibus.

Stamina filamenta quattuor, corolla duplo longiora: antheræ violaceæ, sulcatæ, basi emarginatæ.

Germen inferum, turbinatum, pilis scabrum: stylus staminibus brevior: stigma incrassatum, emarginatum.

Semina solitaria, calicibus coronata, tecta involucro pilis scabro.

Habitat copiose in saxorum fissuris regni Valentini, præsertim in umbrosis montium Cavesó, Cova-alta, Aytanæ et Vallidignæ. ♀ Floret Maio.

Explic. tab. a Flos integer. b Huius corolla expansa quadripartita. c Eadem quinquefida.

d Germen. e Sramen auctum. f Fructus. F Florum capitulum postice spectatum.

Obs. Foliorum figura accedit hæc species ad *Scabiosam creticam* Linnæi, a qua differt foliis integerrimis, caule herbaceo annuo, et corollæ lobis subæqualibus.

SIDERITIS GLAUCA Tab. 185.

203 SIDERITIS radice perenni: foliis ovato-linearibus, patulis, glaucis, subvillosis.

Radix durissima, lignosa, saxis nudis calcareis inhærens, multicaulis.

Caulos annui, semipedales, tetragoni, basi prostrati et ramosi, postea erecti, glauci ut et rota planta.

Folia radicalia ovato-oblonga: caulina opposita, sessilia et subconnata, sublinearia, breviter patula.

Flores verticillati, verticillis sexfloris; horum quodlibet fulcitum bracteis duabus, ovatis, tri quinquedentatis.

Calix tubulosus, quinquedentatus, dentibus æqualibus.

Corolla dilute rosea; tubus nonnihil recurvus, calice longior: labium superius lineare, erectum, emarginatum; inferius tripartitum, lacinia media magna, orbiculata, concava; lateralibus acutis, brevibus.

Stamina brevissima: antheræ fuscæ.

Germina quattuor in fundo calicis: stylus filiformis: stigmata duo, quorum exterius vaginat alterum.

Semina quattuor, ovata, nigra.

Habitat in montibus Orcellitanis. ♀ Floret Julio, eodem tempore quo *Physalis suberosa*, *Lavandula multifida*, *Teucrium libanitis*, *Carduus syriacus*, *Nepeta violacea*, *Melissa fruticosa*, aliæque plurimæ.

Explic. tab. a Calix clausus. *b* Idem expansus. *c* Corolla postice spectata. *d* Eadem antice. *e* Germina stylus stigmata, omnia aucta. *f* Stamina aucta. *g* Semen auctum. *h* Bractea.

SIDERITIS INCANA *Linnaei. Tab. 186.*

204. *SIDERITIS* suffruticosa, tomentosa, foliis lanceolato-linearibus; inferioribus spatulato-ovatis; bracteis dentatis.

Sideritis incana. Linn. sp. pl. vol. 3. pag. 39. Hyssopus montana verticillata maior. Barr. tab. 239.

Radix perennis: caulis suffruticosus, brevis, e quo rami prodeunt pedales, tetragoni, tomentosi, albi.

Folia inferiora conferta, opposita, comata, lineata et nonnihil rugosa, ovata et versus basim attenuata; ramea linearia, oblonga, omniaque tomento albicantia.

Flores verticillati verticillis quattuor aut quinque; flores in unoquoque sex sessiles: bracteæ dentatæ floribus breviores.

Calix monophyllus, turbinatus, apice quinquedentatus.

Corolla alba, cuius tubus cylindricus longitudine calicis: faux bilabiata; labium superius planum, lineare, bifidum, erectum; inferius trifidum, lacinia media productiore, orbiculata; lateralibus acutis reflexis.

Staminum filamenta minima, intra tubum: antheræ nigricantes, ovatæ.

Germina quattuor in fundo calicis: stylus simplex: stigmata duo, ut in præcedente.

Semina quattuor, ovato-compressa, glabra.

Habitat in collibus prope Buñol, et iuxta oppidum Quesa. Florebat Iunio una cum *Carduo mariano*, *Achillea ageratum*, *Coniza saxatile* et sordida, *Lino monspeliense*, *Euphorbia spinosa*, *Malva althæoide*, *Convolvulo capitato*, &c.

Explic. tab. a Calix. *b* Corolla antice spectata. *c* Flos integer. *d* Labium inferius. *e* Germen. *f* Idem auctum. *g* Semina. *h* Alterum separatum. *B* Bractea.

Obs. Ludit hæc species in regno Valentino. Iuxta oppidum Quesa est valde tomentosa et candida, gaudens foliis integerrimis, inferne angustis, sensimque versus apicem latioribus; corolla nunc lutea, nunc dilute violacea. In collibus Orcellitanis et Buñol est minus tomentosa, foliisque interdum dentatis, superioribus linearibus; corollisque albicantibus. In omnibus labium superius erectum bifidum; inferioris lacinia mediâ quadruplo latior: verticilli sexflori, aliquando distantes, sæpius adproximati: bracteæ cordatæ, dentatæ, subspinosæ: calix tomentosus, quinquedentatus, dentibus subspinosis, æqualibus.

SIDERITIS ROMANA *Linnaei. Tab. 187.*

205 *SIDERITIS* herbacea, decumbens, ebracteata: calicibus spinosis, labio superiore ovato. *Linn. sp. pl. vol. 3. pag. 39. Lamarck flor. franc. pag. 377.*

Cunila calicum lacinia superiore latiori, ovata, trinervi. *Hort. cliff. 313.*

Radix conica, brevis, fibrosa, ex qua caules prodeunt semipedales, basi depressi, postea erecti, tetragoni, valde villosi.

Folia ovata, inferne angustata, sessilia, dentata, nonnihil rugosa, et pilosa ut et tota planta. Flores axillares, sessiles, verticillis sexfloris: bracteae nullae.

Calix striatus, parum ventricosus, apice quinque-dentatus, lacinia superiore orbiculato-acuta, trinervi, caeteris latiore atque longiore.

Corolla alba, cuius tubus gracilis calice brevior: limbus bilabiatus, labio superiore integerrimo, recondito sub calicis lacinia maiore, hacque breviori; inferiore quadripartito, maiore, laciniis orbiculatis.

Stamina breviter: antherae rufae, ovatae.

Germina quattuor in fundo calicis: stylus brevis: stigmata duo, quorum interius globosum.

Semina quattuor ovata.

Habitat passim in collibus regni Valentini Sztabis, Valldignae, Buñol, Crevillente &c. Floret Maio et Iunio. ☉ Ibi quoque etiam Valantia muralis, hispida et cruciata, Thesium linophyllum, Galium saxatile, Briza maxima Linnæi, Campanula erinus et rotundifolia, Coriandrum testiculatum, Bupleurum semicompositum &c.

Explic. tab. a Calix. *b* Idem aliter spectatus. *c* Corolla. *d* Eadem paulo aucta et fissa. *e* Germina, stylus, stigmata.

Obs. A reliquis speciebus distinguitur calicis labio superiore latiore, quod apposite notavit Linnæus: vidit hic corollae labium superius emarginatum, quod integrum ego reperi in regno Valentino: in quo praeter descriptas species, vulgatissimas vidi Sideritem hyssopifoliam, linearem D. de Lamarck, et scordioidem.

ASTRAGALUS PENTAGLOTTIS Linnæi. Tab. 188.

206. *ASTRAGALUS cristatus*, caule diffuso: leguminibus capitatis, hirsutis, squamoso-stri-gosis, ovato-triquetris. *Gouan illust. pag. 50.*

Astragalus caulescens, procumbens: leguminibus capitatis, replicatis, compressis, conniven-tibus, cristatis; acumine reflexo. *Lin. sp. pl. vol. 3. p. 532.*

Caules diffusi, pedales, ramosi, pubescentes ut et tota planta.

Folia impari-pinnata, pinnulis fere 19, ovato-oblongis, emarginatis, subtus pubescentibus: stipulae ovato-lanceolatae.

Flores capitati, sustentati pedunculo communi axillari solitario, foliis nunc brevioribus, nunc longioribus: flos quilibet sessilis, bractea suffultus minima.

Calix nonnihil ventricosus; ore quinque-dentato dentibus aequalibus.

Corolla dilute caerulea; cuius vexillum oblongum alis longius: earum sunt lineares, apice obtusae, basi lunatae, unguibus capillaribus: carina integra brevior.

Stamina decem in vaginam connata: antherae totidem croceae.

Germen ovatum: stylus subulatus, adsurgens: stigma simplex.

Legumina subseptem, ovata, in acumen reflexum terminata, extus sulcata, et exasperata squamulis furfuraceis, pilisque albicantibus rigidis tecta. Loculamenta duo, monosperma.

Semina reniformia.

Habitat in gypsosis Carceris saltus. ☉ Floret Iunio.

Explic. tab. a Flos integer squamula suffultus. *b* Calix auctus et expansus. *c* Petala. *d* Sta-minum vaginæ. *e* Germen. *f* Fructuum capitulum. *g* Legumen. *h* Idem apertum. *i* Semen.

Obs. Plures huius generis species in Hispania crescunt, quarum illas indigitare hic vo-lui quas aut vivas vidi aut desicatas possideo.

1. *Astragalus alopecuroides caulescens*, spicis cylindricis subsessilibus, calicibus legumini-busque lanatis. *Lin. sp. pl. loco cit. num. 1. Miller. Dict. tab. 58.* *Astragalus alpinus* procerior *alopecuroides*. *Robert. tab. 60.* Habitat in regno Aragoniae, Mancha, et pro-pe Matritum.

2. *Astragalus austriacus caulescens*, erectus: caule pentagono glabro, racemis erectis: leguminibus utrimque acutis nudis; foliis sublinearibus. *Linn. n. 1. Jacq. aust. tab. 195. Crantz. aust. fasc. 5. tab. 2. fig. 1.* Habitat in Boeturia.
3. *Astragalus onobrychis erectus pubescens*: floribus spicatis, vexillis duplo longioribus: stipulis solitariis. *Linn. num. 8. Jacq. aust. tab. 38.* Frequens in regni Valentini collibus prope Xixonam, Tibi et alibi.
Obs. Stipulæ binæ ad singula folia a petiolo distinctæ, quæ vix coeunt antica basi. Floret Maio.
4. *Astragalus glycyphyllos*, prostratus: leguminibus subtriquetris, arcuatis; foliis ovalibus, pedunculo longioribus. *Linn. num. 14.* Habitat in Asturiæ nemoribus, et in Vistabella regni Valentini.
5. *Astragalus hamosus*, caulescens procumbens; leguminibus subulatis, recurvatis, glabris: foliolis subcordatis, subtus villosis. *Linn. num. 15.* *Astragalus monspelianus.* *Clus. hist. 2. pag. 234.* Vulgatissimus in siccis Hispaniæ. Floret Aprili.
6. *Astragalus boeticus*, caulescens, procumbens: spicis pedunculatis: leguminibus prismaticis, rectis, triquetris, apice uncinatis. *Linn. num. 17. Clus. ubi supra pag. 234.* Habitat in Boetica et Boeturia.
7. *Astragalus stella*, caulescens, diffusus, capitulis pedunculatis lateralibus: leguminibus rectis subulatis mucronatis. *Linn. num. 18.* Habitat prope oppidum Tobarra in Murcia regno. Floret Maio. Plukenetii figura 4 tabulæ 79 nauciducenda est, utpote quæ a natura recedit.
8. *Astragalus sesameus*, capitulis subsessilibus, lateralibus: leguminibus erectis, subulatis, acumine reflexis. *Linn. num. 19. Garidel. tab. 12* (adhuc perficienda). Habitat in collibus Sætabinis, Vallidignæ, Noveldæ, Buñol. Floret Maio.
9. *Astragalus pentaglottis*, supra descriptus. *Linn. num. 20.*
10. *Astragalus macrorhizus* num. 145 huius voluminis.
11. *Astragalus epiglottis*, caulescens procumbens: leguminibus capitatis, sessilibus, cernuis, cordatis, mucronatis, replicatis, nudis. *Linn. num. 21.* *Astragalus pumilus*, Siliqua epiglottidis formæ. *Robert. tab. 62.* Habitat prope urbem Malacitanam.
Obs. Robertiana tabula plantam sistit proculdubio cultam, ideoque iusto maiorem.
12. *Astragalus glaux*, caulescens diffusus: capitulis peduncularis, imbricatis, ovatis: floribus erectis: leguminibus ovatis, callosis, inflatis. *Linn. num. 23. Clus. hist. 2. pag. 240. tab. 241.* Habitat prope oppidum Ibi in regno Valentino, et in collibus Aranjuez. Floret Aprili.
Obs. Clussii tabula plantam sistit nondum perfectam. Capitula plura tractu temporis profert axillaria, pedunculata.
13. *Astragalus montanus*, subacaucos: scapis folio longioribus: floribus laxè spicatis erectis: leguminibus ovatis, acumine inflexo. *Linn. num. 30. Jacq. aust. tab. 167.* Habitat in Aragoniæ montibus Moncayo præsertim: floret Maio.
14. *Astragalus monspesulanus acaulis*: scapis declinatis longitudine foliorum: leguminibus subulatis, teretibus, subarcuatis, glabris. *Linn. num. 35.* Habitat in Moxente collibus. Floret Aprili.
15. *Astragalus incanus*, acaulis: scapis declinatis: foliolis tomentosis: leguminibus subulatis, subarcuatis incanis, apice incurvis. *Linn. num. 36.* Frequentissimus in siccis et montosis regni Valentini.
16. *Astragalus excapus*, acaulis: leguminibus lanatis: foliis villosis. *Linn. num. 40. Jacq. Icon. vol. 2. fasc. 1. D. Michaël Barnades reperit prope Tobarra.*
Obs. Planta humilior et magis villosa quam Jacquiniana tabula: florum color magnitudo et situs idem: folia breviora: radix multo tenuior.
17. *Astragalus tragacantha*, caudice arborescente: petiolis spinulentibus. *Linn. num. 42. Garidel. tab. 104.* Habitat copiose in Idubeda monte regni Valentini, et in Provincia Mancha. Floret Maio.

18. *Astragalus saxatilis subcaulis*: scapis folio longioribus: pinnulis orbiculatis glaberrimis. Habitat in monte Cabezó prope Xixonam. Floret Maio.

Obs. Accedit ad *Astragalum monspessulanum*: flores sunt lutei; pinnulae orbiculatae, numerosae, minimae: scapi semipedales et amplius: legumina erecta, teretia, conniventia in fasciculum acuminata, sesquipollicaria.

Duas ulterius ex Aragonia species certe novas possideo alteram floridam, fructiferam aliam, de quibus quando vivas offendam.

CONVOLVULUS CAPITATUS. *Tab.* 189.

207. *CONVOLVULUS* foliis linearibus, argenteis, villosis-tomentosis: floribus capitatis: caule erecto.

Convolvulus saxatilis, erectus, villosus, perennis. *Barr. tab.* 470.

Radix lignosa perennis, ex qua caules assurgunt annui, semipedales, numerosi, erecti, superiore parte nudi, tecti villis numerosis, candidis, uti tota planta, quae argentea apparet.

Folia linearia, sparsa, obtusa, splendentia.

Flores capitati sessiles in caulis fastigio, cincti quasi involucre pentaphyllo, cuius foliola sunt lanceolato acuta inaequalia.

Calix ex quinque foliolis lanceolato-acutis, valde villosis, ad cuius basim bracteolae duae subulatae.

Corolla alba, limbo obsolete quinquepartito, extus villosa lineis quinque.

Stamina ut in congeneribus, quinque alba: antherae sagittatae.

Germen globosum: stylus filiformis: stigmata duo elongata.

Capsula sphaerica, glabra, intra calicem, bilocularis. Semina nigra, globoso-triquetra, saepius quattuor.

Habitat in collibus regni Valentini, passimque in Moxente, Bocayrento, et Vallidigna. Floret Aprili.

Explic. tab. a Flos integer. b Calix expansus cum germine. c Stamina. d Capsula. e Semina.

Obs. Affinis videtur haec planta *Convolvulo cneorum* Linnæi, a quo differt floribus capitatis sessilibus, et calicum laciniis apice subulatis. Calix in *Convolvulo cneorum* obtusus est, floresque umbellati et pedunculati.

LASERPITIUM SCABRUM. *Tab.* 190.

208. *LASERPITIUM* foliis bipinnatis, scabris, glaucis: caule striato.

Caulis herbaceus, erectus, striatus, parce ramosus, bipedalis, glaucus ut et tota planta.

Folia radicalia quasi imbricata, pedalia; caulina breviora, omniaque bipinnata, quandoque tripinnata, pinnulis linearibus, acutis; petiolus teres, scaber, striatus, basi in bursam ampliatus.

Flores umbellati, regulares: umbella universalis radiorum subviginti; partialis brevior pari fert radiorum numero. Involucra polyphylla, foliolis lanceolatis, acuminibus in setulam terminatis.

Calix proprius minimus, superus, denticulis quinque.

Corollae petala quinque, alba, integra, ovato-acuta, inflexa, pagina inferiore villosa, limboque violaceo.

Staminum filamenta quinque, setosa, corolla paulo longiora: antherae ovatae, sulcatae.

Germen inferum ovatum tomentosum: styli duo arcuati: stigmata obtusa.

Fructus oblongus alis octo membranaceis, longitudinalibus ornatus, bipartibilis.

Habitat in collibus prope Cati, copiose vero in viciniis Villafames. ☉ Floret Augusto: fructus perficit intra mensem. Vivunt ibi *Quercus coccifera* et *illex*, *Tilia europæa*, quae

frequentior adhuc est versus septentrionem regni: in viciniis vero Villafames Arbutus unedo et uva-ursi, Phillyrea angustifolia, Ononis fruticosa, Erica purpurascens, Daphne cneorum et thymelæa, Asparagus acutifolius et horridus, Inula montana, Andropogon hirtum et ischæmum, Momordica elaterium, Croton tinctorium, Xanthium strumarium, Cytinus hypocistis, Clematis viticella.

Explic. tab. a Flosculus auctus. *b* Calix proprius. *c* Germen auctum. *d* Idem fecundatum. *e* Fructus. *f* Huius sectio. *g* Semen unicum. *F.* Foliorum inferiorum pinula magnitudine naturali.

GALIUM CAPILLARE. *Tab. 191. fig. 1.*

209. GALIUM caule tenui tetragono: foliis octonis: fructu minimo tomento candido. Caules herbacei, erecti, vix semipedales, tetragoni, dichotomi, subglabri. Folia octo in unoquoque verticillo, fere capillaria, vix pubescentia. Flores axillares, subramosi, pedunculis bifloris. Calix superus, adcoque minimus, ut lente vitrea dumtaxat videri possit. Corolla obscure rubens, monopetala, plana, quadrifida, lobis ovato-acutis. Stamina filamenta quatuor brevia: antheræ simplices. Germen didymum, ovatum, pilis innumeris albis barbatum: stylus semibifidus: stigmata globosa. Baccæ duæ, siccæ, nigræ, reniformes, valde tomentosæ. Habitat in monte S. Michaëlis iuxta Orcellitanam urbem, copiosius vero in colle vulgo *Montaña Verda* prope oppidum Pego. ☉ Floret Maio, hicque etiam Teucrium botrys, Anagallis tenella, Cistus lavipes, Cactus opuntia, Lavandula multifida: ad radicem vero collis in humidis Ipomæa sagitata, Caucahis nodiflora, Nepeta tuberosa et cataria, Daucus bisnaga, Sium nodiflorum &c.

Explic. tab. a Corolla. *b* Flos integer valde auctus. *c* Fructus. *d* Bacca altera.

ULVA PAVONIA *Linnaei. Tab. 191. fig. 2.*

210. ULVA cucullata, decussatim striata. Fucus maritimus gallopavonis pennas referens. *Ellis. cor. pag. 103. tab. 33. fig. c.* Alga marina, gallopavonis plumas referens. *Bauh. prod. 155. Moris. hist. 3. pag. 645. f. 15. tab. 8. fig. 7.* Fucus pavonius fronde sessili reniformi decussatim striata. *Gmel. fuc. 169.* Ulva plana reniformis sessilis decussatim striata. *Lin. sp. pl. tomo 4 pag. 582.* Huius plantæ membrana si extendatur est reniformis, inferne sensim angustior, pediculi instar, quo inhæret saxi, aquæ maris immersis: situ tamen naturali erecta limboque utrimque in cucillum involuto: altitudo vix sesquipollicaris, zonisque arcuatis parallelis distincta: quæ sibimet impositæ striis longitudinalibus, interruptis, in innumera quadrilatera secantur: sunt hæc quadrilatera interna superficie albicantia, ubi locantur semina minutissima orbiculata: superficies vero exterior variegata apparet coloribus rubro, albicante, et cæruleo. Radix vix ulla, nisi minutæ fibræ, quas semper vidi Corallina officinali obductas, quæ copiose ibi crescit. Habitat in saxi undatis inter Calpe et Hifac, observata mense Maio, ibique etiam Zostera oceanica, Ulva intestinalis, et Fucus abies marina *Gmelini tab. 2 f. 2.* Frequens etiam Tubularia acetabulum, cuius stipes teres albicans, et umbraculum dilute cæruleum, in cuius centro punctum existit elevatum a quo radii innumeri versus peripheriam excurrunt. *Explic. tab. Figura 2.^a* Ulyam sistit magnitudine et situ naturali, in cuius basi iacent Coral-

linæ officinalis fragmenta: e Quadrilateri partem valde auctam, in cuius cellulis semina nidulata sunt. Littera T repræsentatur Tubularia acetabulum magnitudine naturali, quam Tournefortius dedit in institutionibus tab. 338.

ONONIS ORNITHOPODIOIDES *Linnaei. Tab. 192.*

211. ONONIS pedunculis bifloris aristatis; leguminibus linearibus cernuis. *Lin. sp. plant. tomo 3. pag. 430. Lamarck Dict. tomo 1. pag. 509.*
 Foenum græcum siculum, siliquis ornithopodii. *Tournef. inst. 409.*
 Radix teres, albicans, capillis stipata.
 Caulis semipedalis, erectus, teres, villosus, nonnihil glutinosus, saturate viridis: rami alterni, fasciculati.
 Folia alterna, ternata, dentata, ovata, medio maiore, quandoque orbiculato: stipulæ basi petioli adnatæ, bifidæ, semi amplexicaules.
 Flores axillares, pedunculati; pedunculis erectis, petiolo brevioribus, setula terminatis, ubi flores prodeunt bini aut simplices.
 Calix profunde partitus in quinque setulas villosas, corolla longiores.
 Corolla dilute lutea: vexillum ovatum plicatum: alæ breves ovatæ; carina dipetala alis longior, vexillo paulo brevior.
 Stamina omnia connexa: antheræ croceo-rubentes.
 Germen lineare villosum: stylus arcuatus: stigma incrassatum.
 Legumen oblongum, compressum, torulosum, cernuum. Semina ovato-compressa fere undecim.
 Habitat in montibus Porta-Cæli quarto a Valentia lapide. ☉ Floret Maio, ibique Cistus umbellatus, populifolius, cricoides, tuberaria, albidus; Tragopogon picrioides; Andropogon distachium; Viburnum tinus; Centaurea crupina; Talictrum tuberosum; Astragalus sesameus et stella; Spartium scorpius &c.
Explic. tab. a Flos integer. *b* Calix. *c* Lacinia aucta. *d* Petala. *e* Germen. *f* Staminum tubus expansus. *g* Germen auctum. *h* Legumen. *i* Semen.

IRIS SISYRINCHIUM *Linnaei. Tab. 193.*

212. IRIS corollis imberbibus; foliis canaliculatis recurvis; bulbis geminis superimpositis. *Lin. sp. plant. tomo 1. pag. 110 β. Lamarck Dict. tomo 3. pag. 305 β.*
 Sisyrinchium minus. *Clusius hist. 1. pag. 216.*
 Radix bulbosa: bulbis albicans, alteri superimpositus sensim perituro, tectus tunica filamentosa intertexta, fusca, ex cuius base radiculæ excurrunt breves.
 Ex bulbi apice cauliculus exurgit eo longior quo bulbis profundius in terra defixus: ubi superficiem terræ extimam attingit folia duo profert semipedalia, striata, subulato canaliculata, striata, recurva.
 Ex foliorum centro quæ duo fere semper sunt, flores prodeunt in spicam digesti: spicæ sunt binæ, ternæ, quandoque solitariæ, in quibus spathæ reperiuntur imbricatæ flores distinguentes, non simul sed succesive aperiendos. Spathæ sunt sesquipollicares, monophyllæ, striatæ, scariosæ, altero latere versus apicem fissæ, qua corolla prodit, capsulas demum foventes.
 Corollæ petala sex, quorum tria interiora sunt erecta, cærulea, lineari-ovata, reliquis dimidio breviora: tria exteriora sunt oblongo-ovata, reflexa, dilute cærulea, imberbia: loco barbæ macula conspicitur variegata claviformis, cuius apex crassior et luteus, reliqua crocata ex punctulis minimis.
 Staminum filamenta fusca: antheræ albido-luteæ, oblongæ, subulatæ, inter petala maiora et stigmata collocatæ.

Germen inferum oblongum, subtrigonum: stylus filiformis: stigmata petaloidea, erecta, bifida, cærulea.

Capsula trigona, oblonga, trilocularis, trivalvis, polysperma.

Habitat in siccis Algemesi, Corvera et alibi per tractum vulgo *Ribera*. Vulgatissima præsertim ubi canalis vere regius terram intrat, post quatercentos pedes iterum proditurus, ut rivuli Iuanes aluvionibus liberetur, qui supra canalem fluit. Floret Aprili. ♀

Explic. tab. *a* Stamina et stigmata. *b* Stamen. *c* Petala exteriora. *d* Interius. *e* Capsularum spicula spathis orbata. *f* Capsula. *g* Huius sectio. *h* Semen. *i* Bulbi sectio.

LIPPIA UMBELLATA. Tab. 194.

213. LIPPIA caule fruticoso, tetragono: foliis ovatis, serratis, rugosis: floribus umbellatis. Caulis fruticosus, quattuor pedes altus, cuius cortex cinereus et lignum albicans, medula fungosa per centrum excurrente: rami oppositi, tetragoni, subvillosi.

Folia opposita, ovata, uninervia, nervo utrimque ramoso, serrata, rugosa, pagina superiore saturate viridia, inferiore albicantia, subtomentosa: petioli vix pollicares, teretes, connati.

Flores umbellati, umbellis pluribus axillaribus in ramorum summitatibus. Pedunculus communis sesquipollicaris: radii subquinque, in quorum basi foliola duo minima. In radiorum apice flores sedent in capitulum congesti, bractea suffulti floribus triplo maiore: hæc est cordata, inferne latior, apice in acumen carinata.

Calix globosus, tomentosus, monophyllus, semibifidus, laciniis hemisphæricis persistentibus. Corolla saturate lutea, vetustate albicans, bilabiata: tubus conicus longitudine calicis: faux pervia: limbus quadripartitus laciniis rotundatis, subæqualibus, revolutis.

Stamina capillaria, brevia, quattuor, quorum duo paulo longiora: antheræ ovatæ, rubentes, Germen ovarum: stylus simplex: stigma globosum, tomentosum, non in styli apice emarginato, sed paulo infra locatum.

Fructus est capsula minima, glabra, calice tecta, bilocularis: loculamentis monospermis.

Semina ovata.

Habitat in Imperio Mexicano, unde biennio iam introducta in regium hortum Matritensem floruit et fructificavit ultimo Decembri. ♀

Explic. tab. *a* Flos integer in fundo bractæ. *b* Calix multoties auctus. *c* Corolla. *d* Eadem expansa. *e* Germen, stylus, stigma. *f* Fructus. *g* Capsula aucta. *h* Huius sectio. *i* Eadem seminibus orbata.

Obs. Linnæus de Lippia disserens calicem dixit superum, quem Gærtner novissime inferum delineavit tabula 56 ubi Lippiæ americanæ fructum descripsit, qui plantæ nostræ fructui quadrat, seminibus exceptis quæ minime nuda sunt sed capsula biloculari contenta. Linnæus diversi generis plantas consociavit Lippiæ nomine, quas Gærtner reduxit ad Daleam et Lippiam: ex Lippia ovata illud, istud ex Americana. Huic ergo fructicem adiungo Phrymæ nomine in laudatum hortum introductum.

RUBIA ACALIGULATA. Tab. 195.

214. RUBIA caule hexagono: foliis verticillatis, nitidis, limborum aculeis reflexis.

Caulis hexagoni initio herbacei, postea indurati et persistentes, ramosi, erecti, bipedales, glaberrimi ut et tota planta.

Folia verticillata; in robustioribus ramis et caule septena et novena, in alis terna, inæqualia, alternis brevioribus: omnia sunt ovato-acuta, nervo et limbo aculeata, aculeis brevibus, hamosis, reflexis.

Flores umbellati, umbellis axillaribus, sæpe ternis in unoquoque verticillo: pedunculus communis 3-4 linearis: radii plures, capillares, ad quorum basim foliola duo falcata.

Calix nullus.

Corolla supera, herbaceo-lutescens, monopetala, fere rotata, quinquepartita, laciniis acutis. Stamina filamenta quinque, divergentia, corollæ inserta, brevissima, cum illius laciniis alterna: antheræ reniformes, incumbentes.

Germen inferum, turbinatum, didymum, coronatum corpusculo annulari, per cuius centrum prodeunt styli duo, connati, terminati stigmatibus duobus globosis.

Fructus:::

Habitat in Madras. ♀ Appellatur vulgo *Tasaygo*. Floret hic in hibernaculis mense Decembris.

Explic. tab. *a* Flos integer auctus. *b* Germen auctum. *c* Caulis sectio.

MILLA. (a)

CHARACTER GENERICUS.

Calix nullus.

Corolla monopetala, infundibuliformis: tubus oblongus, rectus: limbus patens, sexpartitus, laciniis ovatis, alternis angustioribus, appendiculo uncinato brevi notatis.

Filamenta vix ulla: antheræ sex, oblongæ, erecto-conniventes, subsessiles, laciniis oppositæ, tubo superne insertæ.

Germen superum, trigonum, tubo inclusum: stylus filiformis, exertus: stigmata tria, globulosa, pilis crassis tecta.

Capsula oblongo-triangularis, trilocularis, trivalvis, loculis polyspermis.

Semina ovato-acuta, in folliculi formam compressa.

Obs. Germen superum, tubus elongatus et rectus, antheræ subsessiles et conniventes, calicis atque nectarii defectus distinguunt hoc genus a *Pancratio*, *Amaryllide*, *Crino* et *Agapantho*.

MILLA BIFLORA. Tab. 196.

215. *MILLA* radice tuberosa: scapo bifloro: foliis subulato-canaliculatis.

Radix tuberosa, pelliculis rufis tecta, e cuius basi tubera descendunt oblonga fasciculata, fibrillis stipata.

Folia radicalia, pedalia et amplius, subulata, interne nonnihil canaliculata, scapis sæpius longiora, glabra.

Scapi vix pedales, teretes, duriusculi, fere semper furcati et biflori: ad bifurcationem bracteolæ tres, breves, acutæ, marcescentes.

Florum pedunculi, magna parte corollæ tubo vestiti, sunt tripollicares, sensimque crassiores.

Corolla candida: tubus sensim amplior: faux pervia: limbus patentissimus: laciniæ inferne linea viridi notatæ. Peracta fecundatione marcescit corolla, erectis laciniis sibimet adpressis.

Germen viride: stylus sensim incrassatus: stigmatum pili numerosi breves albicantes.

Capsula oblongo-triangularis, apice acuta.

Semina numerosa, nigra, inæqualiter pressa.

Habitat in Imperio Mexicano. ♀ Vidi floridam et fructiferam mense Octobris in regio horto Matritensi.

Explic. tab. *a* Flos integer situ naturali. *b* Idem marcescens. *c* Idem expansus. *d* Capsula. *e* Huius sectio. *f* Semen.

(a) In honorem D. Iuliani Milla Regii horti matritensis primarii hortulani.

SALVIA CHAMÆDRYOIDES. *Tab. 197.*

216. SALVIA caule decumbente: foliis ovatis, crenatis, subtus tomentosis.

Caules tetragoni, brevissimo tomento albicantes, sesquipedales, decumbentes: rami oppositi. Folia opposita, breviter petiolata, ovata, rugosa, crenata, inferne tomento albicantia, breviter ut in Teucrio chamædryoide.

Flores verticillis sexfloris, adproximatis, ramulos terminantes. Stipulæ ovato-acutæ, deciduæ.

Calix oblongus, striatus, bilabiatus; labio superiore integro, ovato-mucronato: inferiore apice bifido.

Corolla saturate cærulea: tubus dilutior, sensim amplior, longitudine calicis: labium superius breve, integrum, fornicatum: inferius trifidum, laciniis lateralibus obtusis brevibus, media maxima rotundata emarginata.

Reliqua ut in congeneribus in hoc opere descriptis.

Habitat in imperio Mexicano. ♀ Vidi floridam et fructiferam mense Septembri cum precedente.

Explic. tab. a Calix expansus. *b* Idem situ naturali. *c* Corolla. *d* Filamenta. *e* Semina.

TEUCRIUM VERTICILLATUM. *Tab. 198.*

217. TEUCRIUM foliis verticillatis, linearibus, limbo revolutis: caule erecto.

Radix lignosa ex qua caules prodeunt teretes, erecti, vix pedales, ramosi, tomento obducti brevissimo albo.

Folia sessilia, verticillata, verticillis adproximatis: in his folia sunt sæpe sex, frequentius quattuor, sublinearia, glauco-albida, limbo arcute contra nervum revoluti.

Flores capitati, capitulis terminalibus, basi foliolis.

Calix turbinatus, striatus, tomentosus, quinque-crenatus, crenula altera latiore.

Corolla lutescens cuius labium trilobum, lobo medio ovato, concavo, auriculis utrimque aucto: lateralibus brevioribus.

Reliqua ut in congeneribus.

Habitat iuxta Illicitanam lamam, sive aquarum collectionem arte peractam; copiose vero in Crevillente montibus præsertim prope Sanctum Caictanum. ♀ Vidi floridum mense Julio innumeris stipatum plantis quarum præcipua illa est quam vulgus *Cluigida* nominat Buplevrum scilicet in regio horto Parisiensi cultum *Gibraltarici* nomine, quod postea Iacquinus Buplevrum arboreum dixit volumine II collect. fasciculo 3. secundi iconum voluminis; ac tandem D. L'heritierius *coriaceum* appellavit tab. 67. fasciculi 6. Florum icones nitidæ et perfectæ sunt. In Valentino regno haud videretur fruticosa hæc planta quamquam quattuor et amplius pedes alta neque caulis ita crassus ut in Buplevro coriaceo. Folia citrum redolent.

Explic. tab. a Flos magnitudine naturali. *b* Idem auctus. *c* Huius calix. *d* Folium expansum. *e* Idem situ naturali, limbo scilicet revoluti.

IUSTICIA COCCINEA. *Tab. 199.*

218. IUSTICIA foliis lineari-lanceolatis; floribus subsolitariis, sessilibus, tubuloso-quadri-fidis.

Caulis fruticosus, teres, bipedalis, cuius rami virgati, adproximati, decumbentes, glaberrimi, uti tota planta.

Folia opposita, subsessilia, lineari-lanceolata, uninervia.

Flores axillares fere semper solitarii: stipulæ aut bractæ nullæ.

Calix oblongus, profundissime quinque-partitus, laciniis subulatis, erectis, persistentibus.
 Corolla coccinea, tubulosa, limbo quadrifido: laciniæ lineares, revolutæ, æquales, quarum una profundius fissa: tubus pollicaris, angustus, basi ventricosus.
 Stamina filamenta duo, coccinea, inserta basi laciniæ, profundiori oppositæ: antheræ versatiles, sagittatæ.
 Germen ovatum, in fundo calicis: stylus filiformis, staminibus paulo longior: stigma simplex.
 Capsula basi angustata, bilocularis, bivalvis, dissepimento valvulis opposito, fenestrato: loculamenta disperma.
 Semina reniformia, intus plana, extus parum convexa.
 Habitat in nova Hispania. Vidi floridam et fructiferam in regio horto Matritensi mensibus Septembris et Octobris. ♀

Explic. tab. a Calix expansus. *b* Corolla. *c* Germen. *d* Capsula decorticata ut semina conspiciantur quorum alterum alteri super impositum. *e* Semina duo. *f* Capsula dehiscentes in qua dissepimenti lunullæ observantur. *g* Quarta pars capsulæ cum dissepimenti parte ipsi respondente.

Obs. In Iusticiæ fructificatione quædam vidi notatu digna. Corolla primum in quibusdam speciebus quadrifida est et tubus oblongus calice multoties longior; in aliis bilabiata, labio superiore bifido inferiore trifido: calix deinde simplex, sæpius duplex: capsula demum nunc perfecte bilocularis, nunc imperfecte dumtaxat, quod a dissepimenti forma pendet. Hoc in pluribus speciebus fenestram relinquit inter loculamenta, quod in hac specie observatur, tum et in Iusticia sexangulari postea describenda in tertio volumine tabula 203.

FRANSERIA. (a)

CHARACTER GENERICUS.

♂ masculi flores compositi.

Calix communis monophyllus, planus, flosculorum longitudine.
 Corolla composita, uniformis, tubulosa, æqualis, in hemisphærium digesta: partialis monopetala, infundibuliformis, erecta, quinquefida.
 Stamina quinque minima: antheræ erectæ, parallelæ, sulcatæ.
 Germen effatum: stylus filiformis: stigma pelratum.

♀ Feminei flores infra masculos in eadem planta.

Calix: involucrium uniflorum, polyphyllum, foliolis ovatis.
 Corolla nulla.
 Germen superum, ovatum, muricatum: styli quattuor: stigmata octo.
 Fructus: drupa sicca, setis rigidis uncinatis tecta, quadrilocularis; loculis monospermis.
 Semina oblonga.

Obs. Genus medium inter Ambrosiam et Xanthium. Linnæi filius in supplemento ad Xanthium, D. Lamarck in dictionario ad Ambrosiam retulit hanc plantam cuius fructum neuter viderat.

(a) In honorem D. Antonii Franseri medicinæ doctoris, qui Valentie natus Matriti summa laude artem exercet. Cl. Andreæ Piquerii doctrina atque maxima familiaritate usus, scientiam, quam ab hoc limpidissimo fonte ausit, varia postmodum lectione,

assidua meditatione, atque felici praxi mirum in modum auxit. Huic ergo, quo ab incunabulis familiarissime utor, cuiusque amor in me quadraginta annorum spatio immutatus permansit, plantam dico in perpetuum gratitudinis atque amicitie monumentum.

FRANSERIA AMBROSIOIDES. *Tab.* 200.

219. FRANSERIA foliis oblongis, acuminatis, sinuatis, scabris, subglutinosi: caule erecto frutescente.

Xanthium fruticosum foliis pinnatifidis; laciniis incisis; caule fruticoso. *Lin. sup. pag.* 418. Ambrosie arborescente. *Lamarck. Dict. encyclop. tomo 1. pag.* 128.

Caulis teres, obscurus, scaber, quattuor et amplius pedes altus, parce ramosus, sensim induratus.

Folia alterna, scabra, subglutinosa, oblonga, acumine producto et acuto, inæqualiter serrata: inferiora sinuata et subpinnatifida; superiora, floralia præsertim indivisa: petioli pollicares, teretes, pinnulis duabus ovatis.

Flores spicati, terminales. Masculorum spica supereminet, semipedem longa: feminarum spicæ breviores axillares.

Masculorum calix communis monophyllus, planus, inferne sulcatus et scaber, sulcis duodecim a pedunculi centro ortis, totidemque dentibus incurvis terminatis.

Flosculorum corolla propria albido-lutescens, pediculata, glutinosa, bracteolacapillari brevi suffulta.

Antheræ luteæ, corolla longiores.

Germen ovatum: stigmatis limbus fimbriatus.

Feminæ calix constat ex duobus, tribus, aut quattuor foliolis ovatis integerrimis.

Germen ovato-acuminatum, setis uncinatis hispidum: styli quattuor in germinis summitate, ad quorum basim totidem existunt squamulæ lanceolato-lineares: stigmata pro singulis stylis duo, oblonga, linearia, divaricata.

Drupa vix pisi magnitudine, ovata, apice acuta, aculeis undique uncinatis tecta, quadrilocularis.

Semina fusca oblonga.

Habitat in Mexicano imperio unde in regium hortum Matritensem introducta. \bar{h} Floruit mense Ianuario; fructus perfecit in horto pharmaceutico.

Explie. tab. *a* Flos compositus masculini sexus postice spectatus. *b* Idem antica facie. *c* Flosculi corolla aucta. *d* Flosculus integer. *e* Filamenta. *f* Germen. *g* Flos feminæ. *h* Idem auctus, calice orbatus. *i* Germen, styli, stigmata aucta. *k* Fructus. *l* Idem denudatum aculeis. *m* Huius sectio. *n* Semen.

FINIS SECUNDI VOLUMINIS.

PLANTARUM

QUÆ IN HOC VOLUMINE CONTINENTUR

TABULA SYSTEMATICA.

CLASSIS 1. MONANDRIA.

BOERHAAVIA plumbaginea Numero 121. Tabula. 112.

CLASSIS 2. DIANDRIA.

IUSTICIA coccinea. n. 218. Tab. 199.
 SALVIA involucrata. n. 114. Tab. 105.
 purpurea. n. 182. Tab. 166.
 chamædryoides. n. 216. Tab. 198.
 OPHRYS lutea. n. 177 Tab. 161.
 scolopax. n. 178. Tab. 162.

CLASSIS 3. TRIANDRIA.

Monogynia.

IRIS sisyrinchium. n. 212. Tab. 193.
 LOEFLINGIA pentandra. n. 162. Tab. 148. fig. 2.

Digynia.

PANICUM repens. n. 119. Tab. 110.
 AGROSTIS pungens. n. 120. Tab. 111.
 POA maritima. n. 138 Tab. 126.
 MELICA nutans. n. 192. Tab. 175. fig. 2.

Trigynia.

POLYCARPON diphyllum. n. 165. Tab. 151. fig. 1.

* *Boerhaavia plumbaginea.*

CLASSIS 4. TETRANDRIA.

SCABIOSA tomentosa. n. 201. Tab. 183.
 saxatilis. n. 202. Tab. 184.
 GALIUM capillare. n. 209. Tab. 191. fig. 2.
 RUBIA acalculata. n. 214. Tab. 195.
 PLANTAGO albicans. n. 136. Tab. 124.
 amplexicaulis. n. 137. Tab. 125.

* *Rhamnus pumilus, et lyciodes.*

CLASSIS 5. PENTANDRIA.

Monogynia.

ANAGALLIS tenella. n. 135. Tab. 123. fig. 2.
 CONVULVULUS pentapetaloides. n. 134. Tab. 123. fig. 1.
 valentinus. n. 198. Tab. 180. fig. 2.
 capitatus. n. 207. Tab. 189.
 IPOMÆA sagittata. n. 116. Tab. 107.

PHYSALIS suberosa.....	n. 111.....	Tab. 102.
somnifera.....	n. 112.....	Tab. 103.
RHAMNUS pumilus.....	n. 199.....	Tab. 181.
lycioides.....	n. 200.....	Tab. 182.
CERATONIA siliqua.....	n. 122.....	Tab. 113.
FRANSERIA ambrosioides.....	n. 219.....	Tab. 200.

Digynia.

HERNIARIA polygonoides.....	n. 143.....	Tab. 131.
BUPLEVRUM fruticosens.....	n. 115.....	Tab. 106.
ECHINOPHORA spinosa.....	n. 139.....	Tab. 127.
CAUCALIS maritima.....	n. 110.....	Tab. 101.
LASERPITIUM scabrum.....	n. 208.....	Tab. 190.

Trigynia.

RHUS lucidum.....	n. 144.....	Tab. 132.
-------------------	-------------	-----------

Pentagynia.

STATICE alliacea.....	n. 118.....	Tab. 109.
LINUM suffruticosum.....	n. 117.....	Tab. 108.

* *Loëflingia pentandra.*

CLASSIS 6. *HEXANDRIA.*

Monogynia.

ASPARAGUS hoindus.....	n. 148.....	Tab. 136.
MILLA biflora.....	n. 215.....	Tab. 196.

* *Phoenix excelsior.*

CLASSIS 9. *ENNEANDRIA.*

QUERCUS valentina.....	n. 141.....	Tab. 129.
------------------------	-------------	-----------

CLASSIS 10. *DECANDRIA.*

Digynia.

CYNANCHUM nigrum.....	n. 175.....	Tab. 159.
ASCLEPIAS foetida.....	n. 174.....	Tab. 158.
SAPONARIA ocymoides.....	n. 146.....	Tab. 134.

Pentagynia.

COTYLEDON coccinea.....	n. 186.....	Tab. 170.
-------------------------	-------------	-----------

CLASSIS 13. *POLTANDRIA.*

Monogynia.

CISTUS salvifolius.....	n. 149.....	Tab. 137.
halimifolius.....	n. 150.....	Tab. 138.
squamatus.....	n. 151.....	Tab. 139.
racemosus.....	n. 152.....	Tab. 140.
cinereus.....	n. 153.....	Tab. 141.
numularius.....	n. 154.....	Tab. 142.

marifolius.	n. 155.	Tab. 143.
salicifolius.	n. 156.	Tab. 144.
lævis.	n. 157.	Tab. 145. fig. 1.
glutinosus.	n. 158.	Tab. 145. fig. 2.
hirtus.	n. 159.	Tab. 146.
violaceus.	n. 160.	Tab. 147.
ericoides.	n. 188.	Tab. 172.
lævipes.	n. 189.	Tab. 173.
crispus.	n. 190.	Tab. 174.
serratus.	n. 191.	Tab. 175. fig. 1.

CLASSIS 14. *DIDYNAMIA.*

Gymnospermia.

TEUCRIUM aureum.	n. 127.	Tab. 117.
libanitis.	n. 128.	Tab. 118.
capitatum.	n. 129.	Tab. 119.
iva.	n. 130.	Tab. 120.
saxatile.	n. 131.	Tab. 121. fig. 1.
verticillatum.	n. 217.	Tab. 196.
SIDERITIS glauca.	n. 203.	Tab. 185.
incana.	n. 204.	Tab. 186.
romana.	n. 205.	Tab. 187.

Angiospermia.

ANTIARRHINUM crassifolium.	n. 123.	Tab. 114.
triphyllum.	n. 196.	Tab. 179.
tenellum.	n. 197.	Tab. 180. fig. 1.
LIPPIA umbellata.	n. 213.	Tab. 194.
USTERIA scandens.	n. 126.	Tab. 116.

CLASSIS 15. *TETRADYNAMIA.*

Siliculosæ.

LEPIDIUM graminifolium.	n. 166.	Tab. 151. fig. 2.
BISCUTELLA montana.	n. 194.	Tab. 177.

CLASSIS 16. *MONADELPHIA.*

Triandria.

SISYRINCHIUM spicatum.	n. 113.	Tab. 104.
--------------------------------	-----------------	-----------

Hexandria.

PHŒNIX humilis.	n. 124.	Tab. 115.
excelsior.	n. 125.	

Icosandria.

CYTINUS hypocistis.	n. 187.	Tab. 171.
-----------------------------	-----------------	-----------

Polyandria.

HIBISCUS spiralis.	n. 178.	Tab. 162.
MALVA althæoides.	n. 147.	Tab. 135.

CLASSIS 17. *DIADELPHIA.*

Decandria.

SPARTIUM patens.	n. 193.	Tab. 176.
ONONIS tridentata.	n. 167.	Tab. 152.
barbata.	n. 168.	Tab. 153.
parviflora.	n. 169.	Tab. 154. fig. 1.
capitata.	n. 170.	Tab. 154. fig. 2.
ornithopodioides.	n. 211.	Tab. 192.
ANTHYLLIS onobrychioides.	n. 164.	Tab. 150.
CORONILLA squamata.	n. 171.	Tab. 155.
LOTUS creticus.	n. 172.	Tab. 156.
edulis.	n. 173.	Tab. 157.
ornithopodioides.	n. 179.	Tab. 163.
pedunculatus.	n. 180.	Tab. 164.
MEDICAGO marina.	n. 142.	Tab. 130.
ASTRAGALUS macrorhizus.	n. 145.	Tab. 133.
pentaglottis.	n. 206.	Tab. 188.

CLASSIS 18. *POLYADELPHIA.*

Polyandria.

HYPERICUM ericoides.	n. 133.	Tab. 122.
------------------------------	-----------------	-----------

CLASSIS 19. *SYNGENESIA.*

Polygamia equalis.

SCORZONERA pumila.	n. 132.	Tab. 121. fig. 2.
LEONTODON hispidum.	n. 163.	Tab. 149.
CARDUS leucanthos.	n. 181.	Tab. 165.
CARTHAMUS tingitanus.	n. 140.	Tab. 128.

Polygamia superflua.

ASTER glutinosus.	n. 184.	Tab. 168.
TAGETES tenuifolia.	n. 185.	Tab. 169.
BUPHTHALMUM scabrum.	n. 183.	Tab. 167.
XIMENESIA encelioides.	n. 195.	Tab. 178.

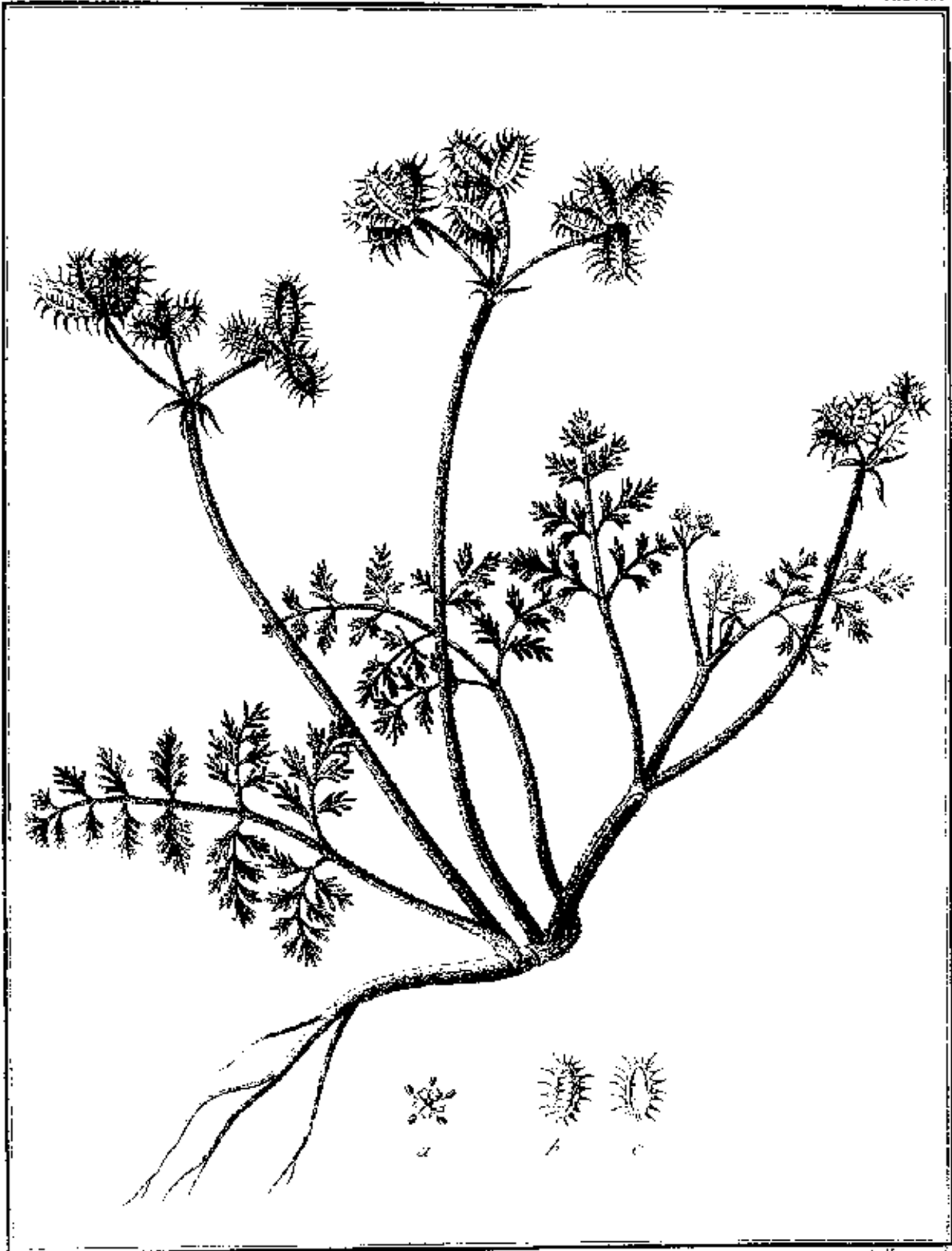
Monogamia.

JACIONE foliosa.	n. 161.	Tab. 148. fig. 1.
--------------------------	-----------------	-------------------

CLASSIS 20. *CRYPTOGAMIA.*

Alga.

ULVA pavonia.	n. 210.	Tab. 191. fig. 2.
-----------------------	-----------------	-------------------

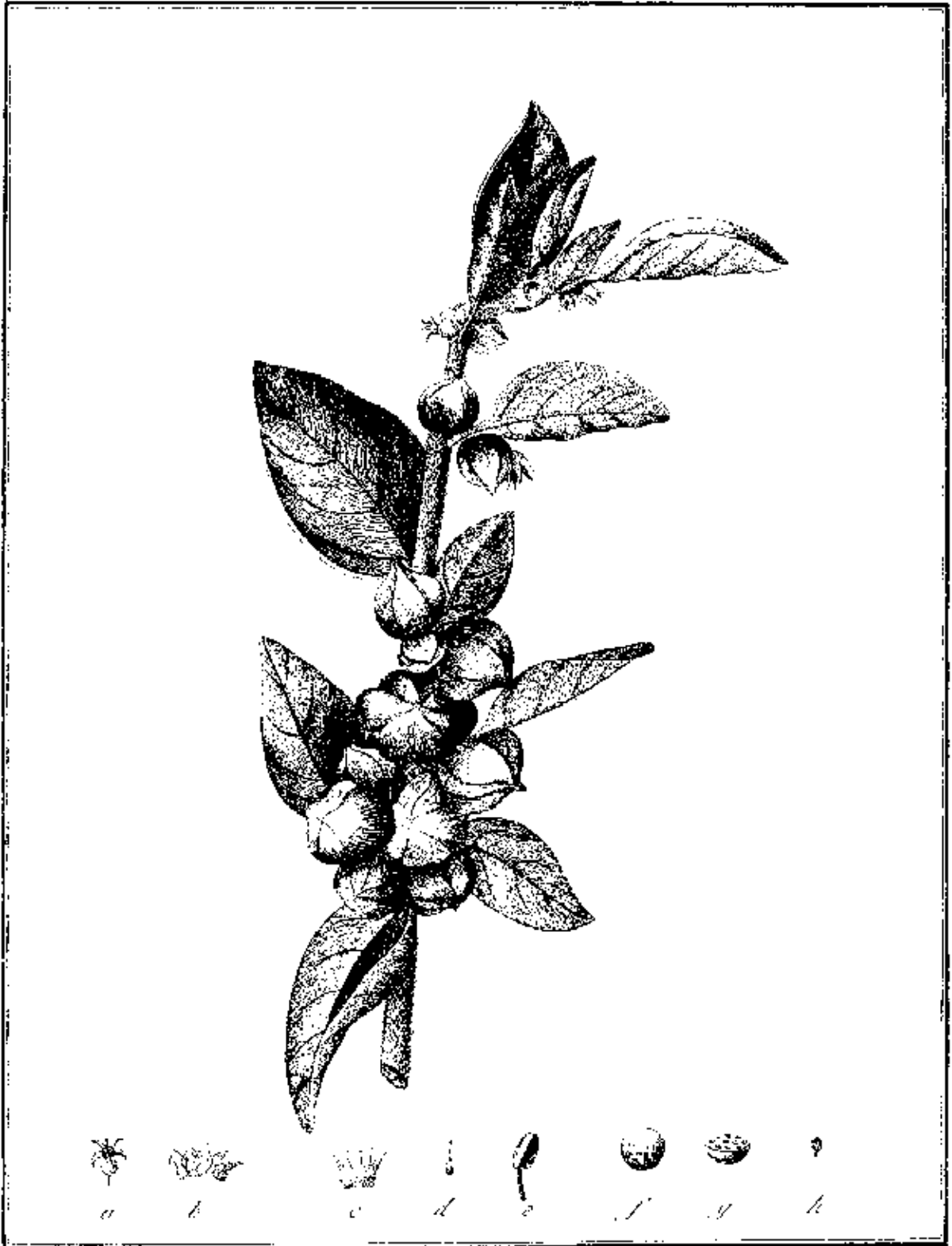
C. Maritima L.

Willd. sculp.

J. A. Cronquist del.

Walter 1847

L. C. Cavanilles del.

Delbec & Nitz

W. Cavanilles del.

W. Cavanilles sculp.

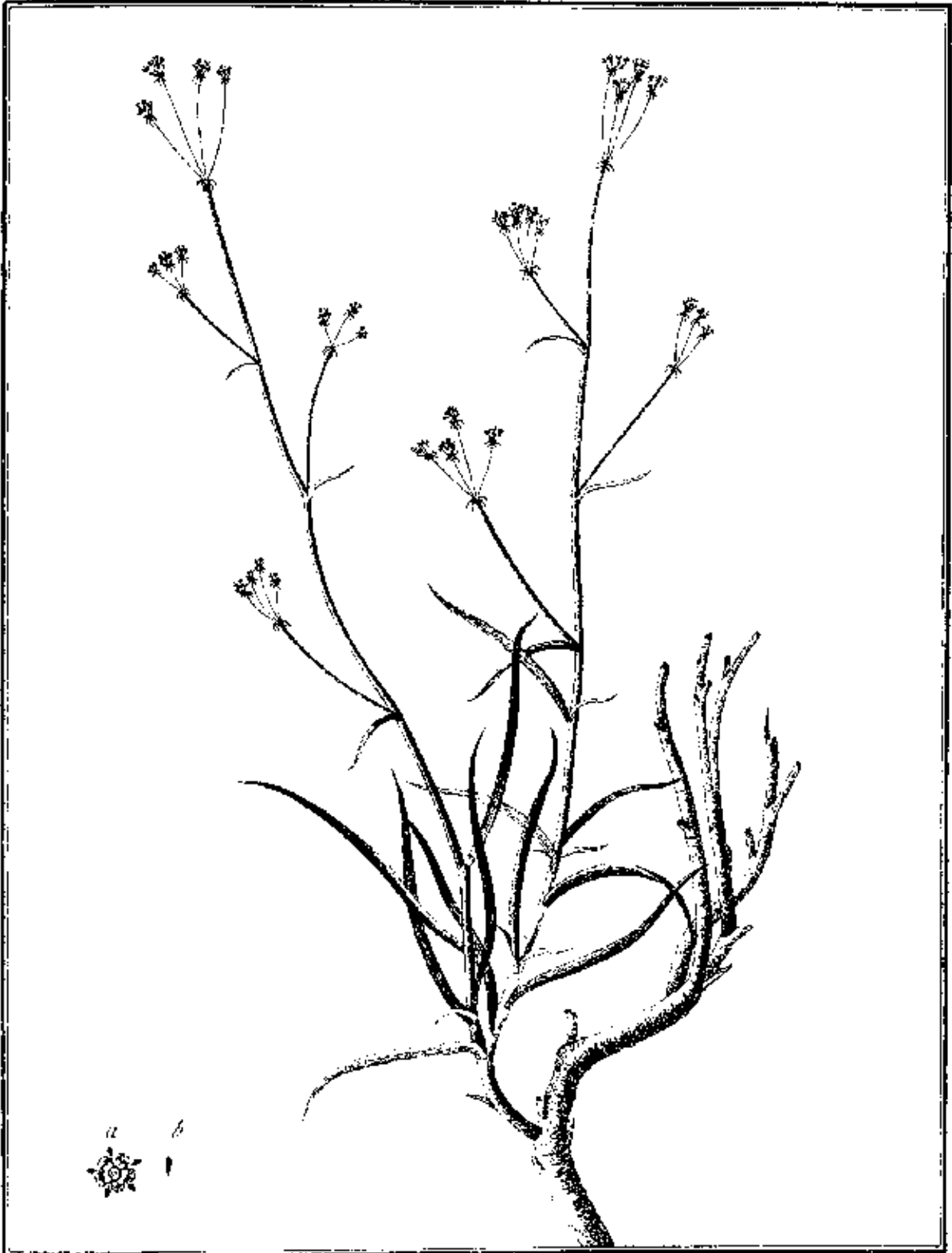
SALVIA INVOLUCRATA.

Tab. 108.

A. J. Cronquist del.

W. H. S. 1881

Buplevum fruticosum

Walter & Sayer

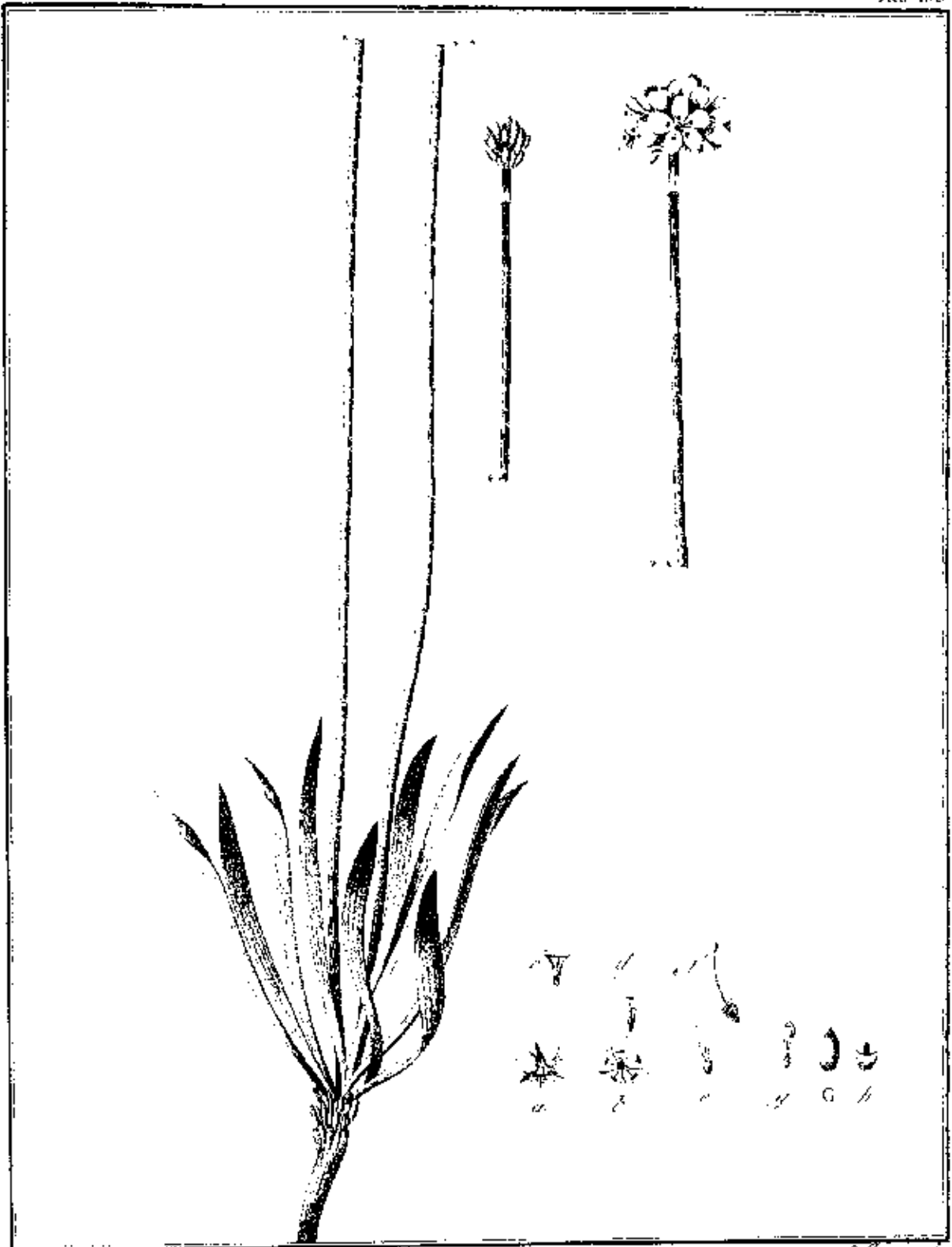
J. G. Smeathman del.

W. H. C. S. sculp.

A. G. Cassinellus del.

S. B. S. sculp.

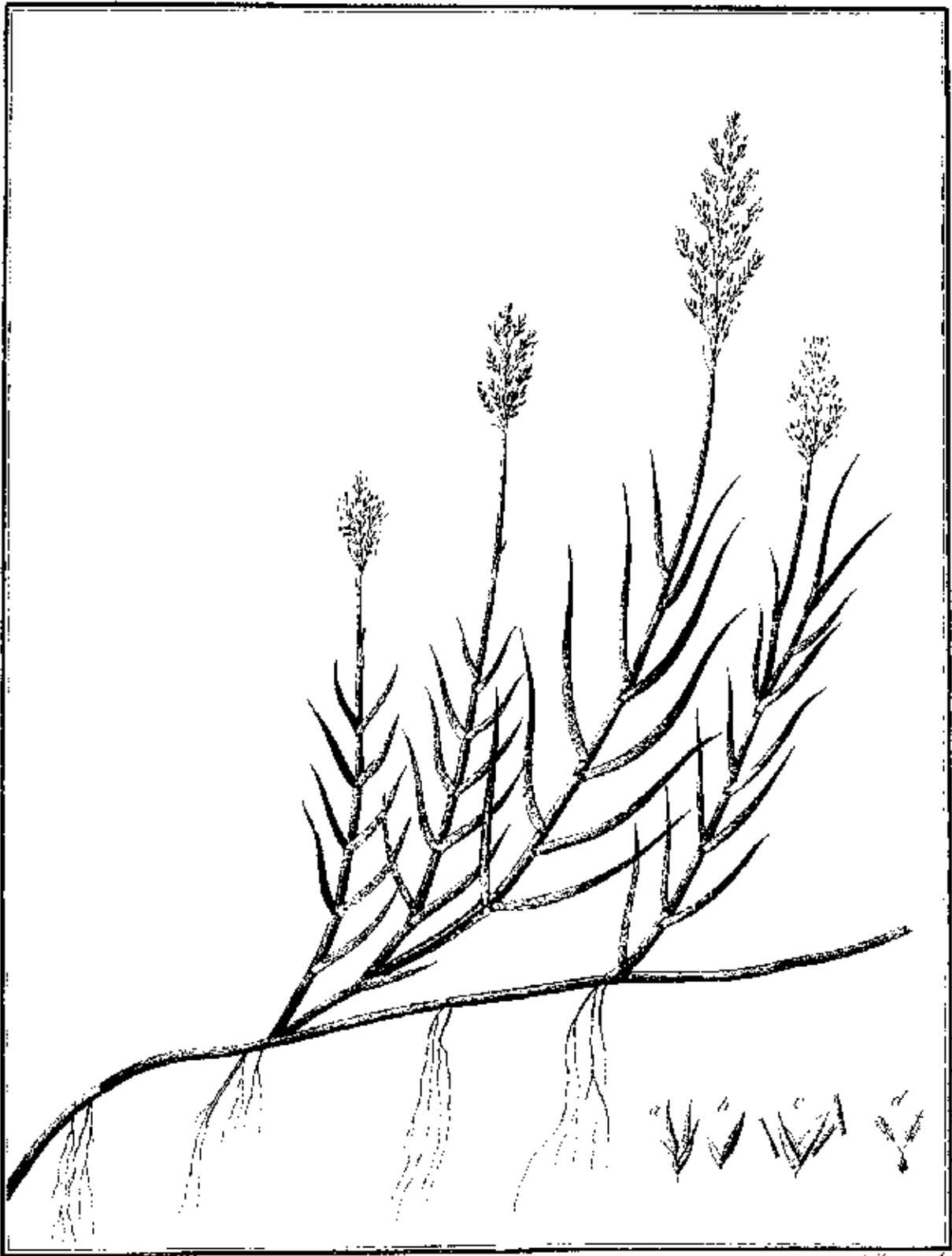
J. S. Cavanilles del.

Seller sculp.

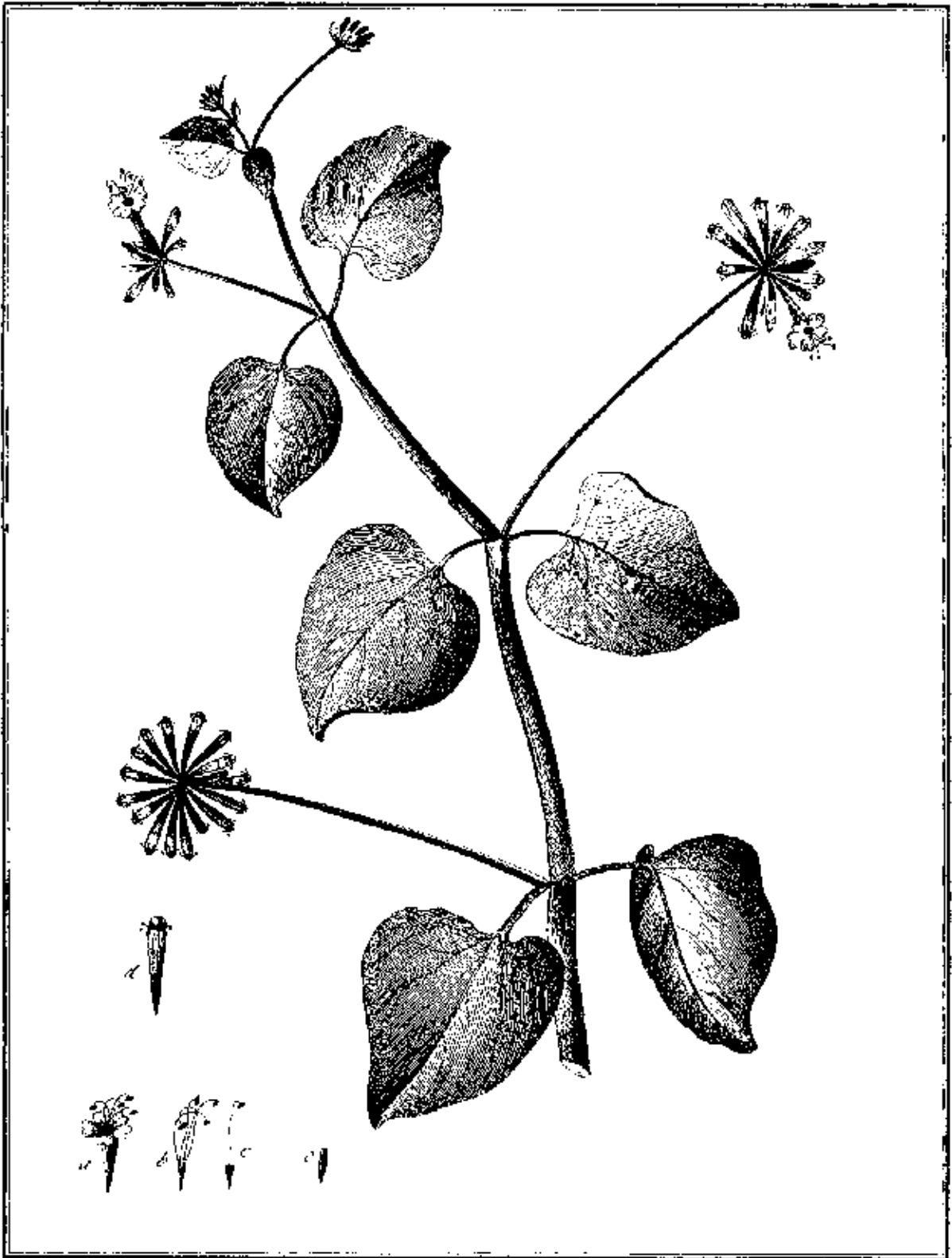
J. S. Mansueti del.

W. H. S. sculp.

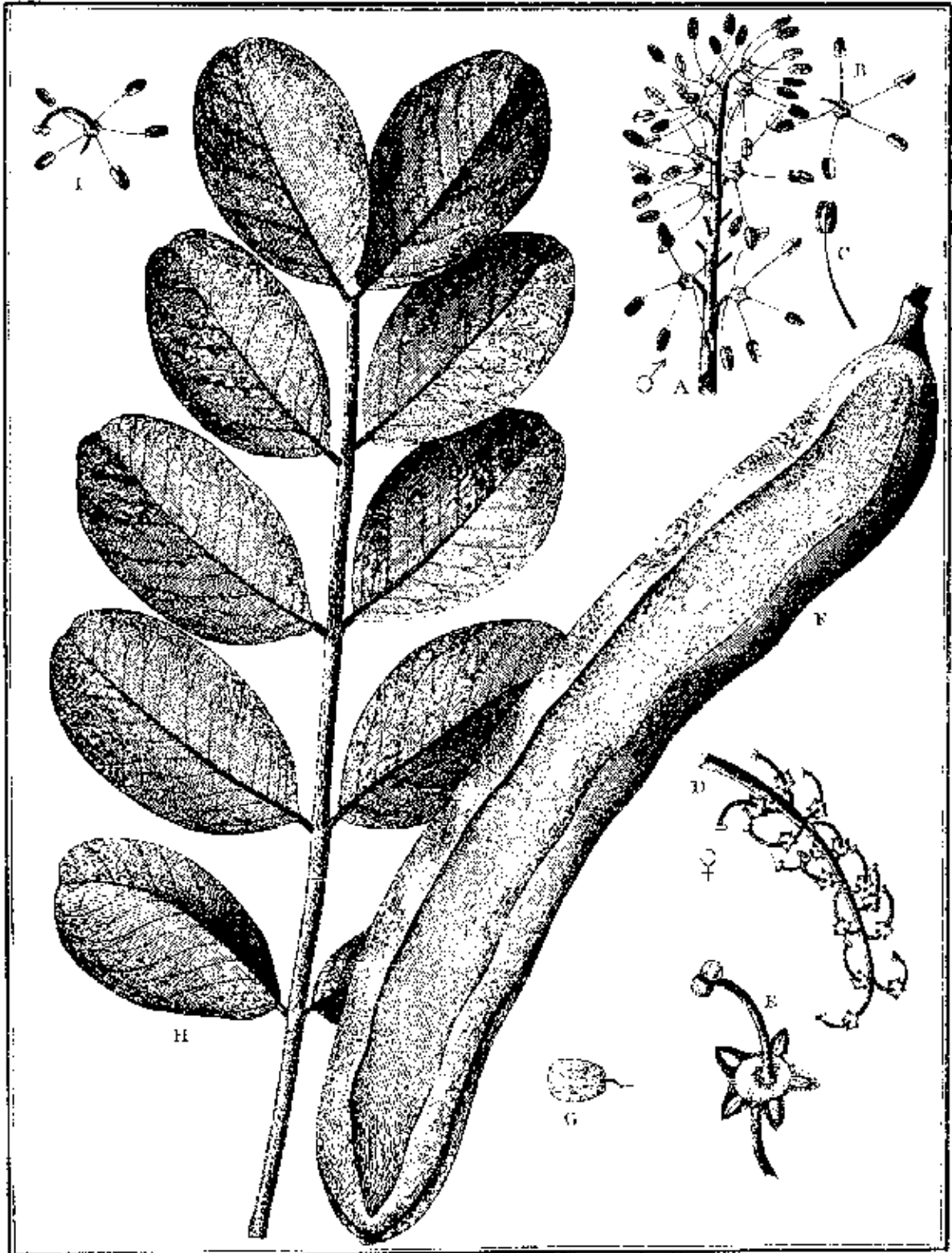
A. P. Kunth del.

Willd. sculp.

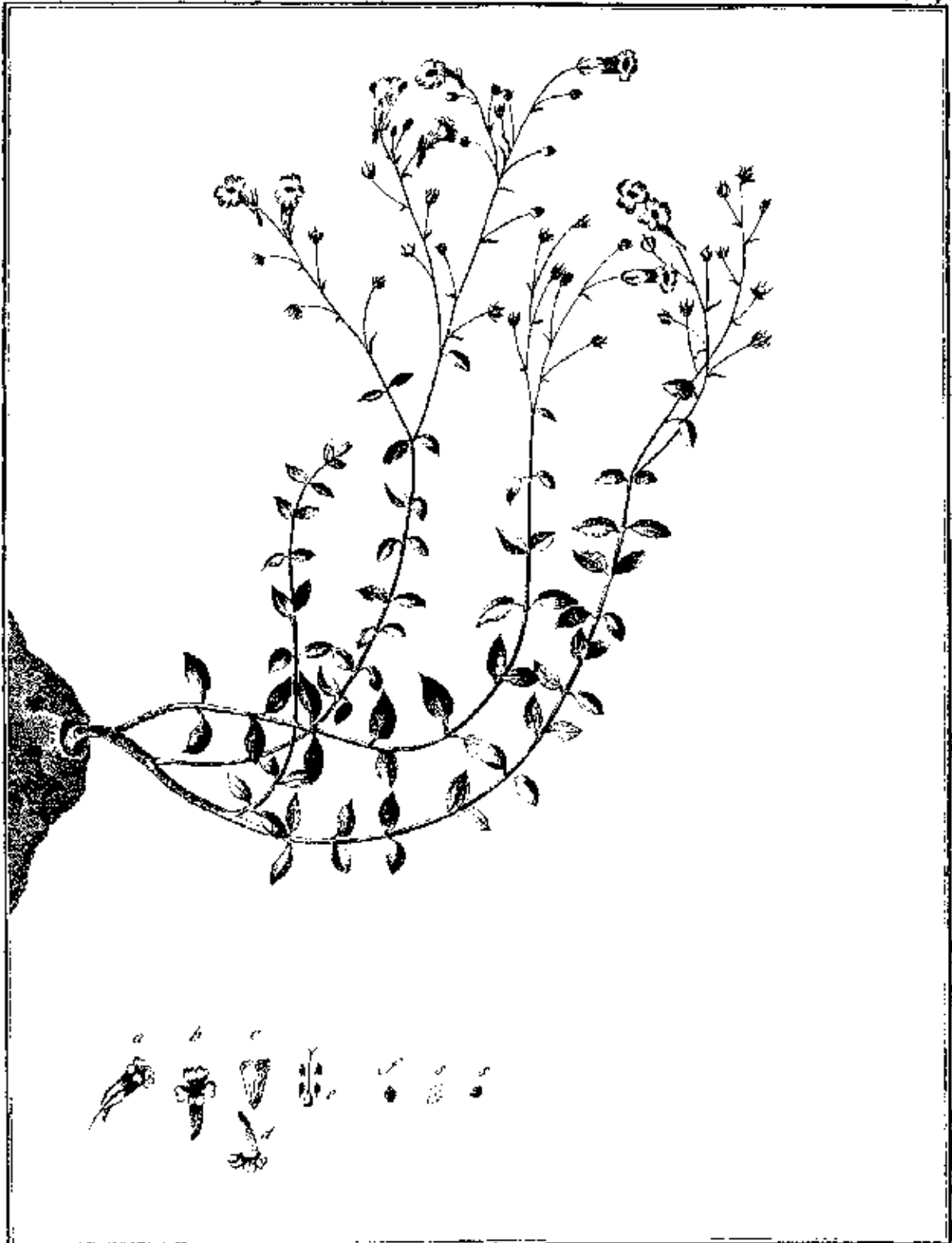
Boerhavia plumbaginea del.

Willd. v. v. v.

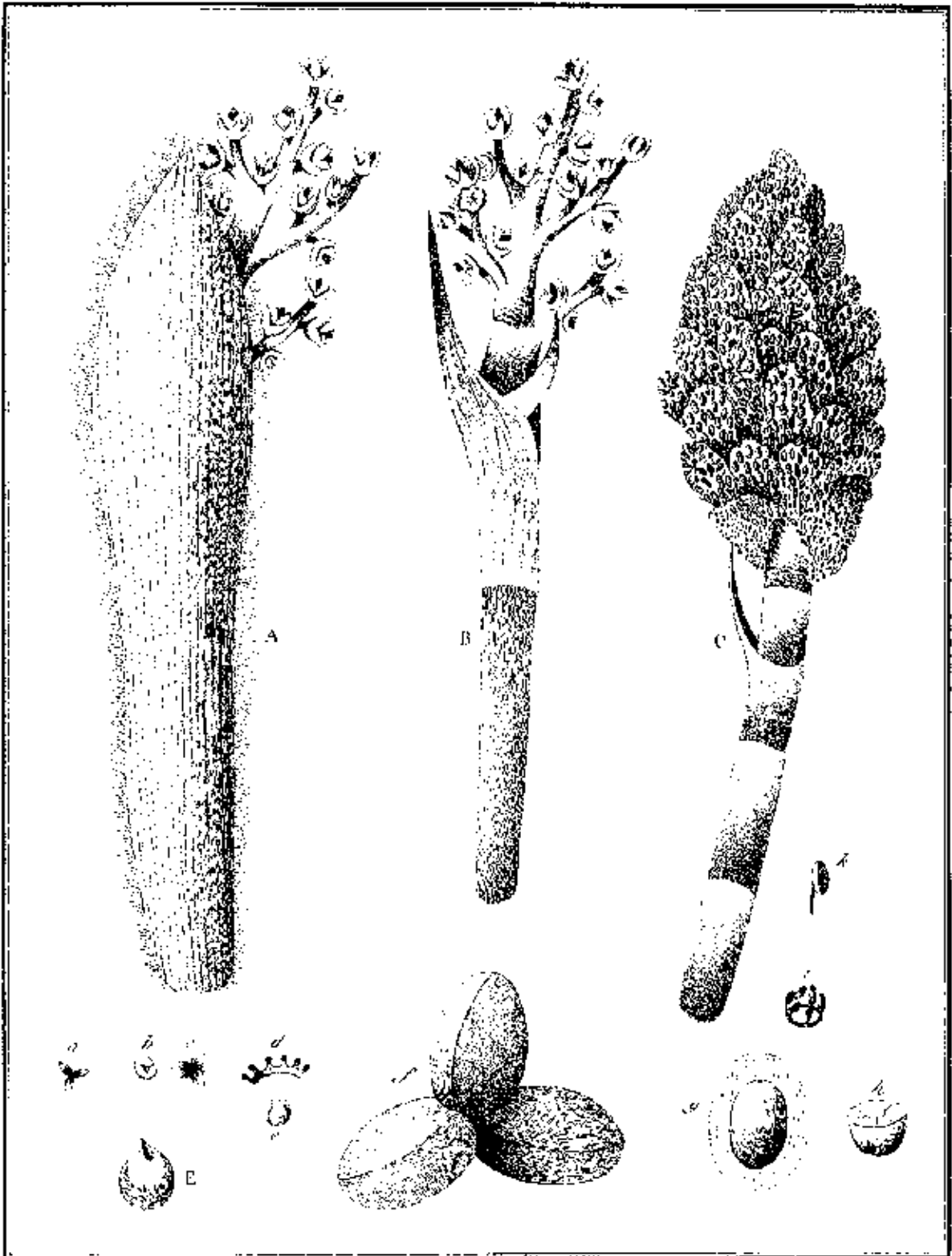
C. siliqua L.

Botan. v. 15

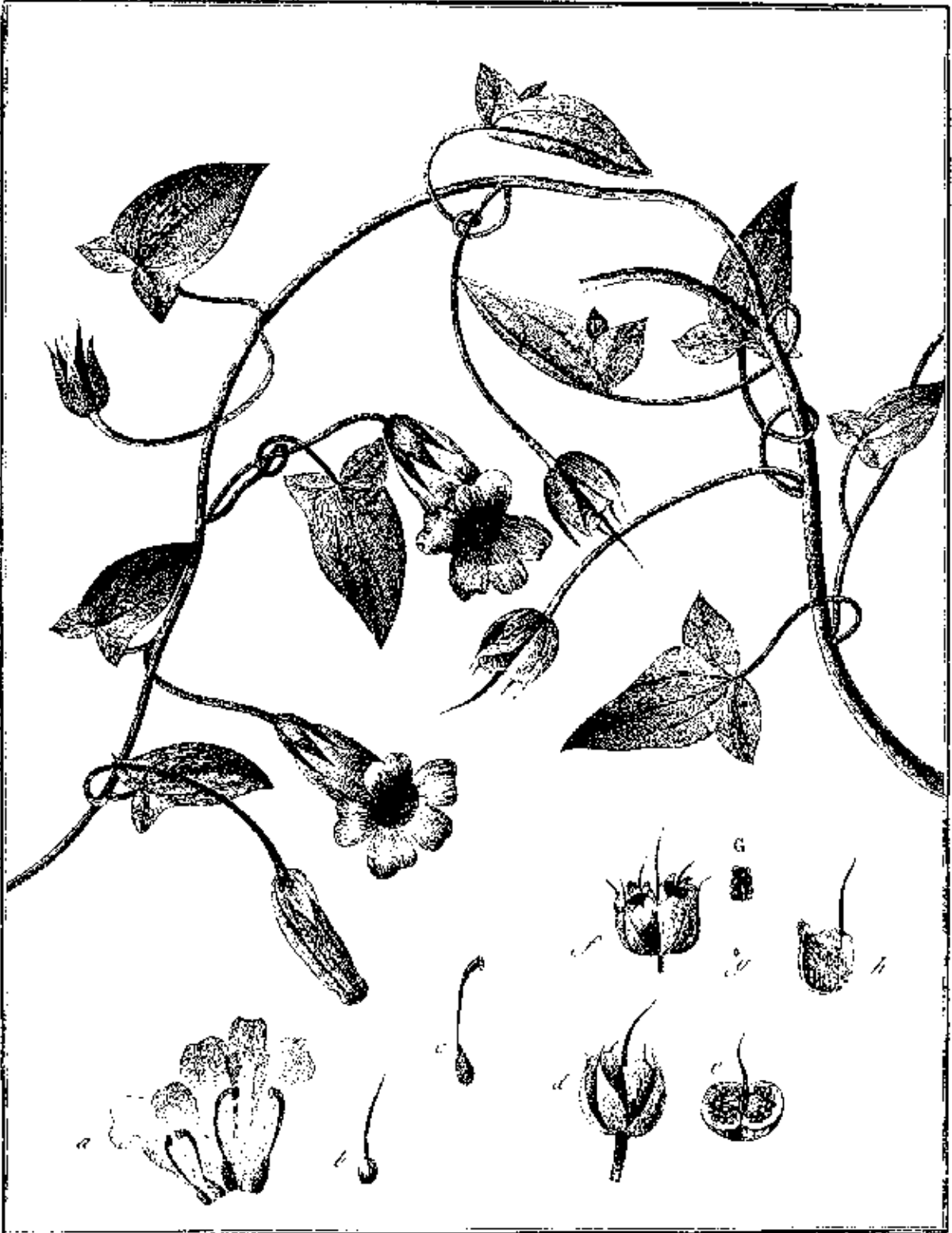
L. C. Cassinello del.

S. L. C. Scud.

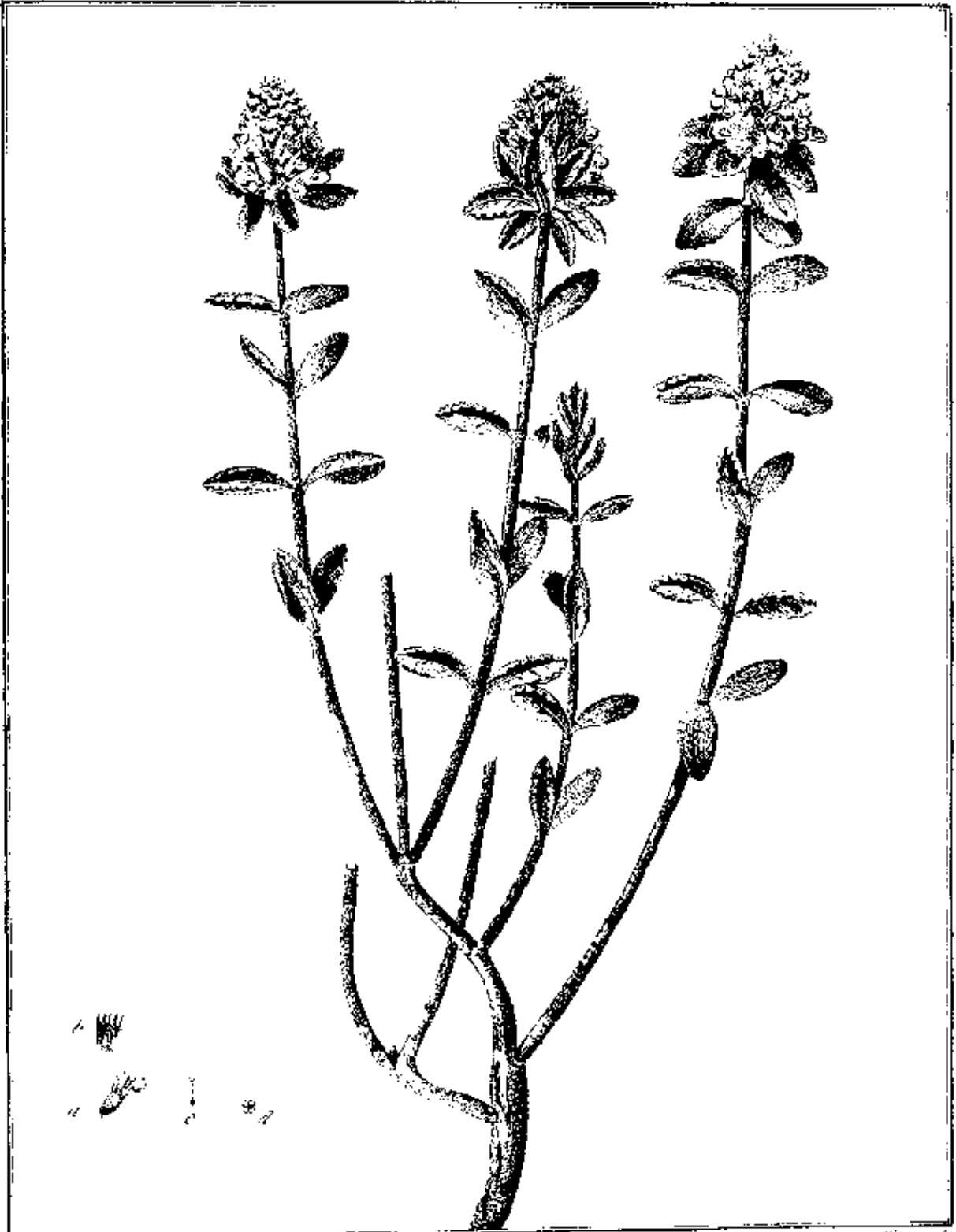
J. J. Cassin del.

Delmonceau sculp.

J.S. Gamble del

Schott sculp

J. S. Carruthers del.

W. H. Harvey sculp.

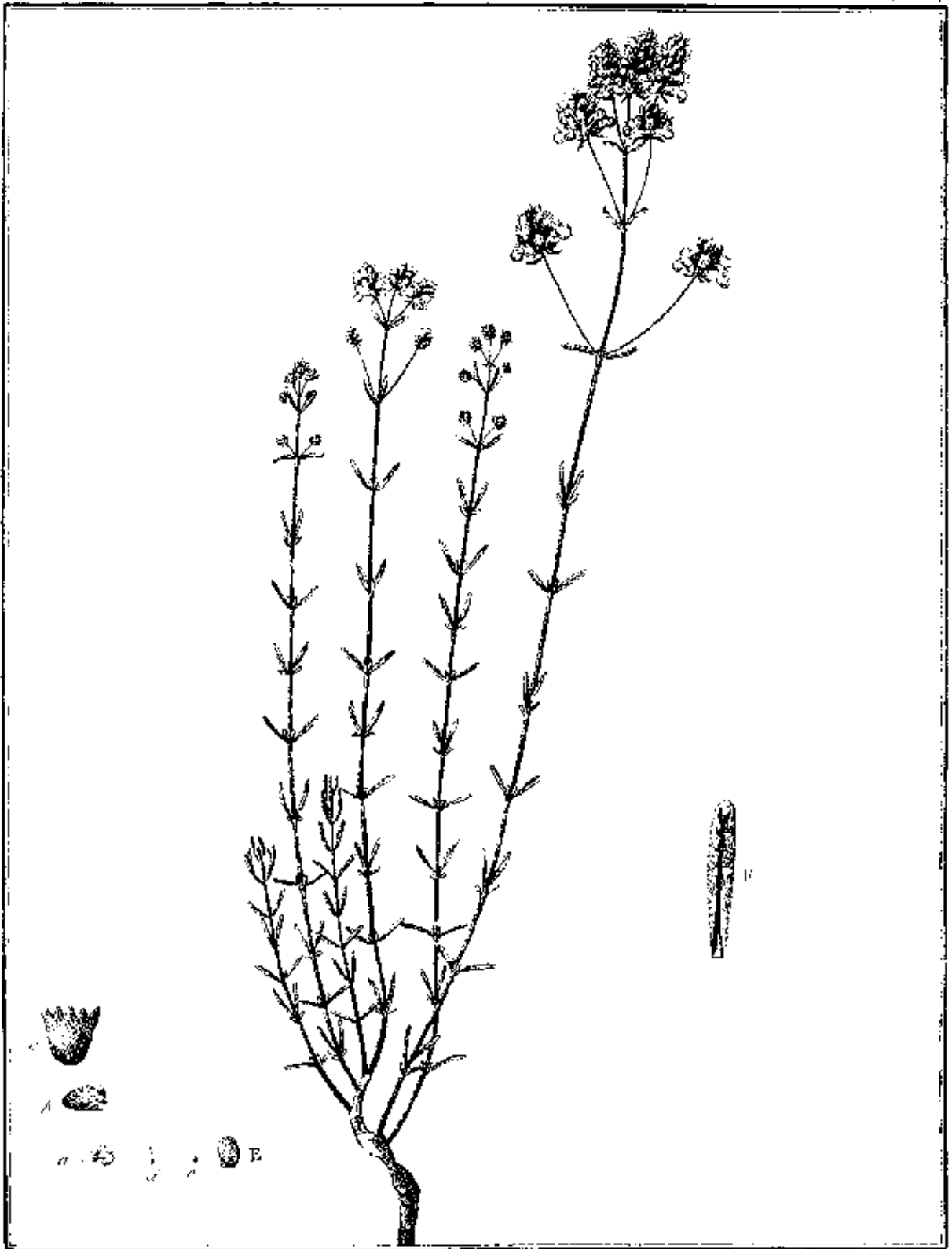

A. J. Cassin del.

Schlegel sculp.

TEUCRIUM CAPITATUM

Tab. 109.

L. S. Gaennephe del.

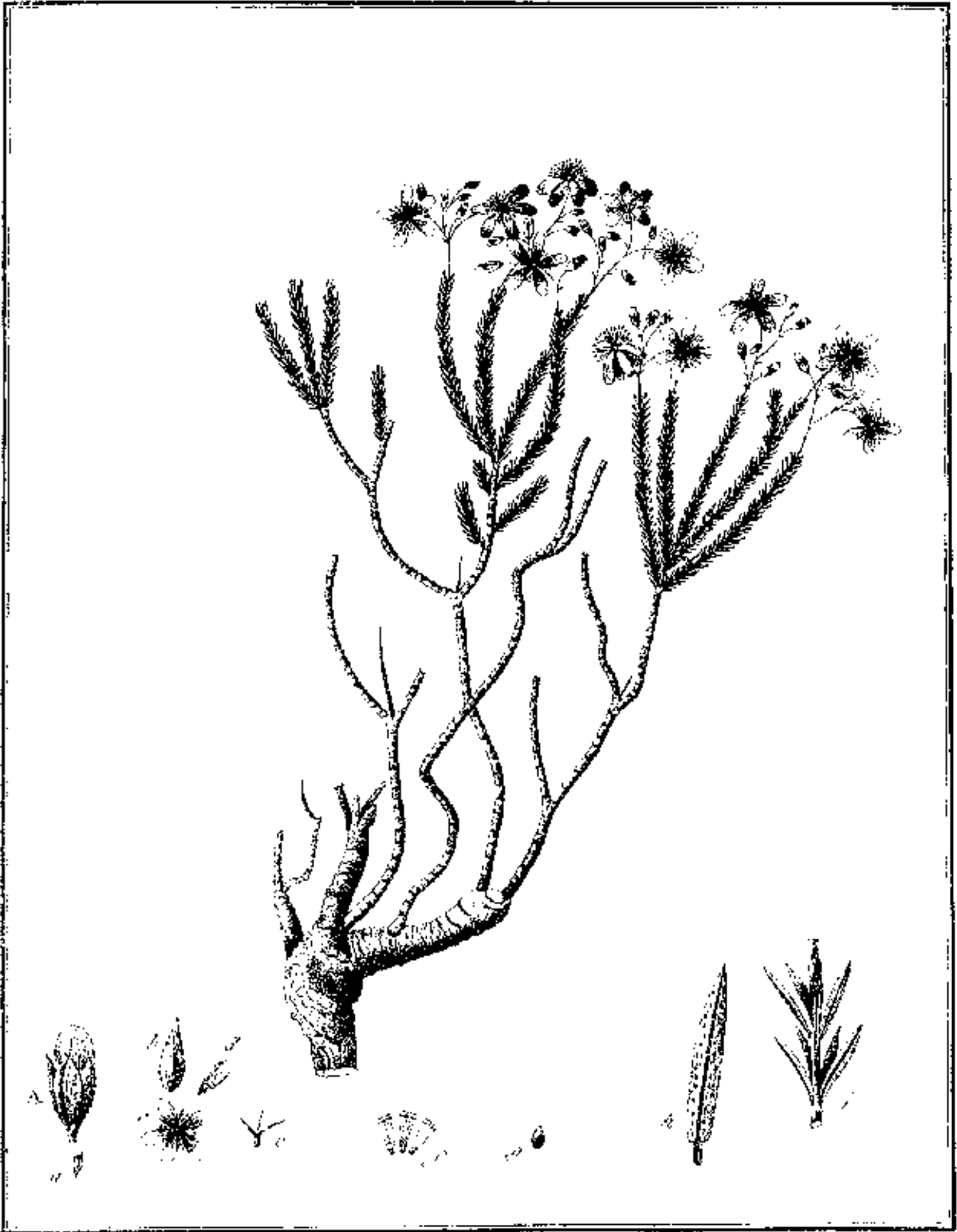
Walter sculp.

T. Iva L.

W. & A. G. Smith

H. ericoides L.

Walter & Wolf

W. G. Bonpland del.

W. G. Bonpland sculp.

Pl. albicans Willd.

Silberfeld

PLANTAGO AMPLEXICAULIS

Taf. 125.

P. amplexicaulis det.

Willd. v. Sulp.

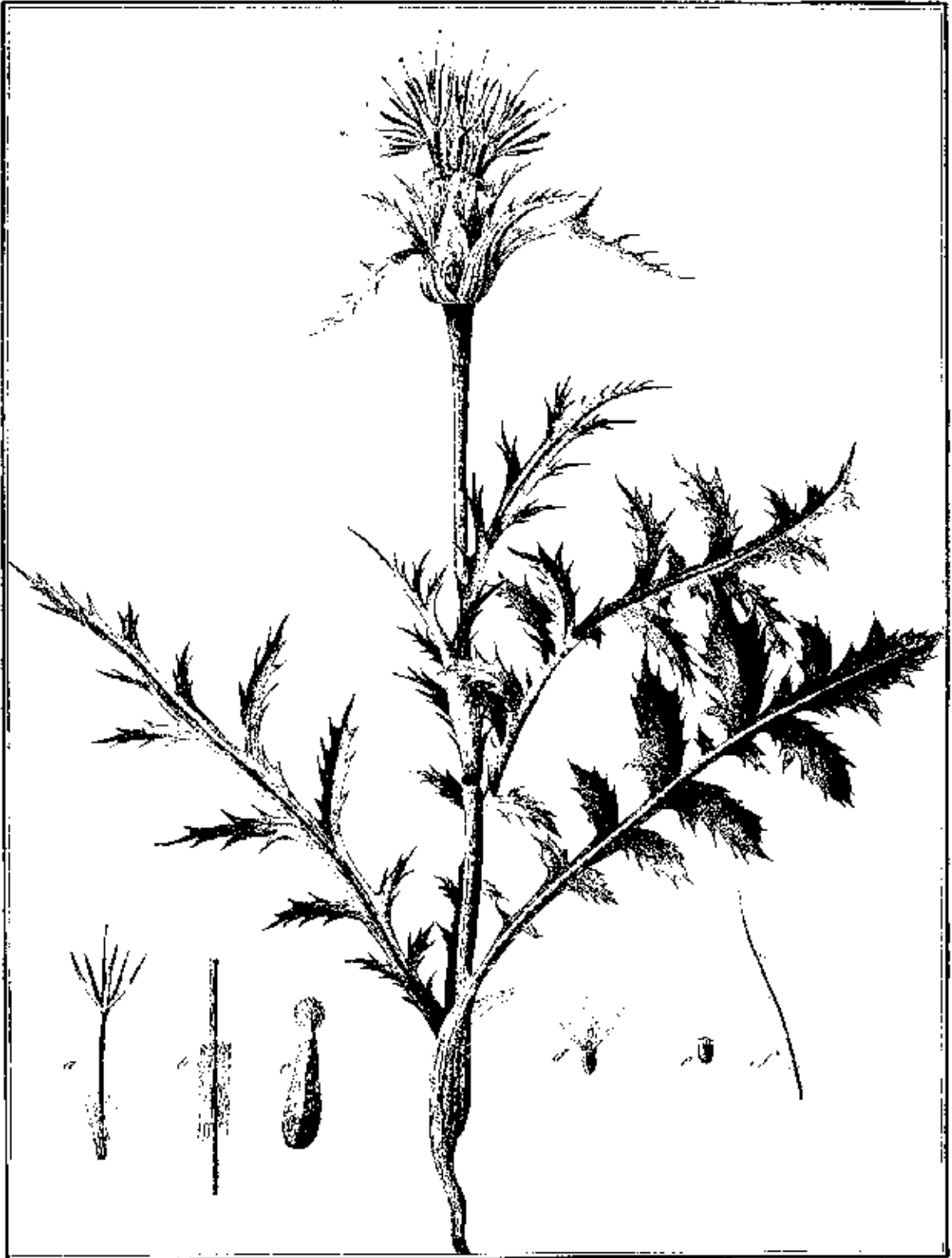
A. J. Cronquist del.

Willd. sculp.

A. J. Cronquist del.

Walter Arny

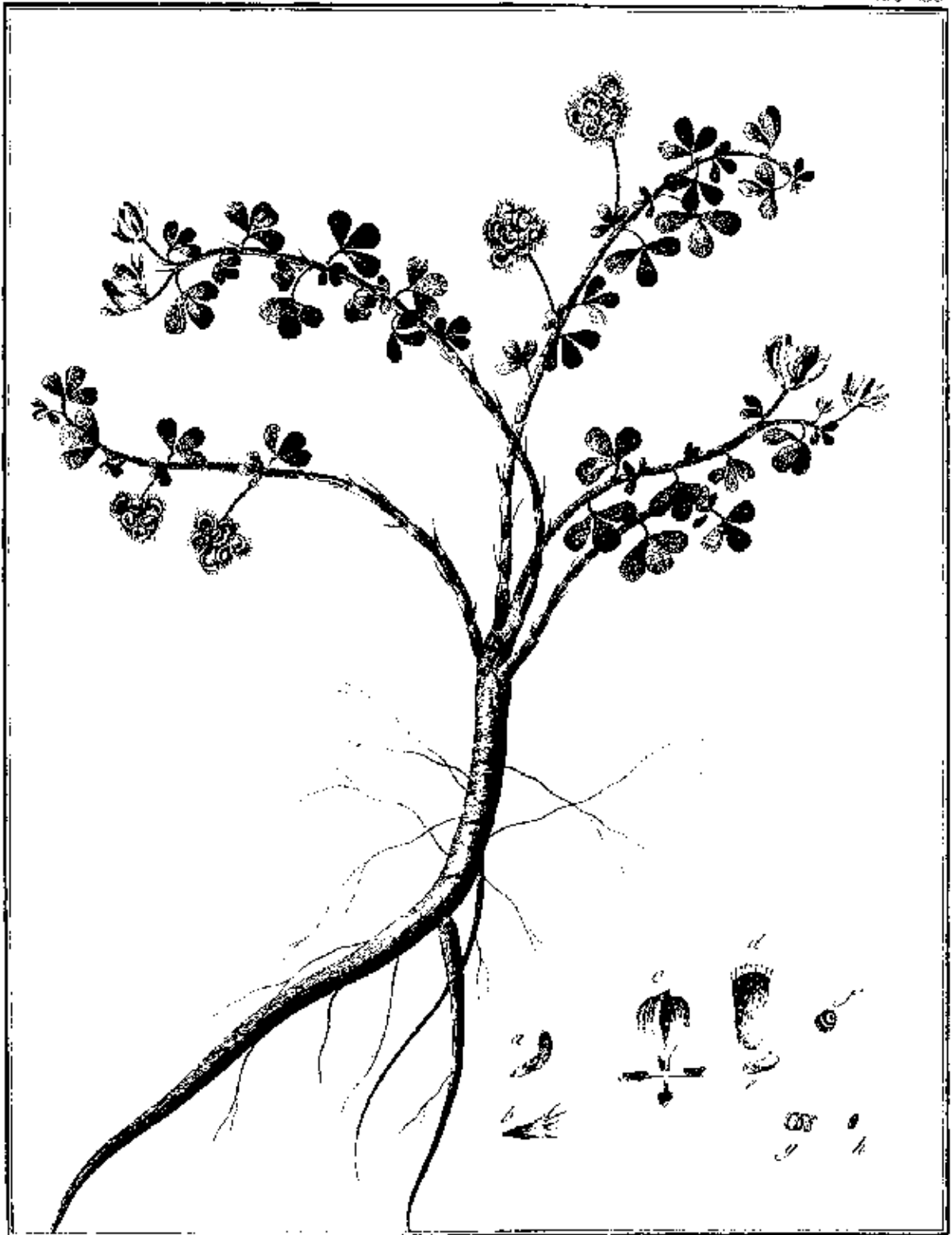
C. tinctorius L.

Willd. ex L.

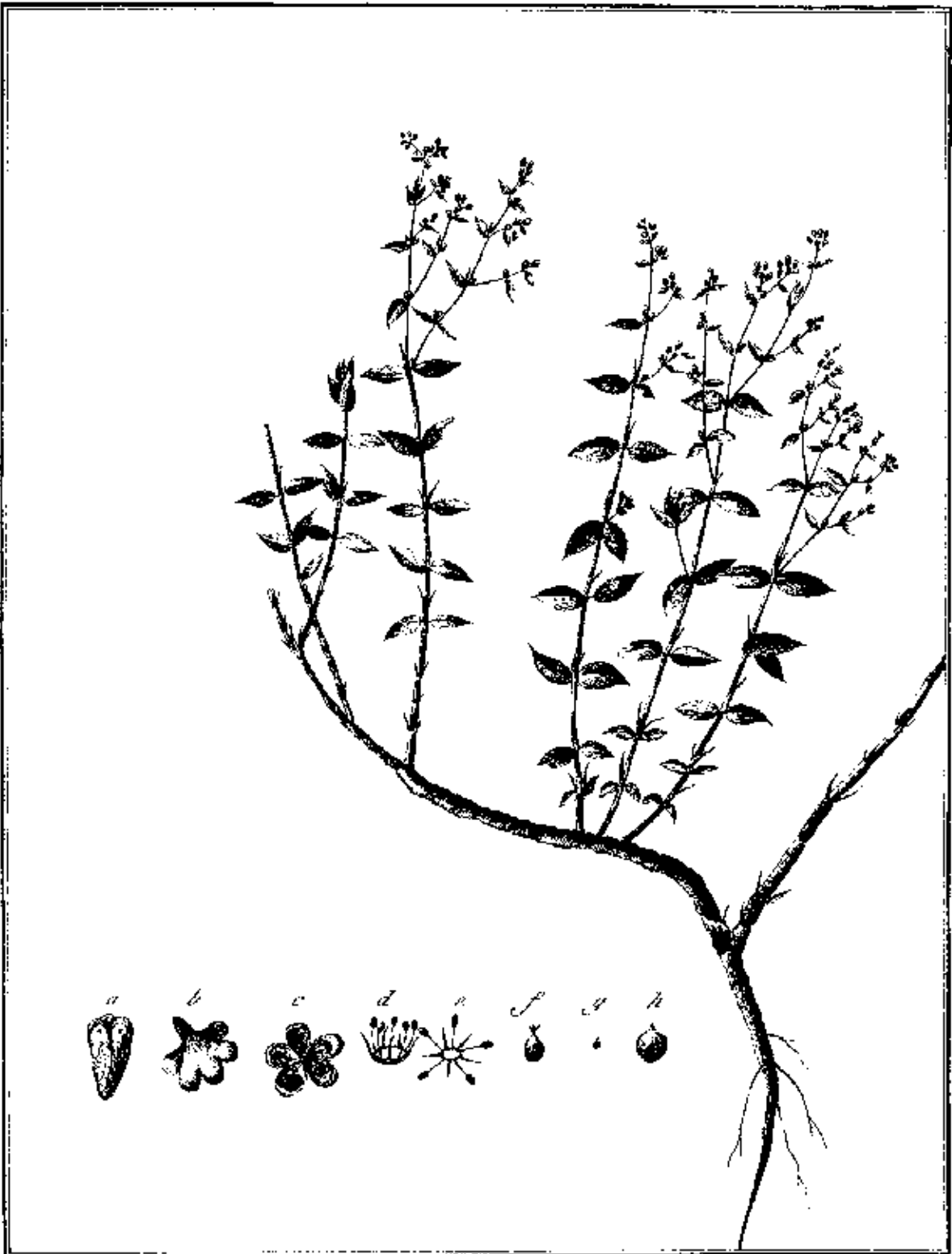
J. J. Cavendish del.

Seller sculp

A. J. Comandac del.

Schöler sculp.

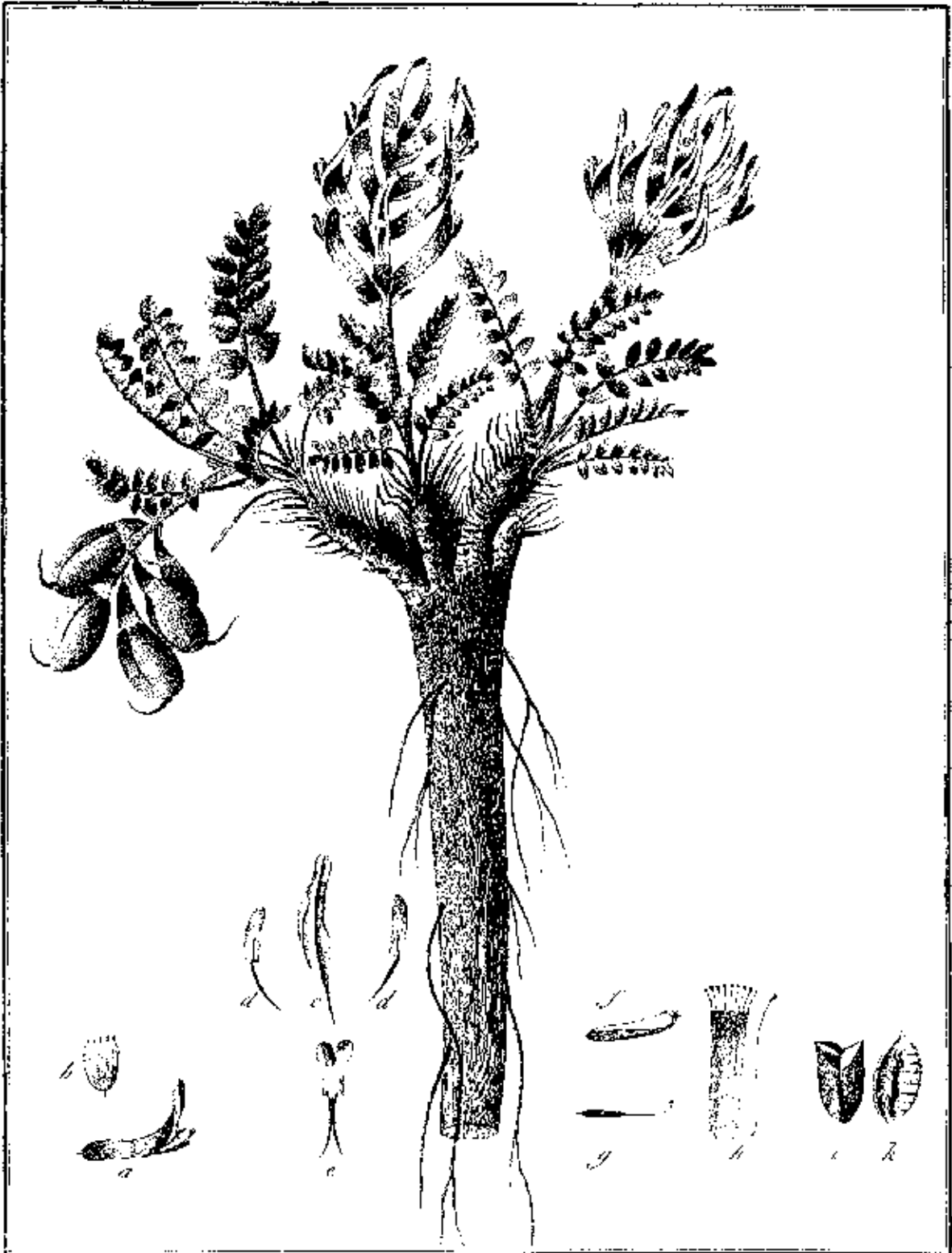
A. J. Cavanilles del.

Selver sculp.

A. C. Sellow del.

Sellow sculp.

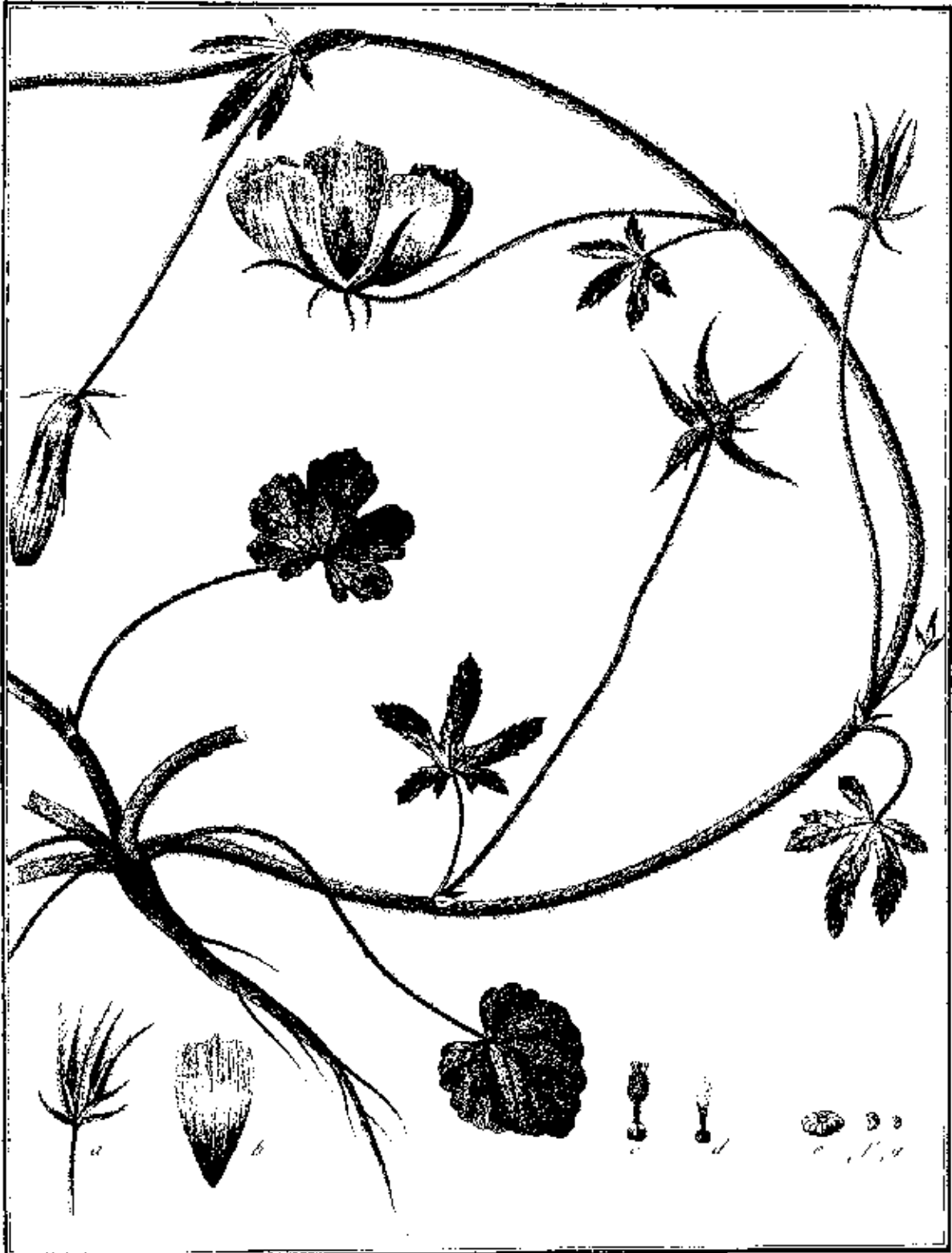
A. J. Cassin's del.

Willd. ex Griseb.

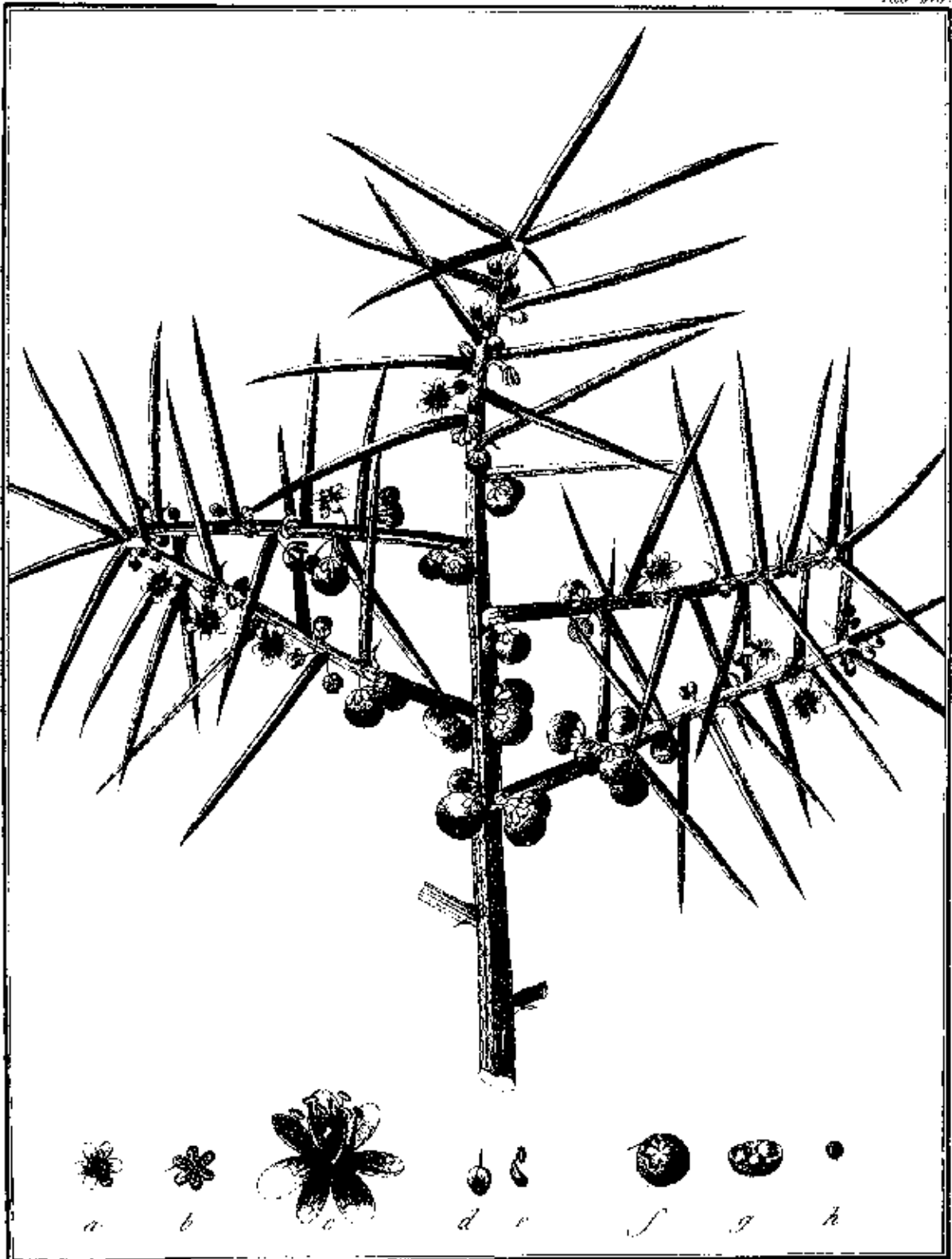
S. P. Cassinella del.

Sollier sculp.

L. C. Camerlinck del.

W. B. van der Meer sculp.

A. S. Canavellio del.

Seller sculp.

L. C. Gussone del.

W. H. C. Sculp.

L. J. Bonnier del.

G. Heer sculp.

CISTUS SQUAMATUS.

Tab. 159

J. v. Cassanilla del.

Walter sculp.

A. J. Vauquelin del.

Willd. sculp.

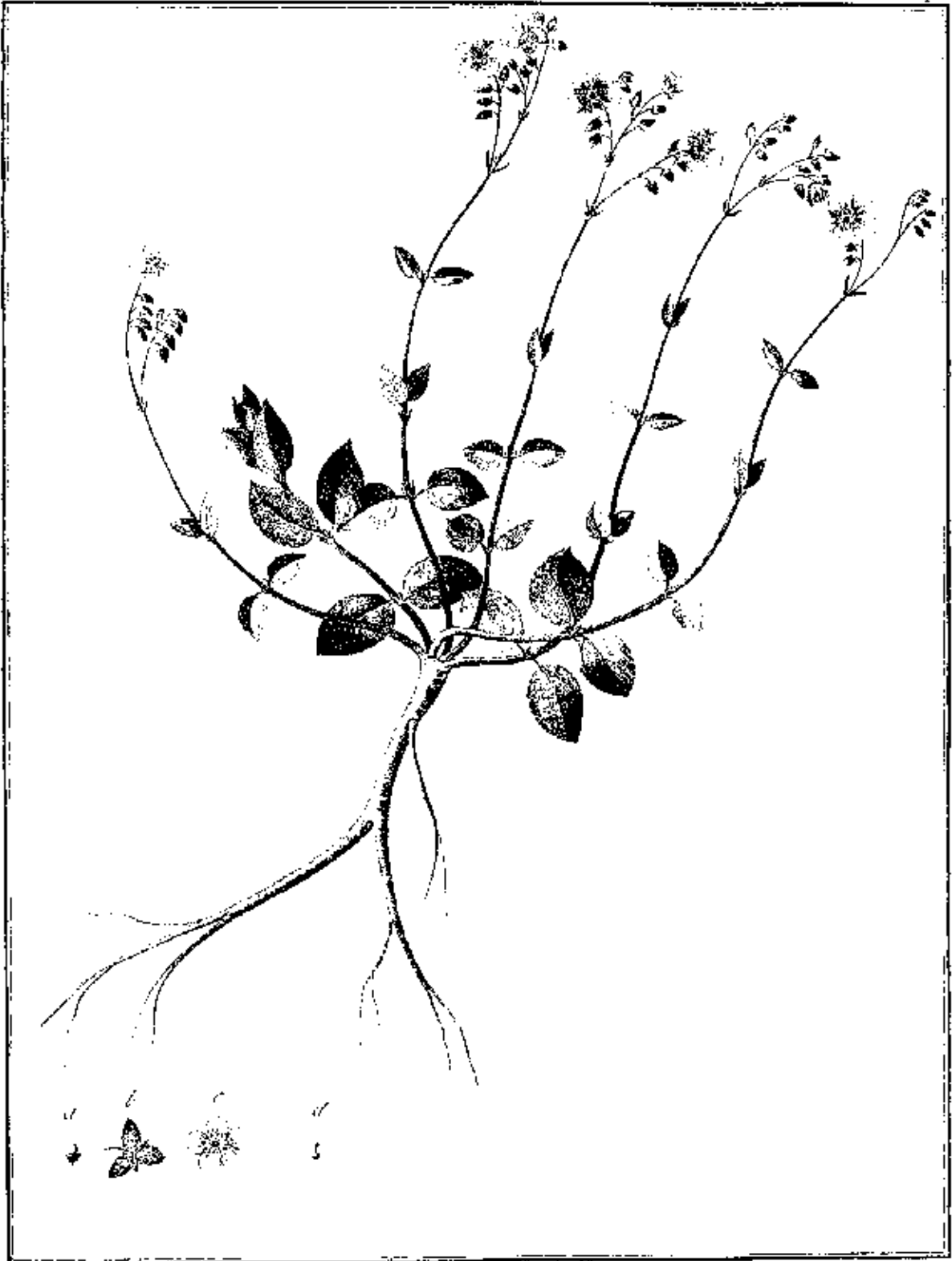

J. J. Crassulles del.

Delphinus sculp.

CISTUS NUMULARIS

Tab. 142.

C. numularis L.

Willd. Prosp.

CISTUS MARIFOLIUS

Tab. 47

J. Cavanilles del.

S. J. Walp. sculp.

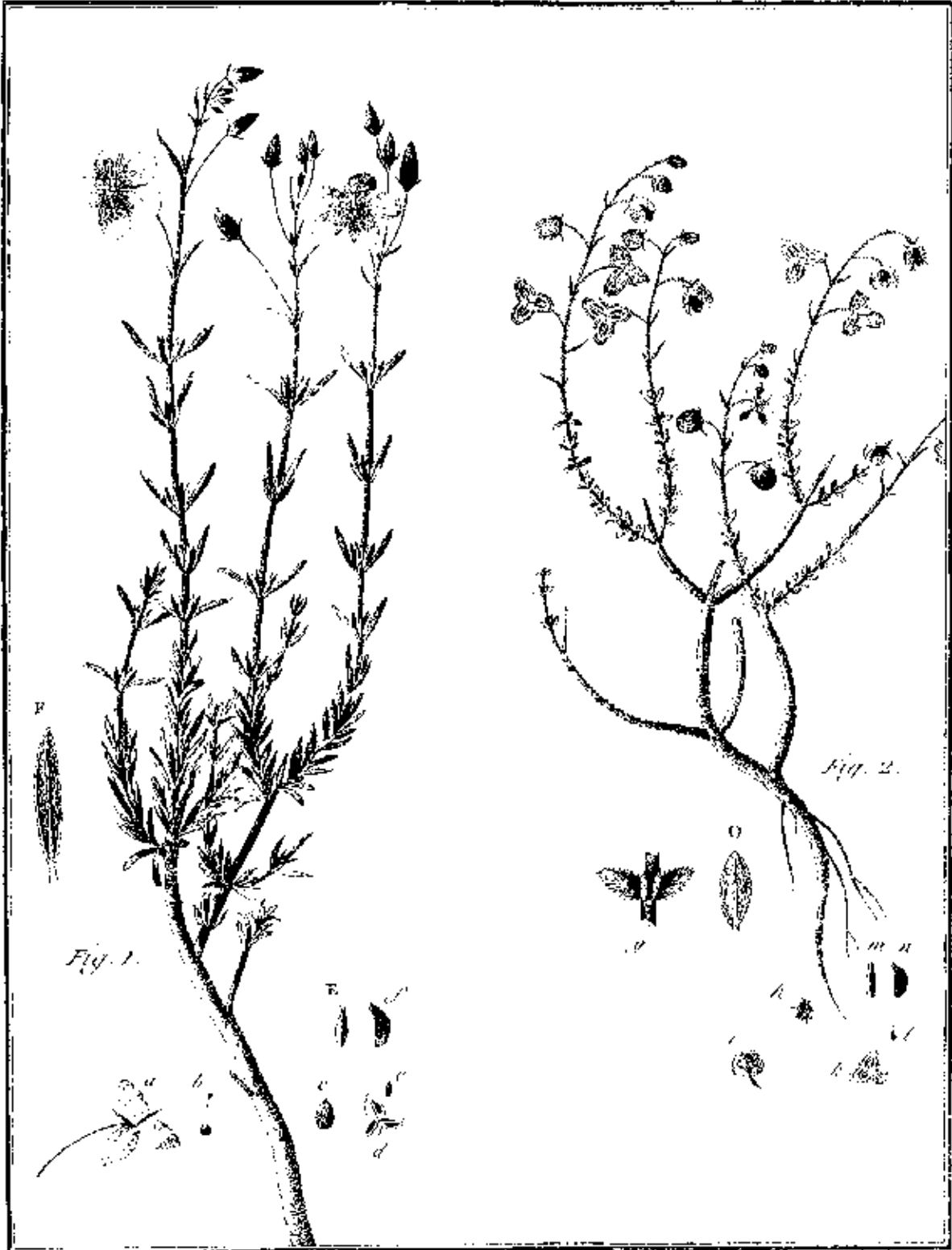
CISTUS SALICIFOLIUS

Tab. 144.

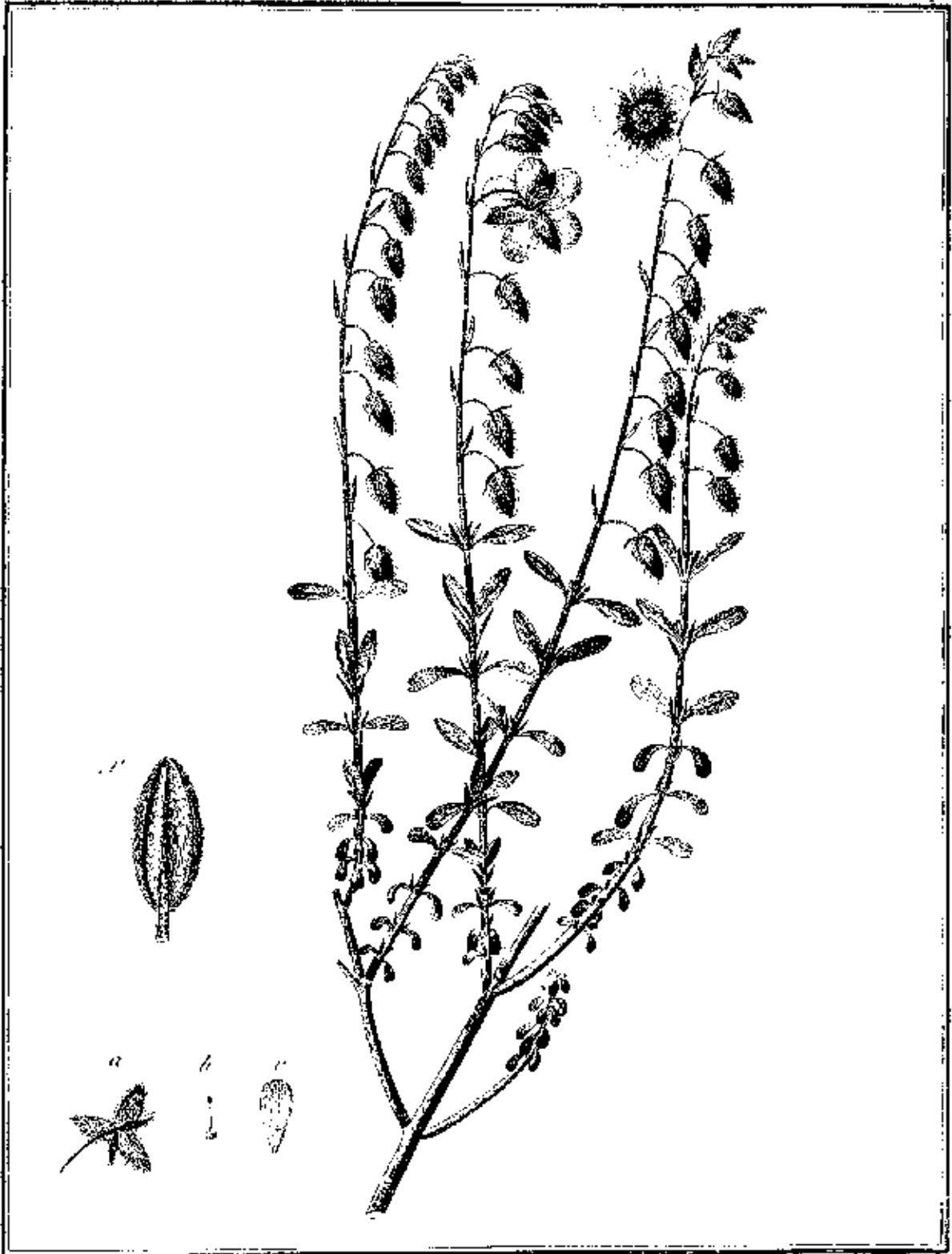
C. salicifolius Willd.

Schum. ex Sp.

A. C. Cavendish del.

Walter sculp.

C. h. carnecillo del.

Willd. v. v.

C. C. Cronquist del.

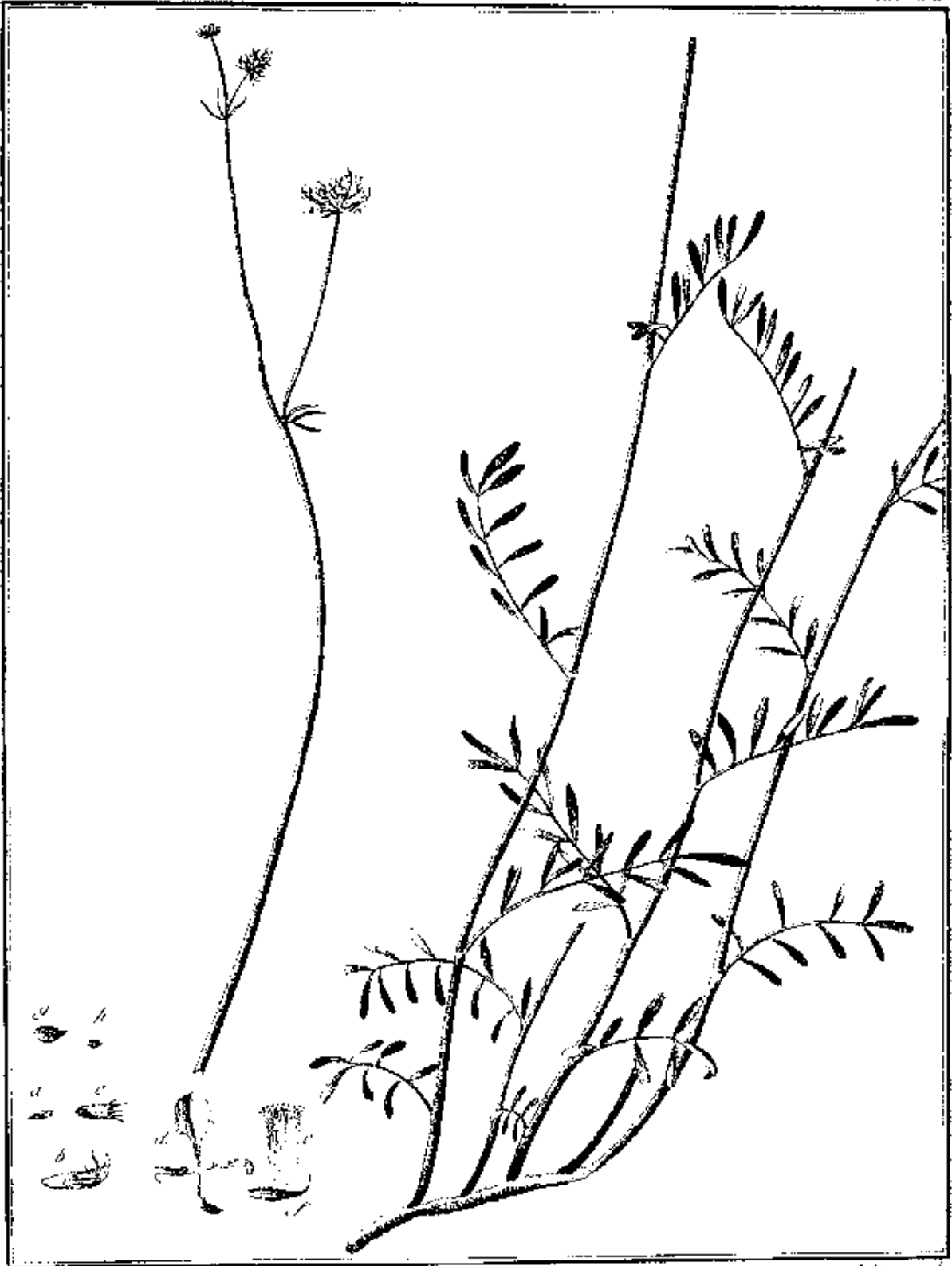
W. H. S. sculp.

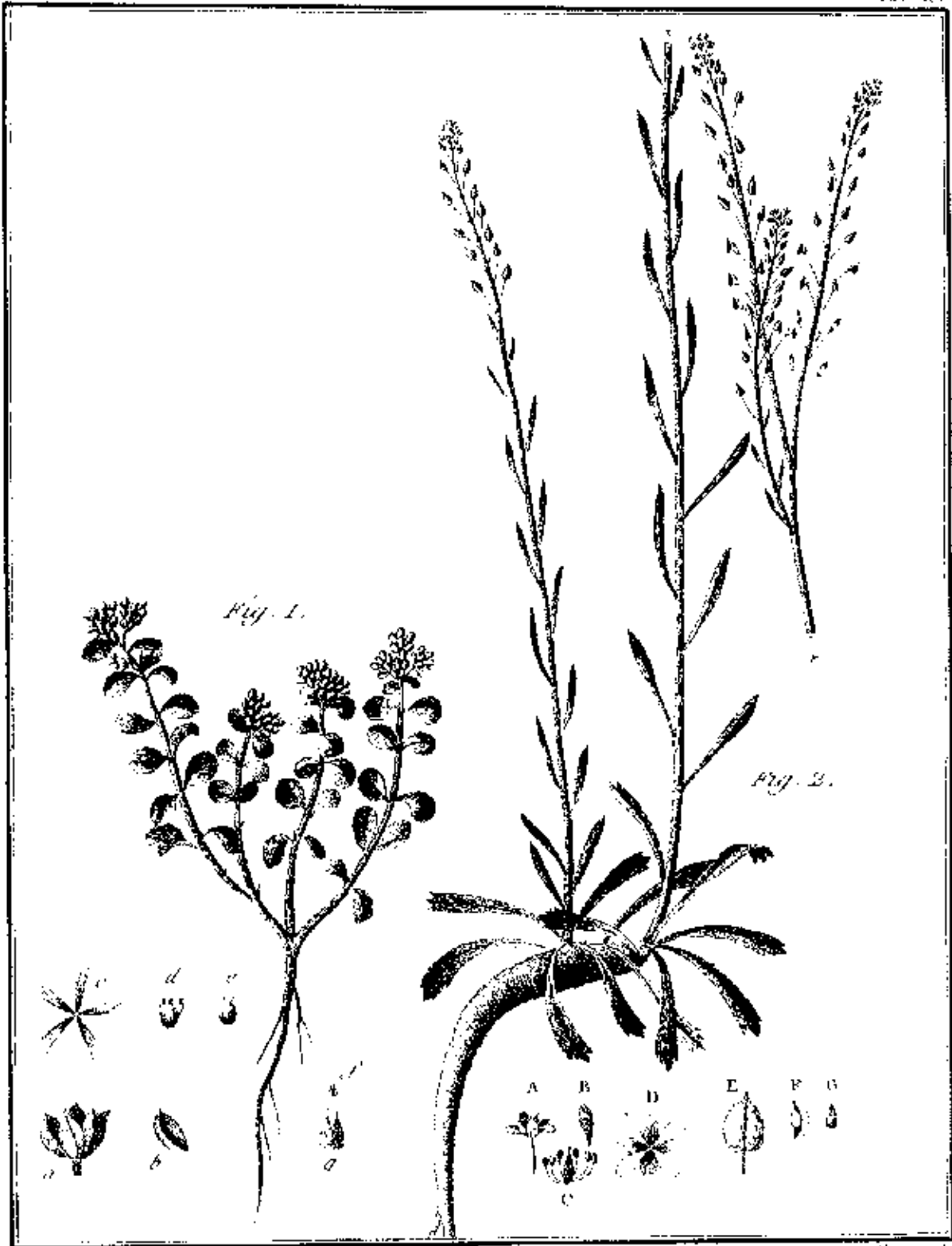
L. hispidum det.

Blanc sculp.

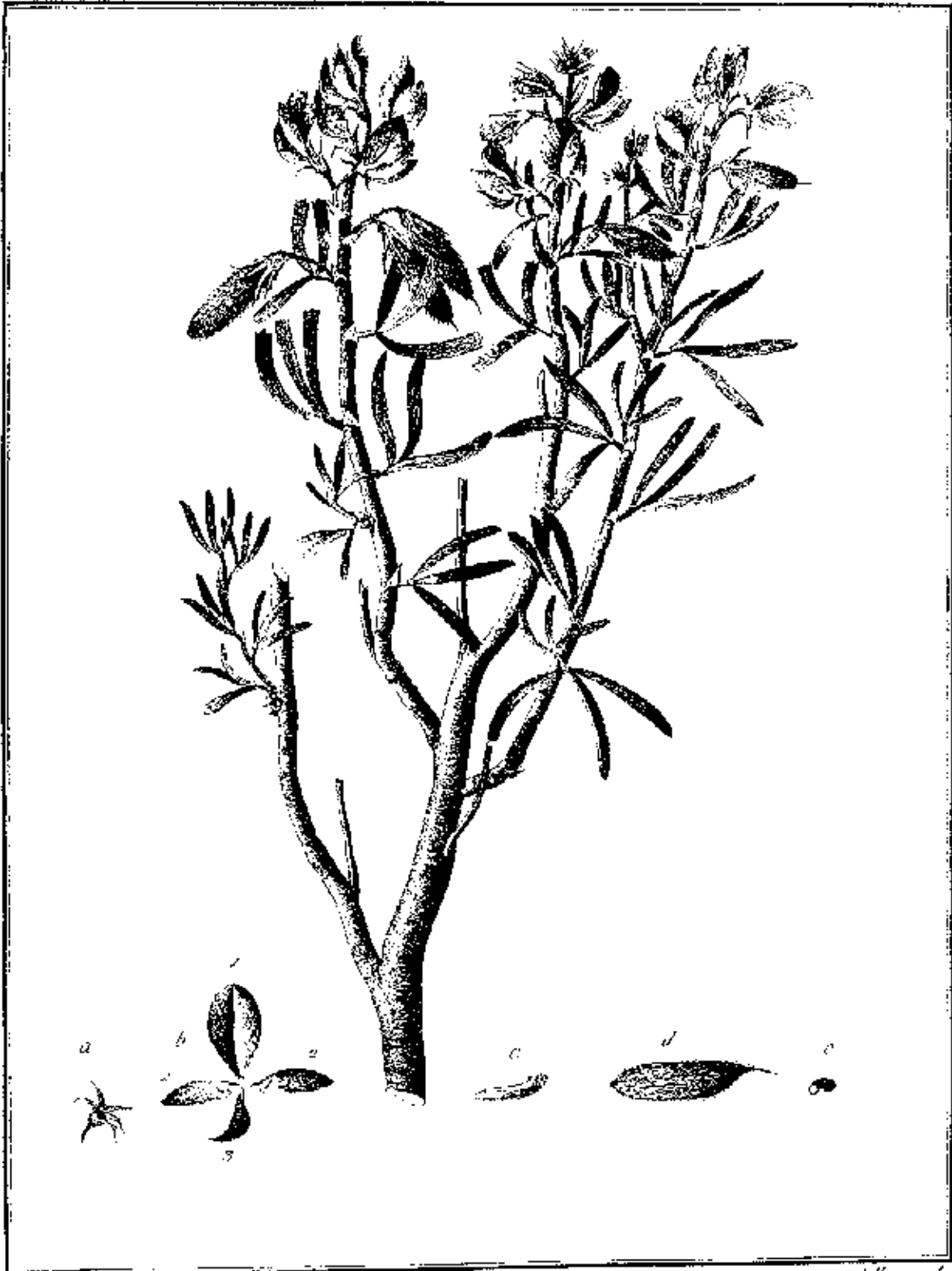
1/2 Natural size

Sellars sculp

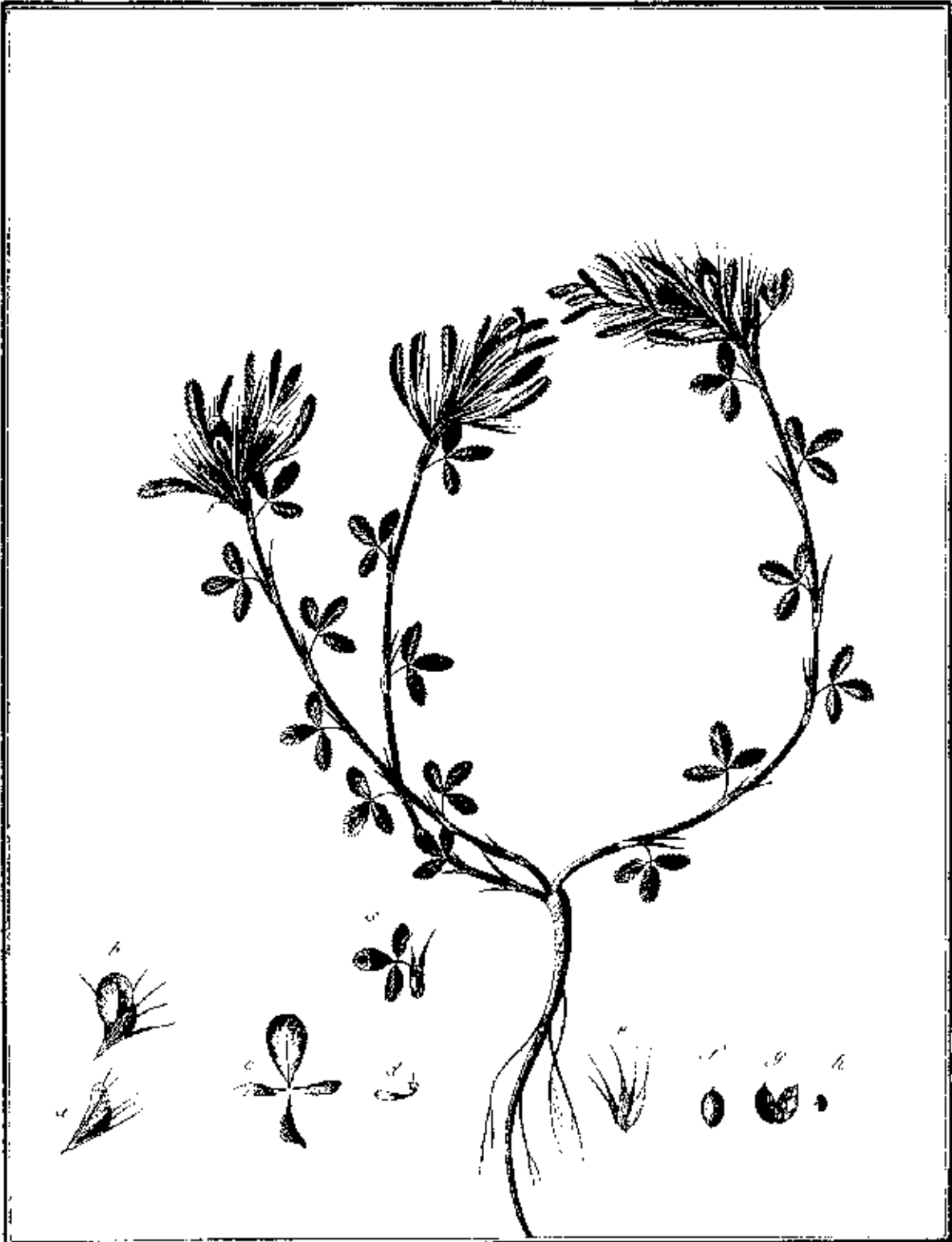
J. P. Ravenel del.

Schubert sculp.

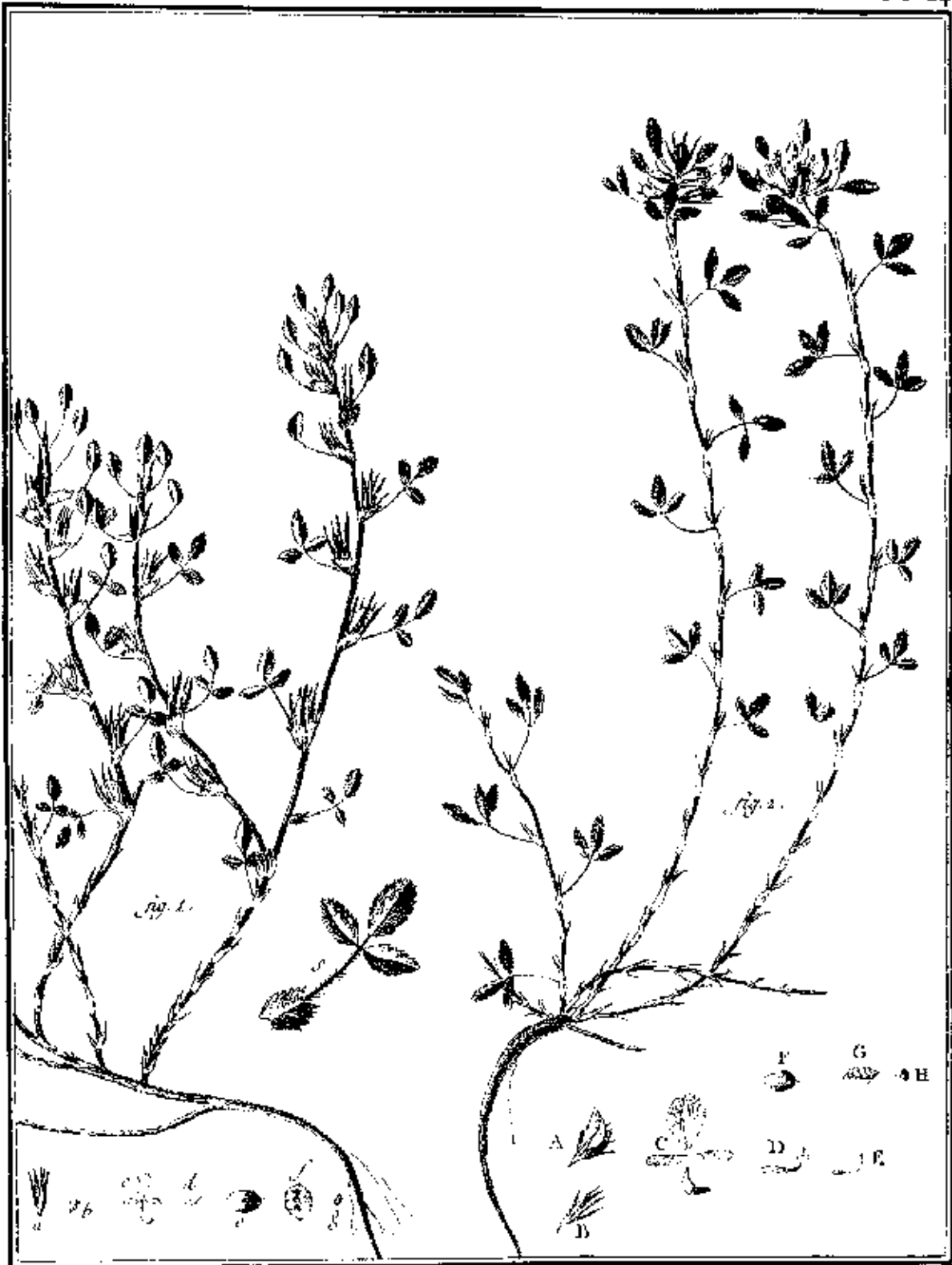
W. Savatier del.

Delbec sculp.

A. D. Cavanilles del.

Willd. sculp.

A. J. Cronquist del.

M. Gombosi sculp.

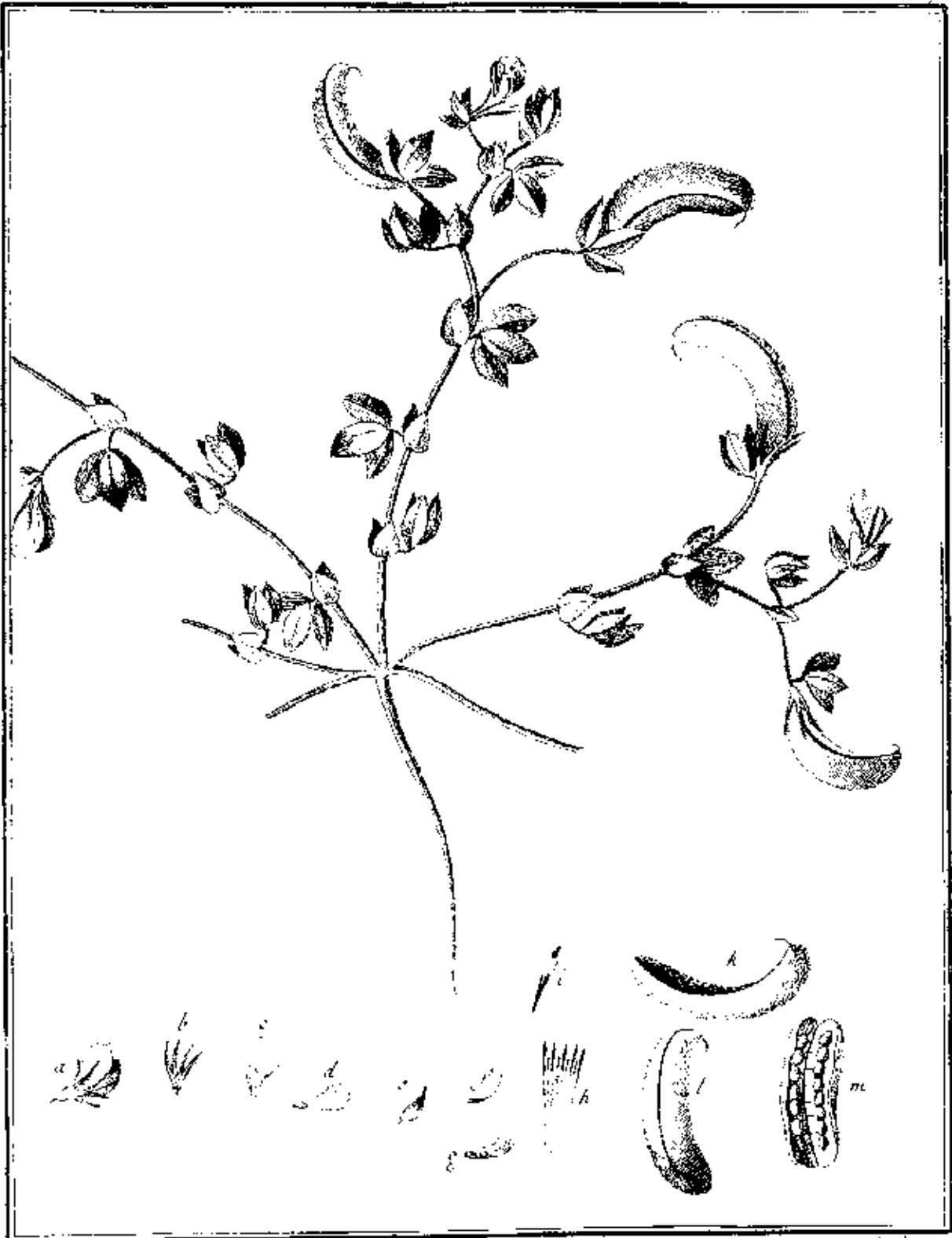
A. J. Cassin del.

H. G. Goussier sculp.

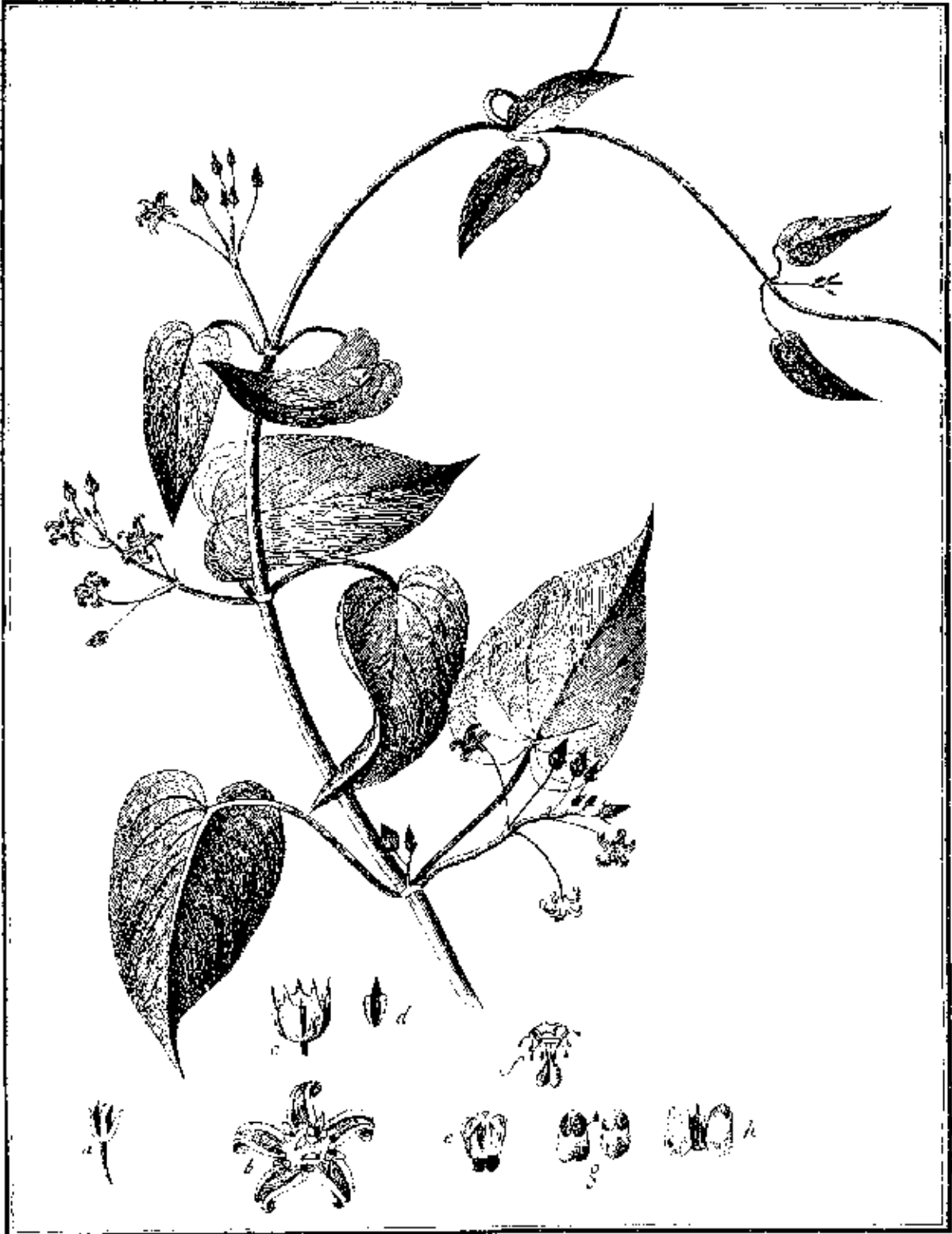
A. Cavanilles del.

H. Gombosi sculp.

A. C. Cavendish del.

H. Comberino sc.

J. Cassin del.

H. W. Henslow Sculp.

A. J. Cassinello del.

M. Gamberino sc.

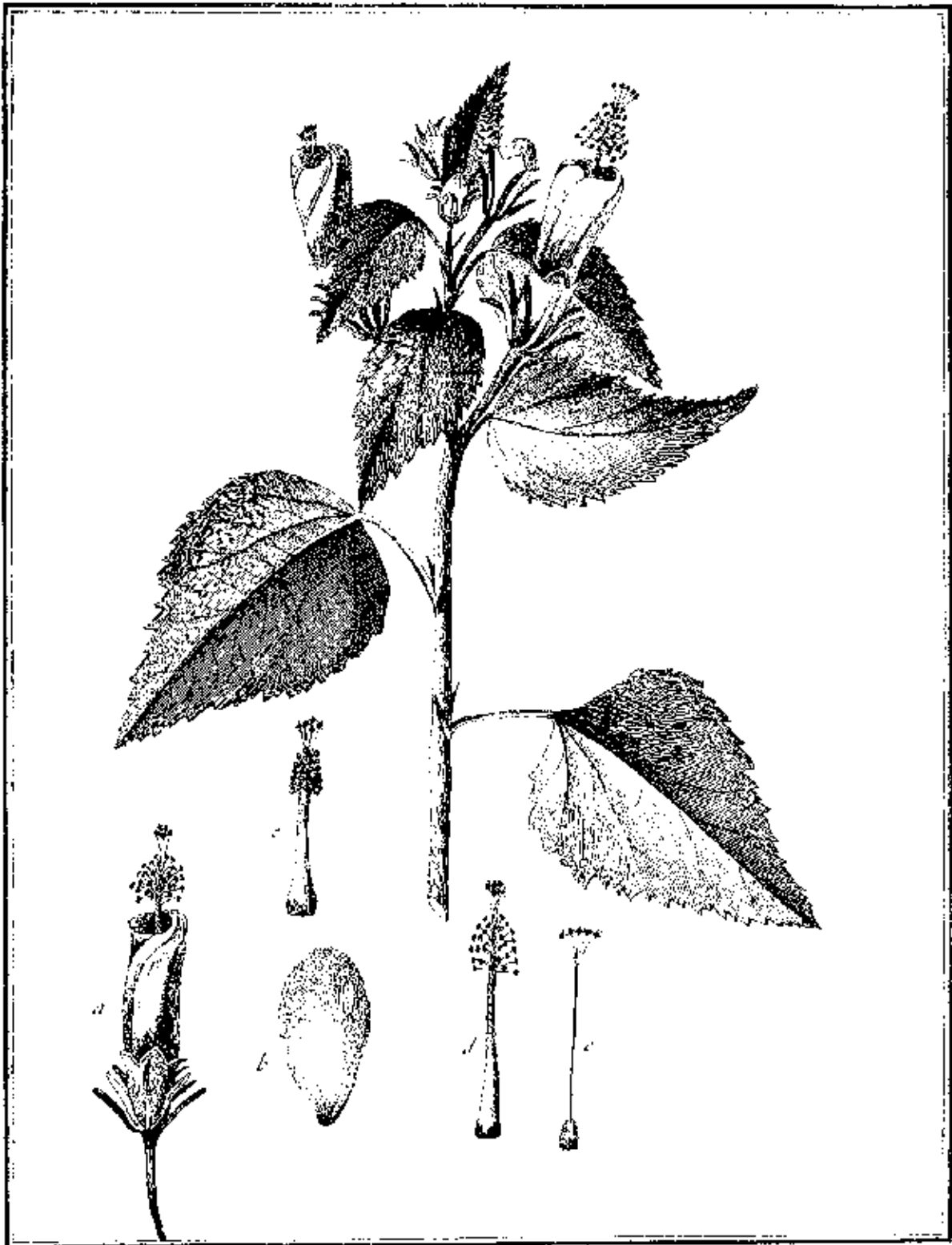
A. J. Cavendish del.

M. Gombosi Sculp.

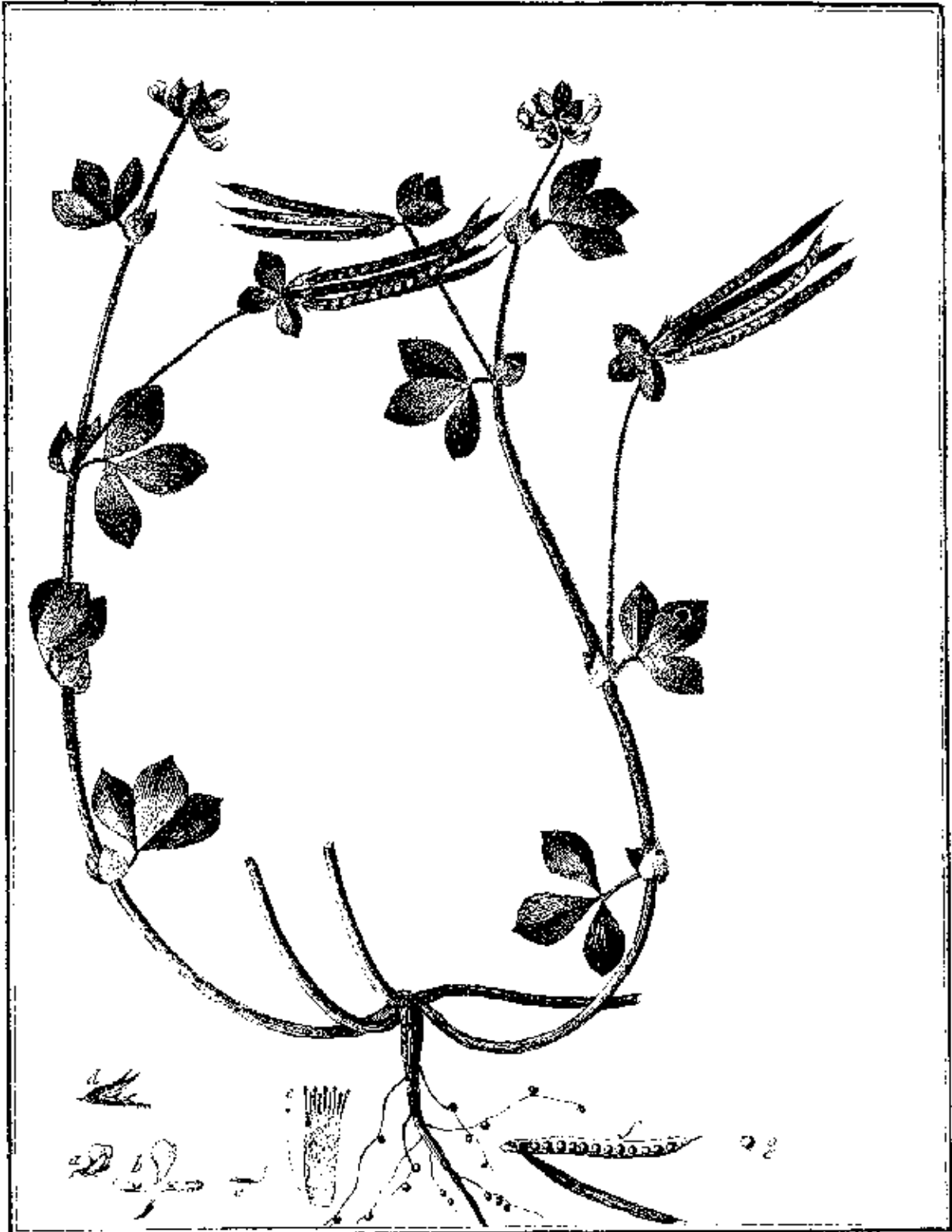
A. J. Cavallier del.

M. Gomborino sculp.

A. J. Cassinillus del.

M. G. S. Sculp.

A. J. Cassinelli del.

M. Castibon sculpt.

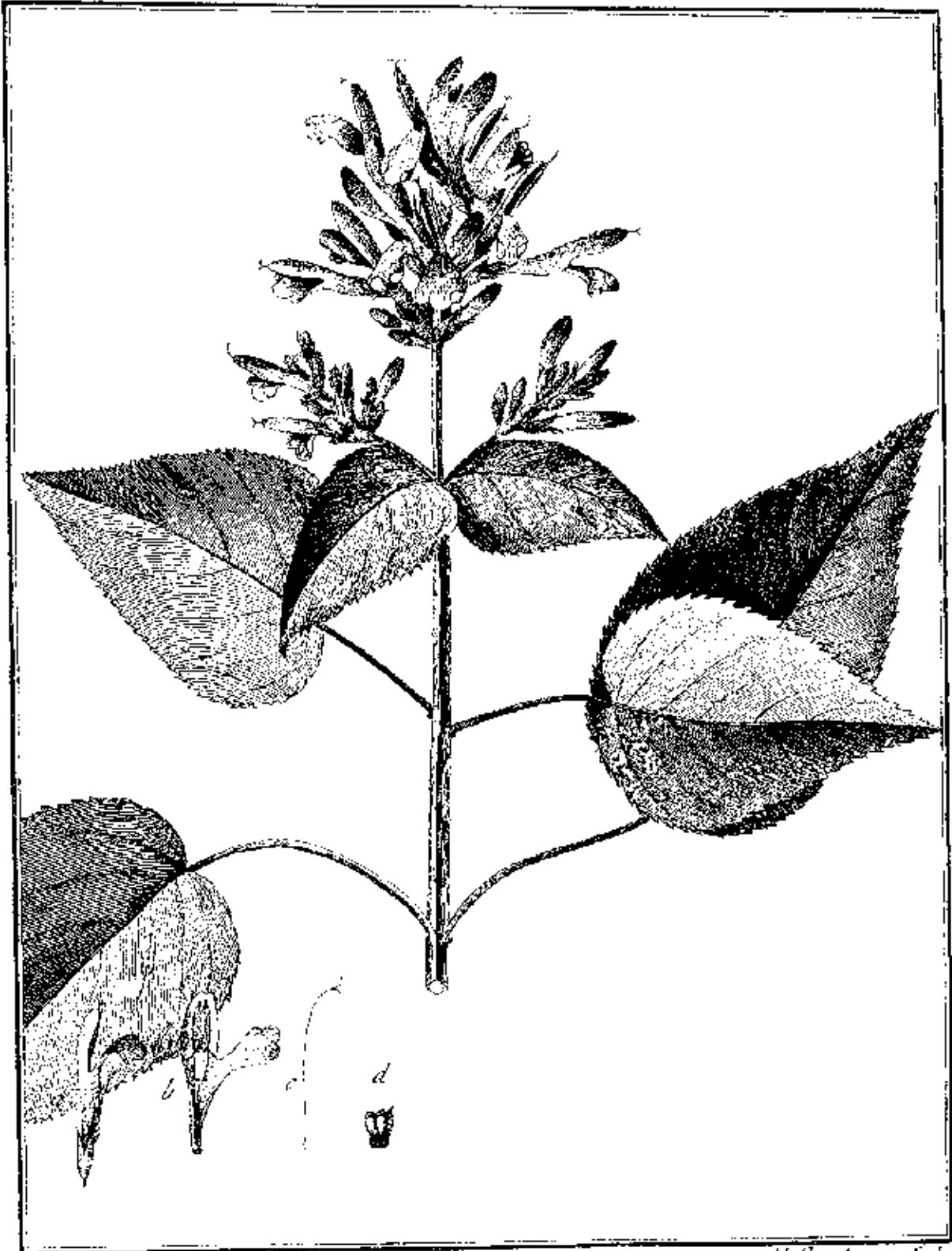
L. J. Cavallini del.

M. Goussier Sculp.

A. M. Cassinellat del.

M. G. Ambrosius Sculp.

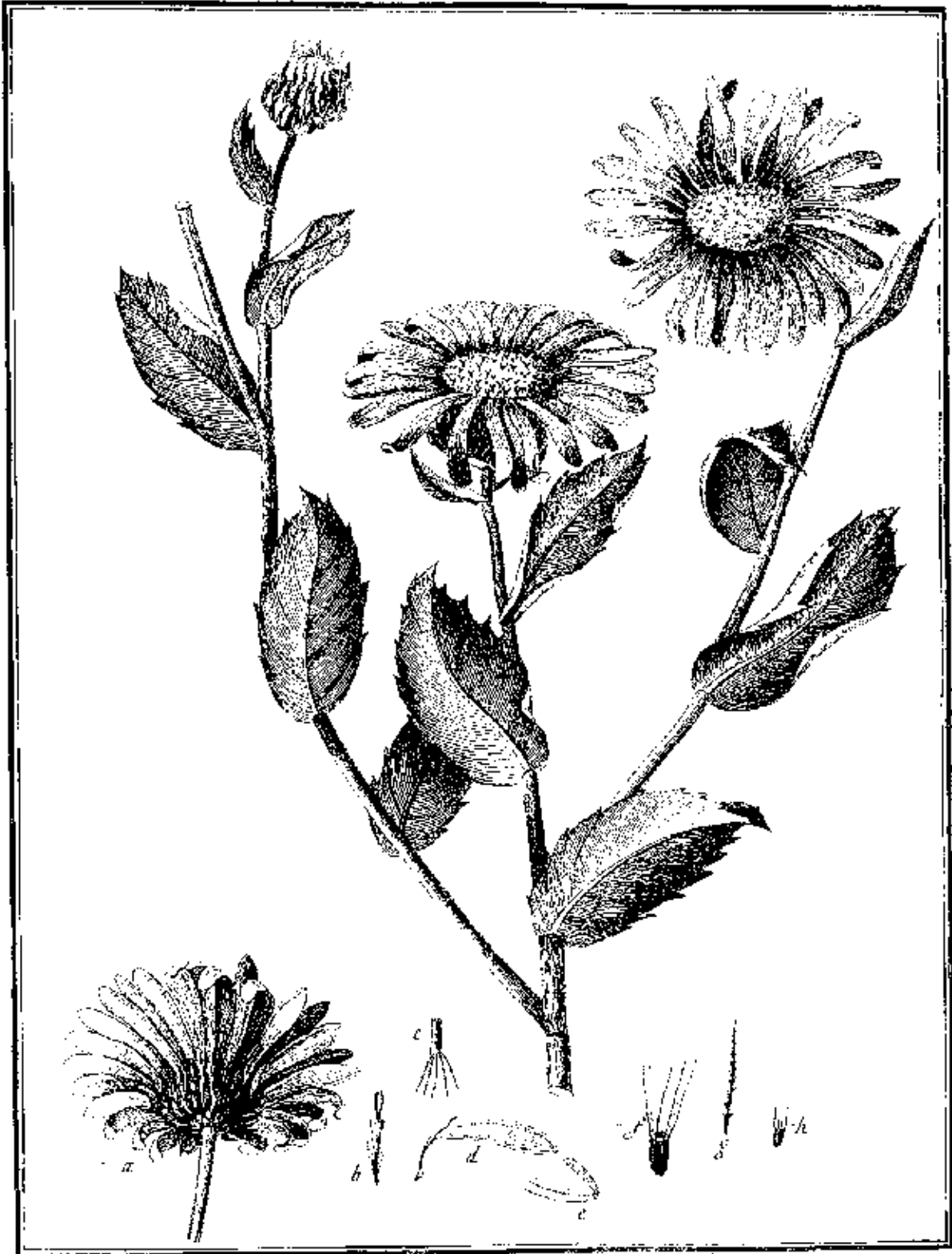
A. J. Cassinella del.

M. Cambano sculp.

A. J. Cassinillo del.

M. Grambarino sculp.

A. Cavandish del.

M. Gombosi sculp.

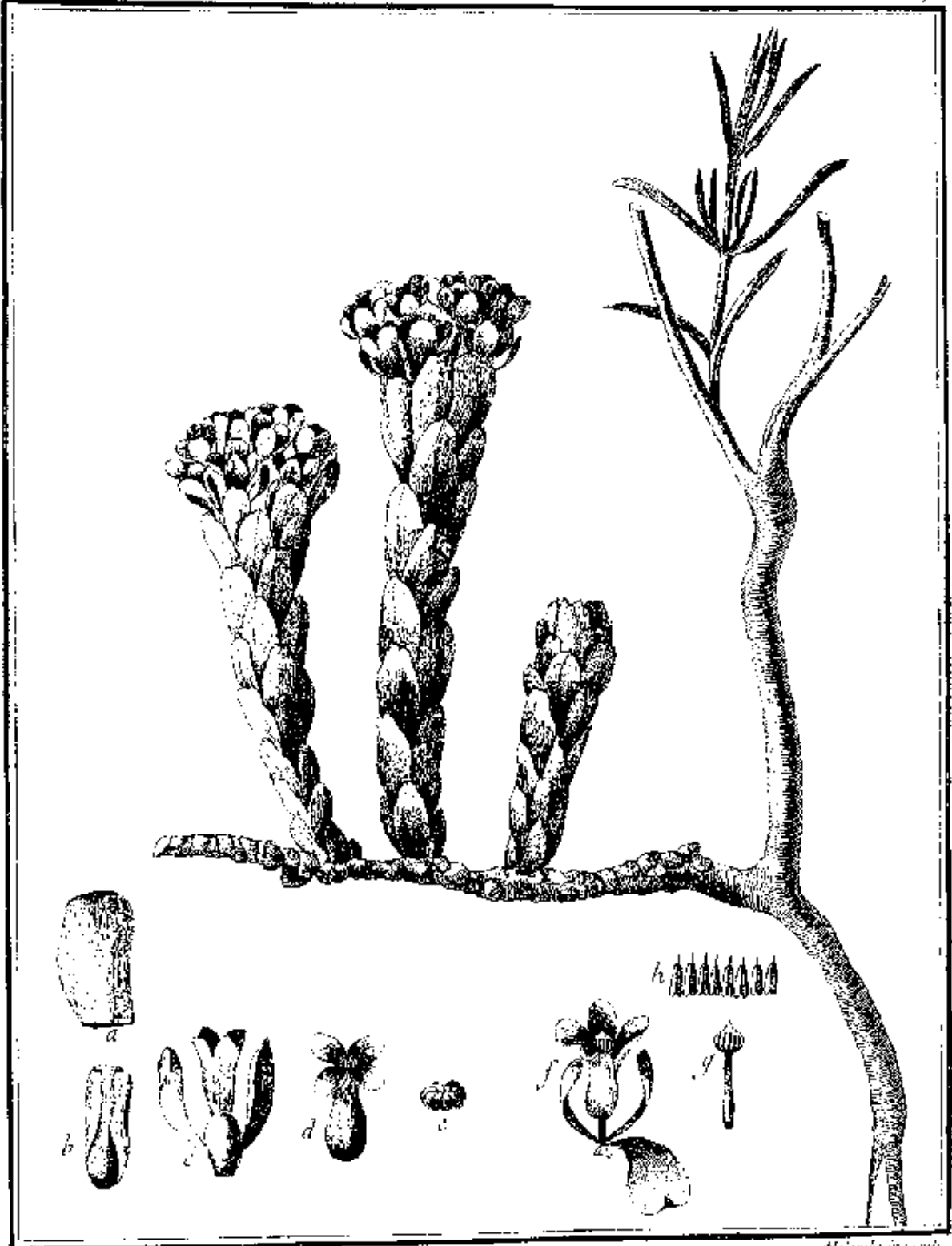
A. J. Cronquist del.

H. Gombosi sculp.

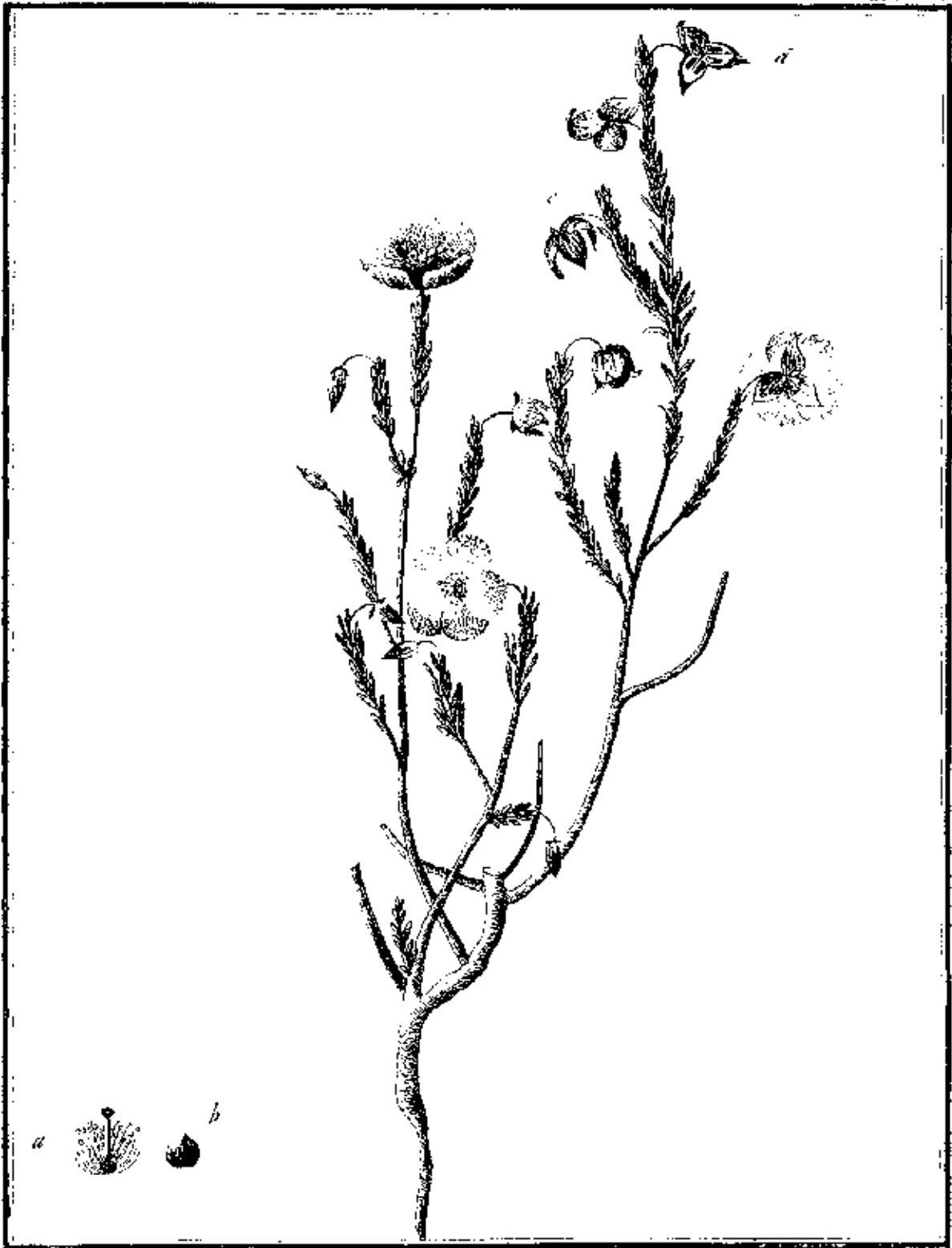
A. J. Coville del.

M. Gamberino sculp.

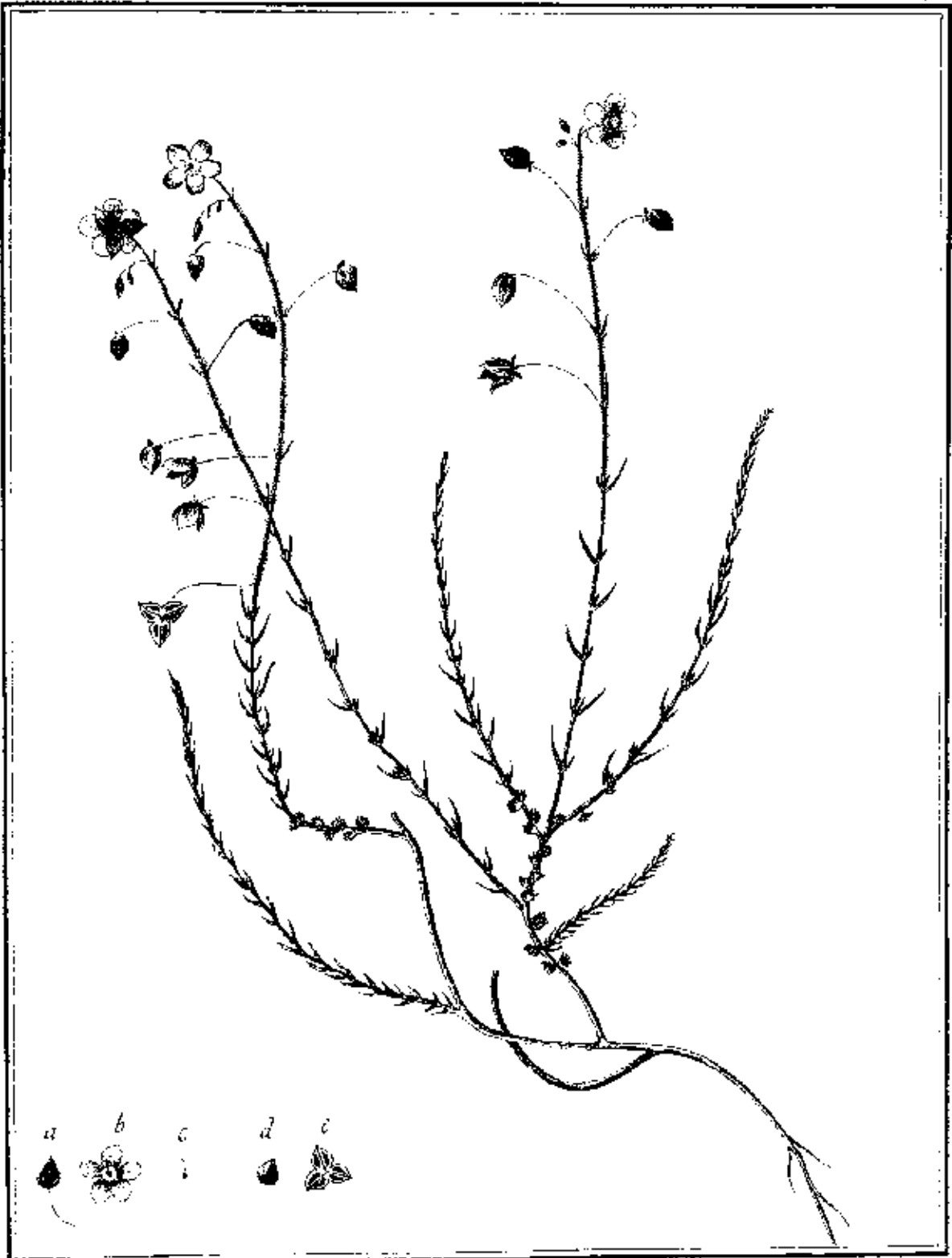
A. J. Cavendish del.

M. G. S. Scudder sculp.

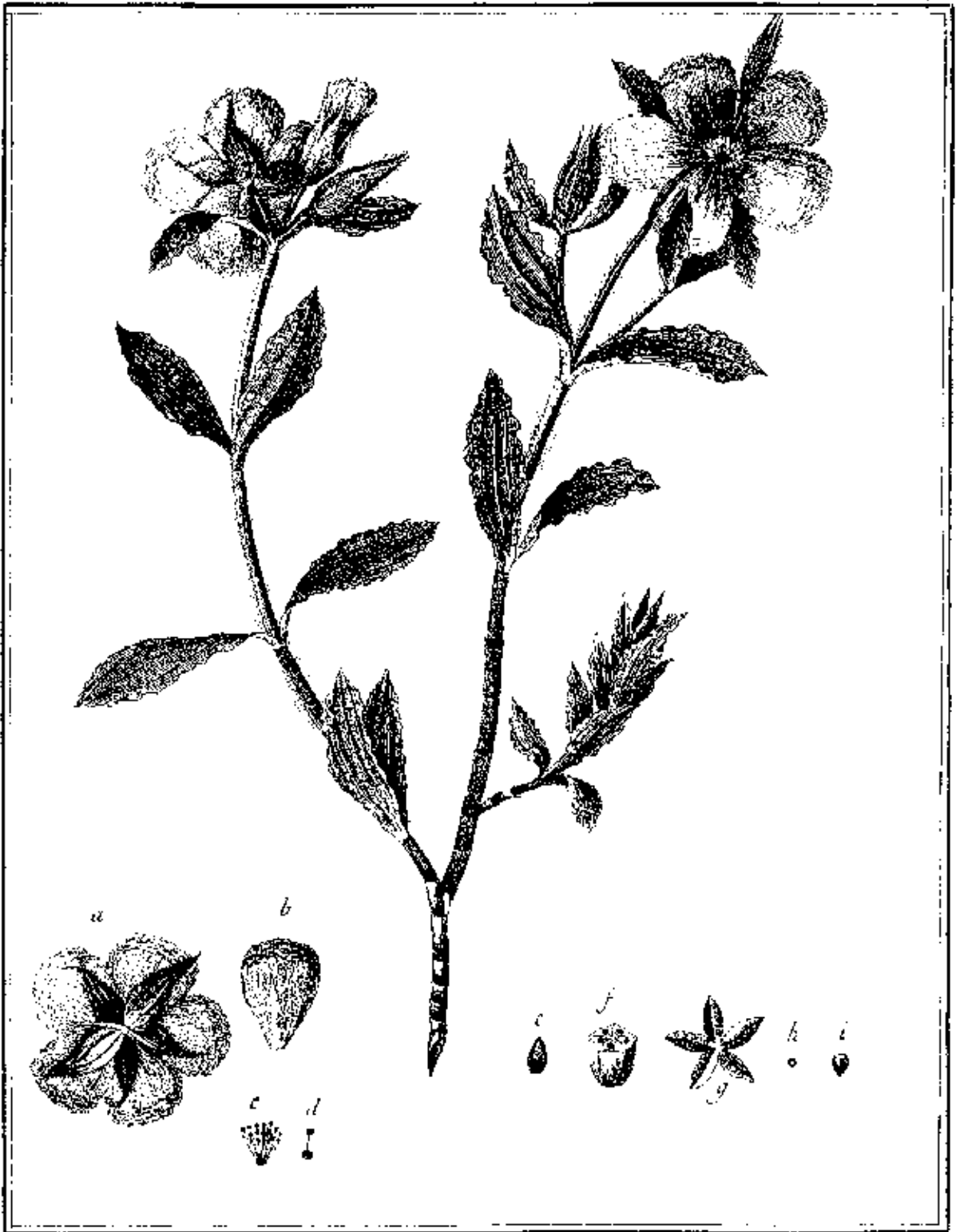
A. J. Cavendish del.

M. Gamberini sculp.

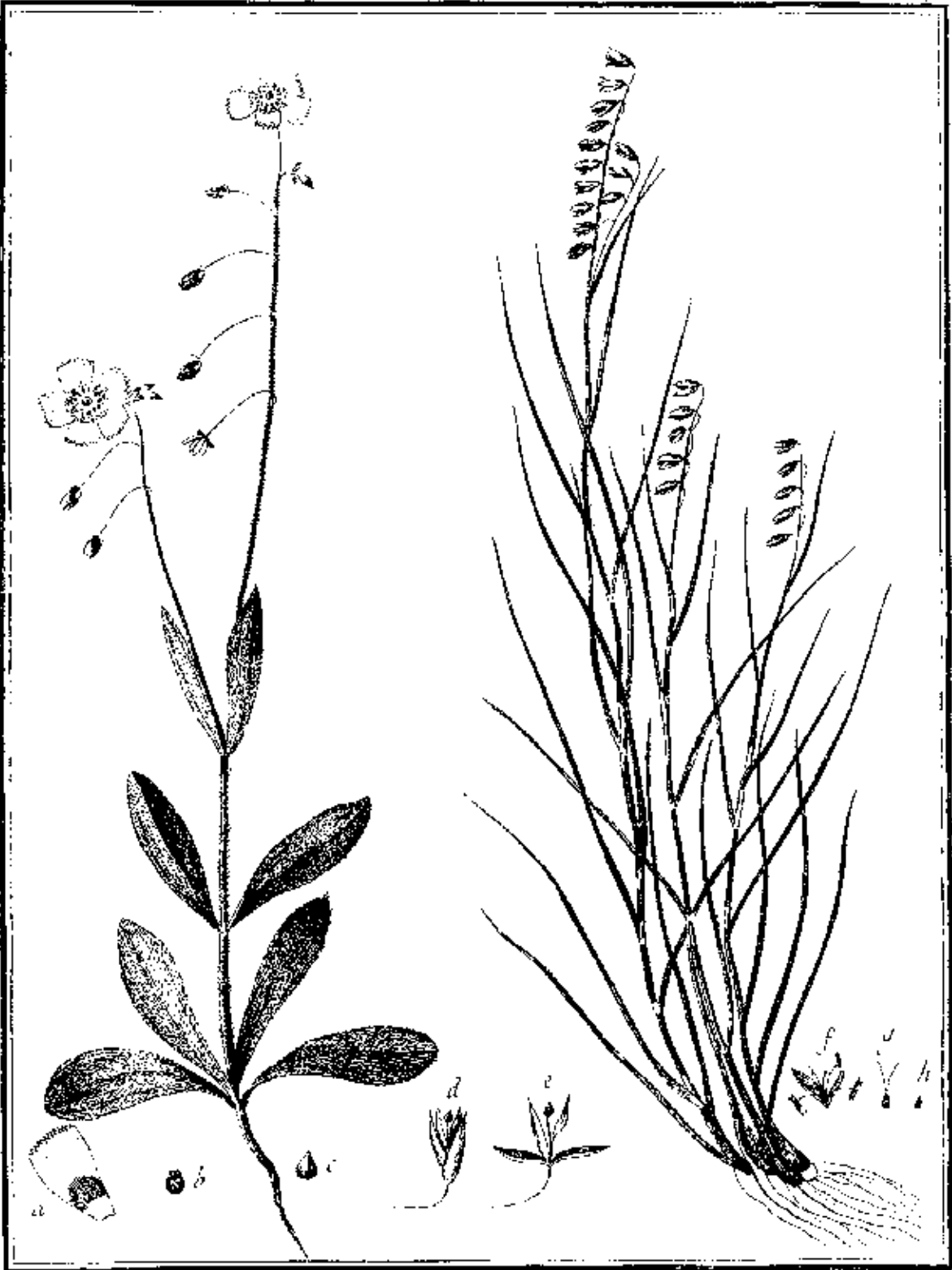
A. J. Cassin del.

M. G. S. sculp.

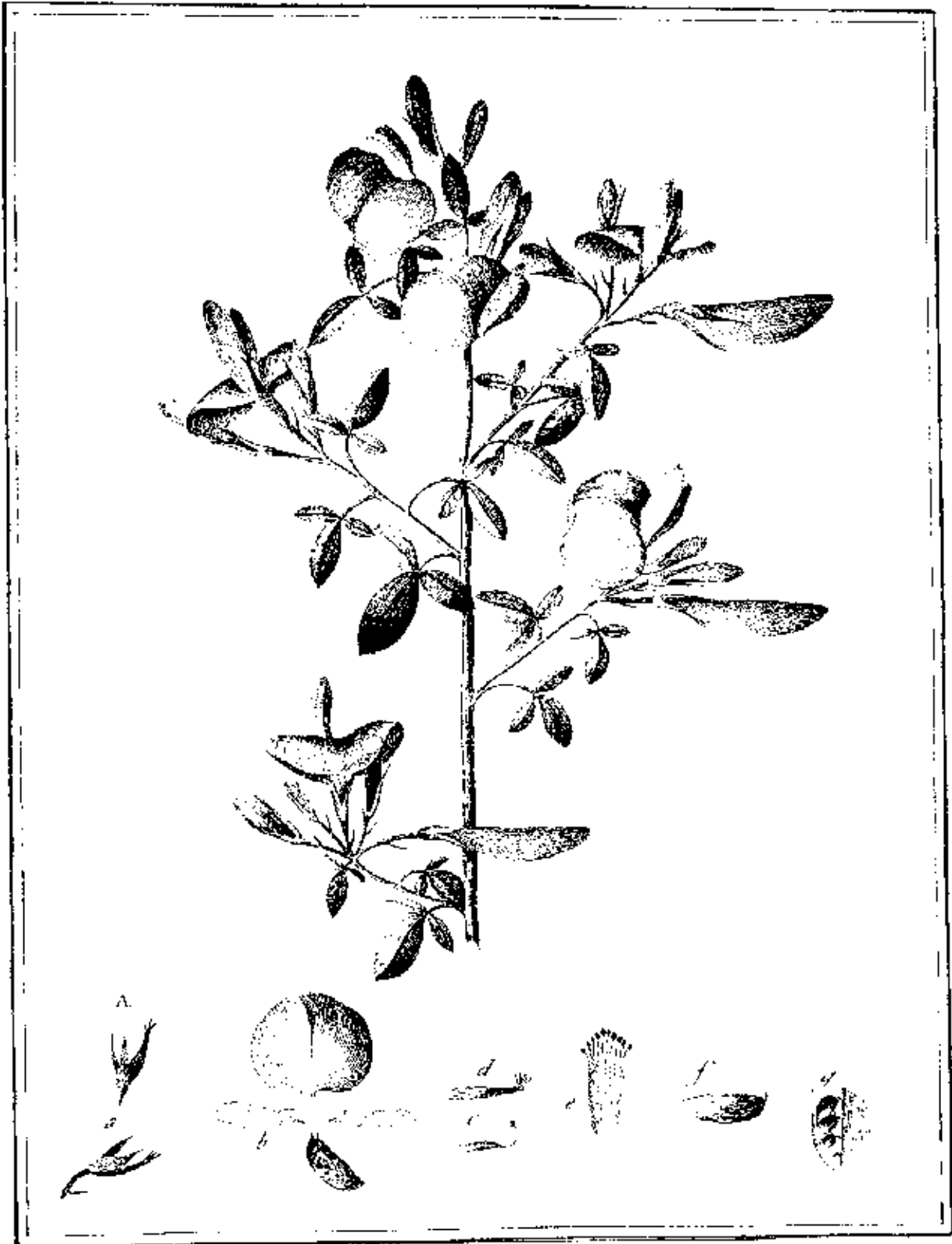
A. J. Cavanilles del.

Guanderson sculp.

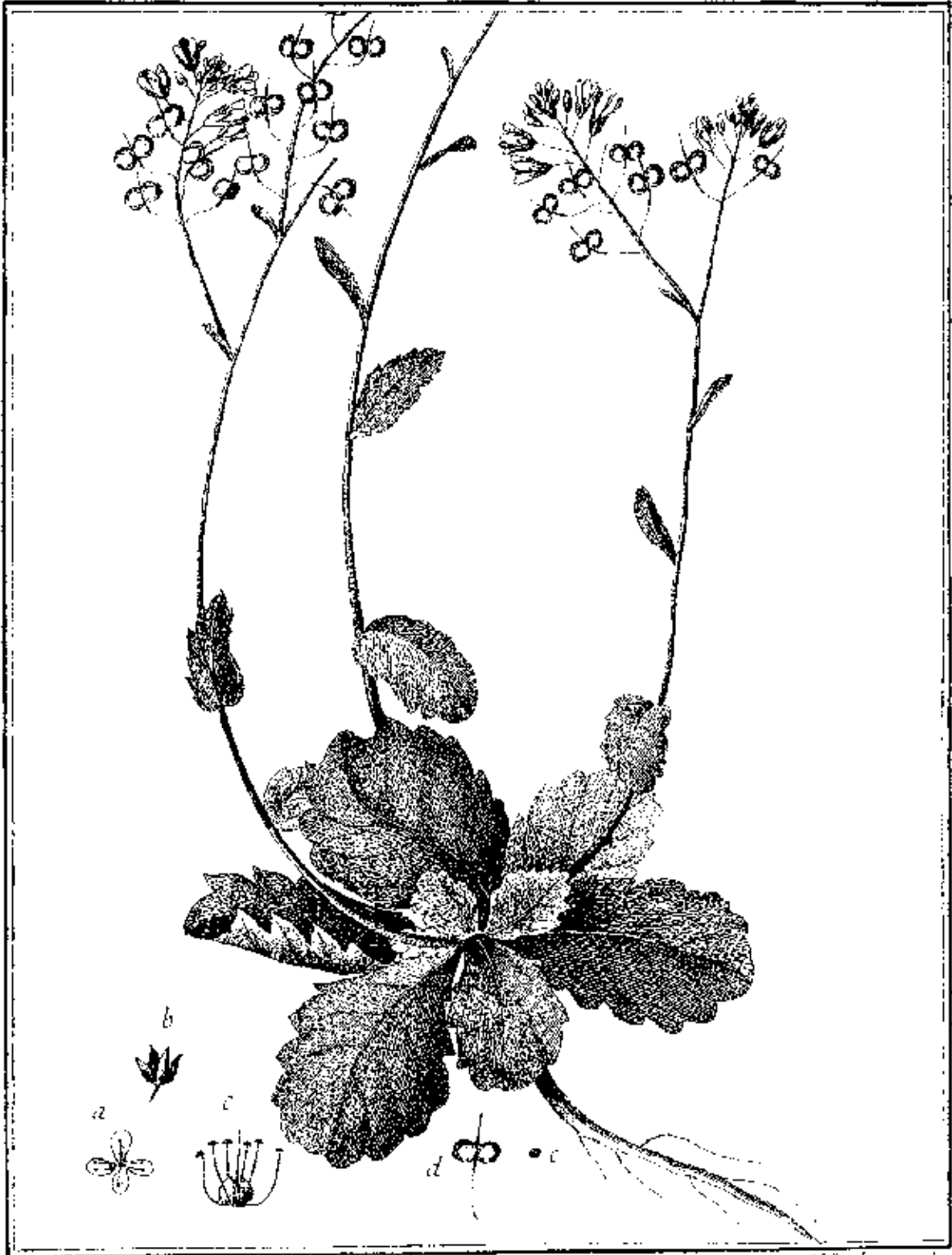
J. C. Smith del.

J. G. Smith sculp.

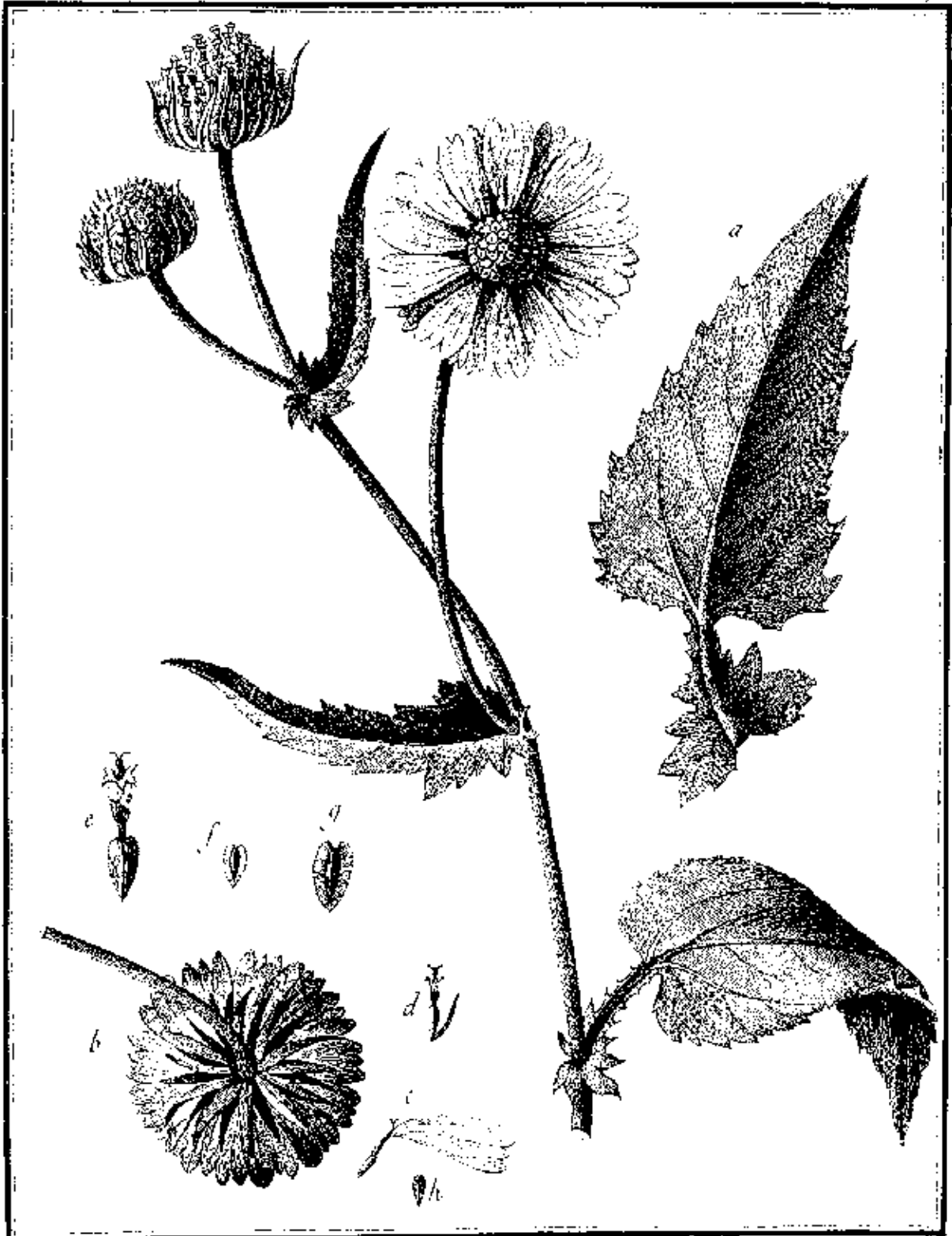
A. J. Jacquin del.

T. J. Engelman sculp.

J. Gussone del.

H. Gussone sculp.

J. J. Cassin del.

A. C. Cameron sculp.

ANTHRRHINUM TRIPHYLLUM

Tab 179

A. triphyllum Led.

V. Lapey. color.

A. J. Cavendish del.

W. L. Tapscott sculp.

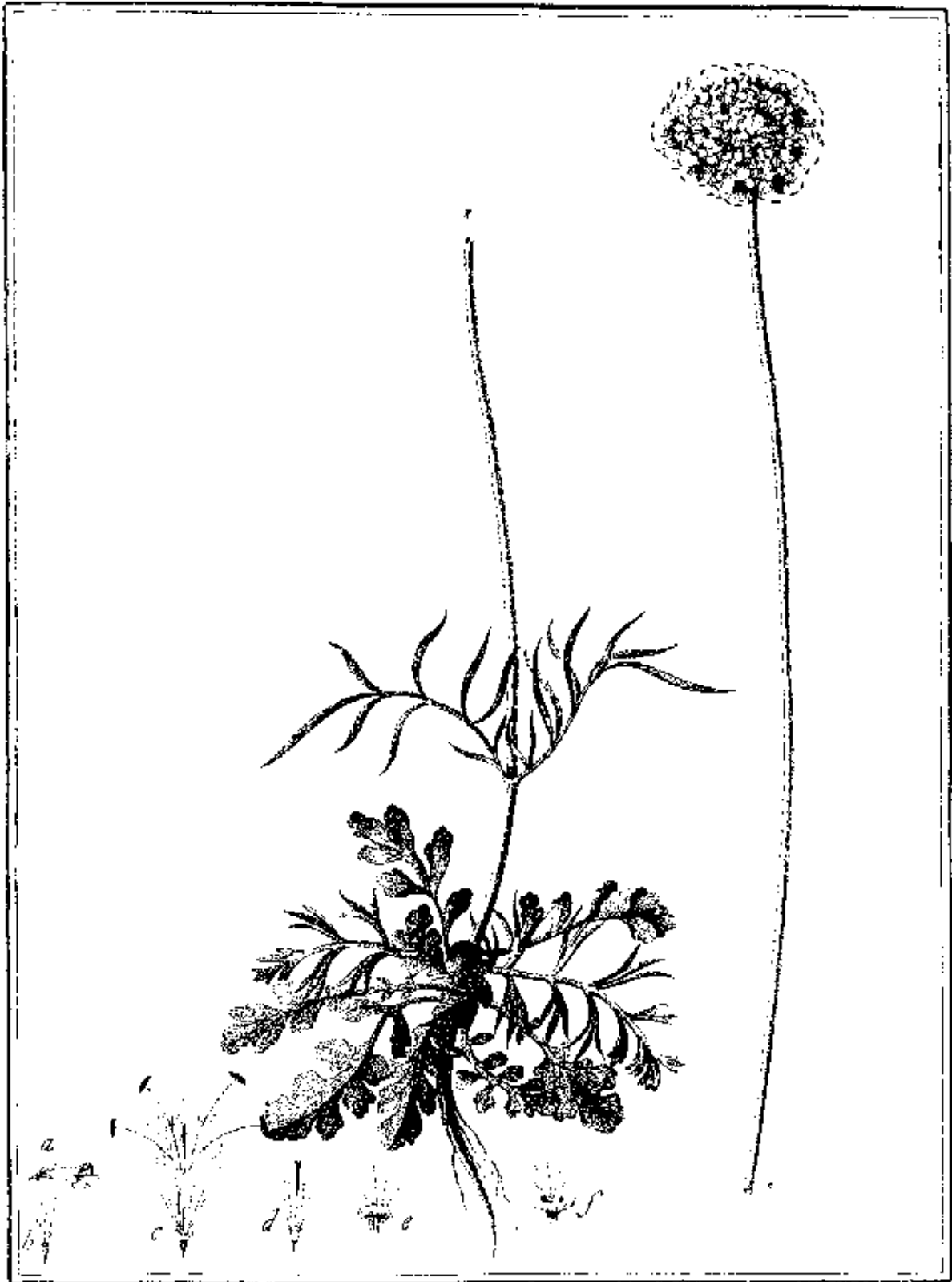
A. J. Vauvillier del.

H. G. Gardner sculp.

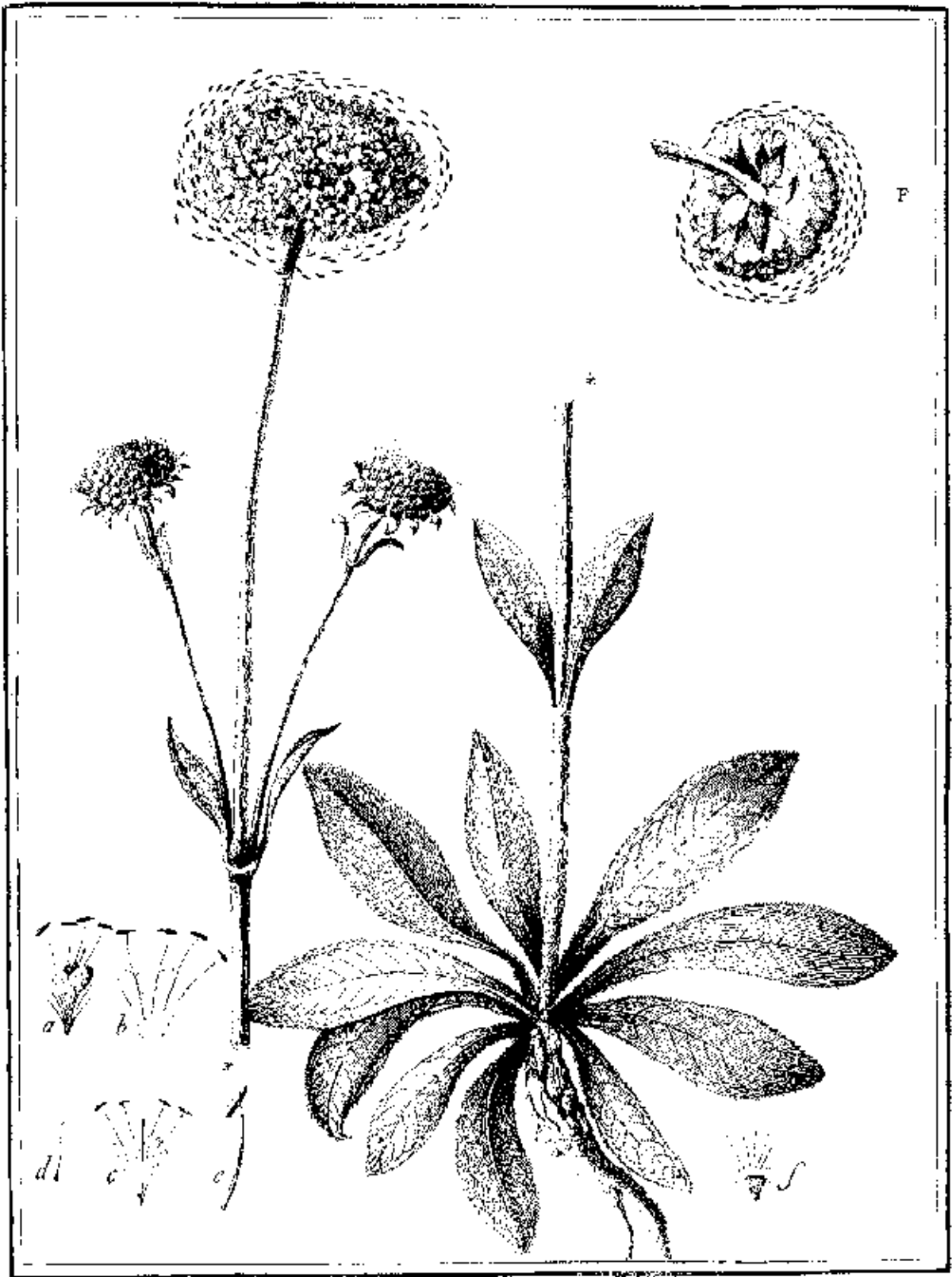
A. J. Cavendish del.

A. J. Cavendish sculp.

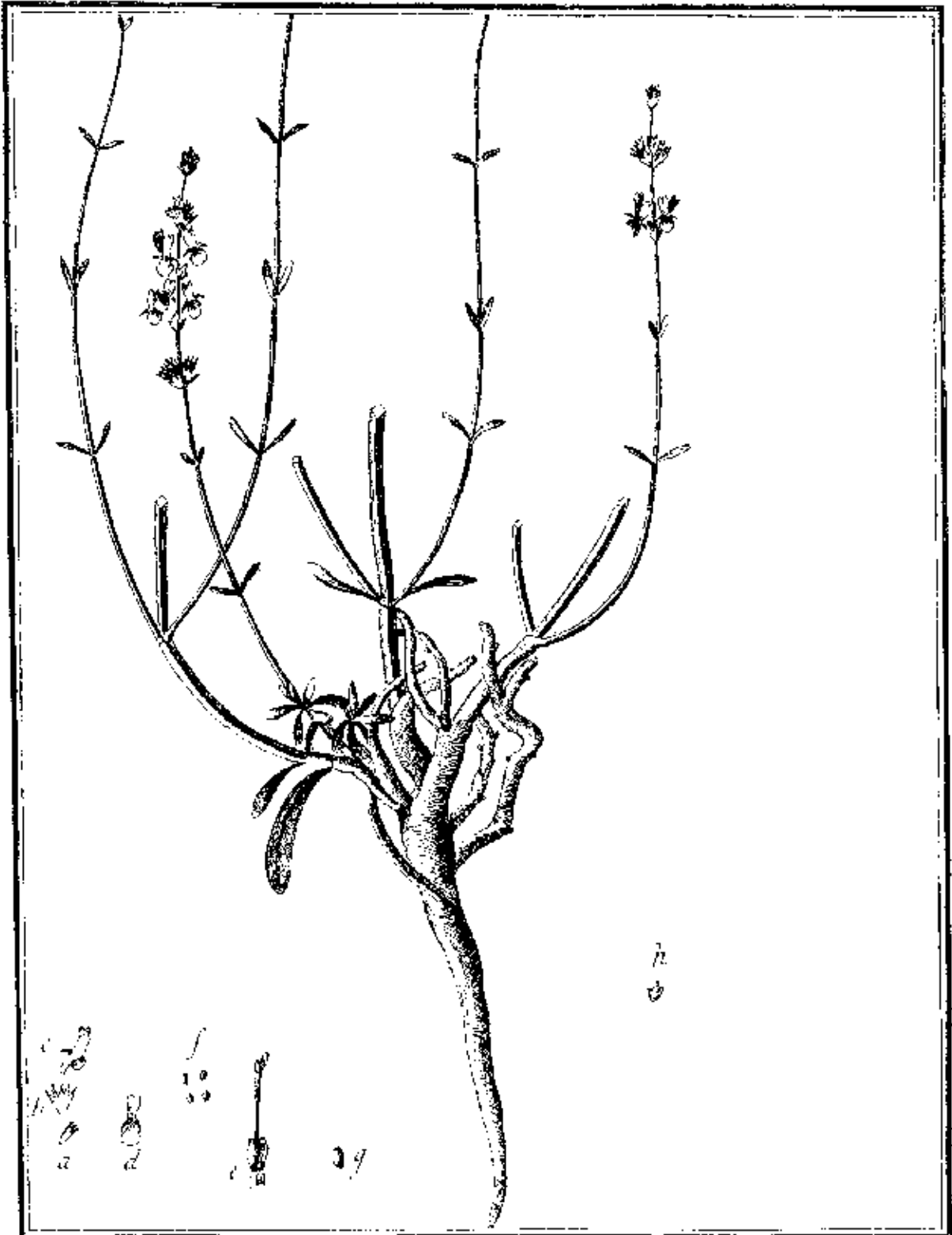
A. J. Cavendish del.

V. Lopez sculp.

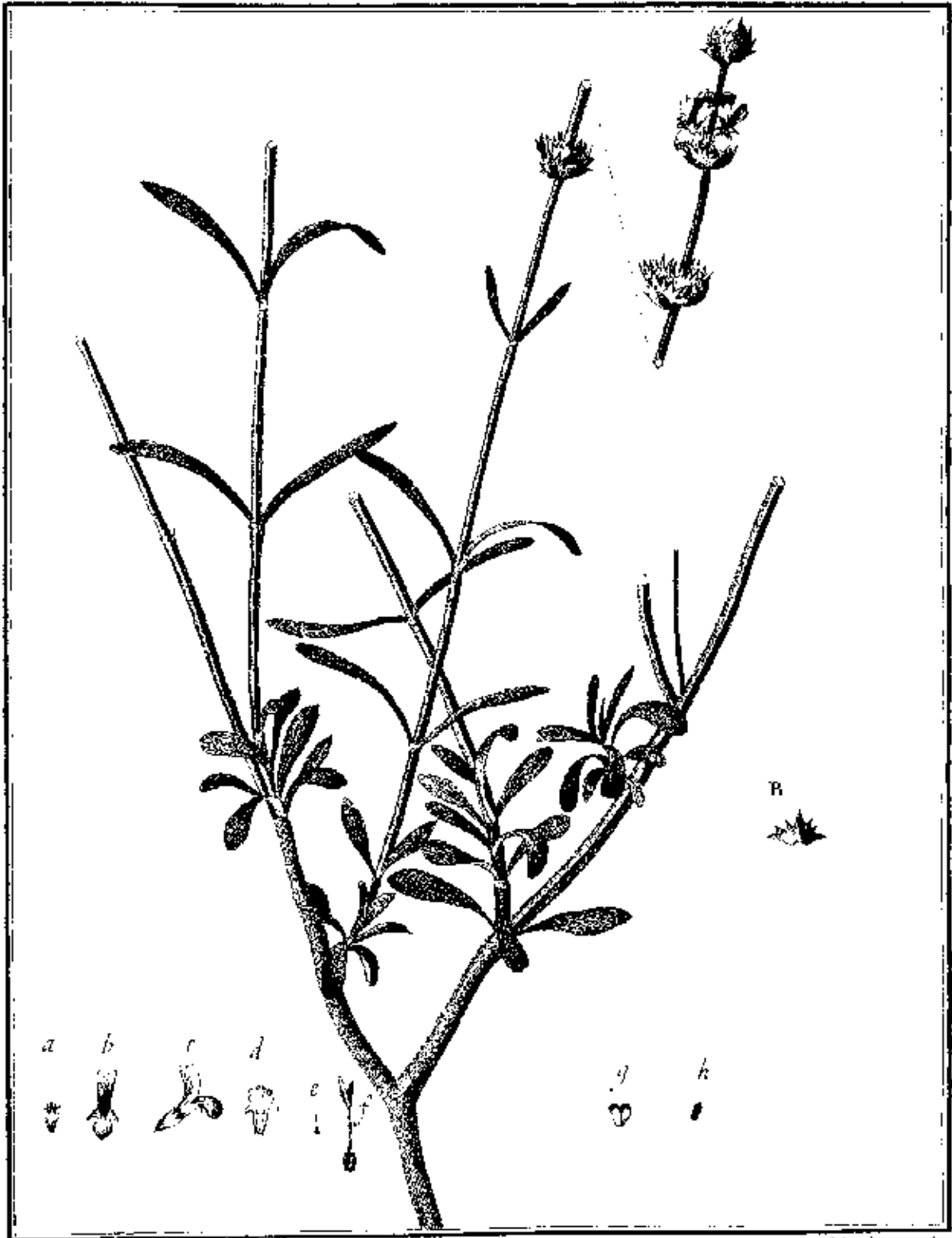
A. Cavanilles del.

V. Lopez sculp

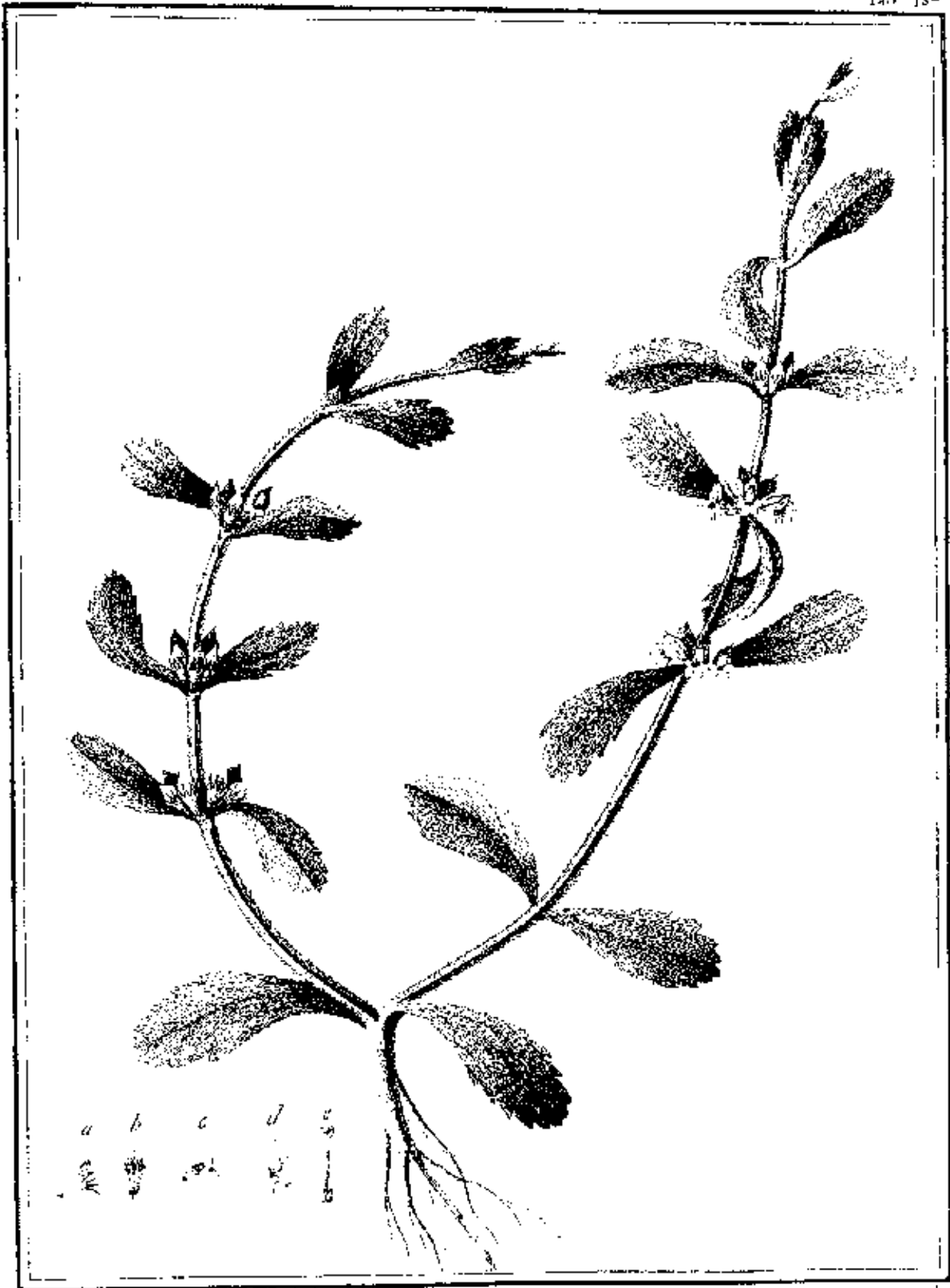
S. glauca L.

Al. Gussone del.

A. J. Cassinellii del.

M. Charbono sculp.

Sideritis romana L.

W. G. Smith

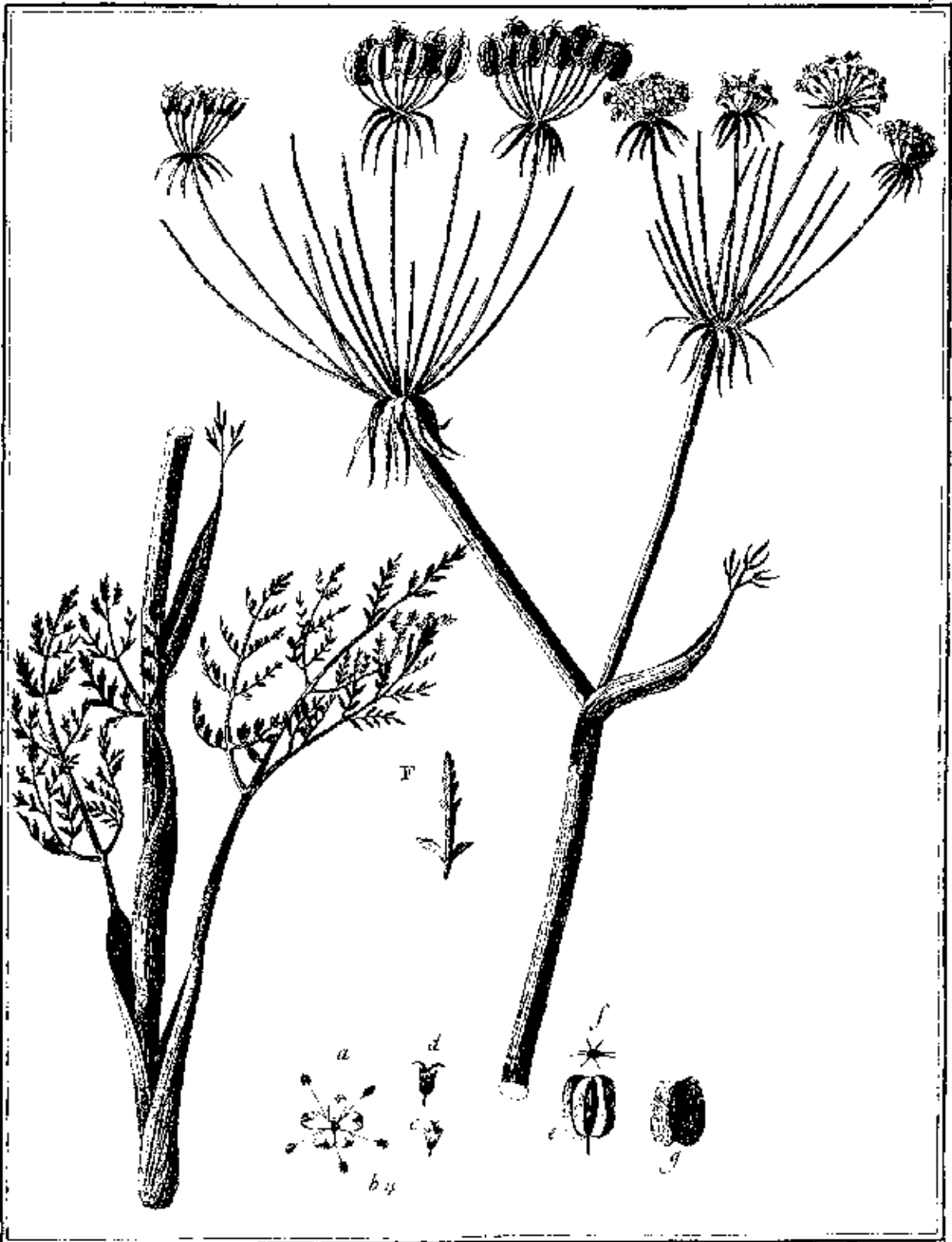
A. Crumholtdi

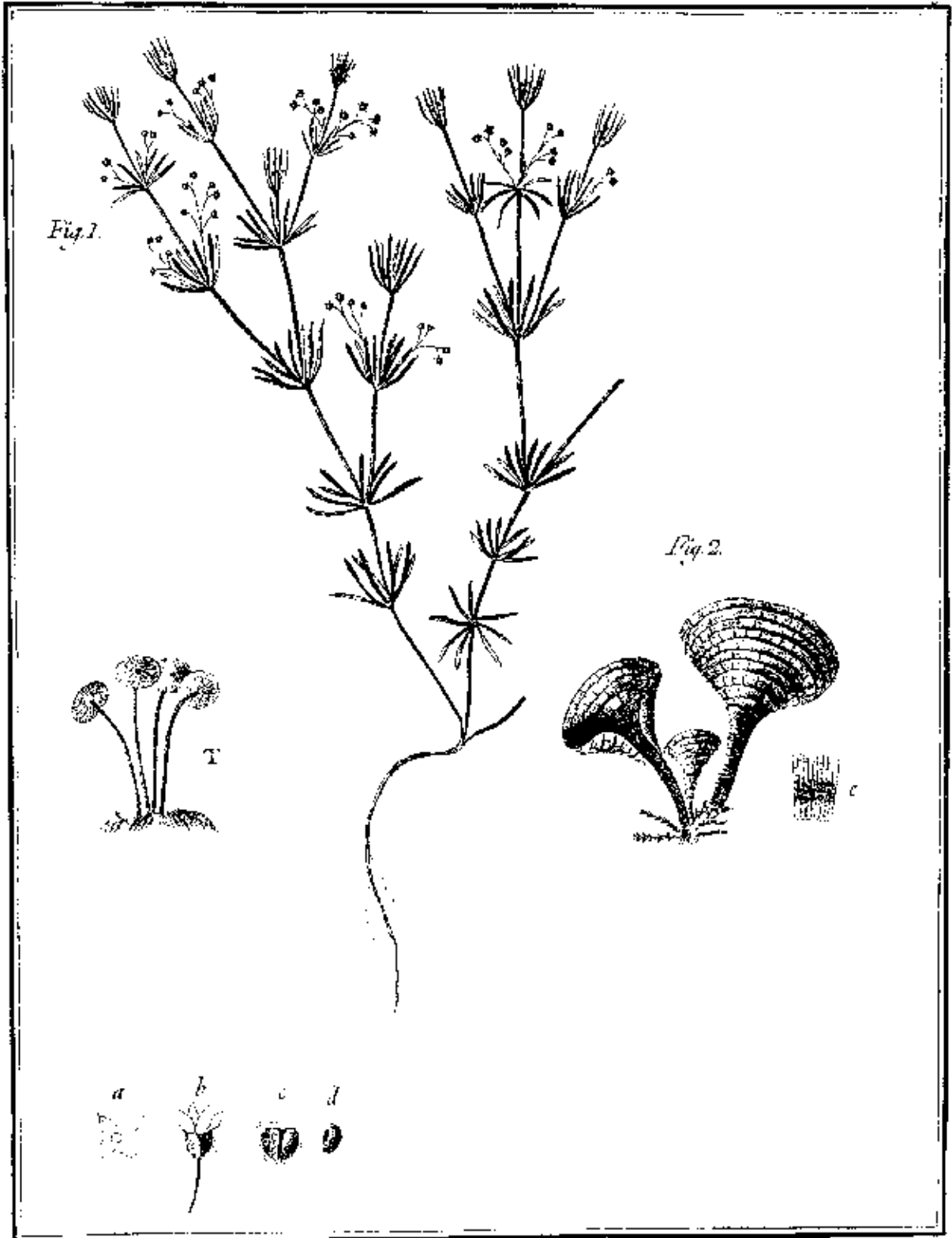
H. G. Gardner sculp.

A. J. Coenraets del.

A. L. Van der Burgh sculp.

A. J. Cassin del.

H. G. Carter sculp.

A. J. Cassin, del.

A. Van der Burgh, sculp.

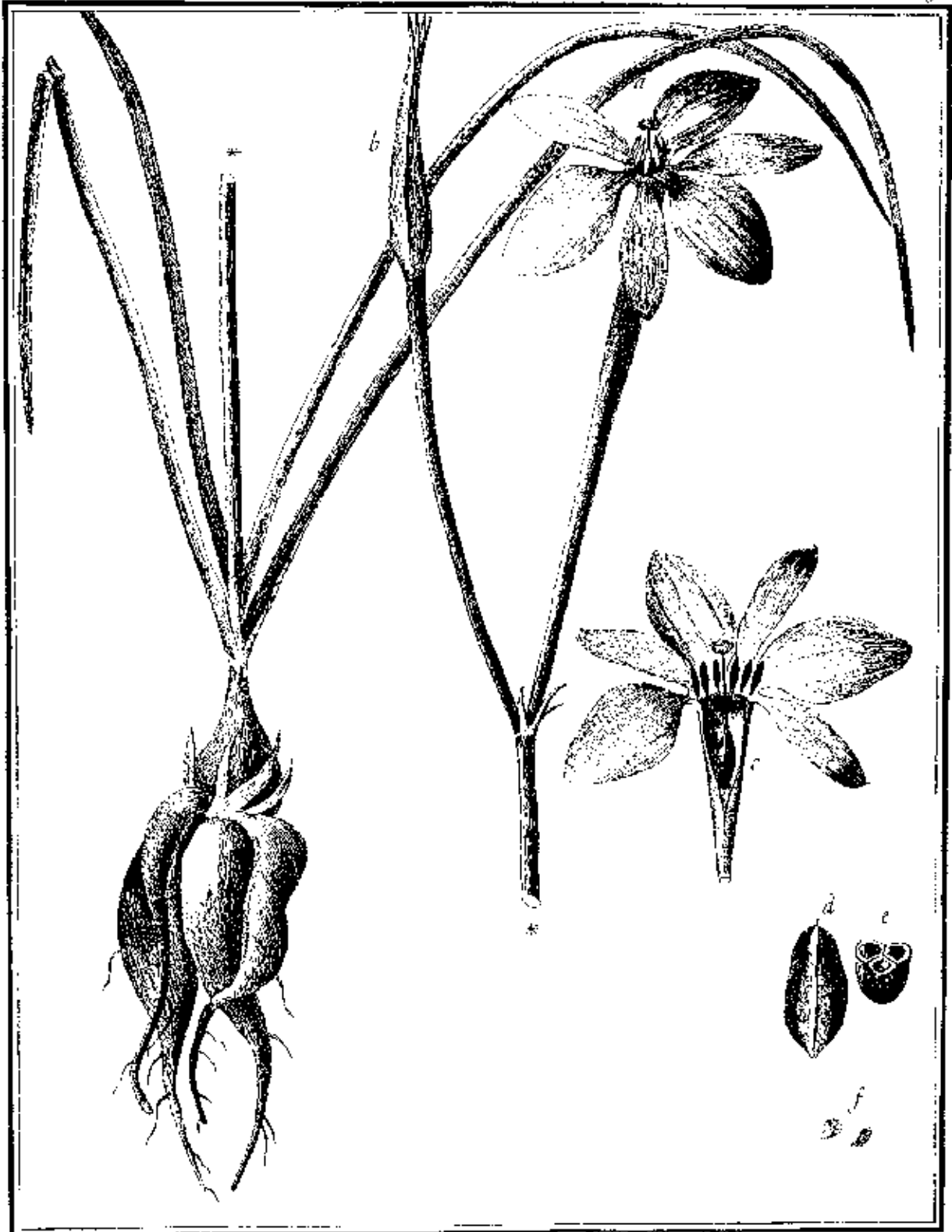
RUBIA ACALICULATA.

Tab. 106.

A. J. Goussier del.

H. Goussier sculp.

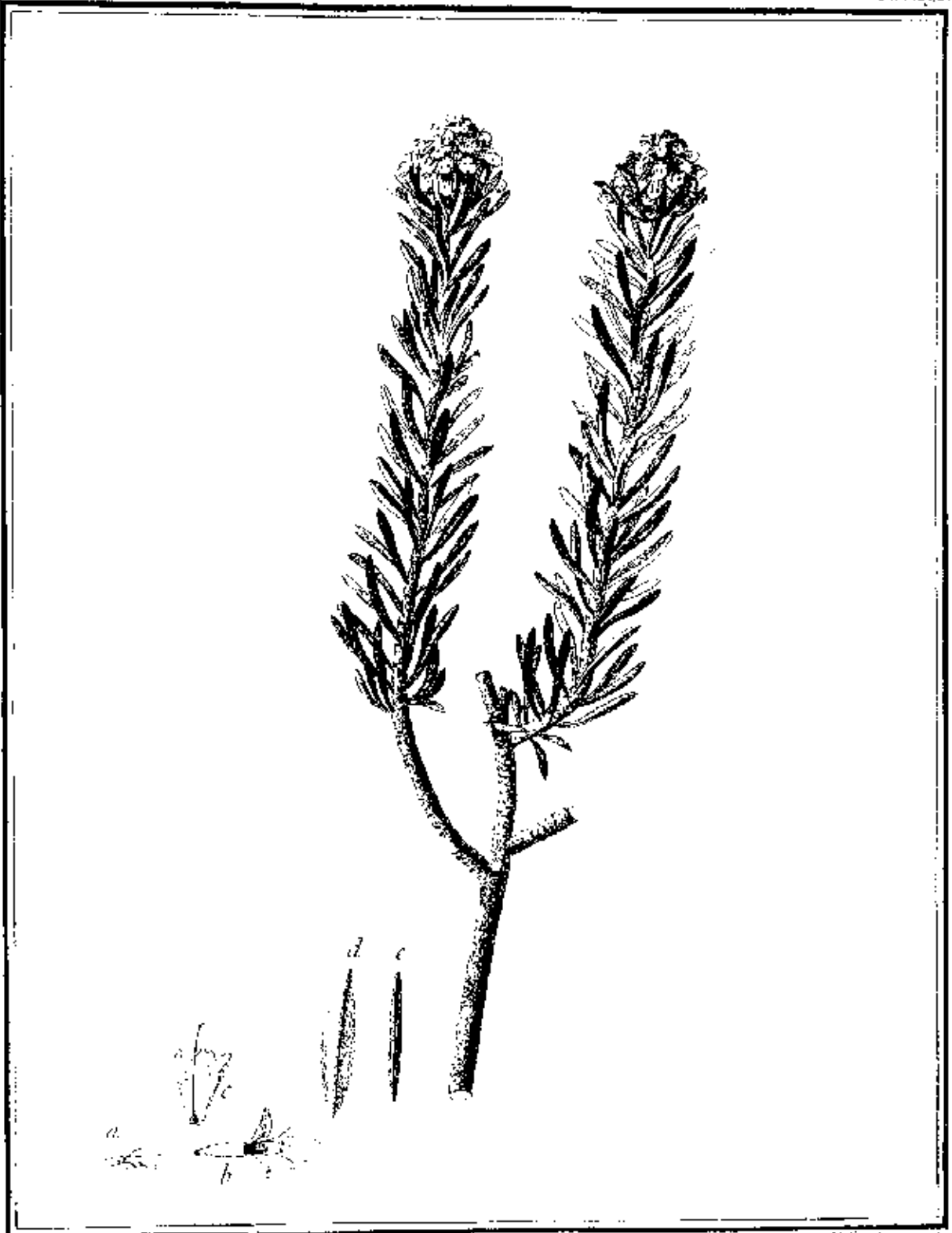
J. Gussone del.

H. Gussone sculp.

J. S. Cassin del.

H. Cooper sculp.

L. V. Goussier del.

H. Goussier sculp.

IUSTICIA COCCINEA.

Tab. 1373.

A. C. Gussone del.

H. Gussone sculp.

S. J. Caspary del.

W. G. Lambert sculp.